รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล : ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย

The Potential of the Marine Sustainable Tourism Products and the Sustainable Tourism Trend on Seacoast and Island, and Tourist Behavior in Three Marine Areas: Andaman Sea, Songkhla Lake, and the Gulf of Thailand

โดย มณฑาทิพย์ แคนยุกต์และคณะ

มีนาคม 2552

สัญญาเลขที่ ABTC/SSPNT/00001

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล : ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย

The Potential of the Marine Sustainable Tourism Products and the Sustainable Tourism Trend on Seacoast and Island, and Tourist Behavior in Three Marine Areas: Andaman Sea, Songkhla Lake, and the Gulf of Thailand

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวมณฑาทิพย์ แคนยุกต์	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
2. นายมานะ ขุนวีช่วย	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
3. นางสาวทวีพร นาคา	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
4. นายนฤชิต ดีพร้อม	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

ชุดโครงการ การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนของ 5 จังหวัดภาคใต้: สงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช ตรังและสตูล

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง และคณะผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารของวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงโดยเฉพาะเรื่องเวลาและความสะดวกอื่น ๆ

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทีมวิจัยทุกท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความร่วมมือในการทำงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณชาวบ้านและผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยทุกคน

ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ของผู้วิจัยตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการทำวิจัย

มณฑาทิพย์ แคนยุกต์

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

30 มีนาคม 2552

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ความเป็นมาของโครงการวิจัย

หากมองในภาพกว้างของพื้นที่ 5 จังหวัด คือ ตรัง สตูล สงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ 3 ทะเล คือ ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย เป็นพื้นที่ซึ่งมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลที่มีศักยภาพทั้งในแง่ของความสวยงามและความหลากหลาย ศักยภาพเช่นนี้ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ทีมวิจัยจึงทำการศึกษา เรื่อง ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล: ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นความพยายามที่จะตอบคำถามต่อไปนี้ คือ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดทั้ง 5 จังหวัด พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการวิจัยเพื่อให้ชุมชนเกิดความรัก หวงแหนทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

2. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัด

ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด มีลักษณะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล **กลุ่มทะเลอันดามัน** ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังและสตูล มีลักษณะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่สำคัญ คือ หาดทราย ปะการัง ถ้ำ เกาะ ป่าชายเลน ซึ่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลาย ส่งผลถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลที่หลากหลายตามไปด้วย ทำให้การท่องเที่ยวทางทะเลของฝั่งอันดามันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ส่วนหนึ่งที่เป็นเช่นนี้เพราะการท่องเที่ยวทางตอนบนของทะเลอันดามัน (ภูเก็ต พังงาและกระบี่) เริ่มอยู่ในภาวะอิ่มตัว

อีกกลุ่มหนึ่งเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล **กลุ่มทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย** ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราชและสงขลา ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่สำคัญคือ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม แหล่ง

ท่องเที่ยวในบริเวณทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมักเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนในท้องถิ่นนิยมท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวแหลมสมิหลา เกาะยอ อุทยานนกน้ำคูขุด หาดแสนสุขลำปำ ทะเลน้อย หาดขนอม หาดหินงาม หาดปิติ

การศึกษาพบว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังในภาพรวมทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จังหวัดสตูลนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง จังหวัดพัทลุงนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง จังหวัดสงขลานักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง จึงสรุปได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งสามทะเลมีศักยภาพการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันแต่ละทะเลจะมีเอกลักษณ์ทางด้านการท่องเที่ยวเป็นตัวของตัวเอง นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวส่วนมากรู้สึกประทับใจที่ได้เข้ามาเที่ยว

3. พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

การสำรวจพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวจากแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 5 จังหวัด มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน เช่น การเลือกสถานที่ท่องเที่ยว , ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะใช้เวลาการท่องเที่ยวมากกว่า 4 วันขึ้นไป และด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยมาเพื่อพักผ่อน แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเลือกทำทุกกิจกรรมทุกด้าน ๆ ที่แหล่งท่องเที่ยวจัดให้และที่ตนเองสนใจ

4. **ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือความแตกต่างกัน**

จากแบบสอบถาม ทำให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ใน 8 ด้านที่ทำการศึกษา คือ ด้านความพร้อมของสถานที่ , ด้านความสะดวกของการเดินทาง, ด้านสถานที่พัก, ด้านสภาพแวดล้อม, ด้านสาธารณูปโภค, ด้านความปลอดภัย, ด้านกิจกรรม, ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลจากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกันนักทั้งในระดับพื้นที่แต่ละจังหวัดและภาพรวมของทั้ง 3 ทะเล

5. **ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต**

ทะเลอันดามัน แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ หาดปากเมง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ - หาดราชมงคล หาดฉางหลาง หาดยาว หาดหยงหลิง – หาดสั้น การท่องเที่ยวทะเลตรัง (เกาะม้า เกาะเชือก - เกาะแหวน เกาะไหง เกาะมุก – ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะแหวน เกาะลิบง เกาะรอก) เกาะสุกร ถ้ำเจ้าไหม - ถ้ำเจ้าคุณ แหลมตันหยงโปและหาดทรายขาว อุทยานแห่งชาติตะรุเตา หมู่เกาะอาดัง - ราวี สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตพื้นที่อันดามัน ได้แก่ แหลมไทร เกาะตะเกียง ในจังหวัดตรัง และ หมู่เกาะบูโหลน เกาะเขาใหญ่ – ปราสาทหินพันยอด หมู่เกาะลิดี ในจังหวัดสตูล

ทะเลสาบสงขลา แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ที่สำคัญคือ ทะเลน้อยและหาดแสนสุข ลำปำ ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง และ การท่องเที่ยวเกาะยอ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง แหลมจองถนนหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ในจังหวัดพัทลุง และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ (คูขุด) ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ทะเลอ่าวไทย แหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญคือ หาดสมิหลา ในจังหวัดสงขลา อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ อ่าวขนอม หาดในเพลา หาดหน้าด่าน หาดในเปร็ต อ่าวท้องหยี เขาพลายดำ เขาพลายดำ หาดหินงาม หาดคอเขา (หาดปิติ) ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตอนบน

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในทะเลอ่าวไทย คือ แหลมตะลุมพุก ในบริเวณอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และหาดทรายแก้วในจังหวัดสงขลา

6. แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

แนวทางการพัฒนาระดับพื้นที่ เป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถจัดการได้ด้วยชุมชนเอง ได้แก่ การสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล สร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และการพัฒนาระบบสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ

แนวทางการพัฒนาระดับนโยบาย เป็นแนวทางที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพภายในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การสร้างสาธารณูปโภคให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม การอบรมชุมชนให้มีความพร้อมกับการท่องเที่ยว การกำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาล เช่น อุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ควรพัฒนาระบบการบริการอย่างเหมาะสมและให้ชุมชนมีส่วนร่วม

7. ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเอง

สรุปได้ว่า ความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัย ที่สำคัญคือการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งระหว่างนักวิจัยกับชาวบ้าน หรือระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง กระบวนการนี้ทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ ที่สำคัญคือมีความเข้าใจว่าทรัพยากรชุมชนนั้นเป็นของส่วนรวมและเป็นของชุมชน ไม่ได้เป็นทรัพยากรของรัฐหรือของหลวงเหมือนเช่นที่เคยเข้าใจในอดีต การที่ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้เช่นนี้ทำให้ชาวบ้านเข้าใจว่าการดูแลทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนเป็นการดูแลครอบครัวของตนเองด้วย การที่ทรัพยากรมีความสมบูรณ์ รวมทั้งการสร้างอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นย่อมส่งผลถึงวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของชาวบ้านในพื้นที่ ทั้งในแง่ของการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ

8. สรุป

โดยสรุปแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและหลักการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยการจัดการท่องเที่ยวลักษณะนี้ต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตไว้ให้แก่ประชาชนของพระองค์

หากชุมชนใน 5 จังหวัดสามารถจัดการกับทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนได้ตามศักยภาพและความเหมาะสมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้วย่อมส่งผลต่อวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของผู้คนในชุมชนเหล่านั้น และหากชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศสามารถจัดการกับทรัพยากรของตัวเองได้อย่างเหมาะสมแล้วย่อมทำให้การพัฒนาประเทศเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์นั่นย่อมหมายถึงความมั่นคงของสังคมไทย การท่องเที่ยวจะมีประโยชน์อย่างแท้จริงในแง่นี้ ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการสร้างมูลค่าที่เป็นตัวเงินให้กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กล่าวอีกนัยยะหนึ่งคือการใช้การท่องเที่ยวเป็นสื่อหรือศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : ABTC/SSPNT/00001

ชื่อโครงการ : **ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและ-ทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล: ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย**

ชื่อนักวิจัย : **นางสาวมณฑาทิพย์ แคนยุกต์, นายมานะ ขุนวีช่วย, นางสาวทวีพร นาคา, นายนฤชิต ดีพร้อม**

วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

E-mail Address : montatip_kanyook@hotmail.com lamakung@hotmail.com

fon131@hotmail.com ndeeprom@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : **1 มกราคม พ.ศ.2551 – 31 ธันวาคม พ.ศ.2551**

การวิจัยเรื่องศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 3 ทะเล : ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลา และทะเลอ่าวไทย มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล 3) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล 4) เพื่อสำรวจพื้นที่และรวบรวมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน และแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต 5) เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล 6) เพื่อให้ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเกาะทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสำรวจ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก การจัดเวทีชุมชนและแบบสอบถาม

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังในภาพรวมทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จังหวัดสตูลนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง จังหวัดพัทลุงนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง จังหวัดสงขลานักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง จึงสรุปได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งสามทะเลมีศักยภาพการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันแต่ละทะเลจะมีเอกลักษณ์ทางด้านการท่องเที่ยวเป็นตัวของตัวเอง นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวส่วนมากรู้สึกประทับใจที่ได้เข้ามาเที่ยว

2. พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 5 จังหวัด มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแตกต่างกัน เช่น การเลือกสถานที่ท่องเที่ยว , ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะใช้เวลาการท่องเที่ยวมากกว่า 4 วันขึ้นไป และด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยมาเพื่อพักผ่อน แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเลือกทำทุกกิจกรรมทุกด้าน ๆ ที่แหล่งท่องเที่ยวจัดให้และที่ตนเองสนใจ

3. เปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเทียวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างมีความต้องการต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด แตกต่างกัน ปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความสะดวกของการ

เดินทางสูงสุด นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดสตูลต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความต้องการด้านความพร้อมของสถานที่สูงสุด แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ส่วนจังหวัดสงขลานักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการไม่แตกต่างกัน คือต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด

4. **ทะเลอันดามัน** แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ หาดปากเมง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ - หาดราชมงคล หาดฉางหลาง หาดยาว หาดหยงหลิง – หาดสั้น การท่องเที่ยวทะเลตรัง (เกาะม้า เกาะเชือก - เกาะแหวน เกาะไหง เกาะมุก – ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะแหวน เกาะลิบง เกาะรอก) เกาะสุกร ถ้ำเจ้าไหม - ถ้ำเจ้าคุณ แหลมตันหยงโปและหาดทรายขาว อุทยานแห่งชาติตะรุเตา หมู่เกาะอาดัง - ราวี สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเกาะลิดีเล็กและเกาะบุโหลนเล

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตพื้นที่อันดามัน ได้แก่ แหลมไทร เกาะตะเกียง ในจังหวัดตรัง และหมู่เกาะบูโหลน เกาะเขาใหญ่ – ปราสาทหินพันยอด หมู่เกาะลิดี ในจังหวัดสตูล

ทะเลสาบสงขลา แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ที่สำคัญคือ ทะเลน้อยและหาดแสนสุขลำปำ ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง และ การท่องเที่ยวเกาะยอ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง แหลมจองถนนหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ในจังหวัดพัทลุง และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ (คูขุด) ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ทะเลอ่าวไทย แหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญคือ หาดสมิหลา ในจังหวัดสงขลา อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ อ่าวขนอม หาดในเพลา หาดหน้าด่าน หาดในเปร็ต อ่าวท้องหยี เขาพลายดำ เขาพลายดำ หาดหินงาม หาดคอเขา (หาดปิติ) ในจังหวัดนครศรีธรรมราชตอนบน

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในทะเลอ่าวไทย คือ แหลมตะลุมพุก ในบริเวณอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และหาดทรายแก้วในจังหวัดสงขลา

5. แนวทางการพัฒนาระดับพื้นที่ เป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถจัดการได้ด้วยชุมชนเอง ได้แก่ การสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล สร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และการพัฒนาระบบสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ

แนวทางการพัฒนาระดับนโยบาย เป็นแนวทางที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพภายในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การสร้างสาธารณูปโภคให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม การอบรมชุมชนให้มีความพร้อมกับการท่องเที่ยว การกำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาล เช่น อุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ควรพัฒนาระบบการบริการอย่างเหมาะสมและให้ชุมชนมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: **การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว** **ศักยภาพการท่องเที่ยว** **แนวทางการท่องเที่ยว** **ทะเลอันดามัน** **ทะเลสาบสงขลา** **ทะเลอ่าวไทย**

ABSTRACT

Project Code : ABTC/SSPNT/00001

Project Title : The Potential of the Marine Sustainable Tourism Products and the Sustainable Tourism Trend on Seacoast and Island, and Tourist Behavior in Three Marine Areas: Andaman Sea, Songkhla Lake, and the Gulf of Thailand

Investigators : Kanyook M, Khunweechuay M, Naka T, Deeprom N

Southern College of Technology

E-mail Address : montatip_kanyook@hotmail.com lamakung@hotmail.com

fon131@hotmail.com ndeeprom@hotmail.com

Project Duration : 1 January 2008 – 31 December 2008

There are six main objectives of this project “the potential of the marine sustainable tourism products and the sustainable tourism trend on seacoast and island, and tourist Behavior in three marine areas: Andaman Sea, Songkla Lake, and the Gulf of Thailand.” First, the project was conducted to study the potential of the marine sustainable tourism products and the sustainable tourism trend on seacoast and island in terms of the recreational equipment availability of tourist destinations, convenience of traveling, lodging, surrounding environment, public utility, safety, activities and participation from local community. Second, the study was aimed to examine the tourist behaviors and need regarding the sustainable tourism products on the seacoast and three marine areas. Third, this project allowed the researchers to compare between the need of local tourist regarding to the sustainable tourism products on seacoast and island. Fourth, the other objective of this research was to check tourist attractions and collect relevant information related to sustainable tourism products from the current tourist attractions on the seacoast and island and also to develop current tourist attractions to the highest potential. Next, probably the most important reason of doing this project was to make use of the result of this study as guidelines for planning and development of sustainable tourism products on the seacoast and island. Last, this

study was aimed at encouraging local community who took part in the project to love marine resources and preserve their unique characteristics as tourism products available in their areas.

The subjects used in this study were both Thai and foreign tourists who visited seacoast and islands in the five provinces. Whereas the instruments used include cooperative observation, survey, in-depth interview, community gathering and questionnaires.

The followings are the results found in this study. First, with regards to the potential of sustainable tourism products on seacoast and islands in terms of the availability of recreational equipment, convenience of traveling, lodging, surrounding environment, public utility, safety, activity, and participation from local people was that: 1) in general, the Thai tourists rated the tourist spots in Trang as high in all of these eight aspects but not in the case of foreign tourists of the same province who rated as medium; 2) both Thai and foreign tourists who visited Satun, Pattalung & Nakhornsri Thammarat rated as high; 3) in contrast to the foreign visitors who rated as high, the Thai tourists in Songkla rated as medium. Therefore, it can be said that the seacoast areas provides different levels of tourism potentials, each has its own unique characteristics. Also, most tourist feel impressed about their visit. Second, in terms of tourists' behaviors and need regarding sustainable tourism products on seacoast and islands, it was found that the behaviors of both Thai and foreign tourists of the fives provinces were different. This includes things like choosing the place to visit, the time spent on tour (the Thai visitors will most likely spend about 1-2 days, and over 4 days for the foreign tourists), activities to make the Thai tourists feel relaxed while their foreign counterparts would enjoy all types of activities provide by the tourist attractions as well as of their own interest. Third, when comparing the reasons why the Thai tourists decided to experience the sustainable tourism products on seacoast and islands with those of foreign tourists regarding the availability of recreational equipment, convenience of traveling, lodging, surrounding environment, public utility, safety, activity, and participation from local people, both groups reported differently. Most Thai tourists in Trang said that

surrounding environment was the factor that made they came to the places, while a large number of the foreign tourists wanted to visit the tourist destinations because of their convenience of traveling. The majority of Thai tourists said that they visited Satun because of its friendly environment, while the foreign tourists justified that they wanted to take part in local activities. When asking the Thai tourists in Satun, most of them said that they visited the place because of high usability of its tourist attractions, but the foreign tourists wanted to visited Satun because of the convenience of traveling to the places they wanted to visit. The level of need among most local and foreign tourists in Songkla was not different. They reported that they visited the place because of its convenient lodging. The convenience of traveling to the tourists destinations in Nakhornsri Thammarat made the Thai tourists decide to visit the place whereby its foreign tourists claimed that they wanted to participate with the local activities.

Fourth, it was revealed that the major tourists attractions on the Andaman sea were Pakmeng Beach, Jaomai Beach National Park, museums of sea animals-Ratchamongkon Beach, Chang Lang Beach, Yao Beach, Yong Ling Beach, on Trang seacoast (Ma Island, Chuak – Waen Island, Ngai Island, Muk Island, Morakot Island, Kradan Island, Libong Island, Rok Island), Sukorn island, Jaomai - Jaokun Cave, Tan Yong Po Cape and Sai Kao Beach, Tarutao National Park, Adng-Rawee Archipelago, tourist places in The National Park of Petra Archipelago include Lidi Lek Island and Bolon Island.

The potential of tourist places to be developed for future tourist attractions of the Andaman seacoast are Sai Cape and Takiang Island in Trang; Bolon Archipelago, Hin Pan Yod Castle, and Lidi Archipelago in Satun.

As for the Songkla Lake, the current tourist attractions are Talay Noi and Saen Suk Lampam Beach in Phattalung; and Koh Yor in Songkla.

The potential for sustainable tourist attractions in the future on the seacoast and islands around Songkla Lake include Phattalung Botanical Park, Jong Tanon Cape or Talay Luang Reservation in Phattalung, the reservation (Khukud) in Sating Pra, Songkla.

The main tourist attractions on the marine area of the Thai Gulf were Samila Beach in Songkla, the National Park of Khanom Beach in the Southern Archipelago, Khanom Gulf, Nai Plau Beach, Na Dan Beach, Nai Pret Beach, Thong Yee Gulf, Kao Plaidum, Hin ngam Beach, Khor Kao Beach (Piti Beach) in the northern part of Nakhornsri Thammarat.

Whereas the potential of tourist places to be developed for future sustainable tourist attractions on the seacoast of the Thai Gulf are Talumpuk Cape in Pak Panang, Nakhornsri Thammarat and Saikew Beach in Songkla.

At local level, the community can implement their own tourism strategies such as improving the status of available tourist attractions to be unique, creating tourism teams and network on the seacoast and islands with other tourist attractions in other areas, creating tourism network with the three marine areas, creating tourism network with educational institutions, encouraging local people to be involved in tourism management and developing public relations media and services.

In terms of development policy, there must be strategies which are supported by both government and private sectors. The policy must include organizing more effective and sustainable types of activities at tourist spots such as improving the standard of advertisement, providing useful public utility system which is suitable for local people and the tourist places, providing tourism training for the community, having practical standard that is appropriate for each tourist destination (i.e. the number of tourists allowed to the area and / or the number of activities organized), improving the status of public tourist destinations particularly national parks and reservations, as well as developing appropriate services and expecting more participation in tourist activities by local people.

Keyword: Sustainable Tourism, Tourism Behavior, Tourism Potential, Tourism Trend, Andaman Sea, Songkhla Lake, The Gulf of Thailand

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ช
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฎ
สารบัญ	ฒ
สารบัญตาราง	ต
สารบัญภาพ	ภ
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	7
คำถามการวิจัย (Research Question)	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ (Output)	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (Outcome)	10
แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	10
กรอบแนวคิดการวิจัย	12
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ข้อมูลพื้นที่การท่องเที่ยวของ 3 ทะเล 5 จังหวัด	13
แนวคิดและความหมายการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว	27
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว	54
ทฤษฎีการปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน	60

เรื่อง	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว	61
ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภค	67
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	72
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
วิธีการศึกษาตอบคำถาม 1 – 3	80
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	80
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
วิธีการศึกษาตอบคำถาม 4 – 6	83
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	83
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผล	85
ตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านการจัดการด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นอย่างไร	85
ตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร	108
ตอบคำถามการวิจัยข้อ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร	233
ตอบคำถามการวิจัยข้อ 4 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตประกอบด้วยอะไรบ้าง	246
ทะเลอันดามัน	246

เรื่อง	หน้า
ทะเลสาบสงขลา	268
ทะเลอ่าวไทย	277
สรุปภาพรวมแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต	286
ตอบคำถามการวิจัยข้อ 5 แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร	290
ตอบคำถามการวิจัยข้อ 6 ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองอย่างไร	302
บทที่ 5 บทสรุป	305
บรรณานุกรม	325
ภาคผนวก	334

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวปี 2548 81

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล จากการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่จังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 86

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในจังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 87

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดพัทลุงในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 88

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดพัทลุงในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 89

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพ จากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 90

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 91

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 92

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 93

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพ จากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 94

หน้า

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 95

ตารางที่ 12 สรุปภาพรวมข้อมูลพื้นฐานพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ 5 จังหวัด 96

ตารางที่ 13 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดตรัง 108

ตารางที่ 14 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อใด 112

ตารางที่ 15 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 113

ตารางที่ 16 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านกลุ่มเดินทาง 114

ตารางที่ 17 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 115

ตารางที่ 18 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 116

ตารางที่ 19 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้ 117

หน้า

ตารางที่ 20 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดตรัง 118

ตารางที่ 21 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านข้อมูลข่าวสาร 123

ตารางที่ 22 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 124

ตารางที่ 23 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 125

ตารางที่ 24 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 126

ตารางที่ 25 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 127

ตารางที่ 26 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 128

ตารางที่ 27 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง 129

ตารางที่ 28 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านข้อมูลข่าวสาร 133

หน้า

ตารางที่ 29 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 134

ตาราง 30 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 134

ตาราง 31 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 135

ตาราง 32 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 136

ตาราง 33 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 137

ตาราง 34 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดพัทลุง 138

ตาราง 35 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านข้อมูลข่าวสาร 142

ตาราง 36 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 143

ตาราง 37 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่าง ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 144

หน้า

ตาราง 38 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 145

ตาราง 39 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 146

ตาราง 40 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 147

ตาราง 41 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช 148

ตาราง 42 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านข้อมูลข่าวสาร 152

ตาราง 43 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 153

ตาราง 44 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 154

ตาราง 45 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 155

หน้า

ตาราง 46 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อคำถามว่าเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 156

ตาราง 47 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 157

ตาราง 48 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช 158

ตาราง 49 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านข้อมูลข่าวสาร 162

ตาราง 50 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 163

ตาราง 51 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 164

ตาราง 52 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 165

ตาราง 53 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 166

ตาราง 54 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 167

หน้า

ตาราง 55 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม เพื่อสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสงขลา 168

ตาราง 56 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านข้อมูลข่าวสาร 172

ตาราง 57 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 173

ตาราง 58 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 174

ตาราง 59 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 175

ตาราง 60 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 176

ตาราง 61 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 177

ตาราง 62 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามสอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดสงขลา 178

ตาราง 63 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านข้อมูลข่าวสาร 182

หน้า

ตาราง 64 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 183

ตาราง 65 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 184

ตาราง 66 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในคำถามว่าเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 185

ตาราง 67 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 186

ตาราง 68 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 187

ตาราง 69 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดสตูล 188

ตาราง 70 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านข้อมูลข่าวสาร 193

ตาราง 71 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 194

ตาราง 72 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร 195

หน้า

ตาราง 73 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในคำถามว่าเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 196

ตาราง 74 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 197

ตาราง 75 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 198

ตาราง 76 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดสตูล 199

ตาราง 77 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านข้อมูลข่าวสาร 203

ตาราง 78 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว 204

ตาราง 79 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านกลุ่มเดินทาง 205

ตาราง 80 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด 206

ตาราง 81 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง 207

หน้า

ตาราง 82 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 208

ตาราง 83 สรุปภาพรวมข้อมูลพื้นฐานพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในแหล่งท่องเที่ยวพื้น 5 จังหวัด 209

ตาราง 84 สรุปภาพรวมสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมมาเที่ยวมากที่สุดใน 5 จังหวัด 211

ตาราง 85 สรุปภาพรวมแสดงวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด 212

ตาราง 86 สรุปภาพรวมแสดงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติชอบทำมากที่สุดในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด 212

ตาราง 87 สรุปภาพรวมแสดงสาเหตุ/แรงจูงใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด 213

ตาราง 88 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 233

ตาราง 89 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 234

ตาราง 90 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 235

ตาราง 91 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 236

ตาราง 92 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 237

หน้า

ตาราง 93 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน 238

ตาราง 94 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 239

ตาราง 95 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 240

ตาราง 96 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 241

ตาราง 97 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้ 242

ตาราง 98 สรุปภาพรวมความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด 243

ตาราง 99 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของแหลมไทร จังหวัดตรัง 258

ตาราง 100 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของเกาะตะเกียง จังหวัดตรัง 260

ตาราง 101 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของเกาะเขาใหญ่ – ปราสาทหินพันยอด จังหวัดสตูล 262

ตาราง 102 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของหมู่เกาะบูโหลน จังหวัดสตูล 265

ตาราง 103 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของหมู่เกาะลิดี จังหวัดสตูล 267

หน้า

ตาราง 104 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของสวนพฤกษศาสตร์พัทลุง จังหวัดพัทลุง 273
ตาราง 105 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา 276
ตารางที่ 106 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของหาดทรายแก้ว จังหวัดสงขลา 282
ตารางที่ 107 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช 285
ตารางที่ 108 สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับพื้นที่ 299

สารบัญภาพ

หน้า

ตารางภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย 12

ตารางภาพที่ 2 รูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค 68

ตารางภาพที่ 3 แสดงการนำหินและทรายมาปรับแต่งบริเวณหาดสมิหลาจังหวัดสงขลา 101

ตารางภาพที่ 4 การจัดกิจกรรมเพิ่มเติมบริเวณหาดสมิหลา จังหวัดสงขลาและหาดแสนสุขลำปำเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว 106

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญของอุตสาหกรรมไทย โดยตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เราจะได้เห็นการรณรงค์ทางด้านการตลาดอย่างเข้มข้น คึกคักและต่อเนื่อง นับตั้งแต่โครงการ "ปีท่องเที่ยวไทย" "ประเทศไทย - ประตูสู่อินโดจีน" "Amazing Thailand" จนถึง "Unseen Thailand" โดยความสำคัญของการท่องเที่ยวไทย ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนจากการที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้ประเทศไทย ผ่านพ้นวิกฤตทางเศรษฐกิจของอาเซียนนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา

ความสำคัญของการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจจากมุมมองของรัฐบาลไทย จะเห็นได้จากการสนับสนุนงบประมาณ และภาระงานที่มีตัวชี้วัดจากรายได้จากการท่องเที่ยว โดยการใช้งบประมาณ 2.5 พันล้านบาทเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในปี 2548 รัฐบาลคาดหวังว่าจะได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวสูงถึง 4.5 แสนล้านบาทจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่คาดว่าจะมีถึง 13.38 ล้านคน รัฐบาลใช้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์หลักของการพัฒนาประเทศ โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานที่สำคัญสองประการ คือการท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่มีส่วนช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ ประการที่สองคือ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภาคแรงงานและช่วยลดความยากจนในหมู่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ตามรายงานบัญชีประชาชาติ (National Account Data) และบัญชีการท่องเที่ยวไทย (Thai Tourism Satellite Accounts) ที่จัดทำโดยสภาการท่องเที่ยวและการเดินทางโลก (World Travel and Tourism Council) พบว่ารายได้เฉลี่ยทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2548 คิดเป็น

ร้อยละ 13 ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติ หรือ 6.55 แสนล้านบาท

ร้อยละ 10 ของการว่าจ้างแรงงาน หรือ 3 ล้านตำแหน่ง

ร้อยละ 13 ของการส่งออก หรือ 4.17 แสนล้านบาท

ร้อยละ 12 ของการลงทุน หรือ 1.17 แสนล้านบาท และ

ร้อยละ 3 ของงบประมาณจากรัฐบาล หรือ 1 หมื่น 3 พันล้านบาท

โดยรวมจะเห็นว่ารายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจของประเทศ และหากพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศครึ่งปีแรก

ของคนไทย ปี 2549 รายได้จากการท่องเที่ยวของภาคใต้เป็นภาคที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอันดับ 2 รองจากกรุงเทพมหานครเนื่องจากภาคใต้มีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการเป็นคาบสมุทรอยู่ระหว่างอ่าวไทยและทะเลอันดามัน รวมถึงมีทะเลสาบสงขลาตั้งอยู่ส่วนกลางของภูมิภาคนี้ส่งผลให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีอยู่อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

กล่าวเฉพาะพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง จังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูล นับเป็นพื้นที่ซึ่งเอื้อต่อการท่องเที่ยวทางทะเลอีกแหล่งหนึ่งของภาคใต้ มีลักษณะของพื้นที่อันโดดเด่น ถือเป็นดินแดน 3 ทะเล คือ ทะเลอ่าวไทย ทะเลอันดามัน และทะเลสาบสงขลา จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างมาก ศักยภาพภูมิประเทศเช่นนี้ บวกกับวิถีชีวิตของประชาชนที่มีลักษณะทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละเขตพื้นที่ที่เป็นอัตลักษณ์ ทำให้เขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ ยังคงมีสภาพเป็นพื้นที่ของความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวทางทะเลในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้เป็นจำนวนมาก

ด้วยลักษณะพื้นที่อันโดดเด่น เป็นดินแดน 3 ทะเล ทีมวิจัยจึงได้ข้อสรุปร่วมกันว่าการศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์และหาแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล รวมถึงการศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ โดยตั้งข้อสังเกตเบื้องต้นการค้นหาคำตอบจากการศึกษาดังกล่าวน่าจะเป็นการศึกษาที่นำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ให้มีความยั่งยืน รวมถึงอาจสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ทะเล โดยการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับทั้ง 5 จังหวัดมีข้อมูลโดยสังเขปคือ

จังหวัดตรัง เป็นภาษามลายู แปลว่ารุ่งอรุณ ก่อนจะเป็นเมืองตรังที่ตั้งอยู่ในปัจจุบัน (ตำบลทับเที่ยง) มีการย้ายมาศูนย์กลางของเมือง (จังหวัด) มาหลายครั้ง เช่นอยู่ริมด้านเหนือเขาปินะชื่อว่ากรุงธานี อยู่ที่คลองลำภูราชื่อว่าตรังคะปุระ อยู่ทีบ้านอู่ตะเภาชื่อว่าตรังนกแขก ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นย้ายมาที่ควนธานี ในรัชกาลที่ 3 ย้ายไปตั้งที่อำเภอกันตัง กระทั่งสุดท้ายในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายมาตั้งที่ตำบลทับเที่ยง ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งของอำเภอเมืองและจังหวัดตรังในปัจจุบัน ตรังเป็นจังหวัดเล็ก ๆ การเที่ยวภายในจังหวัดแทบทุกเส้นทางสามารถไปเช้าเย็นกลับได้ สำหรับการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยสร้าง

ชื่อให้จังหวัดตรังมากที่สุดในน่านน้ำตรังประกอบไปด้วยเกาะแก่งน้อยใหญ่กว่า 46 เกาะ บางเกาะลักษณะเป็นเกาะหินสูงชัน ไม่มีชายหาด ไม่มีที่ราบเหมาะการอยู่อาศัยของผู้คน แต่มีโพรงถ้ำมากมายเป็นที่อยู่อาศัยและทำรังของนกนางแอ่น เกาะเหล่านี้จึงเป็นแหล่งทำเงินจากการเปิดให้สัมปทานรังนกเป็นจำนวนมากในแต่ละปี บางเกาะมีขนาดใหญ่และมีที่ราบพอให้ตั้งชุมชน หรือขึ้นไปท่องเที่ยวบนเกาะ ซึ่งจะว่าไปแล้วหาดทรายตามเกาะแก่งกลางทะเลตรังถึงแม้จะมีไม่มากมายแต่ก็มีความสวยงามไม่แพ้ที่ใดในประเทศไทย โดยเฉพาะเกาะกระดานสถานที่จัดงานวิวาห์ใต้สมุทรนั้น ได้รับการกล่าวขานว่ามีหาดทรายงดงามที่สุดในทะเลตรัง ด้วยความที่เกาะแก่งที่ให้คนไปพักอาศัยอยู่มีไม่มากนัก แต่ทรัพยากรใต้น้ำทะเลตรังกลับมีมากมาย ทำให้สิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนเมืองตรังเป็นจำนวนมากในแต่ละปี คือแหล่งปะการังน้ำตื้นที่สวยงาม และฝูงปลาหลากสีสันที่อาศัยอยู่ตามแหล่งปะการังเหล่านั้น ประกอบกับทะเลตรังคลื่นลมค่อนข้างสงบ การเดินทางจากท่าเรือปากเมงไปเกาะต่าง ๆ ไม่ไกลมากนัก ยิ่งเป็นปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยวทะเลตรังรุ่งเรืองถึงขีดสุดในปัจจุบัน แหล่งดำน้ำทะเลตรังขึ้นชื่อว่ามีปะการังที่สวยงาม น้ำตื้นใส สะอาด และเข้าชมได้สะดวก การดำน้ำชมความงามของโลกใต้ทะเลตรังสามารถเที่ยวได้ภายในวันเดียว โดยแบ่งกลุ่มเกาะที่เที่ยวสำคัญ 3 กลุ่ม การท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นการนำชมเกาะเล็ก ๆ ใกล้ฝั่งทางด้านทิศเหนือของจังหวัด เช่น เกาะม้า เกาะเชือก เกาะไหง เกาะแหวน เกาะมุก ถ้ำมรกต ส่วนเกาะอื่น ๆ ที่อยู่ทางทิศใต้บางเกาะเป็นเกาะใหญ่มีชุมชนตั้งอยู่ สามารถนั่งเรือเมล์ข้ามไปเที่ยวได้ ลักษณะการท่องเที่ยวเป็นแบบธรรมชาติ ดูนก ดูพะยูน และวิถีชีวิตชาวบ้าน แต่แหล่งดำน้ำอาจไม่สวยงามเท่าเกาะด้านเหนือ ส่วนกลุ่มเกาะที่อยู่ล่างสุดของเขตจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเกาะสัมปทานรังนก ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยว แต่ก็มีหลาหลายเกาะเช่นกันที่เปิดให้ขึ้นไปเที่ยวชม พักแรม และมีแหล่งปะการังที่อุดมสมบูรณ์สามารถเที่ยวได้ในโปรแกรมวันเดียวเช่นกัน การท่องเที่ยวดำน้ำดูปะการังในทะเลตรังที่ได้รับความนิยมซึ่งเป็นหมู่เกาะหลักของการท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ไม่ว่าจะเป็นเกาะม้า เกาะเชือก เกาะไหง เกาะมุก - ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะแหวน และหมู่เกาะที่อยู่ไม่ไกลชายฝั่งแต่มีทรัพยากรที่สมบูรณ์ ส่วนหมู่เกาะตอนกลางซึ่งยังไม่ได้รับความนิยมเท่าหมู่เกาะทางด้านเหนือ แต่ก็มีความน่าสนใจไม่แพ้กันไม่ว่าจะเป็นเกาะลิบง เป็นแหล่งดูนก และชมธรรมชาติชั้นยอด และเป็นที่อยู่ของพะยูนฝูงเกือบสุดท้ายของเมืองไทย เกาะสุกร และเกาะรอก เกาะที่อุดมด้วยปะการังและอยู่นอกสุดน่านน้ำทะเลไทยแถบนี้ ทางใต้สุดของทะเลตรังมีหมู่เกาะที่มีชื่อเสียงอย่าง หมู่เกาะเภตรา ซึ่งมีเกาะการท่องเที่ยวสำคัญได้แก่เกาะหลาวเหลียง และเกาะตะเกียง ซึ่งยังมีธรรมชาติบริสุทธิ์อยู่มาก เกาะเหล่านี้เป็นเกาะสัมปทานรังนกไม่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปขึ้นไปเที่ยวบนเกาะ แต่มีบริษัทให้บริการ

แพ็กเกจทัวร์ ทั้งแบบไปกลับและค้างแรม ซึ่งถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้รักความเงียบสงบและความบริสุทธิ์ของท้องทะเล ในส่วนของชายหาดที่ตั้งอยู่บริเวณแผ่นดินก็ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวไม่แพ้เกาะ ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม หมู่บ้านเจ้าไหม หาดสำราญ หาดหยงหลิง หาดปากเมง

จังหวัดสตูล แต่เดิมสตูลขึ้นกับมณฑลไทรบุรีซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยาม ในขณะนั้น กระทั่งปี พ.ศ. 2451 ไทยเสียดินแดนหัวเมืองมลายูให้แก่อังกฤษ และมีการแบ่งแยกดินแดนกัน ไทยได้เมืองสตูลอยู่เพียงเมืองเดียวนอกจากนั้นคือรัฐกลันตัน ตรังกานู ไทรบุรี (รัฐเคดะห์ในปัจจุบัน) และปะลิส ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ

สตูลเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากกนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทย มีชื่อเสียงทางด้านประวัติศาสตร์ และความสวยงามของธรรมชาติ ตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน และความสวยงามของธรรมชาติ ตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน ห่างจากตัวเมืองสตูลประมาณ 40 กิโลเมตร มีอาณาเขตทิศเหนือจดอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ทิศใต้จดทะเลที่เป็นแนวพรมแดนระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย มีพื้นที่ทั้งเกาะและทะเลรวมกันประมาณ 1,490 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ จำนวน 51 เกาะ มีเกาะขนาดใหญ่ 7 เกาะ ได้แก่ เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะกลาง เกาะบาตวง และเกาะบิสสี แบ่งออกเป็น 2 เกาะใหญ่ คือ หมู่เกาะตะรุเตา และหมู่เกาะอาดัง - ราวี ได้รับประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2517 และได้รับยกย่องจากองค์การยูเนสโก ในปี พ.ศ.2525ให้เป็นมรดกแห่งอาเซียน และหมู่เกาะตะรุเตา นับเป็นเกาะใหญ่ที่สุดที่สุดของอุทยานมีพื้นที่ 152 ตารางกิโลเมตร มีป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ หาดทรายละเอียดสีขาว ฟ้าทะเลสีครามงามจับใจ คำว่าตะรุเตา เพี้ยนมาจากคำว่าตะโละเตรา ในภาษามลายู แปลว่า มีอ่าวมาก เช่น อ่าวพันเตมะละกา อ่าวสน อ่าวมะขาม อ่าวตะโละวาวดาบ อ่าวตะโละอุดัง บริเวณตะรุเตามีสถานที่น่าสนใจ หาดทรายเล่นน้ำได้หลายหาด เช่นหาดทรายอ่าวพันเตมะละกา หาดทรายอ่าวเมาะและหาดทรายอ่าวสน น้ำตก มีน้ำตกลุดูและน้ำตกโละโปะ ถ้ำ เช่น ถ้ำดงอยู่ที่อ่าวฤาษี และถ้ำจระเข้ จดชมวิวผาโต๊ะบู คลองพันเตมะละกา สถานที่ดำน้ำดูปะการัง และศูนย์นิทรรศการ บ่ออนุบาลเต่าทะเล ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวภายในเกาะอาดัง - ราวี เช่น หาดทราย ในหมู่เกาะอาดัง - ราวี มีหาดทรายที่สวยงามน่าเล่นน้ำได้หลายแห่งโดยเฉพาะหาดทรายบนเกาะไข่ หาดทรายแหลมสน หาดอ่าวโละ

หาดทรายอ่าวตะโละรีปา หาดทรายขาวบนเกาะราวี ก็สามารถเล่นน้ำได้ จุดชมวิวผาชะโด เป็นจุดชมวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม น้ำตก มีน้ำตกโจรสลัด เป็นน้ำตกขนาดเล็ก และมีน้ำตกรัตนาเป็นน้ำตกใหญ่บนเกาะอาดัง เกาะหินงาม เป็นเกาะขนาดเล็กหินบนชายหาดมีความกลมเกลี้ยงเป็นมัน มีลวดลายสวยงาม เกาะสิเป๊ะหรือเกาะหลีเป๊ะ เกาะนี้อยู่ทางตอนใต้ของเกาะอาดัง 2 กิโลเมตรมีชุมชนชาวเล (เผ่าอูรักลาโว้ย) อาศัยอยู่หลายครอบครัว ส่วนใหญ่มีอาชีพทำการประมง จุดเด่นของเกาะหลีเป๊ะ คือ ธรรมชาติของป่าปะการังรอบเกาะ เว้งอ่าวสวยงามหาดทรายขาวละเอียด และอ่าวที่สวยงาม คือ อ่าวพัทยา ส่วนสถานที่ดำน้ำดูปะการัง แหล่งดำน้ำในหมู่เกาะอาดังราวี ได้แก่ เกาะจาบัง จะมีปะการังสีอ่อนๆ ดอกไม้ทะเล ดาวขนนก เหมาะทั้งการดำน้ำตื้นและน้ำลึก เกายางหรือเกาะกาต๊ะ เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะกระ และเกาะดง มีปะการังอยู่รอบเกาะเหมาะสำหรับการดำน้ำตื้น

จังหวัดสงขลา มีชื่อเดิมว่าเมืองสทิง ศูนย์กลางตั้งอยู่ที่อำเภอสทิงพระ สงขลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีพื้นที่ติดต่อกับรัฐเคดะห์ (ไทรบุรี) ของมาเลเซีย เป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้มาแต่สมัยโบราณ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย อีกทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และการเล่นพื้นเมือง ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตกทอดให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษามากมาย สงขลามีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นชายทะเล น้ำตก ทะเลสาบ และมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ เช่น แหลมสมิหลา อยู่ในเขตเทศบาลเมือง ห่างจากตลาดทรัพย์สิน (ตลาดสด เทศบาล) ประมาณ 2.5 กิโลเมตร มีหาดทรายขาวสะอาด ทิวสนร่มรื่น รูปปั้นนางเงือกอันเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดสงขลา และรูปปั้นหนูแมว บริเวณโดยรอบได้จัดสวนหย่อมไว้ดูร่มรื่น เหมาะเป็นที่นั่งพักผ่อนยามเย็น เมื่อมองออกไปในทะเลจะเห็นเกาะหนูเกาะแมว สัญลักษณ์หนึ่งของแหลมสมิหลา นอกจากนี้ยังมีเกาะยอ ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ ในทะเลสาบสงขลา เกาะยอมีพื้นที่ทั้งหมด 9,275 ไร่พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นไหล่เขาและที่ราบตามเชิงเขาเหมาะแก่การเกษตรกรรม บนเกาะยอมีการทำผลไม้แบบสมรม หมายถึงผลไม้จะผลัดกันให้ผลผลิตตลอดทั้งปี และผ้าทอเกาะยอเป็นผ้าพื้นเมือง ที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้นิยมสวมใส่ผ้าไทย มีลายที่เป็นเอกลักษณ์ ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ทางด้านเกาะและทะเลยังมีอุทยานนกน้ำคูขุด เป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา จากการสำรวจของกรมป่าไม้พบว่ามีนก 44 วงศ์ 137 สกุล 219 ชนิด บริเวณที่จะชมนก คือเกาะโคบและท่าหิน หาดสะกอมเป็นหาดทรายขาวสะอาดสวยงาม นับเป็นสถานที่ที่เหมาะสำหรับการพักผ่อน ตั้งแคมป์ สามารถเช่าเรือประมงไปเที่ยวเกาะขาม ที่มีปลาชุกชุม

จังหวัดพัทลุง เป็นเมืองเก่าแก่สร้างมาตั้งแต่ พ.ศ.1480 เก่าแก่กว่าสุโขทัย คือ เป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรศรีวิชัย และอาณาจักรตามพรลิงค์ (นครศรีธรรมราช) สลับผลัดเปลี่ยนกัน บางช่วง ศูนย์กลางของเมืองมีหลายที่ เช่น ท่าเสม็ด ควนมะพร้าว และบ้านม่วงในปี 2315 ได้ย้ายมาอยู่ที่ลำปำ และครั้งสุดท้ายมาอยู่ที่ตั้งปัจจุบัน และยกฐานะเป็นจังหวัดเมื่อปี พ.ศ.2476 และสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ที่โดดเด่นได้แก่ อุทยานนกน้ำทะเลน้อยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นที่สุดของจังหวัดพัทลุง ทะเล ทะเลน้อยเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความหลากหลายสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์น้ำและพืชน้ำนานาชนิด ซึ่งยูเนสโกได้คัดเลือกให้ทะเลน้อยเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำหรือแรมซาร์ไซต์ แห่งแรกของประเทศ ทะเลน้อยเป็นพื้นที่ประกอบไปด้วย หนอง บึง ทุ่งหญ้า ป่าเสม็ดขาว ป่ากก ป่ากระจูด ดอกบัวแดงจะบานสีชมพูสดใสในเวลา 7.00-9.00 น ของทุกวัน และสิ่งที่น่าสนใจด้านการท่องเที่ยวทะเลน้อย ได้แก่ นกน้ำนานาชนิด วิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านทะเลบัว เป็นทะเลบัวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย นอกจากทะเลน้อยแล้วยังมีหาดแสนสุขลำปำเป็นหาดทรายที่มีบริเวณร่มรื่น ริมฝั่งทะเลสาบสงขลา มีศาลากลางน้ำชื่อ ศาลาลำปำที่รักสำหรับชมวิวทิวทัศน์ บริเวณทะเลสาบ และจากบริเวณชายหาดมีสะพานเชื่อมไปยังเกาะลอยเป็นเกาะที่เกิดจากการทับถมของตะกอนปากน้ำลำปำ นอกจากนี้ในบริเวณทะเลสาบลำปำยังมีฝูงปลาโลมาหัวบาตรปรากฏให้เห็นบ่อยครั้ง

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเมืองที่มีเสน่ห์ มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรม มรดกทางวัฒนธรรมที่เมืองนครมีอยู่ในปัจจุบัน ได้รับการสะสมมาจากประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 1,800 ปี เมืองนครศรีธรรมราช หรือนครอันสง่าแห่งพระราชาผู้ทรงธรรม รุ่งเรือง มีสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลที่โดดเด่น ได้แก่ อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่บนเส้นทางถนนขนอม -โรงไฟฟ้า แยกซ้ายเข้าไปประมาณ 100 เมตร เนื้อที่ของอุทยานฯ ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเล เกาะแก่ง ภูเขา และพื้นที่ชายฝั่งทะเล อุทยานแห่งชาติหาด ขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ประกอบไปด้วยเกาะน้อย เกาะวังใน เกาะวังนอก เกาะแตน เกาะราบ เกาะท่าไร่ เกาะผี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอ่าวขนอม อ่าวท้องค่ำ อ่าวท้องหลาง อ่าวท้องหยี อ่าวท้องยาง และภูเขาต่าง ๆ เช่น เขาพลายดำ เขาผีหงาย เขาคอ เขาเพลาเขาดาดฟ้า เป็นต้น และอ่าวขนอมเป็นอ่าวที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาอ่าวอื่น ๆ ของอุทยาน และเป็นอ่าวที่มีชายฝั่งทะเลที่สวยงามยาวติดต่อกัน คือ หาดในเพลา หาดหน้าด่าน หาดในแป๊ด และแต่ละหาดก็เป็นหาดทรายที่มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติสมบูรณ์ เหมาะแก่การไปแค้มปิ้ง หรือพักแรม

กล่าวโดยสรุปทั้ง 5 จังหวัด ที่กล่าวมานี้ มีพื้นที่ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลซึ่งเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอยู่แล้วระดับหนึ่งโดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งกล่าวมาแล้วในตอนต้น นอกจากนี้ด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด จึงทำให้ทีมวิจัยตั้งสมมติฐานว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวแต่ยังไม่ได้ถูกยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงน่าจะยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนไม่น้อยเช่นกัน ทีมวิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการค้นหาศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลทั้งที่มีอยู่เดิมและที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป เพื่อเป็นองค์ความรู้อันสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลาง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

1.2.4 เพื่อสำรวจพื้นที่และรวบรวมผลิตภัณฑ์การท่องเทียวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน และแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

1.2.5 เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

1.2.6 เพื่อให้ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเอง

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ฯลฯ เป็นอย่างไร

1.3.2 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

1.3.3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

1.3.4 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

1.3.5 แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

1.3.6 ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองได้อย่างไร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติซึ่งต้องมีการได้ความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น รวมถึงการสัมผัสสภาพธรรมชาติ วิถีความเป็นอยู่ของประชากรในท้องถิ่น และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ต้องรักษาไว้

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้เป็นประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด

ศักยภาพผลิตภัณฑ์ หมายถึง การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของนักท่องเที่ยวในอนาคต เช่น มีการวางระบบการกำจัดขยะน้ำเสียภายในแหล่งท่องเที่ยว มีห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกมากขึ้น และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนพื้นที่นั้น โดยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาหรือศึกษาอยู่ในพื้นที่นั้น

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงถึงระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ มีกิจกรรมมีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ (1) ต้องมีการเดินทาง (2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน (3) ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางสำหรับจุดมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมิใช่เพื่อการประกอบอาชีพ และไปอยู่ประจำ

พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกิริยาและกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ สามารถแบ่งพฤติกรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสหรืออาจใช้เครื่องมือช่วย และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้

1.5 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ (โดยการใช้แบบสอบถาม) เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ จังหวัดสงขลา จำนวน 5,491,665 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าโดยการใช้แบบสอบถามครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling)

1.6 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ (Output)

ได้ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ด้านการจัดการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการบริการและสื่อความหมาย ด้านทรัพยากร ด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านความปลอดภัย ด้านการจัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านกิจกรรม

1. ได้พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

2. ได้ความเหมือนหรือความแตกต่างของความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

3. รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1

4. ทราบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน และแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

5. ได้แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

6. ได้การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในกระบวนการวิจัย ซึ่งส่งผลให้เกิดความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเอง

7. รายงานฉบับสมบูรณ์

8. บทความวิจัยอย่างน้อยหนึ่งบทความ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (Outcomes)

1. ได้องค์ความรู้ที่ตอบคำถามการวิจัย

2. ได้แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในเขตพื้นที่ 3 ทะเล 5 จังหวัด

3. ผู้ที่เข้าร่วมกระบวนการวิจัยทั้งนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนองค์กรธุรกิจการท่องเที่ยวเกิดการมีส่วนร่วมทำให้เกิดรู้สึกรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด

4. เกิดองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล

5. เกิดการส่งเสริมรายได้กับชุมชน

6. เพื่อพัฒนานักวิจัยในการทำงานร่วมกับชุมชน และองค์กรธุรกิจการท่องเที่ยว

1.8 แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์กรและชุมชนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยสามารถนำผลไปใช้ได้ทันที

2. จัดประชุมนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น สถาบันการศึกษาที่มีสาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาพัฒนาชุมชน ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้าน เกาะและทะเล

3. จัดทำแผนที่การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์และแนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม เพียงพอ น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยทางด้านภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- รายได้
- สถานภาพ
- ประเภทของนักท่องเที่ยว (ไทย,ต่างชาติ)

ปัจจัยทีมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

1. ปัจจัยภายใน

- แรงจูงใจและความต้องการ
- การรับรู้
- การเรียนรู้
- ทัศนคติ
- บุคลิกภาพ

2. ปัจจัยภายนอก

- กลุ่มอ้างอิง
- ครอบครัว
- ชั้นสังคม
- วัฒนธรรม
- เศรษฐกิจ

ปัจจัยทางด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์

- พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทะเล เกาะ 5 จังหวัด

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว 3 ทะเล
ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลา ทะเลอ่าวไทย

แนวทางการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวยั่งยืน

- การวางแผนด้านผลิตภัณฑ์และบริการ
- แนวทางกลยุทธ์ด้านราคา
- แนวทางด้านการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
- แนวทางด้านคุณภาพการให้บริการ
- แนวทางการพัฒนาด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์ 5 จังหวัด

ในกระบวนการวิจัยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่

ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล นำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ ความภูมิใจในผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ซึ่งเป็นทรัพยากรของท้องถิ่น รวมทั้งชาวบ้านเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลพื้นที่การท่องเที่ยวของ 3 ทะเล 5 จังหวัด

2.1.1 จังหวัดตรัง

2.1.2 จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1.3 จังหวัดพัทลุง

2.1.4 จังหวัดสงขลา

2.1.5 จังหวัดสตูล

2.2 แนวคิดและความหมายการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

2.4 ทฤษฎีการปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.5 แนวคิดเกี่ยวตัวชี้วัดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว

2.6 ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภค

2.7 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.1 ข้อมูลพื้นที่การท่องเที่ยวของ 3 ทะเล 5 จังหวัด

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดตรัง

ตรัง เป็นภาษามลายู แปลว่ารุ่งอรุณ ก่อนจะเป็นเมืองตรังเหมือนในปัจจุบันมีการย้ายมาหลายครั้ง เช่น อยู่ที่ริมด้านเหนือเขาปินะซื่อกรุงธานี อยู่ที่คลองลำภูราชื่อว่าตรังคะปุระ อยู่ที่บ้านอู่ตะเภาชื่อว่าตรังนกแขก ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นย้ายมาที่ควนธานี ในรัชกาลที่ 3 ย้ายไปตั้งที่อำเภอกันตัง กระทั่งสุดท้ายในรัชสมัยของรัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายมาตั้งที่ตำบลทับเที่ยง ซึ่งเป็นพื้นที่ของอำเภอเมืองและที่ตั้งของจังหวัดในปัจจุบัน

คำขวัญประจำจังหวัดตรัง “เมืองพระยารัษฎา ชาวประชาใจกว้าง หมูย่างรสเลิศ ถิ่นกำเนิดยางพารา เด่นสง่าดอกศรีตรัง ปะการังใต้ทะเล เสน่ห์หาดทรายงาม น้ำตกสวยตระการตา”

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด เป็นรูปสะพาน กระโจมไฟและลูกคลื่น สะพาน กับกระโจมไฟหมายถึง จังหวัดนี้เคยเป็นเมืองท่าค้าขายกับต่างประเทศมาแต่โบราณ ลูกคลื่น คือความหมายของคำว่าตรังในภาษาอินเดีย

ดอกไม้ประจำจังหวัดคือดอกศรีตรัง

เส้นทางคมนาคม จังหวัดตรังอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 826 กิโลเมตร มีพื้นที่ 4,618 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ : ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และกระบี่

ทิศใต้ : ติดต่อกับจังหวัดสตูล

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับจังหวัดพัทลุง

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับจังหวัดกระบี่ และทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

การปกครองของจังหวัดตรังมี 9 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองตรัง อำเภอนาโยง อำเภอกันตัง อำเภอย่านตาขาว อำเภอปะเหลียน อำเภอสิเกา อำเภอวังวิเศษ อำเภอห้วยยอด อำเภอรัษฎา และกิ่งอำเภอหาดสำราญ

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ส่วนมากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและภูเขา ซึ่งสามารถแยกแยะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของแต่ละอำเภอได้ คือ

อำเภอเมือง อนุสาวรีย์พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี สระกะพังสุรินทร์ สวนสมเด็จศรีนครินทร์ พระนอนทรงเครื่องโนราวัดภูเขาทอง

อำเภอนาโยง สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาช่อง อุทยานนกน้ำคลองลำซานกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี ถ้ำเขาช้างหาย น้ำตกกะช่อง

อำเภอกันตัง พิพิธภัณฑ์พระรัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี สถานที่ปลูกยางพาราต้นแรกของประเทศไทย สวนสาธารณะควนตำหนักจันทร์ หาดหยงหลิง-หาดสั้น หาดยาว ถ้ำเจ้าไหม - ถ้ำเจ้าคุณ เกาะลิบง เกาะมุกและถ้ำมรกต เกาะเชือก - เกาะแหวน เกาะกระดาน

อำเภอสิเกา อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ศูนย์พิทักษ์อุทยานทางทะเล เกาะมุก เกาะไหง พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำราชมงคล หาดปากเมง น้ำตกอ่างทอง

อำเภอปะเหลียน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา เกาะสุกร น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก

อำเภอห้วยยอด ทะเลสองห้อง ค่ายลูกเสือแห่งชาติทะเลสองห้อง เขาปินะ ถ้ำเลเขากอบ

อำเภอย่านตาขาว น้ำตกสายรุ้ง น้ำตกไพรสวรรค์ น้ำตกลำปลอก สวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ (ทุ่งค่าย)

อำเภอรัษฎา ถ้ำพระพุทธ ถ้ำพระยาพิชัย

กิ่งอำเภอหาดสำราญ หาดสำราญ

เทศกาลงานประเพณี ที่สำคัญของชาวตรังที่สามารถแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ คือ งานเทศกาลขนมเค้ก ชาวตรังมีชื่อเสียงในการทำขนมเค้กมาช้านาน โดยเฉพาะที่บ้านลำภูรา เป็นแหล่งผลิตขนมเค้กดั้งเดิม เอกลักษณ์ของขนมเค้กชาวตรังจะไม่ใช้ครีมตกแต่งหน้าเค้ก ขนมเค้กมีมากหลากหลายรส อาทิ เค้กรสส้ม เค้กกาแฟ เค้กสามรส และมีการจัดงานทุกปี ประมาณช่วงเดือนสิงหาคมที่บริเวณถนนสถานีรถไฟ งานเทศกาลกินเจ เป็นงานประเพณีดั้งเดิมของชาวจีนในจังหวัดตรัง จะมีในวันขึ้น 1-9 ค่ำเดือน 9 ของจีน (ประมาณเดือนตุลาคม) โดยถือเอาวันขึ้น 6 ค่ำ เป็นวันสำคัญที่สุดของงานในงานจะจัดขบวนแห่เจ้าอย่างมโหฬารไปรอบเมือง มีพิธีไหว้เจ้าและลุยไฟ มีชาวจีนนุ่งขาวห่มขาวไปถือศีลกินเจตามศาลเจ้าต่าง ๆ เป็นเวลา 9 วัน งานเทศกาลหมูย่างจังหวัดตรัง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังจะจัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายนของทุกปี ภายในงานจะมีหมูย่างสูตรพิเศษของเมืองตรังจากร้านต่าง ๆ ในจังหวัด โดยกำหนดจัดงานที่บริเวณสี่แยกธรรมรินทร์ ถนนสถานี นอกจากนี้ยังมีงานเทศกาลหอยตะเภา เป็นเทศกาลที่มุ่งส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานจัดบริเวณชายหาดปากเม็ง ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

2.1.2 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครศรีธรรมราช

นครศรีธรรมราช เป็นเมืองที่มีเสน่ห์ มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมมรดกทางวัฒนธรรมที่เมืองนครมีอยู่ในปัจจุบัน ได้รับการสะสมมาจากประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 1,800 ปี

ตามพรลิงค์ คือ แคว้นที่เคยตั้งอยู่ที่เมืองนครศรีธรรมราชปัจจุบัน ได้รับการบันทึกในเอกสารมิลินทปัญหาของอินเดียตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 5 และเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่พ่อค้าอินเดีย จีน ตะวันออกกลาง ด้วยเป็นเมืองท่าที่สำคัญ ตั้งอยู่บนคาบสมุทรที่กั้นน่านน้ำทั้งสองด้าน จึงเหมาะที่จะเป็นเส้นทางแลกเปลี่ยนสินค้าจากทั้งสองฝั่งมหาสมุทร และประกอบกับมีอ่าวเป็นท่าจอดเรือพร้อมกันนั้นศาสนาพราหมณ์ก็ได้แพร่เข้ามาด้วย พบหลักฐานมากในช่วงพุทธศตวรรษที่ 11-14

ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 14-16 อาณาจักรศรวิชัยที่มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองครหิไชยา มีอำนาจปกครองเหนือดินแดนแถบคาบสมุทร พุทธศาสนานิกายมหายาน จึงได้แพร่เข้ามาที่แคว้นตามพรลิงค์ด้วย

ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 17-18 แคว้นตามพรลิงค์รุ่งเรืองสูงสุด ผู้ครองแคว้นตั้งตนเป็นกษัตริย์ทรงพระนามเจ้าศรีธรรมมาโศกราช พร้อมกันนั้นได้สถาปนาราชวงศ์ปทุมวงศ์ และแผ่อิทธิพลรวมทั้งพุทธศาสนาไปยังเมืองต่าง ๆ ในภาคใต้ จนกลายเป็นที่ยอมรับว่านครศรีธรรมราชเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนั้น

เมืองนครศรีธรรมราช หรือนครอันเป็นสง่าแห่งพระราชาผู้ทรงธรรม รุ่งเรืองอยู่ประมาณร้อยกว่าปี และเสื่อมลงเมื่อยกทัพไปตีเมืองลังกา และโจรชวาถือโอกาสเข้าปล้นเมืองถึง 3 ครั้ง ประกอบกับเกิดไข้ห่าระบาด จึงเป็นเหตุให้บ้านเมืองถูกทิ้งร้างจนกระทั่งสมัยอยุธยา ผู้คนกลับมาตั้งบ้านเมืองใหม่อีกครั้ง และนครศรีธรรมราชได้กลายมาเป็นหัวเมืองฝ่ายใต้ของราชอาณาจักรอยุธยา

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในช่วงรัชกาลที่ 5 ได้มีการแก้ไขการปกครองหัวเมืองปักษ์ใต้ใหม่ นครศรีธรรมราชได้เปลี่ยนฐานะเป็นมณฑลนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ.2439 ในครั้งนั้นได้รวมเอาบริเวณเมืองพัทลุง เมืองสงขลา และบริเวณ 7 หัวเมือง (บริเวณพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน) เป็นส่วนหนึ่งของมณฑลนครศรีธรรมราชด้วย จนกระทั่ง พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงได้ยุบมณฑลนครศรีธรรมราชและเปลี่ยนมาเป็นจังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงปัจจุบัน

ความเป็นมาที่ยาวนานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของนครศรีธรรมราช ทำให้ส่งผลถึงการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในนครศรีธรรมราช มรดกทางวัฒนธรรมหลายอย่างของนครศรีธรรมราชเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เช่น งานเทศกาลวันสารทเดือนสิบ งานเทศกาลแห่ผ้าขึ้นธาตุ เทศกาลแห่นางดาน การทำเครื่องถม เป็นต้น อย่างไรก็ดีแม้นครศรีธรรมราชจะมีชื่อเสียงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แต่การท่องเที่ยวทางธรรมชาติในนครศรีธรรมราชก็น่าสนใจไม่น้อย ทั้งทางทะเลและภูเขา

คำขวัญประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช “เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นช่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม เครื่องถมสามกษัตริย์ มากวัด มากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู”

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด เป็นรูปพระธาตุเปล่งรัศมีล้อมรอบด้วย 12 นักษัตร หมายถึงแคว้นศรีธรรมนครโบราณ ซึ่งมีขึ้น 12 แห่ง แต่ละแห่งให้ตรา 12 ราศีประจำเมือง

ต้นไม้มงคลประจำจังหวัด ต้นแซะ Millettia atropurpurea Benth

การปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราชแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอพระพรหม อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอฉวาง อำเภอพรรณรา อำเภอพิปูน อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอท่าศาลา อำเภอทุ่งสง อำเภอบางขัน อำเภอนาบอน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอปากพนัง อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอสิชล อำเภอขนอม อำเภอหัวไทร อำเภอชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ กิ่งอำเภอช้างกลาง และกิ่งอำเภอนบพิตำ

เส้นทางคมนาคม จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 780 กิโลเมตร มีพื้นที่ 9,942.5 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ : ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และอ่าวไทย

ทิศใต้ : ติดต่อกับจังหวัดพัทลุง สงขลา และตรัง

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับฝั่งทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมือง หอพระอิศวร หอพระนารายณ์ พระวิหารสูง กุฏิทรงไทยวัดวังตะวันตก วัดสวนหลวง วัดสวนป่าน สำนักวิปัสสนากรรมฐานวัดชายนา เก๋งจีนวัดประดู่และวัดแจ้ง เจดีย์ยักษ์ สำนักงานโบราณคดีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ 11 นครศรีธรรมราช กำแพงเมืองเก่า พระพุทธสิหิงค์ วัดพระธาตุมหาวรวิหาร (อารามหลวงชั้นเอก) พระบรมธาตุอนุสาวรีย์จ่าดำ สระภังคาม วัดเสมาชัย จวนออกญาเสนาภิมุข (ยามาดา นางามาซา) บ้านหนังตะลุงสุชาติ ทรัพย์สินศาลโดหก สระล้างดาบศรปราชญ์ อนุสาวรีย์วีรไทย สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช สวนสมเด็จพระนครศรีนครินทร์ 84 (ทุ่งท่าลาด) บางปู

อำเภอสิชล หาดหินงาม หาดสิชล หาดคอเขา (หาดปิติ) น้ำตกสี่ขีด แหล่งโบราณคดีเขาคา

อำเภอขนอม อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ อ่าวขนอม หาดหน้าด่าน อ่าวท้องหยี-อ่าวท้องยาง หาดในเพลา ถ้ำเขาวังทอง เขาพลายดำ วัดสุวรรณบรรพต วัดกระดังงา วัดธาตุธารามหรือวัดเขาธาตุ วัดเจดีย์หลวง

อำเภอท่าศาลา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (อุทยานเทิดพระเกียรติ, อุทยานพฤกษศาสตร์ อุทยานธรรมนิทัศน์ อุทยานธรรมนิทัศน์ อุทยานโบราณคดี (ตุมปัง) อุทยานไทยทักษิณ อุทยานสัมมนาและสาธิต อุทยานวิทยาศาตร์และเทคโนโลยี และอุทยานสิ่งแวดล้อม) อุทยานแห่งชาติเขานัน หาดสระบัว แหล่งนกน้ำปากพะยิง น้ำตกสุนันทา น้ำตกกรุงนาง น้ำตกคลองปาว หัตถกรรมบ้านในถุ้ง โบราณคดีวัดโคลาน

อำเภอปากพนัง พิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง ชายทะเลปากพนังและแหลมตะลุมพุก บ้านรังนก วัดนันทาราม

อำเภอทุ่งสง อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง น้ำตกปลิว ถ้ำตลอด พระโพธิสัตว์เจ้าแม่กวนอิม

อำเภอลานสกา อุทยานแห่งชาติเขาหลวง น้ำตกกรุงชิง น้ำตกกระโรม บ้านคีรีวง ยอดเขาหลวง

อำเภอพรหมคีรี เรือนรับรองเมืองนคร น้ำตกพรหมโลก น้ำตกอ้ายเขียวหรือในเขียว วัดเขาขุนพนมและศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาเขาขุนพนม บ้านปลายอวน

อำเภอร่อนพิบูลย์ ศิลาจารึกเขาช่องคอย หมู่บ้านทำพัดใบกะพ้อ

อำเภอพิปูน น้ำตกกระแนะ

อำเภอนาบอน น้ำตกคลองจังและเดินป่าเขาเหมน

เทศกาลงานประเพณีที่สำคัญของนครศรีธรรมราช ได้แก่ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ พระบรมธาตุเจดีย์เป็นเสมือนตัวแทนของพระองค์ - พระพุทธเจ้า ซึ่งชาวนครศรีธรรมราชเชื่อว่ามีบุญญาภินิหารที่เปรียบมิได้ ทั้งนี้เพราะว่าภายในเจดีย์ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุไว้ ในปีหนึ่ง ๆ พุทธศาสนิกชน จะบูชาพระองค์ระธาตุเจดีย์ด้วยการจัดกระบวนแห่พระบฏขึ้นห่มเจดีย์เพื่อความเป็นสิริมงคลอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการดำรงชีพทุกด้าน ประเพณีมีการจัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 3 (วันมาฆบูชา) และช่วงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 (วันวิสาขบูชา)

ประเพณีเทศกาลวันสารทเดือนสิบ เป็นประเพณีที่จัดกันอย่างยิ่งใหญ่ ของชาวภาคใต้และชาวนครศรีธรรมราช งานประเพณีนี้เริ่มในวันแรม 1 ค่ำ ถึงแรม 15 ค่ำ เดือน 10 หรือประมาณเดือนกันยายน - ตุลาคม ของทุกปี ประเพณีเทศกาลเดือนสิบ เป็นงานบุญเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบุพการีที่ล่วงลับไปแล้ว ตามความเชื่อทางพุทธศาสนาว่าผู้ล่วงลับไปแล้วมีบาปมากจะตกนรกและกลายเป็นผีเปตชน หรือเปรต จะถูกปล่อยตัวจากนรกเพื่อให้ขึ้นมาพบญาติพี่น้องของตนในในวันแรม 1 ค่ำ ถึงแรม 15 ค่ำ เดือน 10 ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่จึงพยายามหาอาหารต่างๆ ไปทำบุญตามวัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เริ่มในวันแรม 13 ค่ำ ซึ่งเป็นวันจ่าย วันออกจับจ่ายซื้อของที่จำเป็นในการจัดตกแต่งหมรับ และวันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 เรียกว่า วันบังสกุล หรือวันส่งตายาย สำหรับหมรับในปัจจุบันนี้มีการตกแต่งให้สวยงามมากขึ้น โดยมีขบวนแห่กันอย่างดงามตลอดแนวถนนราชดำเนินในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 10

ประเพณีชักพระ หรือลากพระ เป็นประเพณีที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียซึ่งได้กระจายสู่แนวคิดของชาวนครศรีธรรมราชสืบต่อกันมา ถือว่าเป็นการแสดงความยินดีที่พระพุทธองค์เสด็จกลับจากดาวดึงส์ จึงอันเชิญประทับบนบุษบก ที่เตรียมไว้แล้วแห่แหนไปยังที่ประทับ ส่วนเหตุผลที่แท้จริงของชาวนครศรีธรรมราช ในการปฏิบัติ คือ การอันเชิญพระพุทธรูปปางบาตรออกแห่แหน หลักจากอยู่ในพรรษาเป็นเวลานานแล้ว เพื่อผ่อนคลายความจำเจ และประกวดประชันความเลื่อมใสศรัทธากัน จะทำกันในวันแรม 1 ค่ำเดือน 11 โดยก่อนหน้านั้นประมาณ 7 วัน

จะมีการตีกลองรัวกรับ เรียกว่า คุมพระ และตกแต่งบุษบกสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร (พระลาก) การลากพระนิยมทำกันในวันออกพรรษาเพียงวันเดียว และการลากพระน้ำจะเริ่มจากบริเวณแม่น้ำปากพนัง อำเภอปากพนัง และลากลับวัดในวันรุ่งขึ้น

หัตถกรรมและสินค้าพื้นเมือง ได้แก่ เครื่องถมนคร เป็นหัตถกรรมสำคัญของชาวนครศรีธรรมราชที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่อดีต มี 2 ชนิด คือ ถมดำและถมทอง สินค้าเครื่องถมได้แก่ แหวน สร้อยคอ กำไล ขัน พาน ถาด เป็นการทำโดยใช้มือทั้งสิ้น บริเวณที่มีเครื่องถมขายมากคือถนนท่าช้าง ทั้งสนามหน้าเมืองบริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช และบริเวณตลาดท่าวัง เครื่องทองเหลือง ที่หมู่บ้านไทยอิสลามสวนมะพร้าวหลังวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ปัจจุบันผลิตกระบอกรีดเส้นขนมจีนอย่างเดียว สร้อยนะโม สร้อยเงิน และสร้อยสามกษัตริย์ เป็นงานที่ตกทอดสืบต่อกันมาอย่างช้านานทางด้านฝีมือ ช่างเงินชาวนครศรีธรรมราชที่ประดิษฐ์ถักร้อยสร้อยนานาชนิด มีทั้งเงิน ทอง และสามกษัตริย์ คือ เงิน ทอง นาก มีศูนย์รวมอยู่ที่ถนนท่าช้างหลังสนามหน้าเมือง หนังตะลุง การแกะหนังตะลุงเป็นศิลปหัตถกรรมที่ควบคู่กับการเล่นหนังตะลุงของภาคใต้ ตัวหนังตะลุงของไทยได้ดัดแปลงแก้ไขรูปร่างตัวหนังของชวา ให้เป็นศิลปะตามแบบไทย มือเท้าของหนังสามารถเคลื่อนไหวได้ขณะเชิดหนังที่ใช้แกะหนังตะลุงจะใช้หนังวัวหรือหนังแพะดิบ ปัจจุบันหนังตะลุงเป็นสินค้าเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวนครศรีธรรมราชและพัทลุง โดยเฉพาะในตัวเมืองนครศรีธรรมราชมีร้านประดิษฐ์และจำหน่ายมากมาย จักสานย่านลิเภา ย่านลิเภาเป็นศิลปหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงอีกอย่างหนึ่งของชาวปักษ์ใต้ โดยเฉพาะชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นงานฝีมือที่มีมานานกว่า 100 ปี ย่านลิเภาเป็นพืชใบเถาขึ้นในที่ชื้น ชาวบ้านจึงนำมาจักสานเป็นเครื่องใช้แทนหวาย เช่น กระเป๋าถือ กล่องยาเส้น ปั้นชา เป็นต้น แหล่งผลิตหัตถกรรมย่านลิเภาอยู่ที่บ้านหมน ตำบลท่าเรือ และบ้านนาเคียน ตำบลนาเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และครอบครัวทหารในค่ายวชิราวุธ พัดใบกะพ้อ ประดิษฐ์จากพืชตระกูลปาล์มที่เรียกกันตามภาษาท้องถิ่นว่าต้นพ้อหรือต้นกะพ้อ ด้วยการนำใบกะพ้อมาตากแห้งและสานพัด พัดใบกะพ้อมีจำหน่ายในบริเวณร้านค้าวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ร้านขายของที่ระลึก และในบวรบาร์ซา ย่านตลาดท่าวัง

กีฬาพื้นเมือง ได้แก่ กีฬาวัวชน เป็นกีฬาท้องถิ่นอันสืบทอดมาเป็นเวลาช้านานของจังหวัดนครศรีธรรมราช การชนโคจะจัดให้มีขึ้นทุกสัปดาห์ โดยหมุนเวียนกันไปตามอำเภอต่าง ๆ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองนัก ได้แก่ อำเภอเมืองปากพนัง อำเภอฉวาง อำเภอทุ่งสง อำเภอร่อนพิบูลย์

2.1.3 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดพัทลุง

พัทลุง เมืองเก่าแก่สร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. 1480 เก่าแก่กว่าสุโขทัยคือ เป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรศรีวิชัย และอาณาจักรตามพรลิงค์ (นครศรีธรรมราช) สลับผลัดเปลี่ยนกันบางช่วง ที่ตั้งเมืองเดิมอยู่ที่ยะลา ต่อมาย้ายมาอยู่ที่ท่าเสม็ด ควนมะพร้าว และบ้านม่วงในปี พ.ศ.2315 ได้ย้ายมาอยู่ที่อำเภอลำปำ และครั้งสุดท้ายมาอยู่ ณ ที่ตั้งปัจจุบันและยกฐานะเป็นจังหวัดเมื่อปี พ.ศ. 2476

คำขวัญประจำจังหวัด “เมืองหนังมโนราห์ อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ น้ำพุร้อน”

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเป็นรูปเจดีย์เก่าประดิษฐานบนยอดเขาทะลุ หมายถึง จังหวัดนี้ย้ายทั้งเมืองมาแล้ว 12 ครั้ง ครั้งสุดท้ายในปี พ.ศ.2467 ย้ายจากลำปำ มาอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ ใกล้กับภูเขาอกทะลุซึ่งสูงที่เด่นอยู่บนที่ราบ มองเห็นจากที่ใต้ทุกทิศ บนยอดเขามีเจดีย์เก่าที่สร้างเอาไว้องค์หนึ่ง

ดอกไม้ประจำจังหวัด พะยอม Sorea roxburghill G. Don

การปกครอง ของพัทลุงในปัจจุบัน มี 10 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอกงหรา อำเภอเขาชัยสน อำเภอบางแก้ว อำเภอตะโหมด อำเภอควนขนุน อำเภอศรีบรรพต อำเภอปากพะยูน อำเภอป่าบอน และกิ่งอำเภอศรีนครินทร์

เส้นทางคมนาคม จังหวัดพัทลุงอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 840 กิโลเมตร มีพื้นที่ 3,424.5 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ : ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลา

ทิศใต้ : ติดต่อกับจังหวัดสงขลา และสตูล

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับสงขลา

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมือง พระพุทธนิรโคคันตรายชัยวัฒน์จตุรทิศ (พระสี่มุมเมือง) วัดถ้ำคูหาสวรรค์ ถ้ำมาลัย วัดวัง วังเจ้าเมืองพัทลุง อนุสาวรีย์พระยาทุกข์ราษฎร์ (มหาช่วย) เมืองพระรถลิไลยก์ หาดแสนสุขลำปำ หมู่บ้านหัตถกรรม

อำเภอควนขนุน อุทยานนกน้ำทะเลน้อย

อำเภอเขาชัยสน บ่อน้ำร้อน – ธารน้ำเย็น วัดเขียนบางแก้ว แหลมจองถนน

อำเภอปากพะยูน เกาะสี่ เกาะห้า ซึ่งเป็นที่อาศัยของนกนางแอ่น

อำเภอกงหรา น้ำตกไพรวัลย์

อำเภอตะโหมด น้ำตกตะโหมด

อำเภอศรีบรรพต อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในอุทยานฯ คือ ถ้ำมัฉาปลาวน จุดชมวิวผึ้ง น้ำตกเหรียงทอง ทางเดินชมธรรมชาติ

อำเภอบางแก้ว คลองหูแร่ หมู่บ้านหัตถกรรมรูปหนัง

อำเภอศรีนครินทร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ถ้ำสุมโน

เทศกาลงานประเพณี

งานเทศกาลล่องเรือ-แลนกทะเลน้อย เป็นงานประเพณีที่เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2541 เพื่อเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวพิเศษในปีการท่องเที่ยวไทยและให้เหมาะสมกับพื้นที่ท่องเที่ยว ที่สำคัญที่สุดของพัทลุง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นระยะเวลา 1 เดือน (ช่วงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม) เป็นช่วงเวลาที่มีนกและธรรมชาติสวยงามที่สุด แต่ละวันจะมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวนั่งเรือหางยาวชมนกและพรรณไม้น้ำ การแสดงพื้นบ้านการจำหน่ายสินค้าเกษตร และวิถีชุมชน ตลอดจนเลือกซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

งานวันอนุรักษ์มรดกไทยและมหกรรมหนังตะลุง-โนรา ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ โดยเพาะจังหวัดพัทลุง จะจัดขึ้นช่วงเดือนเมษายนของทุกปี

งานประเพณีแข่งโพนลากพระ ช่วงเทศกาลออกพรรษา เป็นงานประเพณีที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพัทลุงงานจัดในช่วงวันขึ้น 14-15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำ เดือน 11 เป็นเทศกาลออกพรรษา มีประเพณีลากพระหรือชักพระทั้งทางบกและทางน้ำ จังหวัดพัทลุงมีกิจกรรมในงานแข่งขันโพนจากวัดต่างๆ ในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดใกล้เคียง การประกวดแห่โพน การประกวดลีลาตีโพนแสดงนาฏศิลป์ การชัดต้ม การประกวดแห่เรือพระราชพิธีทางศาสนา กีฬาทางน้ำที่ทะเลสาบลำปำ นิทรรศการหัตถกรรมพื้นบ้านในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดใกล้เคียง เช่นการทำเสื่อกระจูด

สินค้าพื้นเมืองของพัทลุงส่วนใหญ่จะเป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น เครื่องจักสานต่างๆ ที่ขึ้นชื่อ คือ ผลิตภัณฑ์เสื่อกระจูด ผลิตภัณฑ์หนังตะลุงอำเภอบางแก้ว นอกจากนั้นยังมีของฝากที่มีชื่อเสียงคือ กะละแม ตำบลนางลาด กล้วยฉาบ ลูกหยีกวน อำเภอเมือง กุ้งแก้ว อำเภอปากพะยูน

2.1.4 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสงขลา

เมืองสงขลา มีชื่อเดิมว่าเมืองสทิง ตั้งอยู่ที่อำเภอสทิงพระ ปัจจุบันพ่อค้า ชาวอินเดีย เปอร์เซีย และอาหรับที่เดินทางเข้ามาค้าขายที่เมืองสทิงพระ มองเห็นเกาะสองเกาะคล้ายสิงห์หมอบอยู่ 2 ตัว เกาะสองเกาะนี้ คือ เกาะหนู เกาะแมว

สงขลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีพื้นที่ติดต่อกับรัฐเดาห์ (ไทรบุรี) ของมาเลเซีย เป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้มาแต่สมัยโบราณ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย อีกทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และการละเล่นพื้นเมือง ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตกทอดให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษามากมาย สงขลามีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งชายทะเล น้ำตก ทะเลสาบ และทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์

คำขวัญประจำจังหวัด “น้ำตกเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป๋า การค้าแดนใต้”

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเป็นรูปหอยสังข์วางบนพานแว่นฟ้า ขอบดวงตราเป็นลายกระหนก

ดอกไม้ประจำจังหวัด สะเดาเทียม Azadirachta exelsa (Jack) Jacobs

เส้นทางคมนาคม จังหวัดสงขลาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 950 กิโลเมตร มีพื้นที่ 7,582 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ : ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช และพัทลุง

ทิศใต้ : ติดต่อกับจังหวัดยะลา และมาเลเซีย

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับปัตตานี และทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับจังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

การปกครองของจังหวัดสงขลามี 16 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอระโนด อำเภอบางกล่ำ อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอรัตภูมิ อำเภอควนเนียง อำเภอสะเดา อำเภอนาหม่อม อำเภอคลองหอยโข่ง

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมือง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา วัดมัชฌิมมาวาส (วัดกลาง) แหลมสมิหลา เขาน้อย เขาตังกวน เขาเก้าเส้ง ทะเลสาบสงขลา เกาะยอ สถาบันทักษิณคดีศึกษา สะพานติณสูลานนท์ สวนสัตว์สงขลา เจดีย์พระบรมธาตุวัดชัยมงคล พิพิธภัณฑ์ธำมะรงค์ บ้านสัทธา แหลมสนอ่อน

อำเภอสทิงพระ วัดพะโคะ อุทยานนกน้ำคูขุด (เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา) หาดสทิงพระ หาดม่วงงาม หาดทรายแก้ว วัดจะทิ้งพระ

อำเภอเทพา หาดสร้อยสวรรค์ หาดสะกอม

อำเภอนาทวี อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง สถานที่ท่องเที่ยวในอุทยาน ไดแก่ น้ำตกวังหลวงพรหม , น้ำตกโตนลาด, น้าตกโตนลาดฟ้า, อุโมงค์ประวัติศาสตร์เขาน้ำค้าง (หมู่บ้านปิยมิตร 5)

อำเภอหาดใหญ่ เมืองหาดใหญ่ น้ำตกโนนงาช้าง สวนสาธารณเทศบาลเมืองหาดใหญ่ วัดหาดใหญ่ใน

อำเภอรัตภูมิ วนอุทยานน้ำตกบริพัตร

อำเภอสะเดา วัดถ้ำเขารูปช้าง

อำเภอจะนะ วัดขวด

อำเภอกระแสสินธุ์ วัดเชิงแส

ทะเลสาบสงขลาเป็นทะเลสาบที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย อยู่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ มีพื้นที่อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง และสงขลา ทะเลสาบสงขลามีทางน้ำเปิดออกสู่ทะเลอ่าวไทย จึงทำให้เป็นทะเลสาบที่มีน้ำเค็ม น้ำกร่อย และน้ำจืด แตกต่างกันไปตามฤดูกาล และการขึ้นลงของน้ำทะเล

จากรายงานการศึกษาของบริษัทโมดัสคอนซัลแท้นส์ จำกัด พบว่าทะเลสาบสงขลามีพื้นที่ 1,100 ตารางกิโลเมตร หรือ 687,500 ไร่ มีความยาวตั้งแต่พื้นที่รับน้ำรุควนเคร็งจนถึงปากทะเลสาบ 100 กิโลเมตร มีความกว้างเฉลี่ย 10 กิโลเมตร ส่วนกว้างที่สุด 20 กิโลเมตร ส่วนแคบที่สุด 0.20 กิโลเมตร ทะเลสาบสงขลาแบ่งออกเป็นบริเวณๆ ได้ดังนี้

1. ทะเลสาบสงขลา เป็นทะเลสาบส่วนนอกที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทย มีน้ำเค็มถึงเค็มจัดในฤดูแล้ง และน้ำกร่อยในฤดูฝน ความบึกสูงสุด 3 เมตร มีพื้นที่โดยรอบ 190 ตารางกิโลเมตร

2. ทะเลสาบ เป็นทะเลสาบส่วนที่อยู่ถัดจากทะเลสาบสงขลา โดยส่วนแคบที่สุดอยู่ที่บ้านปากรอซึ่งเป็นส่วนที่บรรจบกันของน้ำจืดและน้ำเค็ม น้ำในทะเลสาบเป็นน้ำกร่อยที่มีระดับความเค็มเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล มีความลึกเฉลี่ย 1.20 เมตร มีพื้นที่โดยรอบ 267 ตารางกิโลเมตร ได้แก่ บริเวณกลุ่มเกาะโคบและเกาะหมาก

3. ทะเลหลวง เป็นส่วนที่อยู่ถัดจากแหลมจองถนนขึ้นไปทางเหนือ เป็นทะเลสาบส่วนที่กว้างใหญ่ที่สุด มีพื้นที่ 491 ตารางกิโลเมตร และมีความลึกเฉลี่ย 1.80 เมตร

4. ทะเลน้อย เป็นบึงน้ำจืดที่อยู่ทางตอนเหนือ มีความลึก 1.10 เมตร มีคลองเชื่อมโยงกับทะเลหลวงมีพื้นที่ 26 ตารางกิโลเมตร (โมดัส คอนซัลแท้นส์.2541:1-160,1-164)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณทะเลสาบสงขลา

ทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบสงขลาตอนนอก) อยู่ทางตอนใต้ของทะเลหลวงเชื่อมต่อกับอ่าวไทยจึงได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้นน้ำลงและความเค็มของน้ำทะเลมากกว่าส่วนอื่น ๆ ทะเลสาบสงขลาตอนนอกมีพื้นที่ 190 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง อำเภอสิงหนคร อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา สภาพกายภาพและที่ตั้งทำให้ทะเลสาบสงขลาตอนนอกมีทรัพยากรสัตว์น้ำ ทั้งสัตว์น้ำเค็ม น้ำกร่อย และบางครั้งพบสัตว์น้ำจืดด้วย สัตว์น้ำที่พบมักเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีราคาสูง และพบในปริมาณมากหมุนเวียนกันตลอดปี จึงมีหมู่บ้านและครัวเรือนที่ทำการประมงอย่างเดียวมากถึงร้อยละ 73.25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยเครื่องมือประมงที่ใช้เป็นประจำจำนวนมาก เช่น ไซนั่ง โม๊ระ โพงพาง และบาม ส่วนเครื่องมือประมงที่เคลื่อนที่ได้ เช่น ข่ายจับกุ้ง อวนทับตลิ่ง และอวนรุน โดยสัตว์น้ำที่พบมีมากถึง 67 ชนิด เช่น ปลากะตักขาว ปลาไส้ตัน ปลากระเบนตุ๊กตา ปลาโคบ ปลาหลังเขียว ปลาแมวหูดำ ปลาป้อปี้ ปลามังกร ปลาไหลงู ปลากดหัวโม่ง ปลากดขี้ลิง ปลากดคันหลาว ปลาดุกทะเล ปลากระทุงเหวหางตัด ปลากระทุงเหวทะเล ปลาข้างเงินตาโต ปลาข้างเงินตาเล็ก ปลาหางควายหางแถบ ปลากระพงขาว ปลาขี้จีนสั้น ปลากะรังปากแม่น้ำ ปลาอมไข่สี่แถบ ปลาบุรุษ ปลาสีกุนกบ ปลาจอกหมาก ปลาจวดหน้าสั้น ปลาจวดแถบขาว ปลาจวดเทา ปลาตะกรับ ปลากระบอกดำ ปลากระบอกขาว ปลาบู่เกล็ดแข็งหางแดง ปลาบู่ฟันเลื่อย ปลาบู่จุดเขียวใหญ่ ปลาบู่ทราย ปลาบู่เขือ ปลาท่องเที่ยวเกล็ดใหญ่ ปลาท่องเที่ยวเกล็ดเล็ก ปลากล้วย ปลาเขือคางยื่นครีบดำ ปลาสลิดหินจุดขาว กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย กุ้งหางแดง กุ้งหัวมัน กุ้งขาว กุ้งก้ามกราม กุ้งตั๊กแตนนอกดำ กุ้งทะเล ปูทะเล และปูม้า

เทศกาลงานประเพณี

งานประเพณีสงกรานต์ จัดขึ้นในวันที่ 13 เมษายนของทุกปี อำเภอหาดใหญ่มีการจัดงานขึ้นที่บริเวณถนนนิพัทธ์อุทิศ 1, 2, 3 ตั้งแต่เช้าจดเย็น ชาวมาเลเซียและชาวสิงคโปร์นิยมเดินทางมาร่วมสนุกกับชาวไทยในเทศกาลนี้

งานเกษตรภาคใต้ จัดขึ้นเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม เป็นประจำทุกปี โดยคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นงานที่มีขึ้นเพื่อส่งเสริมการเกษตร

งานวัฒนธรรมสัมพันธ์ จัดโดยสถาบันราชภัฏสงขลา ประมาณเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ในงานมีการแสดงนาฏศิลป์ ศิลปวัฒนธรรมทั้งจากภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

งานเทศกาลโคมไฟไหว้พระจันทร์ ช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ของจีน หรือประมาณต้นเดือนตุลาคม

งานเทศกาลทำบุญเดือนสิบ เป็นงานประเพณีของชาวไทยภาคใต้ เกิดจากความเชื่อที่ว่าช่วงแรม 1-15 ค่ำ เดือน 10 หรือประมาณเดือนกันยายน วิญญาณของญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วโดยเฉพาะผู้ที่ยังไม่ได้ไปเกิด จะได้รับการปลดปล่อยให้มาพบญาติพี่น้อง ผู้ที่มีชีวิตอยู่จะต้องจัดหุงหาอาหารไปทำบุญตามวัด

งานประเพณีลากพระและตักบาตรเทโว จัดขึ้นทุกปีช่วงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 หรือประมาณเดือนตุลาคม ณ อำเภอเมือง พิธีจะเริ่มก่อนวันงานด้วยการห่มผ้าพระเจดีย์บนยอดเขาตังกวน พระสงฆ์หลายร้อยรูปจะเดินลงจากเขาตังกวนเพื่อรับบิณฑบาตจากพุทธศาสนิกชนได้ร่วมทำบุญลากพระ และร่วมประกวดตกแต่งเรือพระ และยังมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมอีกด้วย

สินค้าพื้นเมืองที่สำคัญของจังหวัดสงขลา คือ ข้าวเกรียบกุ้ง – ปลา เป็นผลิตภัณฑ์พื้นเมืองของสงขลา มีรสชาติอร่อย ราคาไม่แพง นอกจากนี้ยังมีน้ำบูดู เม็ดมะม่วงหิมพานต์ กุ้งแก้ว

รูปหนังตะลุง หนังตะลุงเป็นศิลปะพื้นบ้านของชาวภาคใต้ มีการแสดงทั่วไปในจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สงขลา

ผ้าเกาะยอ เป็นผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดสงขลา แหล่งทอผ้าชนิดนี้อยู่ที่เกาะยอมีลวดลายสวยงาม

2.1.5 ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสตูล

สตูล ในปี พ.ศ.2381 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้สตูลขึ้นกับมณฑลไทรบุรี ครั้นปี พ.ศ.2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯ ให้จัดเมืองปะลิศรวมเข้าเป็นอีกเมืองหนึ่ง กระทั่งปี พ.ศ. 2541 อังกฤษยึดไทรบุรีกับปะลิศให้ไปอยู่มาเลเซีย ไทยจึงเหลือแต่สตูลอยู่เพียงเมืองเดียว และถูกรวบรวมเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลภูเก็ต และยกฐานะเป็นจังหวัดสตูลหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 มาจนถึงปัจจุบัน

คำขวัญประจำจังหวัด “สตูล สงบ สะอาด ธรรมชาติบริสุทธิ์”

สัญลักษณ์ประจำจังหวัดเปรูปพระสมุทรเทวา ประทับบนศิลา อยู่กลางมหาสมุทรมีรัศมีอาทิตย์เปล่งอยู่เบื้องหลัง พระสมุทรเทวา คือ เทวดาผู้ปกป้องรักษามหาสมุทร บัลลังก์หิน คือ วิมานของเทวดา พระอาทิตย์อัสดง คือ ฝั่งทะเลตะวันตกหรือมหาสมุทรอินเดียนั่นเอง

ดอกไม้ประจำจังหวัด กระซิก หรือหมากหมูตั๊กแตน Dalbergia parviflor Roxb

เส้นทางคมนาคม จังหวัดสตูลอยู่ห่างจากรุงเทพฯ 973 กิโลเมตร มีพื้นที่ 2,478 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ : ติดต่อกับจังหวัดสงขลา ตรัง และพัทลุง

ทิศใต้ : ติดต่อกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันออก : ติดต่อกับจังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

ทิศตะวันตก : ติดต่อกับทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

การปกครอง มี 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน อำเภอท่าแพ อำเภอควนกาหลง อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และกิ่งอำเภอมะนัง

สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเมือง อุทยานแห่งชาติตะรุเตา แหลมกตันหยงโปและหาดทรายยาว หมู่เกาะอาดัง-ราวี

มัสยิดมำบัง (มัสยิดกลาง) คฤหาสน์กูเด็น สวนสาธารณะเขาโต๊ะพญาวัง

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้แก่ เกาะตะรุเตา หาดทรายขาว น้ำตก ถ้ำ จุดชมวิวผาโต๊ะบู คลองพันเตมะละกา สถานที่ดำน้ำดูปะการัง ศูนย์นิทรรศการ บ่ออนุบาลเต่าทะเล สถานที่ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับราชทัณฑ์บนเกาะตะรุเตา มี 3 แห่ง คือ บริเวณเรือนจำอ่าวโตะอุดัง เรือนจำอ่าตะโละวาว ทั้งอยู่ทางทิศใต้และทางฝั่งตะวันออกของเกาะ

สถานที่ท่องเที่ยวภายในเกาะอาดัง-ราวี ได้แก่ หาดทราย จุดชมวิวผาชะโด น้ำตก เกาะหินงาม เกาะสิเป๊ะหรือเกาะหลีเป๊ะ สถานที่ดำน้ำดูปะการัง

อำเภอควนโดน อุทยานแห่งชาติทะเลบัน เขตชายแดนไทย-มาเลเซีย ฝายชลประทาน ดุสน สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน ได้แก่ บึงทะเลบัน น้ำตกยาโรย น้ำตก โตนปลิว ถ้ำปูยู เขตชายแดนไทย-มาเลเซีย

อำเภอละงู หาดปากบารา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ได้แก่ อ่าวนุ่น น้ำตกวังสายทอง สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดสตูล

อำเภอทุ่งหว้า น้ำตกธารปลิว

อำเภอควนกาหลง น้ำตกธารสวรรค์ น้ำตกปาหนัน

กิ่งอำเภอมะนัง มีแห่งท่องเที่ยวสำคัญเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทภูเขา เช่น การเดินป่า ล่องแก่ง เที่ยวถ้ำภูผาเพชร

เทศกาลงานประเพณี

งานประเพณีแข่งว่าวนานาชาติ จัดขึ้นทุกปีประมาณเดือนเดือนกุมภาพันธ์หรือเดือน มีนาคม ก่อนถึงเมืองสตูล 4 กิโลเมตร

งานเทศกาลแข่งขันตกปลา (ตะรุเตา อาดัง ฟิชชิ่งคลับ) เป็นงานตกปลาที่จัดขึ้น ประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี

งานเปิดฤดูกาลท่องไพร ช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนเมษายน

ประเพณีลอยเรือ จัดขึ้นหมู่ชาวเลที่เกาะหลีเป๊ะในจังหวัดสตูล ในวันขึ้น 13- 15 ค่ำ เดือน 6 และเดือน 11 ไล่สิ่งอัปมงคลและเสี่ยงทายอนาคตของการประกอบอาชีพ

งานเทศกาลท่องเที่ยวตะรุเตา จัดขึ้นทุกปีในช่วงเปิดฤดูการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ ตะรุเตา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนเมษายน

2.2 แนวคิดและความหมายการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

นักวิชาการให้คำนิยามหรือความหมายของการท่องเที่ยว ไว้ที่สำคัญและสามารถนำมา เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ได้คือ

เสรี วังส์ไพจิตร. (2534:12) ได้กล่าวว้า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวม ของปรากฏการณ์และความหมายสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากปฏิสัมพันธ์ หรือการกระทำต่อกัน

และกันของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ รัฐบาลและชุมชนผู้เป็นเจ้าของบ้านในกระบวนการดึงดูดใจและต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอื่น ๆ

เศกสรรค์ ยงวณิชย์.(2536:11) อธิบายถึงความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว คือการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจตามวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

นิคม จารุมณี.(2536:2) ได้มีคำจัดกัดความเพิ่มเติมไว้ว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว

อุดม เชยกีวงศ์และคณะ.(2548:47) อธิบายถึงความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง ผู้คนหรือประชาชนได้ไปเยี่ยมเยือนยังสถานที่หนึ่ง เพื่อการเที่ยวชมเมือง เยี่ยมญาติและเพื่อน พักผ่อนวันหยุดทั้งระยะสั้นและระยะยาว และอาจหมายความรวมถึง บุคคลที่เดินทางไปเข้าร่วมการประชุมทางวิชาการ ทางการเมือง การประชุมธุรกิจ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ทางธุรกิจตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือไปทำการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ด้วย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.(2548:195) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่ต้องมีการเดินทางจากถิ่นพำนักประจำของตนเองไปยังอีกที่หนึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ

กวี วรกวินและคณะ.(2548:8-9) ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงปรากฏการณ์ของมนุษย์ที่เกิดจากการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อจุดประสงค์ต่างๆ กันที่ไม่ใช่เพื่อการย้ายถิ่นฐานแบบถาวรโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.เพื่อความบันเทิงหรือความสนุกสนาน หรือความสำราญใจและการพักผ่อนหย่อนใจจากภูมิทัศน์ของสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม รวมทั้งจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ปรากฏอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ด้วย เช่น การชมวิวจากหน้าผาสูง การชมดนตรี ชมงานศิลปะ การอาบแดด เล่นน้ำทะเล การเล่นของเล่นในสวนสนุก เป็นต้น

2.เพื่อการศึกษาทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม เช่น การเดินป่าเพื่อศึกษาเกี่ยวกับพืชพรรณและสัตว์ป่า การศึกษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ เป็นต้น

3.เพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น เพื่อการเล่นกีฬา อาทิ เล่นกอล์ฟ เพื่อพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง เพื่อนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

จากคำนิยามดังกล่าวแล้ว สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยตามปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจ หรือก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม จนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ

2.2.2 กระบวนการของการท่องเที่ยว

กระบวนการของการท่องเที่ยวทั้งหมดมี 3 องค์ประกอบหลัก คือ

1.แหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรทางการท่องเที่ยว มี 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา วัฒนธรรม รวมทั้งกิจการที่มนุษย์สร้างขึ้น ทรัพยากรเหล่านี้ นอกจากสนองต่อภารกิจหลักแล้ว ทรัพยากรดังกล่าวยังสามารถเอื้อประโยชน์ให้เกิดผลทางเศรษฐกิจในเชิงการท่องเที่ยวได้ และหากไม่ส่งผลกระทบต่อภารกิจหลัก ถ้าเป็นเช่นนี้ก็อาจถือได้ว่า สามารถเกิดการท่องเที่ยวได้ ภาครัฐใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการแสวงหารายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ เพื่อจะลงการขาดดุล สร้างงาน สร้างอาชีพ และกระจายรายได้ เช่นเดียวกับภาคเอกชนที่มองเห็นถึงผลตอบแทน ผลประโยชน์ที่จะได้จากการท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจ ฉะนั้นจึงมีการพิจารณากันถึงจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละปี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวในรูปเงินตราต่างประเทศ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนี้ จึงการระบุไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญว่า รัฐพึงจะต้องจัดหาในเรื่องการพักผ่อนหย่อนใจหรือการเดินทางท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ในรูปแบบของการท่องเที่ยวนั้น คือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมสามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรนั้น ๆ ดังนั้นในการพิจารณาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน จำเป็นต้องเข้าใจถึงแก่นสำคัญในเรื่องนี้เป็นอันดับแรก

2.การตลาด จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องการจัดวางสินค้า วิธีการขาย เพราะการตลาดจะเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงผู้ซื้อ (นักท่องเที่ยว) ให้มาซื้อสินค้า ดังนั้นในเชิงการตลาด จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า สินค้าทางการท่องเที่ยวคืออะไร การเลือกกลุ่มผู้ซื้อ เป็นต้น

3.การบริการทางการท่องเที่ยว สามารถพิจารณาได้ใน 2 ส่วน คือ ส่วนของการดำเนินงาน (ภาคเอกชน) และส่วนของการกำกับดูแล (ภาครัฐ) การดำเนินงานภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถจะนำไปสู่ความยั่งยืนได้ในหลายวิธีการ

2.2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.2548 : 55)

1.ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามธรรมชาติที่มีความสวยงามน่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม ซึ่งรวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรุงแต่งเพิ่มเติมจากสภาพธรรมชาติในบางส่วนสามารถแบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทแหล่งธรรมชาติออกได้เป็น 3 ประเภทย่อยคือ

1.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทภูมิอากาศ เป็นสถานที่ที่มีลักษณะอากาศที่เกิดขึ้นตามสภาพธรรมชาติของแต่ละภูมิภาคของโลกซึ่งลักษณะอากาศที่ปรากฏในพื้นที่หนึ่ง ๆ มีองค์ประกอบเบื้องต้น 4 ชนิด คือ อุณหภูมิ ความกด ลม และความชื้นในบรรยากาศ โดยภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่ทั่วโลกจะแตกต่างกันไปตามที่ตั้งของเส้นละติจูด ความสูงของพื้นที่ กระแสน้ำ และพายุ จึงทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความสวยงามของธรรมชาติตามลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันในแต่ละช่วงฤดูกาล เป็นเหตุให้ประชาชนที่อาศัยอยู่เขตภูมิอากาศหนึ่งอยากเดินทางไปเยี่ยมเยือนภูมิอากาศเขตอื่น เพื่อสัมผัสกับภูมิอากาศที่แตกต่างกัน

1.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภททิวทัศน์สวยงาม เป็นสถานที่มีทิวทัศน์ทางธรรมชาติสวยงามและแปลกประหลาด สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าไปเยี่ยมเยือน เช่น ป่า เขา เกาะ ชายหาด ถ้ำ ทะเล แม่น้ำ ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ กว๊าน น้ำตก น้ำพุร้อน ทุ่งหญ้า ทุ่งดอกไม้ ลานหิน เนินดิน เสาหิน ธารน้ำแข็ง เป็นต้น

1.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทสัตว์ป่า เป็นสถานที่ที่มีความงดงามตามธรรมชาติสามดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากเช่นกัน เพราะนำท่องเที่ยวจำนวนมากมีความคิดว่าสัตว์ป่าเป็นสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติที่น่าศึกษาหาความรู้ และนับวันจะสูญหายหมดไป แต่ยังคงมีที่ให้ท่องเที่ยวศึกษาได้ตามแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า และสวนสัตว์เปิด เช่นเดินทางไปชมนกปากห่างที่วัดไผ่ล้อม เดินทางไปชมฝูงนกเพ็นกวินที่ทวีปแอนตาร์กติก

2.ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1 ประเภทโบราณสถาน เป็นสถานที่ที่มีอายุนับร้อยปีหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้าง หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสถานที่นั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี เช่น ศาสนสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ กำแพงเมือง คูเมือง พระราชวัง พระตำหนักบ้านโบราณ เมืองโบราณ อนุสาวรีย์ อนุสาวรีย์สถาน ชุมชน โบราณ เป็นต้น สำหรับโบราณสถานของไทยนั้น กรมศิลปากร ได้แบ่งประเภทโบราณสถานไว้เป็น 7 ประเภท คือ

2.1.1 โบราณสถานสัญลักษณ์แห่งชาติ หมายถึง โบราณสถานที่มีความสำคัญสูงสุด หากชาติขาดซึ่งโบราณสถานนั้นไปจะเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวง เช่น พระบรมมหาราชวัง พระธาตุดอยสุเทพ เป็นต้น

2.1.2 อนุสาวรีย์แห่งชาติ หมายถึง อนุสาวรีย์สถานที่ได้สร้างเพื่อบุคคลหรือเรื่องราวที่สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ หรือเป็นที่เคารพอย่างสูงในชาติ เช่น ศาลหลักเมือง พระบรมรูปทรงม้า

2.1.3 อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ หมายถึง อาคารสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมอันทรงไว้ซึ่งคุณค่าอย่างสูงทางศิลปะอันแสดงถึงการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ๆ ในยุคอดีตที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน หรือเกี่ยวพันกับบุคคลสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญของชาติ เช่น พระที่นั่งอนันตสมาคม สะพานพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เป็นต้น

2.1.4 ย่านประวัติศาสตร์ หมายถึง พื้นที่ที่มีความหนาแน่นทางสถาปัตยกรรม เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การวางผังเมือง และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีอาคารสิ่งก่อสร้าง ถนนหนทางและองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ย่านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมเกาะรัตนโกสินทร์ ย่านโบราณคดีแห่งภาพเขียนสีที่อ่าวพังงา

2.1.5 อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ที่มีเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และวิศวกรรมรวมกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เกิดตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

2.1.6 นครประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง เมืองหรือนครที่มีแบบอย่างทางวัฒนธรรม การวางผังเมือง สาระสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น เมืองอยุธยา เมืองเชียงใหม่ เมืองสุโขทัย เป็นต้น

2.1.7 ซากโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์แห่งชาติ หมายถึง แหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์และซากโบราณสถาน ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงถึงประวัติศาสตร์อันสำคัญยิ่งใหญ่ของชาติในอดีต เช่น ซากโบราณสถานเวียงพุกาม เป็นต้น

2.2 ประเภทโบราณวัตถุ เป็นวัตถุโบราณไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการประดิษฐ์หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของวัตถุนั้นเป็นประโยชน์ในทางประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ในแต่ละจังหวัดหรือแต่ละประเทศอาจเก็บสะสมไว้ในพิพิธภัณฑ์หรือสถานที่เก็บแบบอื่น ๆ

3.ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น อาจแยกเป็นประเภทย่อยที่สำคัญได้ 3 ประเภทดังต่อไปนี้

3.1 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน เรือนแพ ตลาด ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน ดนตรีพื้นเมือง สินค้าพื้นเมือง ไร่สวน เหมือง เป็นต้น

3.2 ประเภทประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เทศกาลกินเจ ประเพณีลอยกระทง งานบุญบั้งไฟ เป็นต้น

3.3 ประเภทกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมแข่งขันกีฬา กิจกรรมบันเทิง สวนสนุก สวนสาธารณะเฉพาะทาง สนามกอล์ฟ สนามแข่งรถ เขื่อนพลังไฟฟ้า เป็นต้น สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในแหล่งธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการได้รับความเพลิดเพลิน ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่หลายกิจกรรม เช่น การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ การเลี้ยงสัตว์ การดูนก การพายเรือ การดำน้ำ การตั้งแค้มป์ การล่องแพ การขี่ช้าง การถ่ายรูป การขี่จักรยาน การไต่เขา การตกปลา การแสวงบุญ เป็นต้น

2.2.4 แนวคิดและความหมายของการท่องเที่ยว

Cleverdor และ WTC.(1999 อ้างถึงในสรัสวดี อาสสรรพกิจ 2542:10) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยมุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม ปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ขอบเขตการพัฒนา จึงครอบคลุมทุกส่วนของการท่องเที่ยว คือ

1.กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องดำรงอยู่อยู่ได้

2.นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ

3.ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย

4.กิจการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ

5.ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมต้องไม่มีหรือมีน้อยที่สุด

อิศิยา อุลิตผล (2542.109-110) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอันมีคุณค่าอย่างรอบคอบ และชาญฉลาด ก่อประโยชน์สูงสุดในระยะยาวนานที่สุด เกิดปัญหาผลกระทบน้อยที่สุดขณะเดียวกันคุณภาพของทรัพยากรจะต้องดีขึ้นแม้ว่านักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นก็ตาม

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอันมีคุณค่าอย่างรอบคอบและชาญฉลาด ก่อประโยชน์สูงสุดในระยะยาวนานที่สุดเกิดปัญหาผลกระทบน้อยที่สุดขณะเดียวกันคุณภาพของทรัพยากรจะต้องดีขึ้นแม้ว่านักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นก็ตาม

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548:8) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1.การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยว ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี

2.การท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

3.การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

4.การท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ และวัฒนธรรม

5.การท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวระยะยาว

6.การท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548:197) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยให้การท่องเที่ยวมุ่งหารายได้ทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็ให้การท่องเที่ยวช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

2.2.5 แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด โดยที่ผู้ใช้จะต้องทราบว่าจะสามารถใช้ทรัพยากรได้ในระดับไหนจึงจะไม่ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวต้องถูกทำลาย การใช้ประโยชน์ที่ก่อให้เกิดผลกระทบในระดับต่ำ และมีการสูญเสียทรัพยากรน้อยที่สุด

แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมี 2 ประการ คือ

1. การผลักดันและสนับสนุนรูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน รูปแบบการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้เกิด “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน” คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ซึ่งหมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

หลักการที่สำคัญในการผลักดันและสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์องค์ประกอบสำคัญที่ควรนำมาพิจารณา คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การกระจายรายได้ การที่จะผลักดันและสนับสนุนการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ต้องพิจารณาสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การดำรงไว้ซึ่งระบบสนับสนุนชีวิต (Life-supporting Systems) จะช่วยให้มนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหมดบนโลกใบนี้สามารถมีชีวิตอยู่รอดต่อไปได้

กระบวนการและขอบเขตทางนิเวศวิทยาเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง เพื่อให้การพัฒนาและสิ่งมีชีวิตทั้งหมดบนโลกนี้สามารมีชีวิตอยู่รอดต่อไปได้

การตอบสนองความต้องการหรือพันธะทางสังคม หมายถึง การให้ความเคารพต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ รวมถึงความหลากหลายและมรกดเชิงวัฒนธรรม

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพันธุ์และสัตว์ต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะสิ่งเหล่านี้คือทรัพยากรที่สำคัญของการท่องเที่ยว

สุนทรียภาพนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมไม่ว่าสถานที่นั้นจะมีความยิ่งใหญ่เพียงใด หรือมีชื่อเสียงมากขนาดไหน การธำรงรักษาไว้ซึ่งสุนทรียภาพของสถานที่เหล่านั้น คือ ภารกิจสำคัญ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการสร้างกำไรเพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ของชุมชน

มาตรการในการผลักดัน และสนับสนุนการท่องเที่ยวในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว อาจใช้มาตรการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ในการผลักดัน และสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มาตรการทางการจัดการ เป็นการจัดการระบบการจัดการในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพสมดุล โดยมีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การแบ่งเขตพื้นที่ใช้ประโยชน์ การจัดทำป้ายบอกทาง การจัดคู่มือท่องเที่ยว ฯลฯ การควบคุม เช่น การจัดรถรับ – ส่งตามตารางเวลา การจัดให้มีผู้นำชม การจัดระบบการจราจรให้รถไม่ติดขัดและปลอดควันพิษ ฯลฯ ตลอดจนการจัดฝึกอบรมบุคลกร และการติดตั้งระบบการบำบัดน้ำเสีย

มาตรการทางการเมือง การที่รัฐบาลเห็นความสำคัญด้วย การกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจนในการป้องกันและปราบปราม การออกกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มาตรการทางการเมือง เป็นมาตรการสำคัญ ที่จะส่งเสริมมาตรการอื่น ๆ ให้สัมฤทธิผลด้วย

มาตรการทางสังคม เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย มีการทำพิธีทางศาสนาบวชต้นยางทั้งสองข้างของถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน เพื่อป้องกันไม่ใช้ชาวบ้านตัดต้นยางหรือหมู่เกาะตะรุเตา จังหวัดสตูลมีความหมายเชื่อว่า หากเก็บหินที่หาดหินงามแล้วอาจจะประสบเคราะห์เรือ อาจอับปางทะเล ในประเทศญี่ปุ่น มีมาตรการทางสังคมควบคุมนักลงทุนที่สร้างอาคารใหม่ไม่ให้บังลมแสงแดด และทิวทัศน์ของเพื่อนบ้าน หากผู้ลงทุนละเมิดแล้ว นอกจากจะถูกสังคมประณามทำให้เกิดความอับอายต่อสังคมแล้วยังจะต้องชดใช้ค่าเสียหายและทำให้เสียเวลาอีกด้วย

มาตรการทางเศรษฐกิจ ได้แก่ มาตรการจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปใช้ในการจัดการดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อาจแบ่งเป็นมาตรการภาษีทางตรง ซึ่งเป็นภาษีรายหัวที่เรียกเก็บโดยบวกเข้ากับใช้บริการ เช่น การเก็บภาษีสนามบิน ฯลฯ หรือการจัดเก็บภาษีทางอ้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ค่าเก็บขยะ ฯลฯ

มาตรการทางธรรมชาติ โดยทั่วไปธรรมชาติมีความสมดุลในตัวเองอยู่แล้ว หากใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม ทรัพยากรจะสามารถฟื้นตัวได้ในระยะเวลาอันสมควร เช่น การ

รักษาป่าไม้ให้มีสภาพสมบูรณ์ ย่อมจะทำให้น้ำตกมีน้ำไหลแรง สัตว์ป่าจะมีอาหาร พืชจะเจริญงอกงาม หรือการที่มีคลื่นลมแรงในช่วงมรสุม เช่น ที่เกาะภูเก็ตเป็นการชำระล้างหรือทำความสะอาดหาดทราย ฯลฯ

2. การสร้างสมดุลระหว่างความต้องการที่พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกับความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อใช้งานในอนาคต โดยพยายามควบคุมผลกระทบทางลบให้มากที่สุด การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะประสบความสำเร็จได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบการเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รัฐ นักวิชาการ นักอนุรักษ์ รวมถึงนักท่องเที่ยวจะต้องร่วมมือกันในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวตามแนวทางนี้ ต้องจัดการในการดำเนินกิจการและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถในการรองรับ 3 ด้าน คือ

การจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน หมายถึง การจัดการตามขีดความสามรถในการรองรับ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว การจัดการต้องพยายามไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ เพราะหากเกินขีดความสามารถแล้วชุมชนในบริเวณนั้นจะรู้สึกถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้น

การจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับ ทางการตลาด หมายถึง การจัดการโดยไม่ยอมให้มี “จำนวนคน” เพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่ไปขัดขวางความสามารถของทรัพยากรการท่องเที่ยวในการที่จะให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว เพราะหากเกินขีดความสามารถในการรองรับแล้ว ตลาดการท่องเที่ยวจะถึงจุดวิกฤติได้

การจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดการโดยยอมให้มี “จำนวนคนมากที่สุด” สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และไม่ทำให้ประสบการณ์ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับนั้นมีคุณภาพลดลงจนไม่อาจจะยอมรับได้

2.2.6 **ปัญหาการท่องเที่ยวของประเทศไทย**

ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะทำรายได้เข้าประเทศมากเป็นอันดับ 1 ก็ตาม การท่องเที่ยวของไทยประสบปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลายประการทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาสู่แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการค้าขาย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดการ

ใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากจนเกินความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับได้ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สังคม และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจจะสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว อันเป็นผลเนื่องมาจากการขาดความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม ทั้งจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2. ปัญหามลภาวะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาเรื่องนี้มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นอันมาก

3. ปัญหาน้ำทะเลเน่าเสีย เป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายหาดและท้องทะเล ปัญหานี้เกิดจาการกระทำของนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม บังกะโล ร้านค้า ภัตตาคาร กิจการเหล่านี้จะปล่อยน้ำเสียลงสู่ท้องทะเลโดยไม่ได้ผ่านขบวนการบำบัดน้ำเสีย ทำให้น้ำบริเวณชายฝั่งทะเลของแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม เช่น หาดบางแสน พัทยา หัวหิน ชะอำ ภูเก็ต เป็นต้น

4. ปัญหาขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่จะพบได้ในแหล่งท่องเที่ยวทั่วไปทั้งสถานที่ทางธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากจะเป็นเพราะขาดความร่วมมือจากการท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวที่ทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบแล้วยังขึ้นอยู่กับการดำเนินงานและจำนวนเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอุปกรณ์เกี่ยวกับการเก็บขยะและทำลายขยะมีไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความสกปรกและทำลายทัศนียภาพอันสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว

5. ปัญหาการสร้างสิ่งก่อสร้าง ซึ่งจะออกมาในลักษณะทางการสร้างสิ่งก่อสร้างที่บดบัง หรือทำลายทัศนียภาพอันสวยงามธรรมชาติ หรือสร้างรุกล้ำเข้าไปในบริเวณชายหาด หรือริมทะเล รวมทั้งการตั้งแผงลอย หรือร้านค้า กันอย่างหนาแน่น ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเสื่อมโทรมเร็วกว่าที่ควรจะเป็น

6. ปัญหาการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เช่น บุกรุกป่าสงวน อุทยานแห่งชาติ หรือชายหาด เพื่อสร้างสถานที่พักผ่อน

7. ปัญหาการทำลายทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เช่น การขีดเขียนข้อความต่างๆ บนก้อนหินหรือหินงอกหินย้อยในถ้ำ การเหยียบย่ำ หรือเก็บปะการัง หรือการจับปลาประเภทสวยงามเป็นสินค้า รวมไปถึงการเก็บและทำลายต้นไม้ในบริเวณป่าไม้ด้วย

8. ปัญหาเรื่องการใช้สถานที่ท่องเที่ยวมากเกินไปจนเกินความสามารถที่จะรองรับได้ของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะขาดการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดี

9. ปัญหาด้านสาธารณูปโภค โดยเฉพาะภายในประเทศยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวหลักของประเทศ เช่น ที่เชียงใหม่ ภูเก็ต จะประสบปัญหาในเรื่องนี้มาก รวมทั้งปัญหาการจราจรที่คับคั่งด้วย

10. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์และขาดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

11. ปัญหาเรื่องการประกอบกิจการที่มุ่งเฉพาะด้านการค้ามากเกินไป จนทำให้ลืมคำนึงถึงเอกลักษณ์ประจำของประเทศไทย เช่น ความมีน้ำใจ และความมีคุณธรรม ซึ่งเป็นการทำลายความประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคนไทย

12. ปัญหาเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทั้งด้านทรัพย์สิน และชีวิตของนักท่องเที่ยว

13. ปัญหาจากการแข่งขันของประเทศคู่แข่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงามตลอดจนการแข่งขันจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคนิคและการบริการต่าง ๆ

14. ปัญหาภาพพจน์ของประเทศไทย ทั้งด้านการเมือง ปัญหาทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อมในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีผลต่อการท่องเที่ยว

15. ปัญหาเรื่องการแพร่กระจายของโรคเอดส์ในประเทศ ซึ่งนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

16. ปัญหาเรื่องการพัฒนาระบบข้อมูล และการให้ข่าวสารทางการท่องเที่ยวยังล่าช้าเพราะขาดระบบการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย

17. ขาดงบประมาณที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กว้างขวางเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก โดยเฉพาะขาดสื่อที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริม หรือประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

18. ความไม่พร้อมในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบใหม่ ๆ ทำให้ตลาดการท่องเที่ยวไม่ขยายตัวเท่าที่ควร

19. ปัญหาการขาดความร่วมมือกันของกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาทางด้านการตลาด เช่น ราคาของรายการท่องเที่ยวแตกต่างกันมาก ตลอดจนปัญหาราคาที่พัก หรือโรงแรมบางแห่งสูงเกินไป

20. ปัญหาเรื่องการทำลายป่าไม้เพื่อการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจรีสอร์ทและสนามกอล์ฟซึ่งได้กระจายไปตามจังหวัดต่างๆ ที่มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

โดยเฉพาะธุรกิจสนามกอล์ฟ ซึ่งมีเป้าหมายดำเนินการอยู่ทั่วประเทศไม่ต่ำกว่า 170 แห่ง และได้ใช้ที่ดินไปแล้วไม่ต่ำกว่า 600,000 ไร่ ซึ่งปัจจุบันมีโครงการสนามกอล์ฟไม่ต่ำกว่า 40 แห่ง สวนเกษตรและรีสอร์ท 35 แห่งที่อยู่ในข่ายการตรวจสอบเรื่องการบุกรุกป่า โครงการสนามกอล์ฟได้ถูกคัดค้านและต่อต้านจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศทั้งนี้เนื่องจากเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรป่าไม้มากที่สุด (โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2534) และก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเด็นความไม่เป็นธรรมในการใช้ทรัพยากร เพื่อเป็นการควบคุมมิให้การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น สนามกอล์ฟควรจะทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะขออนุญาตทำโครงการตลอดจนใช้มาตราเข้มงวดกับโครงการที่ทำลายป่าอย่างผิดกฎหมาย นโยบายการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ การสร้างถนน และการทำเหมืองแร่ ทำให้พื้นที่ป่าถูกใช้ไปเป็นจำนวนมากเพื่อกลายเป็นพื้นที่รองรับของเขื่อน เป็นถนน ควรจะมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

ปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เปลี่ยนไป โดยสนับสนุนให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค ตลอดจนการส่งเสริมให้มีสายการบินของต่างชาติเข้ามาในประเทศมากยิ่งขึ้น โดยมีการร่วมมือกันระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐบาล หน่วยงานภาครัฐบาลที่มีบทบาทและความรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสม จัดทำคู่มือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ

2. กรมป่าไม้ มีนโยบายหลักในการกำหนดพื้นที่ป่าเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และจัดพื้นที่ป่าเขตอุทยานแห่งชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และพักผ่อนหย่อนใจโดยยึดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งอุทยานแห่งชาติทางทะเลด้วย

3. กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานสำคัญในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภค ตามความต้องการและความเหมาะสมของท้องถิ่น

4. สำนักคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม โดยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ โดยมีนโยบายในการป้องกันการกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และจัดการทำโครงการจัดสิ่งแวดล้อมเฉพาะด้าน เช่น โครงการบำบัดน้ำเสีย กำจัดขยะ ระบบการระบายน้ำ เป็นต้น

2.2.7 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ที่ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธุรกิจด้านการขนส่ง ที่พักอาศัย แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจด้านอาหาร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าต่าง ๆ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมดังนี้ คือ

1. การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้เงินตราต่างประเทศ ในลักษณะของการขายบริการและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งนับเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ ยิ่งประเทศใดมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สวยงาม หรือมีลักษณะพิเศษก็จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มาก ประเทศเหล่านั้นแต่ละปีจะมีรายได้หรือเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก รายได้ดังกล่าวนี้มีส่วนช่วยเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติของประเทศ ประเทศไทยมีรายได้เงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากนับเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ และนับวันจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2528-2534 ปรากฏว่ารายได้จากการท่องเที่ยวของไทยเพิ่มขึ้น คือจากรายได้ปีละ 31,767.86 ล้านบาท ในปี 2528 เพิ่มขึ้นเป็น 100,005.40 ล้านบาท ในปี 2534

2.บทบาทของการท่องเที่ยวต่อดุลการชำระเงิน รายได้จากการท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปของเงินตราต่างประเทศนั้น มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศต่างๆ เป็นอย่าง มีหลายประเทศที่ดุลการค้าเสียเปรียบกับประเทศอื่น แต่ประเทศเหล่านั้นมีอยู่หลายประเทศที่ได้เปรียบดุลการชำระเงิน ทั้งนี้เพราะมีรายได้เงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวเข้ามาประเทศปีละมากๆ รายได้จากการท่องเที่ยวดังกล่าวจึงมีส่วนช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศนั้น ๆ เป็นอันมา

3.บทบาทของการท่องเที่ยวต่อการเจริญเติบโต และการขยายตัวของการลงทุนความเติบโตของการท่องเที่ยว ทำให้ธุรกิจด้านการนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า การผลิตของที่ระลึกและธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ทั้งนักท่องเที่ยวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวในประเทศ เช่น การลงทุนดังกล่าวมีส่วนทำให้ธุรกิจด้านอื่น ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นไปด้วย การขยายตัวของการท่องเที่ยวจึงส่งผลกระทบต่อการขยายตัวด้านอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง

4.บทบาทของการท่องเที่ยวต่อการสร้างงานและกระจายรายได้ โดยลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะมีลักษณะในการสร้างงานให้คนในชาติเป็นอย่างมาก และยัง

สามารถกระจายไปยังกำลังคนในลักษณะของงานต่างๆ ตามแหล่งต่างๆ ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนอกแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องใช้กำลังคนในลักษณะต่างๆ ซึ่งอาจจะแยกลักษณะงานได้ 2 ลักษณะ คือ งานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น ธุรกิจโรงแรม บริษัทนำเที่ยว การขนส่ง ร้านค้า ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ และสถานเริงรมย์ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้จะต้องใช้แรงงานคนเป็นจำนวนมากทำให้เกิดรายได้และการสร้างงานโดยตรงธุรกิจท่องเที่ยว

5. การท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนให้เกิดการกระจายความเจริญในสู่ภูมิภาคต่างๆ เมื่อเกิดการเดินทางจากภูมิภาคหนึ่ง ย่อมก่อให้เกิดสิ่งใหม่ เกิดขึ้นในภูมิภาคนั้นๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งจะต้องมีผู้ลงทุนในหลายๆ ลักษณะเป็นการนำความเจริญมาสู่บริเวณนั้นๆ

6. ช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวมักจะเลือกเดินทางไปยังที่ที่ตนคิดว่า มีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ฉะนั้นแหล่งใดที่นักท่องเที่ยวเข้าไปได้ แหล่งนั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

7. ช่วยเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกัน ทั้งระหว่างคนในชาติและระหว่างชาวต่างชาติเพราะการท่องเที่ยวเป็นหนทางที่มนุษย์แต่ละสังคมได้ทำความรู้จักกันและไปมาหาสู่กัน

8. บทบาทของการท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศศิลปวัฒนธรรมและประเพณีเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวต่างถิ่นแล้วยังเป็นมรดกที่เจ้าของประเทศจะต้องหวงแหนรักษาไว้และภาคภูมิใจ โดยทางรัฐบาลควรจัดตั้งเป็นโครงการแล้วมอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลสนับสนุนและสิ่งเสริมฟื้นฟูให้คงสภาพไว้เหมือนเดิมและปรับปรุงให้ดีขึ้นในทางปฏิบัติส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการให้หน่วยงานเอกชนและประชาชนโดยทั่วไป ได้ตระหนักถึงความความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในแง่เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญของชาติ กระตุ้นให้เกิดความสนใจและเกิดความร่วมมือประสานงานกันเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และส่งเสริมให้ฟื้นฟูงานประเพณีที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นต่างๆ ให้เกิดค่านิยมในด้านการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ฟื้นฟูงานประเพณีที่ได้ถูกทอดทิ้งไปแล้วให้กลับมีขึ้นใหม่ ตามสภาพความเหมาะสมของท้องถิ่น เช่น งานบุญบั้งไฟ งานแห่เทียนพรรษา งานเผาเทียนเล่นไฟ และประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

นอกจากจะฟื้นฟูแล้วยังต้องเผยแพร่วัฒนธรรมนั้นๆ ไปต่างประเทศด้วย เพื่อช่วยให้ชาวต่างชาติเกิดความสนใจ และอยากจะไปเที่ยวยังประเทศนั้น ๆ

2.2.8 การพัฒนาการท่องเที่ยว

ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวมาจากคำว่า “การพัฒนา” รวมกับคำว่า “การท่องเที่ยว” ซึ่งผู้ศึกษาจะแยกนิยามความหมายแต่ละคำไว้ดังนี้

คำว่า “การพัฒนา” เป็นคำที่มีความหมายกว้างมากคำหนึ่ง มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

การพัฒนาตามพจนานุกรม แปลว่า “ความเจริญ” ในขณะที่ตามความหมายทั่ว ๆ ไป การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น อาจหมายถึง การพัฒนาคน หน่วยงาน ชุมชน หรือประเทศ คือ การทำให้สิ่งเหล่านั้นดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ไดมากขึ้น แต่ความหมายในเชิงการพัฒนา หมายถึง การแก้ปัญหา เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า

ราชบัณฑิตยสถาน (2531:588) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การพัฒนา” ไว้ว่า “การพัฒนา” คือ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526:1) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาไว้ว่า “การพัฒนา คือ การแลกเปลี่ยนที่มีการกำหนดทิศทาง หรือการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งทิศทางที่กำหนดขึ้นจะต้องเป็นของดีสำหรับกลุ่มหรือชุมชนที่สร้างขึ้น”

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2525:1) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาไว้ว่า “การพัฒนาหมายถึง การกระทำให้เกิดขึ้น คือ การเปลี่ยนแปลงจากภาพหนึ่งไปสู่อีกภาพหนึ่งที่ดีกว่าอย่างมีระบบทรรศนะต่างๆ ของนักวิชาการดังกล่าวสรุปได้ว่า “การพัฒนา” หมายถึง กระบวนการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น หรือเจริญขึ้นอย่างมีระบบ ภายใต้แผนที่ได้กำหนดทิศทางเป้าหมายและวิธีการไว้แล้ว

ส่วนคำว่า “การท่องเที่ยว” นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ซึ่งพอประมวลได้ดังนี้

นิคม จารุมณี (253:1) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ว่า “การท่องเที่ยว” มีความหมายค่อนข้างกว้าง เนื่องจากไม่ได้หมายความถึงเฉพาะการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเดินทางเพื่อการประชุม สัมมนา การศึกษาหาความรู้ การติดต่อธุรกิจ และการเยี่ยมเยือนคนญาติพี่น้อง ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุภาพร มากแจ้ง

(2534:1) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวไว้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางที่ครอบคลุมทั้ง การเดินทางเพื่อทำธุรกิจ และการเดินทางเพื่อการพักผ่อน และการเดินทางดังกล่าวนั้นผู้เดินทางไม่ได้ตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร และไม่ได้รับรายได้เพื่อการยังชีพจากเจ้าของถิ่นปลายทาง

วรรณา วงศ์วานิช (2539:7) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างมิได้มีความหมายเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง รวมทั้งการเดินทางภายในประเทศและเดินทางระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ได้รับความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2537:5) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง ธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้หลักในการบริการ เช่น ค้างแรม การขนส่ง การนำเที่ยว เป็นต้น และยังเกี่ยวกับกิจกรรมการผลิตอื่นๆ อีกหลายอย่าง เช่น การผลิต และจำหน่ายอาหารและสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

จากทรรศนะดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมการเดินทาง เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และรวมถึงการศึกษา การติดต่อธุรกิจ เยี่ยมญาติมิตร โดยต้องพักที่อื่นชั่วคราว

ดังนั้น “การพัฒนาการท่องเที่ยว” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของกิจกรรมการผลิต บริการ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อพักผ่อน ติดต่อธุรกิจ การศึกษา เป็นต้น

แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว พอประมวลได้ดังนี้

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ 4 สาขา คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการ และการพัฒนาด้านองค์กรบริหาร แต่ละสาขามีแนวทางในการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. แนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำแนกได้ 3 ประการ ดังนี้

1.1 การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเป็นการรักษา และประชาสัมพันธ์ให้จุดเด่นและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวและเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายยิ่งขึ้น

1.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเสริมสร้างความเด่น และความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

1.3 การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ เป็นกระบวนการพัฒนาที่พิจารณาถึงความเป็นไปได้ และศักยภาพด้านอื่นๆ มากำหนดให้เกิดการพัฒนาขึ้น

2. แนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวเป็นการกำหนดเป้าหมายกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ การดำเนินการหามาตรการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยวิธีต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่างๆ การปรับโครงสร้างนักท่องเที่ยวให้พักเพิ่มขึ้น เป็นต้น

3. แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการ ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ความพร้อมของเมืองและบริการในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว เช่น คมนาคมขนส่ง การประปา ระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย การจัดการมูลฝอย การพัฒนาการ บริการที่พัก การบริการร้านค้าและร้านอาหาร เป็นต้น

4. แนวทางการพัฒนาด้านองค์กรและการบริหาร เพื่อให้มีหน่วยงานรองรับทำหน้าที่ประสานงานการดำเนินโครงการตลอดจนทั้งการทำหน้าที่ต่างๆ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

พุทธชาติ ละอองมณี (2544 : 21) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

1. ให้การศึกษาและสนับสนุนการอนุรักษ์สถานที่ที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้คงสภาพความสวยงามอยู่ตลอดไป

2. บูรณะ และปรับปรุงโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ชำรุดให้มีสภาพดีขึ้น โดยคงรูปแบบตามลักษณะของเดิม ภายใต้การดำเนินการของกรมศิลปากร และความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

3. ควรดำเนินการพัฒนา ทำนุบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อความสวยงาม ทรงคุณค่า สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

4. ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยอาศัยความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งความรู้มือของภาคเอกชน

5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

6. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมโดยเฉพาะทางรถยนต์ให้ได้มาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย

7. ปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการบริการเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่ง เช่น การจัดระบบการจราจร เครื่องหมายสัญญาณจราจร เป็นต้น

8. ปรับปรุงสนามบินและสนับสนุนการจัดบริการสายการบินระหว่างจังหวัดใกล้เคียงและระหว่างกรุงเทพฯ

9. ปรับปรุงและสนับสนุนเส้นทางคมนาคมทางทะเลให้มีความสะดวกและปลอดภัย

10. ปรับปรุงและเพิ่มขีดความสามารถในการบริการด้านสื่อสารโทรคมนาคม รูปแบบต่างๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง เช่น โทรทัศน์ โทรเลข เป็นต้น

11. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

12. ส่งเสริมการลงทุนด้านกิจการโรงแรมที่พักให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนสถานบริการธุรกิจบันเทิงต่าง ๆ

13. ยกระดับมาตรฐานร้านค้าร้านอาหารในชุมชนเมืองและแหล่งท่องเที่ยวทั้งคุณภาพและราคาต้องยุติธรรมโดยส่งเสริมให้มีการลงทุนของภาคเอกชน

14. เพิ่มประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรการป้องกันรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

15. การพัฒนากิจกรรมและการประชาสัมพันธ์

16. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยว เช่น การจัดกีฬาทางน้ำ กิจกรรมค่ายพักแรม เป็นต้น

17. ส่งเสริมอุตสาหกรรม หัตถกรรมในครัวเรือน เพื่อผลิตเป็นของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ

18. ฟื้นฟู ปรับปรุง ส่งเสริมการจัดเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น เพื่อสะท้อนให้เห็นขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

19. จัดตั้งศูนย์กลางการเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเดินทางไปท่องเที่ยว

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อสร้าง ส่งเสริม ปรับปรุง รักษาและฟื้นฟูองค์ประกอบการท่องเที่ยว ทั้งด้านนักท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยว การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งแนวทางการพัฒนาส่วน

ใหญ่จะถูกกำหนดเป็นกิจกรรมต้องปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน หรือโครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่แต่ละหน่วยงานกำหนดขึ้น

วัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. เพื่อใช้การท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจที่จะนำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ลดการขาดดุลการค้าและการชำระเงินของประเทศ เป็นการสร้างงาน เกิดการหมุนเวียนกระตุ้นภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและการกระจายรายได้ในส่วนภูมิภาค

2. เพื่อใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือพัฒนาสังคมในด้านการพักผ่อนหย่อนใจ นันทนาการ (Recreation) ของประชาชน และให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการเดินทาง เกิดความรัก ความเข้าใจ ในความเป็นไทยและวิถีไทย เป็นส่วนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในท้องถิ่น

3. เพื่อใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นจูงใจให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาที่ยั่งยืนต่อทรัพยากรทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ

4. เพื่อใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชนบท ท้องถิ่น และสนับสนุนภาคเกษตรกรรม ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้เกิดรายได้ เสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

นโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. สร้างความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ ให้เกิดภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบขององค์กรเหล่านั้น โดยให้มีแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนของแต่ละหน่วยงานในลักษณะบูรณาการทั้งนี้ ควรประสานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงบประมาณ

2. สร้างความร่วมมือกับองค์กรในส่วนภูมิภาคทั้งรัฐและเอกชน เช่น จังหวัด อำเภอ หอการค้า สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น และสร้างความร่วมมือกับองค์กรส่วนท้องถิ่น เทศบาล อบจ. อบต. ในเรื่องอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมไปกับการพัฒนาในส่วนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในราชการส่วนภูมิภาคโดยผ่านกระทรวงมหาดไทย โดยทำร่วมกับสถาบันการศึกษา

3. สร้างความร่วมมือกับองค์กรการเมืองให้เกิดความเข้าใจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาพรวม เพื่อสนับสนุนผ่านกระบวนการทางรัฐสภาพและสภาท้องถิ่น ตลอดจนเป็นตัวกลางในการทำความเข้าใจกับประชาชนสังคมในท้องถิ่นในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดการและการจัดสรรงบประมาณดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

4. สร้างความร่วมมือกับธุรกิจภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับปฏิบัติถึงระดับนโยบายโดยให้มีเวทีและกระบวนการทำงานร่วมกัน

5. สร้างความร่วมมือกับประชาชน ให้มีทัศนคติที่ดีและให้ความร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงลึก เช่น บทบาทของการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่น การสร้างงานสร้างอาชีพและมีส่วนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยการเสริมความรู้ทางการท่องเที่ยวและอาชีพเกี่ยวเนื่องกับองค์กรเอกชน ประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำและได้รับประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น

6. ให้ท้องถิ่นเข้าใจและกำหนดเป็นภารกิจที่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ มีบทบาทต่อการวางแผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนและเกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมต่อท้องถิ่น จะต้องมีหน้าที่ให้การส่งเสริม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และดำเนินการทางการตลาด ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างสำคัญต่อการท่องเที่ยวในประเทศ ทั้งจากส่วนกลาง และระหว่างภูมิภาค มีการสร้างสรรค์รายการและกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ ขึ้นโดย ททท. จะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาองค์ความรู้ วางแผนให้แก่ท้องถิ่นให้มีศักยภาพทั้งทางด้านวางแผนพัฒนาและการตลาดจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาและการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวแก่ท้องถิ่น

7. ใช้เวทีและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เป็นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งนี้จากความสัมพันธ์ทั้งในลักษณะทวิภาคี พหุภาคี ทางด้านการท่องเที่ยวและการเข้าเป็นสมาชิสมาคม

8. จำเป็นต้องมีการพัฒนางานวิจัยด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และสนองความต้องการต่อการพัฒนาและการผลิตอย่างเป็นรูปธรรมและทันต่อสถานการณ์มากกว่าการเก็บสถิติ

และวิจัยตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานรัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณให้สถาบันการศึกษาพัฒนางานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศเฉพาะด้าน

9. ประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องสำคัญ โดยภาครัฐจะต้องมีการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ปรับปรุงข่าวสารต่างๆ พัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรที่รับผิดชอบ

10. พัฒนาแหล่งและการบริการท่องเที่ยวให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยคำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้เพื่อการท่องเที่ยวนั้นไม่ได้มีไว้รองรับการท่องเที่ยวด้านเดียว แต่จะต้องคำนึงถึงการรักษาสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและสนองตอบต่อชุมชน ส่งเสริมให้ประชาคมท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและรับผิดชอบกระบวนการพัฒนาให้มากขึ้น โดยเน้นการกระจายอำนาจ และกระจายทรัพยากรที่เน้นการนำไปสู่การรักษาคุณลักษณะเดิมของท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืนโดยหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจะต้องคอยให้การสนับสนุนและสร้างตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ให้เป็นแนวในการดำเนินงานแก่ประชาคมท้องถิ่นที่ชัดเจน

11. การส่งเสริมตลาดส่งเสริมตลาดที่เน้นการเข้าถึงคุณลักษณะทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เน้นความสมดุลทางการตลาด ลดอัตราการเสี่ยงติดผลทางลบของชุมชน ก่อให้เกิดความสมดุลของสินค้า เนื่องจากที่ผ่านมา การส่งเสริมตลาดจะเป็นการมุ่งไปที่จำนวนของนักท่องเที่ยวที่จะต้องเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา เน้นความประทับใจและความพอใจของนักท่องเที่ยวที่จะต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องด้วย การส่งเสริมทางการตลาดคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับของนักท่องเที่ยว และกระจายความสนใจของสินค้าให้หลากหลาย เพื่อกระจายความสมดุลของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้กระจุกตัว โดยทำการส่งเสริมการตลาดที่มีทางเลือกให้นักท่องเที่ยวหลายๆ ทางเลือก

การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว

การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว มีความหมายว่า การป้องกัน การปรับปรุงแก้ไข การบำรุงรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว อันเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอันมีค่าและน่าหวงแหนให้อยู่ในสภาพดี คงความสวยงามและคงความมีคุณค่าต่อท้องถิ่นและประเทศชาติตลอดไป อันเป็นการใช้สิ่งแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างฉลาด อย่างถูกต้องและให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนหมู่มาก และในระยะยาวโดยมีผลกระทบด้านลบน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

1. สิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะที่เด่น สวยงาม แปลกตา และมีคุณค่าใน

การที่จะเข้าไปท่องเที่ยว เพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือศึกษาหาความรู้ เช่น ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ เกาะ ชายหาด ชายทะเล ฯลฯ

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประกอบด้วย

1.1 การดูแลรักษาความสะอาด ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะแม้ว่าสถานที่นั้นจะแปลกประหลาดสวยงาม แต่ถ้าสกปรกหรือขาดความสะอาดย่อมไม่สวยงามไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ซึ่งเกิดจากการขาดดูแลเอาใจใส่เรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ให้คงความสวยงามตามธรรมชาติไว้ตลอดไป

1.2 การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่สถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ได้กำหนดไว้ เช่น ห้ามเด็ดดอกไม้ ห้ามล่าสัตว์ ห้ามทิ้งขยะ ห้ามเหยียบย่ำพืชพรรณไม้ต่างๆ ห้ามขีดเขียนตามผนังถ้ำ ฯลฯ เมื่อทุกคนร่วมมือกันเท่ากับมีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์และพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ให้คงความงามตามธรรมชาติไว้ตลอดไป

1.3 การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ คู่มือนี้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติแล้วไม่ควรปฏิบัติ กฎระเบียบของสถานที่ สถานที่ที่น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง ไม่ทำลายสถานที่ท่องเที่ยวด้วยความพลั้งเผลอหรือไม่เข้าใจ

1.4 การป้องกันความเสียหายหรือการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยว ความเสียหายหรือการเปลี่ยนแปลงอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าหรือล่าสัตว์ การขีดเขียนข้อความหรือเครื่องหมายต่างๆ การทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การเกิดไฟไหม้ป่า การเหยียบย้ำพรรณไม้และดอกไม้ ฯลฯ ซึ่งการอนุรักษ์ตามแนวทางนี้อาจทำได้โดยการออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำผิดและจัดเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความเสียหายขึ้นดังกล่าว

1.5 ความรู้สึกตระหนักถึงคุณค่าและหวงแหนสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ ทั้งเจ้าของท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวควรมีความรู้สึกว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นสิ่งมีค่ามีประโยชน์ไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่งเท่านั้นแต่มีค่าสำหรับทุกๆ คนเมื่อถูกทำลายไป เท่ากับว่าคนทุกคนได้สูญเสียประโยชน์ไปด้วยกัน จึงควรจะต้องรักและหวงแหนสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ และช่วยกันอนุรักษ์และรักษาเอาไว้เพื่อประโยชน์สำหรับทุกคน

1.6 การจัดเจ้าหน้าที่ให้เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวและควบคุมดูแลให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของสถานที่นั้นๆ เจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ เป็นอย่างดี

และปฏิบัติหน้าที่ทั้งเป็นมัคคุเทศก์และผู้ดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและความเรียบร้อยของสถานที่ท่องเที่ยวด้วย

1.7 การไม่สร้างสิ่งก่อสร้างในสถานที่ท่องเที่ยวโดยไม่จำเป็น ซึ่งจะทำให้สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและความงดงาม จะยังคงมีอยู่ไม่ถูกทำลายไป แต่ถ้ามีความจำเป็นจะต้องสร้างจริงๆ ควรคำนึงความสอดคล้องกับธรรมชาติ ไม่บดบังทิวทัศน์ที่สวยงาม และก่อสร้างแต่เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้สภาพธรรมชาติยังคงอยู่ และนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอย่างแท้จริง

2. สิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

สิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น ปราสาทราชวัง โบราณสถาน สถานที่ทางประวัติศาสตร์ วัดราอาราม สถานที่ท่องเที่ยวชนิดนี้จะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลาในขณะเดียวกัน มนุษย์ยังมีส่วนช่วยทำลายทำให้อายุการใช้งานของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทนี้สั้นลง หรือเสื่อมสลายเร็วขึ้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้อายุการใช้งานของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทนี้สั้นลง หรือเสื่อมสลายเร็วขึ้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวประเภทดังกล่าวให้คงสภาพเดิมไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่

2.1 การให้การศึกษาและความรู้ที่ถูกต้องกับนักท่องเที่ยว และผู้สนใจทั่วไปที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในด้านการอนุรักษ์โดยทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือและมีจิตสำนึกในคุณค่าและหวงแหนทรัพยากรทางการท่องเที่ยว รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวให้ช่วยกันดูแลรักษามิให้ถูกทำลาย ตลอดจนบอกเล่าถึงโทษของการทำลายหรือทำความเสียหายแก่สถานที่ท่องเที่ยวว่ามีบทลงโทษผู้กระทำผิดอย่างไรบ้าง

2.2 การจัดหาเงินทุนหรืองบประมาณเพื่อการดูแลรักษาและบูรณะซ่อมแซมเพราะการดูแลรักษาและบูรณปฏิสังขรณ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์นั้น จะต้องใช้งบประมาณสูงมาก

2.3 จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาประจำสถานที่เพื่อมิให้การลักลอบทำลายสถานที่ท่องเที่ยว

2.4 การจัดเก็บโบราณวัตถุและสิ่งมีค่าทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ไว้ในที่ปลอดภัย เช่น การจัดเก็บไว้ในพิพิธภัณฑ์ซึ่งการนำเอาสิ่งต่างๆ เหล่านี้มารวมกันไว้ในที่เดียวกัน นอกจากจะสะดวกในการดูแลรักษาแล้ว ยังสามารถจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเปิดให้กับประชาชนทั่วไปเข้าชมเพื่อศึกษาหาความรู้ได้อีกด้วย

2.5 การบูรณะและซ่อมแซมโดยผู้เชี่ยวชาญโบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มักจะเป็นสิ่งที่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา และอาจถูกมนุษย์ทำลายอีกด้วย จึงจำเป็นจะต้องมีการบูรณะซ่อมแซมโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านโบราณคดีโดยเฉพาะ และต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ทันสมัยเพื่อจะได้คงสภาพเดิมไว้ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.6 การออกกฎหมายควบคุมรักษาสถานที่ท่องเที่ยว เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุต่างๆ ฯลฯ กำหนดบทลงโทษผู้กระทำผิดหรือฝ่าฝืนกฎหมายอย่างรุนแรงเพื่อให้คนที่คิดจะทำผิดเกิดความหวาดกลัว ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการป้องกันไม่ให้มีคนเข้ามาทำลายสถานที่ท่องเที่ยวประเภทนี้ ทำให้ยังดำรงอยู่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นมรดกของชาติสืบไป

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น

การจัดการการท่องเที่ยวให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบพื้นที่ซึ่งกลุ่มผู้รับผิดชอบพื้นที่หมายถึง องค์กร หน่วยงาน บุคคล กลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือโดยสัญญาประชาคมและข้อตกลงทางสังคม ในการดูแลพื้นที่ที่ทรัพยากรให้สามารถสงวนรักษาหรือใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เช่น กรมป่าไม้ กรมการปกครอง กรมศิลปากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชพัสดุ ศาสนาสถาน ผู้รับสัมปทาน กลุ่มชุมชน กลุ่มชุมชนรวมทั้งเอกชนเจ้าของพื้นที่ เป็นต้น

ปัจจุบันความรับผิดชอบเหล่านี้ในพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ของรัฐมักอยู่ในหน่วยงานหรือองค์กรเดียว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งกับกลุ่มอื่นๆ ซึ่งมีส่วนในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรเหล่านั้น การสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ไขและลดทอนปัญหาต่างๆ มีมาโดยตลอด แต่มักอยู่ภายใต้หลักวิธีการแบบดั้งเดิม โดยยึดถือและใช้กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆ อย่างตายตัว ขาดความยืดหยุ่น แต่มักมีการอลุ้มอล่วยโดยมีผลประโยชน์ตอบแทนที่ไม่โปร่งใส ทำให้ทรัพยากรถูกทำลายหรือเกิดการใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมได้

ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีจำนวนมาก ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มจัดเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยวด้วยกันทั้งนั้น ดังนั้นความสำคัญของแต่ละกลุ่มต้องจัดให้เหมาะสมเป็นธรรมภายใต้แนวทางการบริหารและจัดการแนวใหม่ หรือที่ให้ความสำคัญในรูปของธรรมรัฐ

หลักการธรรมรัฐเป็นหลักการที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะองค์กรของรัฐเท่านั้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การตกลง ยินยอม ประนีประนอมและแบ่งปันบทบาท หน้าที่และรับผิดชอบอย่างโปร่งใสเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งจะเป็นแนวทางเดียวที่จะทำให้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประสบความสำเร็จได้ การมีส่วนร่วมมีทั้งในระดับองค์ประกอบย่อย เช่น การจัดการพื้นที่การบริการนำเที่ยว ถึงระดับรวมของการท่องเที่ยว เช่น การกำหนดบทบาท การวางแผนการพัฒนาและการจัดโปรแกรมท่องเที่ยว เป็นต้น

การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้หลายแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้แนวความคิดในการถ่ายโอนความรับผิดชอบในการจัดการของรัฐสู่ท้องถิ่นมากขึ้น และภายใต้แนวความคิดในการถ่ายโอนความรับผิดชอบในการจัดการของรัฐสู่ท้องถิ่นมากขึ้น และภายใต้แนวทางการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในการจัดการ การเสนอวิธีการจัดการนี้เป็นแนวทางที่เป็นไปได้ ซึ่งแต่ละแบบมีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกัน อีกทั้งการเลือกวิธีการหนึ่งวิธีการใดอาจไม่เหมาะสมในบางพื้นที่จนอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมได้ การเลือกใช้รูปแบบการจัดการที่เหมาะสมจึงควรดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

1. รัฐลงทุนก่อสร้างและดำเนินการเอง
2. รัฐลงทุนก่อสร้างและให้เอกชนดำเนินการ
3. รัฐให้เอกชนลงทุนก่อสร้างและดำเนินการ
4. รัฐและเอกชนร่วมลงทุนและหรือดำเนินการ
5. รัฐมอบหมายให้ชุมชนดูแล

แนวทางทั้ง 5 ข้อ มีข้อดีและข้อด้อยที่แตกต่างกัน ซึ่งยึดหลัก 3 ประการคือ

1. เป็นวิธีการที่ได้พิจารณากลั่นกรองถึงประโยชน์ที่ดีที่สุดแล้วเป็นประโยชน์ต่อรัฐและประชาชนอย่างแท้จริง เป็นที่รับรู้และมีส่วนร่วมขององค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรมภายใต้การตกลงร่วมกัน จะไม่ก่อให้เกิดความระแวงและไม่ไว้วางใจกัน

2. มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องน้อยที่สุด การให้โอกาสชุมชนในการเข้ามาดำเนินการควรเป็นทางเลือกแรกหรือให้ชุมชนมีโอกาสพิจารณา การให้เอกชนดำเนินการต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. มีการกำหนดแผนการจัดการที่มีคุณภาพก่อนดำเนินการ รวมทั้งที่การวางมาตรการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.9 **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแนวความคิดที่พึงปรากฏขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ และยังมาการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่ให้ความหมายเช่นเดียวกัน ที่สำคัญ ได้แก่ Nature Tourism Bio tourism Green Tourism เป็นต้น อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวดังกล่าวล้วนเป็นการบ่งบอกถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งจากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

การพัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาคน ให้มีคุณภาพและคุณธรรมในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2532:10) ว่าด้วยปรัชญาของการพัฒนาชุมชนที่มีรากฐานมาจากความเชื่อมั่นในตัวตนและศักยภาพของคน ว่าคนเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดและมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ตามขีดความสามารถของตนถ้าได้รับโอกาสที่เหมาะสม และเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาต้องการความยุติธรรมที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

แนวคิดและหลักการพัฒนาชุมชนนั้น เน้นการช่วยเหลือตนเอง ขีดความสามารถของชุมชนและรัฐ การร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชน ความคิดริเริ่มของชุมชน ความสมดุลในการพัฒนาและการศึกษาภาคชีวิต (พัฒน์ สุจำนง และคณะ.2525:21-25) ส่วนหลักการนั้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักความเสมอภาคในการดำเนินงาน เข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและตรวจสอบประเมินผลงาน การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการพัฒนาคนโดยกระบวนการให้การศึกษาและกระบวนการกลุ่ม ให้การศึกษาแก่ชุมชนและการรวมกลุ่มของชุมชนจึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกๆด้าน การรวบรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อทำหน้าที่ในการต่อรองอำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และแสดงออกถึงความต้องการของตน และสภาพปัญหาที่ต้องแก้ไขหรือสนองความต้องการนั้นๆ ร่วมกัน ทั้งนี้กลุ่มหรือองค์กรประชาชนจะต้องมีความอิสระ สามารถแก้ไข จัดการ พึ่งตนเองได้ เป็นตัวแทนหรือศูนย์กลางชุมชนมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ มีกิจกรรมภายในร่วมกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว

2.3.1 พัฒนาการของการท่องเที่ยว

การเดินทางท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นมานานแล้ว ในอดีตนั้นการเดินทางส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการเมือง การค้า ศาสนา การผจญภัย การค้นหาสมบัติ หรือไปรักษาสุขภาพ และยังคงสืบต่อเนื่องมาจนถึงยุคปัจจุบัน ในสังคมตะวันตกการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและเพื่อความเพลิดเพลินมีมาตั้งแต่ยุคจักรวรรดิโรมันโดยพ่อค้าชั้นสูงและชนชั้นกลางที่มีฐานะมั่งคั่งจากการค้าขายภายในจักรวรรดิและกับดินแดนอื่น จัดเป็นกลุ่มที่มีเวลาหาความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยวเพียงกลุ่มเดียวในสมัยนั้น

ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 17 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 18 การส่งบุตรหลานไปท่องยุโรปเป็นเวลา 1-3 ปี หลังจบการศึกษาของคนชั้นสูง โดยเฉพาะชาวอังกฤษ (grand tour) เพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์ชีวิตเริ่มถือเป็นการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง เพราะได้ไปคลุกคลีกับชีวิตคนในประเทศต่างๆ ตลอดจนไปชื่นชมกับศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศเหล่านั้นด้วย (Leiper อ้างในพิกุล สิทธิประเสริฐกุล 2543:15) จนกระทั่งถึงยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถือเป็นยุคเริ่มต้นของการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง เนื่องจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการกระบวนการผลิต ทำให้คนมีเวลาว่างมากขึ้นจากการแทนที่แรงงานคนด้วยเครื่องจักร ชนชั้นกลางปริมาณเพิ่มมากขึ้น คนเหล่านี้เมื่อมีรายได้เหลือและมีเวลาว่างจากการทำงานประจำจึงหันมาเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับความตึงเครียดจากสภาพการทำงานจึงทำให้การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการพักผ่อนที่พึงประสงค์ของชาวอังกฤษ

โธมัส คุ้ก (Thomas Cook) นักจัดรายการนำเที่ยวชาวอังกฤษ เป็นผู้ให้กำเนิดความคิดเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวจากการจัดการเดินทางกลุ่ม (Group Tour) เป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1841 โดยการเช่าเหมารถไฟขบวนพิเศษแบบไป-กลับ (Round Trip) สำหรับผู้เดินทาง 540 คน นำเที่ยวจากเลสเตอร์ (Leicester) ไปยังเมืองลอบโบโร (Loughborough) มีบริการดนตรีและอาหารกลางวันในราคาหนึ่งชิลลิง ซึ่งได้รับความสำเร็จมาก จากนั้นเขาก็ได้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจังทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลให้ธุรกิจนำเที่ยวมีความก้าวหน้า มีผู้สนใจเข้ามาดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น และมีการพัฒนารูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย

ในส่วนของประเทศไทย การท่องเที่ยวแต่เดิมเป็นกิจกรรมของผู้มีฐานะร่ำรวยหรือของคนในวงสังคมชั้นสูงเท่านั้น และเริ่มขยายตัวลงสู่ชนชั้นกลางเมื่อเกิดการพัฒนาด้านการคมนาคมในสมัยรัชกาลที่ 5 ช่วงเวลาการขยายตัวอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวเกิดขึ้นอย่างแท้จริงในปี พ.ศ.2503 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (อ.ส.ท.) ขึ้น

โดยมี พลโทเฉลิมชัย จารุวัสตร์ เป็นผู้อำนวยการคนแรกขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2503-2519 (ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ ททท. ในปี พ.ศ.2522) (วรรรณา วงษ์วานิชม2539:13-14) เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาทางด้านการคมนาคมขนส่งทั้งทางเครื่องบิน และทางถนนโดยเฉพาะทางหลวงต่างๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อเชื่อมต่อภาคต่างๆ ของประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวกลายเป็นกิจกรรมของชนทุกชั้น และขยายออกไปอย่างกว้างขวาง

จากการที่ประเทศไทยยินยอมให้สหรัฐอเมริกาเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศ มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของไทยเป็นอย่างมาก มีการก่อสร้างโรงแรม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเพิ่มมาก ทำให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในวงการของนักท่องเที่ยวว่ามีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ตลอดจนมีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงาม การท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถทำรายได้ให้กับประเทศสูงเป็นอันดับ 1 ตั้งแต่ พ.ศ.2525 เป็นต้นมา (สมพุทธ ธุระเจน.2540:92) บทบาทหน้าที่ของการท่องเที่ยวในการเป็นเครื่องมือสร้างรายได้ให้กับประเทศจึงเด่นชัดขึ้นเพื่อเสริมการท่องเที่ยวจึงได้กระทำกันอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดนับแต่นั้น

2.3.2 ผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชม ซึ่งมีทั้งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและที่เกิดขึ้นเพราะมนุษย์เป็นผู้สร้างรวมทั้งสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมรวมถึงตัวมนุษย์เองด้วย ฉะนั้นเมื่อการท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตมากขึ้นก็ย่อมมีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และกระจายการใช้ไปทั่วทุกหนทุกแห่ง ผลกระทบจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2531:2-3) ได้จำแนกผลกระทบที่อาจพึงมีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็น 3 ประการ คือ

1. ผลกระทบต่อสภาพกายภาพของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเกิดกับทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ การบุกรุกทำลาย และการกระทำให้เกิดความเสื่อมโทรมเสียหาย เป็นต้น ขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวจะทำให้เจ้าของท้องถิ่นหรือผู้เกี่ยวข้องเริ่มตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดในการบำรุงรักษา

2. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ กล่าวคือ เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากภาคเกษตรกรรมมาสู่ภาคอุตสาหกรรมเพราะหวังรายได้ที่ดีกว่า ทำให้มีปัญหาการโยกย้ายถิ่นฐาน

จากชนบท เข้ามาแออัดอยู่ในชุมชนเมืองแย่งกันใช้สาธารณูปโภคตามมาในที่สุด แต่ในอีกทางหนึ่ง การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สามารถให้ผลตอบแทนต่อการลงทุนได้ในระยะเวลาไม่ยาวนาน และทำรายได้เป็นผลกำไรค่อนข้างสูง เกิดธุรกิจต่อเนื่องหลายประการ ทำให้เป็นการกระจายรายได้และการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องใช้แรงงานคนทุกระดับเป็นจำนวนมากในการให้บริการ

3. ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวจะเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าของถิ่น เกิดความเข้าใจอันดี มิตรภาพ และการแลกเปลี่ยนทางศิลปวัฒนธรรมตลอดจนกระตุ้นเตือนให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูผลงานทางศิลปวัฒนธรรมขึ้นด้วยความภาคภูมิใจและความต้องการให้ก่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอีกทอดหนึ่ง

ส่วนผลกระทบที่ต้องพึงระวังและเตรียมการป้องกันแก้ไขคือ การเอาอย่างวัฒนธรรมที่แข็งกว่าจากนักท่องเที่ยว ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นที่มีลักษณะอ่อนไหวกว่าเสื่อมสลายไปเกิดค่านิยมเอาอย่างทางการบริโภค และวิถีการดำรงชีวิตอย่างสังคมเมือง ตลอดจนปัญหาสังคมอื่นๆ เกิดขึ้น เช่น การประพฤติปฏิบัติผิดศีลธรรมและจารีตประเพณีของสังคม หรือแม้กระทั่งทำผิดกฎหมายเพื่อสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยว

2.3.3 **การจัดการการท่องเที่ยว**

จากพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า แม้การท่องเที่ยวจะก่อประโยชน์ในส่วนรวมได้มาก แต่ก็มีผลกระทบในทางลบที่ควรตระหนักเช่นกัน ดังนั้นจึงได้เกิดกระแสความคิดที่จะแสวงหาแนวทางใหม่ของการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนและมีผลกระทบในทางลบให้น้อยที่สุดแก่แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในท้องถิ่น การท่องเที่ยวในแนวใหม่นี้ควรจะเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี และให้ประโยชน์อย่างแท้จริงแก่คนในท้องถิ่น

1. การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

อาจกล่าวได้ว่า จุดเปลี่ยนการจัดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความยั่งยืนนี้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในการประชุมที่นครริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ.1992 ได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) โดยกล่าวถึงการท่องเที่ยวว่าควรมีทิศทางในการตัดสินใจพัฒนาและการจัดการอย่างยั่งยืน รวมถึงการเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน (มธุรส ปราบไพรี.2544:49) โดยจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวได้ของพื้นที่เป็นสำคัญ

เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจึงได้รับความนิยมและแพร่หลายค่อนข้างมาก คณะกรรมาธิการท่องเที่ยวและการกีฬา (2540:15) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าหมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยที่มีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย ซึ่งประกอบด้วยหลักการดังต่อไปนี้

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี(Using Resource Sustainable) ทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญและเป็นแนวทางการทำธุรกิจในระยะยาว

2. การลดการบริโภคที่มากเกินจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing Over-Consumption and Waste) จะช่วยเลี่ยงค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย

3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม (Main-taining Diversity) มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาวและช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติและการพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting Local Economics) โดยที่ได้พิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัดแต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่นในสาขาการท่องเที่ยว (Involving Local Communities) ซึ่งจะไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนแก่ประชากรและสิ่งแวดล้อมโดยรวม แต่ยังจะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวด้วย

7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้ประกอบการ ประชากรท้องถิ่น องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and Public) มีความจำเป็นในอันที่จะร่วมงานกันไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนต่อบุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ จะช่วยยกระดับของการบริการทางการท่องเที่ยว

9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล (Markering Tourism Responsibly) จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยว และจะช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย

10. การวิจัยและการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ (Undertaking Reseach) จำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน

นอกจากนี้ พรหมเมธ นาถมทอง (2539:29-31) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า มีหลักการเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศก่อน ส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศนี้จะต้องเหมาะสมกับระบบสาธารณูปโภคที่รองรับเป็นสำคัญ

2. ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ (Local Participation)

3. ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ทุกๆ ด้านของจำนวนนักท่องเที่ยว ตัวสถานที่ท่องเที่ยว ชุมชน และสภาพแวดล้อมโดยรวม

4. มุ่งใช้วัสดุและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (Local Products)

5. เน้นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยมุ่งประโยชน์ในระยะยาวของชุมชน

6. คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมนั้นเป็นคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเอง (Intrinsic Value) จึงมีคุณค่ามากกว่าในฐานะเพียงเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวเท่านั้น ความอยู่รอดในระยะยาวจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจละเลยได้

7. การปรับตัวเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งจำเป็น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับหลักการดังกล่าวข้างต้น

8. ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และรัฐ มีหน้าที่จะต้องทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาค และวางอยู่บนหลักการข้างต้น

2. ความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่

แนวคิดเรื่องความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ เป็นประเด็นหนึ่งที่ถูกนำมาคำนึงถึงในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน กล่าวคือ เป็นหลักการจัดการที่ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ (Carrying Capacity) หรือขีดจำกัดที่ยอมรับได้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมากเกินไป การจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับได้ทางการท่องเที่ยว มีหลักการที่สำคัญดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ,2543:7)

1. ขีดจำกัดทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดการขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสมดุลระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ดังนั้นในที่นี้จึงหมายถึงจำนวนคนที่มากที่สุดสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และไม่ทำให้ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับมีคุณภาพลดลงจนไม่อาจยอมรับได้

2. ขีดจำกัดทางการตลาด แนวทางนี้เสนอว่าขีดความสามารถในการรองรับตลาดการท่องเที่ยวจะถึงจุดวิกฤตเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจนถึงระดับที่ไปขัดขวางความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการให้ประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว

3. ขีดจำกัดของชุมชน กล่าวได้ว่าเป็นขีดจำกัดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวที่ขึ้นอยู่กับความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับการท่องเที่ยว ก่อนที่ชุมชนบริเวณนั้นจะรู้สึกถึงผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะเป็นตัวแทนภาครัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยตรงได้กำหนดข้อกำหนดในการพัฒนาการท่องเที่ยวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใดก็ตามจะต้องคำนึงถึง (มธุรส ปราไพรี,2544:27)

1. ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับสภาพทางกายภาพชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิต

2. ต้องก่อให้เกิดการกระจายรายได้ (ผลประโยชน์) อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ให้เกิดจากการกระจุกตัวเฉพาะผลประโยชน์ที่เป็นรายได้เพียงแค่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเท่านั้น

3. ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับชุมชน วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิต

4. การจัดการพื้นที่ต้องเป็นไปด้วยความยินดีของประชาชนในชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้น

กล่าวได้ว่า ในขณะที่การท่องเที่ยวได้พัฒนาและเกิดการขยายตัวค่อนข้างสูงเช่นในปัจจุบันนั้น การจัดการการท่องเที่ยวควรจะทำให้เกิดการปฏิบัติต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยุติธรรม โดยใช้ชุมชนเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งในด้านของการวางแผนและการเป็นตัวตั้งในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตน เนื่องจากประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวมีวิถีชีวิตอิงอาศัยอยู่กับทรัพยากรเหล่านั้นน่าจะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของทรัพยากรได้มากที่สุด อีกทั้งยังรู้ดีมากที่สุดด้วยเช่นกันว่าตนต้องการสิ่งใด การพัฒนาควรจะมีทิศทางไปในทางใดจึงจะก่อให้เกิดความสมดุลโดยรัฐบาลสามารถใช้ความพร้อมของตนสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพในเชิงการบริหารจัดการของท้องถิ่น เช่น การพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนา เพราะในท้ายที่สุดนอกจากท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและร่วมกับประโยชน์จากการท่องเที่ยวแล้ว แผนการจัดการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจะทำให้รัฐได้รับประโยชน์ในแง่รายได้ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

2.4 ทฤษฎีการปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน

วินัย วีระวัฒนานนท์.(2537:97-98) การพัฒนาที่จะส่งผลต่อมนุษย์และมวลมนุษย์ได้อย่างถาวรมั่นคง โดยมีหลักการดังนี้

1. มนุษย์ต้องอาศัยการดำรงชีวิตจากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่ในโลกเท่านั้น

2. การดำรงชีวิตของมนุษย์ด้วยกัน การดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นจะต้องเกื้อกูลกันและกัน

3. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนการพัฒนาคุณภาพประชากร

4. การใช้ทรัพยากรจะเพิ่มขึ้นได้ในปริมาณที่จำกัดเท่านั้น นั้นถือวิถีการดำรงชีวิตจะต้องได้รับการปรับปรุงอยู่บนพื้นฐานของประการที่หนึ่ง สอง และสาม

ชลกาญจน์ ฮาซันนารี.(2542:15) ได้สรุปถึงความยั่งยืน ในแนวทางของกระบวนการพัฒนานั้นมีลักษณะพิเศษเน้นถึงความสัมพันธ์อย่างครบวงจรของสรรพสิ่งต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และธรรมชาติแวดล้อมที่เชื่อมโยงสอดคล้องกันเป็นองค์รวม เพราะสรรพสิ่งต่างๆ เป็นปัจจัยซึ่งกันและกัน จึงสามารถกล่าวได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาที่มองรอบด้าน หรือแนวคิดแบบองค์รวมนั้นเอง

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2542:229-230) กล่าวถึงความโดดเด่นของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ในอำนาจความรู้ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่น วาทกรรมการพัฒนา ในหัวข้อวาทกรรมการพัฒนาแบบยั่งยืนว่า อยู่ที่สามารถทำให้สิ่งที่ขัดแย้งกันดูเหมือนว่าไปกันไม่ได้ในอดีตนั้นคือ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ สามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างสงบสุข โดยไม่จำเป็นเปลี่ยนแปลงระบบที่ดำรงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกตลาดและระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโลก อีกประการหนึ่งเกี่ยวกับหลักการที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนนั้นสามารถสรุปได้ 3 ประเด็นดังนี้

1. รักษาและกระตุ้นให้เกิดความหลากหลายด้วยความเชื่อที่ว่าแนวทางมากมายที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน ทั้งทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง ไม่ได้ผูกขาดเฉพาะรูปแบบที่ถูกต้องที่สุดตามรูปแบบใดเท่านั้น

2. ต้องพัฒนาหรือสร้างระบบเศรษฐกิจที่รวมเอาสิ่งแวดล้อม และเวลาในอนาคตเข้าไว้ในกระบวนการตัดสินใจ

3. ต้องแสวงหาแนวทางที่เห็นร่วมกันบนพื้นฐานของสังคมวัฒนธรรมและศีลธรรมที่มีความหลากหลาย

จิราภรณ์ คชเสนี.(2540:230-233) และวราพร ศรีสุพรรณ .2534:52 อ้างถึงในชลกาญจน์ ฮาซันนารี.2542:15) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือรูปแบบการพัฒนาที่สามารถใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ความขาดแคลนหรือเกิดภาวะมลพิษ ซึ่งการพัฒนาแบบยั่งยืนนี้เป็นแนวคิดที่สืบเนื่องมาจากแนวคิดในการอนุรักษ์ที่เน้นเรื่องรูปแบบการใช้ประโยชน์สิ่งที่มีอยู่ เป็นอยู่อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนาน และการพัฒนาแบบยั่งยืนจะครอบคลุมแนวคิดการพัฒนาในสาขาต่างๆ ด้วยและจุดประสงค์หลักของกระบวนการพัฒนาแบบยั่งยืนมีดังนี้ การฟื้นฟูการเจริญเติบโตแก้ไขความยากจน และปรับปรุงสภาพแวดล้อม สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้พลังงานอย่างประหยัดและเป็นธรรม

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับตัวชี้วัดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้การจัดการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการนำเที่ยว มีทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ มีการให้การศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน มีการจัดการที่ยั่งยืน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม การศึกษานี้จึงได้พิจารณากรอบสำหรับการจัด

หมวดหมู่คัดเลือกหรือกำหนดแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการคัดเลือกในเบื้องต้น และเพื่อการจัดทำคู่มือการกำหนดเป็นนโยบายในการจัดการของท้องถิ่นในอนาคต โดยกำหนดเกณฑ์ (วท., 2540) ดังนี้

1. **ศักยภาพของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว** พิจารณาสภาพทรัพยากรที่มีความเหมาะสม มีลักษณะเฉพาะ และคงลักษณะพื้นถิ่น โดยเน้นความสำคัญของระบบนิเวศ (Ecosystem) หรือวัฒนธรรมของพื้นที่ และความดึงดูดใจว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ความสำคัญที่ต่าง ๆ กันในแต่ละปัจจัย ดังนี้

1.1 ชนิดของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากสภาพธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวหรือเป็นองค์ประกอบหลักภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยเป็นแหล่งที่มีสภาพของธรรมชาติดั้งเดิม หรือเป็นแหล่งที่สภาพของธรรมชาติถูกดัดแปลง ตกแต่ง เป็นบางส่วน แต่ยังคงสภาพเดิมไว้เป็นหลัก หรือเป็นแหล่งธรรมชาติที่สร้างขึ้นโดยการผสมผสาน จำลอง หรือตกแต่งใหม่ โดยไม่มีลักษณะที่เป็นระบบนิเวศที่ถูกต้องหรือไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือเป็นแหล่งที่สร้างเลียนแบบธรรมชาติ มีค่าต่อความเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก – น้อยตามลำดับ

1.2 องค์ประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ พิจารณาความสำคัญของระบบนิเวศ ความสมบูรณ์ ความหลากหลาย ลักษณะที่หายาก และความสัมพันธ์ที่เป็นระบบในพื้นที่ ดังนี้ 1) ความโดดเด่นด้านกายภาพ คือ มีความโดดเด่นมาก (มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์ชัดเจนมีความแปลกแตกต่างจากทั่วๆ ไป) หรือมีความโดดเด่นลดลงตามลำดับ รวมทั้งสภาพที่มีความสวยงามของธรรมชาติ (ทัศนียภาพและองค์ประกอบ) ว่ามีระดับของความงามมากเป็นที่ประทับใจของผู้พบเห็นอย่างไร โดยสรุปแล้วมีความดึงดูดใจมากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้รวมถึงความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเชิงนิเวศมีอย่างไร 2) องค์ประกอบทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (ด้านนามธรรม ประวัติ ความเป็นมาที่สำคัญ ด้านวัตถุธรรม ด้านรูปแบบและกิจกรรม ที่มีลักษณะดั้งเดิมของวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ) ที่ผสมผสานหรือเพิ่มความดึงดูดใจมากน้อยอย่างไร

2. **ศักยภาพของการจัดการ** พิจารณาจากสภาพการจัดการในปัจจุบัน โดยเป็นการจัดการที่อยู่ในกรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่ามีมากน้อยแค่ไหน การพิจารณาจัดการนี้ จะบ่งชี้ถึงโอกาสในการเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้สูงขึ้นได้ ศักยภาพการจัดการประกอบด้วย

2.1 มีการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการที่สำคัญจะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากรูปแบบการจัดสื่อความหมาย กิจกรรมด้านการศึกษา

2.2 การจัดการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากร พิจารณาจากการมีการรักษาและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยมีมาตรการควบคุม ดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน มีการนำรายได้บำรุงรักษาแหล่งมากน้อยแค่ไหน มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินและมีมาตรการควบคุมจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและบริการ อย่างมีประสิทธิภาพ มากน้อยแค่ไหน

2.3 องค์กรในการจัดการที่ให้ความสำคัญของการร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของชุมชน พิจารณาจากรูปแบบองค์กรในการจัดการ เน้นความเป็นองค์กรประชาชน รัฐและเอกชน และดูระดับของการมีส่วนร่วมว่า ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการท่องเที่ยว หรือให้ความเห็นในการท่องเที่ยว หรือเพียงได้ประโยชน์จากการค้าและบริการ

จะเห็นได้ว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่ตัวทรัพยากรนั้น ให้ความสำคัญของลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศและวัฒนธรรม การให้ความสำคัญนี้นอกจากเป็นการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งที่เป็นของจริง ของแท้ เรียนรู้พัฒนาการแล้ว ยังจะเป็นการนำการท่องเที่ยวไปสู่การอนุรักษ์สิ่งเหล่านั้นด้วย การให้ความสำคัญที่จุดนี้นอกจากสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์แล้วยังเป็นสิ่งที่มนุษย์ (นักท่องเที่ยว) ต้องการศึกษา สัมผัส และเรียนรู้ด้วย อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้อาจเป็นอันตรายอย่างยิ่งที่จะนำพาเอาสิ่งแปลกปลอมภายนอก หรือผลกระทบเข้าสู่พื้นที่บริสุทธิ์ พื้นที่ห่างไกล พื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติของสิ่งนั้น ดังนั้น การพิจารณาศักยภาพการจัดการจึงเป็นประเด็นสำคัญ ที่ไม่เพียงแต่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามเป้าหมายเท่านั้น ยังจะเป็นการถ่วงดุลของการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย

นอกจากนี้ รำไพพรรณ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1. คงรักษาไว้ให้มีสภาพดั้งเดิมมากที่สุดและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี (สะอาด) มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. การออกแบบสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องกลมกลืนกับธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม

2.1 การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เช่นพืชพรรณ สัตว์ป่า สภาพพื้นดิน พืชคลุมดิน กระแสน้ำ เป็นต้น

2.2 อาคารก่อสร้างที่อยู่ใกล้โบราณสถาน และแหล่งวัฒนธรรม ต้องสร้างให้กลมกลืนกับรูปแบบของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นนั้น ๆ

2.3 การเดินทางเข้าถึงที่สะดวก (มิได้หมายถึงถนนลาดยางจนถึงแหล่งท่องเที่ยว) ทางเดินในแหล่งธรรมชาติที่เปราะบาง ควรทำทางเดิน (Board Walk) คำนึงถึงความปลอดภัย มีระบบการสื่อความหมายที่ดี (แม้เดินเที่ยวคนเดียวก็ได้) รวมถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ป้ายสื่อความหมายควรออกแบบใช้ได้ทนทาน

2.4 แหล่งบริการอาหารและเครื่องดื่ม ต้องคำนึงถึงการกำจัดขยะและน้ำเสีย

2.5 แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ควรสร้างห้องสุขาบริการตามความเหมาะสมและความจำเป็นของพื้นที่ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความสะอาดและการบำรุงรักษา

3. การจัดการสาธารณูปโภคพื้นฐานต้องคำนึงถึงขีดความสามารถ ขอบเขตในการรองรับปริมาณนักท่องเที่ยว (จำนวนนักท่องเที่ยว) โดยใช้หลักการสภาพแวดล้อม ขีดความสามารถการรองรับทางกาย และขีดความสามารถรองรับทางสภาพแวดล้อม อาทิ น้ำประปา ไฟฟ้า ขยะมูลฝอย ต้องมีแผนการจัดการที่อย่างดีเพียงพอต่อการใช้

4 . ศึกษาวิเคราะห์ความอ่อนไหวของระบบนิเวศ ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม และแหล่งโบราณคดี โบราณสถานต่าง ๆ

5. ศึกษาและสำรวจแหล่งพลังงาน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานกระแสลมและพลังความร้อนใต้พิภพ

6. ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น การก่อสร้างให้กลมกลืนกับธรรมชาติ แวดล้อมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ไม่เป็นสิ่งแปลกปลอมเข้าไป และควรคำนึงถึงเส้นทาง / การใช้ สำหรับคนพิการด้วย

7. การกำจัดของเสีย จะต้องมีระบบการกำจัดน้ำที่มีประสิทธิภาพ การบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งตามธรรมชาติ การกำจัดขยะและปฏิกูลถือหลักใช้แล้วใช้ซ้ำ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์อีก (Reused / Recycle) สำหรับของเสียจากห้องสุขา อาจใช้ระบบทำแก๊สมวลชีวภาพ (Biogas) เป็นต้น

8. การบริหารจัดการ การบริการ ควรคำนึงถึงระดับมาตรฐานสากล ปัจจุบันต้องคำนึงถึง ISO 9000 / ISO 14000 / ISO 18000 ด้วย

9. การให้การศึกษาต้องการรู้วิถีการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว จะต้องให้การศึกษาต่อประชาชนในท้องถิ่นทุกระดับให้มีการเรียนรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ รู้วิธีการบริการ การฝึกอบรม / ดูงานให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ทันเหตุการณ์ เสมอ

10. มีการตรวจสอบผลกระทบ การประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องกำหนดสถานภาพให้เหมาะสม โดยหารายละเอียด รวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมในที่แห่งนั้นว่าควรอยู่ในระดับไหน หาความสมดุลระหว่างความสามารถการรองรับพื้นที่กับความต้องการของนักท่องเที่ยวและการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนา รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลจะต้องมีความสัมพันธ์กัน เป้าหมายของการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวนั้นจะต้องมีความสอดคล้องจากฝ่ายบริหารทุกระดับ การจัดการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึง การลงทุน ต้นทุนของสิ่งแวดล้อมด้วย

11. การบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวนั้น ต้องมีการวางแผน ปรับปรุงพัฒนากฎระเบียบ ระหว่างผู้ประกอบการ ภาครัฐบาล องค์กรพัฒนาเอกชนกับประชาชนท้องถิ่น องค์ประกอบธุรกิจจะต้องเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมดำเนินการการอย่างเสมอภาคกัน

นอกจากนี้การศึกษาของจิตศักดิ์ (2546) ได้ทำการกำหนดตัวชี้วัดศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้โครงการ “การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำทำเนียบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” พบว่า ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่นำมาวิเคราะห์ในการศึกษา มีดังนี้

1. ตัวชี้วัดศักยภาพด้านการจัดการ ประกอบด้วย 1) ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและความดึงดูดใจ 2) ความอุดมสมบูรณ์ของชีวภาพและพันธุ์พืช 3) ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่า / ปะการัง / สัตว์ทะเล 4) ความเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ 5) สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว 6) สภาพของพื้นดินพืชคลุมดินและบริเวณโดยรอบ 7) สภาพทัศนียภาพและความสวยงามของทรัพยากรการท่องเที่ยว 8) สภาพพื้นที่มีความสัมพันธ์เหมาะสมกับกิจกรรม 9) ศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่ 10) ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต 11) ทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ)

2. ตัวชี้วัดด้านการจัดการ ประกอบด้วย 1) ความกลมกลืนและความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกกับสภาพแวดล้อม 2) การจัดการขยะ 3) การจัดการคุณภาพเสียง 4) การจัดการคุณภาพน้ำ 5) การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน 6) การจัดการแบ่งเขตพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Zoning) 7) การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (Carrying Capacity) 8) มาตรการเฝ้าระวัง และป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม 9) การดำเนินงานตามแผนแม่บท / แผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่วางไว้ 10) คุณภาพในการให้การบริการแก่นักท่องเที่ยว

3. ตัวชี้วัดด้านกิจกรรมและการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ 2) รูปแบบ เนื้อหา ความรู้และวิธีการสื่อความหมายที่เหมาะสม 3) ความหลากหลาย

ของกิจกรรมเชิงนิเวศ ในพื้นที่ 4) กิจกรรมมีความเหมาะสม หรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว 5) กิจกรรมเอื้ออำนวยหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4. ตัวชี้วัดด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ประโยชน์ต่อชุมชนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม 2) ประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ 3) โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ 4) ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา 5) ความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน/องค์กรพื้นที่ /นักท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาของ ดรรชนี (2546) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยประยุกต์แผนปฏิบัติการ Agenda 21 สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World Travel and Tourism Council: WTTC, 1994) ภายใต้การสนับสนุนจากสมาคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนานาชาติ 22 องค์กร ได้พัฒนา “โครงการมาตรฐานโลกสีเขียว” (The Green Globe Standard) เพื่อดำเนินการจัดการและกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรภาคเอกชน ซึ่งรวมถึงธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชนและมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสำหรับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวได้มีการกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานไว้ดังนี้

1. **ความสามารถขององค์กรที่รับผิดชอบจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในการดูแลรักษาและปกป้องทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน** ไม่เสื่อมโทรม และสามารถสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนขึ้นได้ ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินในระดับท้องถิ่น ได้แก่ งบประมาณขององค์กรท้องถิ่น บุคลากรทั้งจำนวนและคุณภาพของบุคลากรในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เวลาที่จัดสรรให้ได้ในภารกิจดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว และความสนใจขององค์กรท้องถิ่นซึ่งแสดงให้เห็นได้จากพันธกิจขององค์กรที่มีระบุชัดเจนและรับรองด้วยกฎหมายหรือความเห็นชอบของคนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

2. **ผลการดำเนินการในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวขององค์กรท้องถิ่นเพื่อรักษาคุณภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว** ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินผลเช่น การดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว การดูแลบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกให้อยู่ในสภาพการใช้งานได้และไม่ทรุดโทรม ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

3. **การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน** ปัจจัยชี้วัด ได้แก่ องค์กรท้องถิ่นมีแผนการพัฒนาที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องตอบสนองต่อหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือไม่ และในแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวมีกิจกรรมการดำเนินงานที่มีความเป็นไปได้ มีความชัดเจนในการตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในท้องถิ่นนั้น

4. **การออกแบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ**มีความสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเน้นการใช้วัสดุจากธรรมชาติในท้องถิ่นที่ไม่ก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมตามมา และวัสดุที่ไม่ได้มาจากพืชและสัตว์สงวนที่ใกล้จะสูญพันธุ์หรืออยู่ภายใต้ภัยคุกคาม เช่น ไม่นำไม้ที่ลักลอบตัดออกมาจากพื้นที่อนุรักษ์มาใช้ในการก่อสร้าง หรือไม่ตกแต่งสถานที่ด้วยหนังเสือที่ลักลอบล่าจากป่า เป็นต้น

5. **การแลกเปลี่ยนข้อมูล ทักษะ และความรู้ต่าง ๆในการจัดการการท่องเที่ยว** ระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเอง และระหว่างท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

6. **การฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้** จิตสำนึกของคนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท่องเที่ยว ตัวชี้วัดที่สำคัญคือ (1) การเข้าร่วมรับการฝึกอบรม ดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และ 2) ระดับทักษะความรู้ความสามารถต่างๆของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวที่เพิ่มพูนขึ้น

7. **การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย** โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่น ปัจจัยชี้วัด เช่น สัดส่วนของประชาชนท้องถิ่นที่เข้าร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ความถี่ของการมีส่วนร่วม ความคิดเห็นและความเต็มใจของประชาชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

8. **ผลความคืบหน้าในการจัดการการท่องเที่ยว** ปัจจัยชี้วัดคือ มีการประเมินผลการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือไม่ หัวข้อหรือประเด็นการประเมินสอดคล้องและครอบคลุมกับเป้าหมายหรือประเด็นในการคุ้มครองรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืนไม่เสื่อมโทรม ความถี่และความสม่ำเสมอของการประเมินผล

9. **พันธมิตรในการพัฒนาอย่างยั่งยืน** ปัจจัยชี้วัดคือ มีเครือข่ายสนับสนุน หรือความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน หรือไม่ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการที่สนับสนุนและมีพันธสัญญาในการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างระมัดระวังและช่วยองค์กรท้องถิ่นประเมินติดตามสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นต้น

2.6 ทฤษฎีและแนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภค

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค

จากแนวคิดของ ค็อตเลอร์ (Kotler, 2541, p. 161 – 175) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการของผู้บริโภคทางด้านต่างๆ และเพื่อที่จะ

จัดสิ่งกระตุ้นทางการตลาดให้เหมาะสม ลักษณะของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

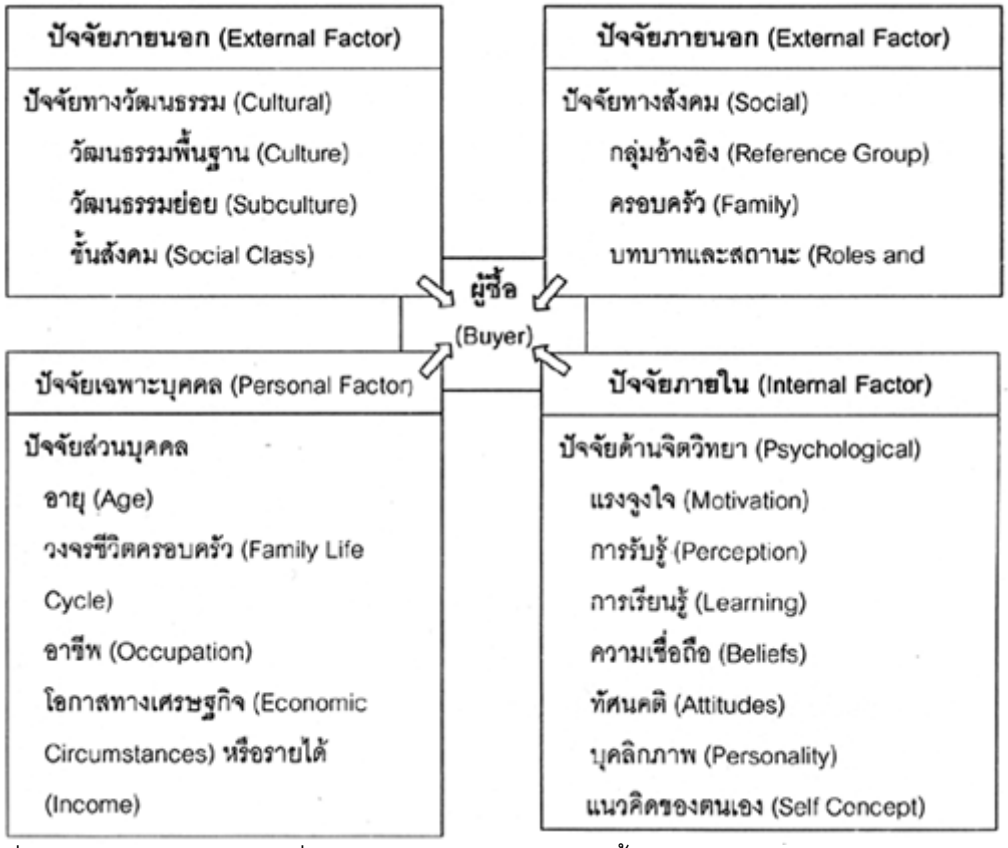

ภาพที่ 2 แสดงรูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค (Factors Influencing Consumer's Buying Behavior)

ที่มา : ค็อตเลอร์ (Kotler, 2541, p. 161 – 175)

1. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factor) เป็นสัญลักษณ์และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยเป็นที่ยอมรับจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง เป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ค่านิยมในวัฒนธรรมจะกำหนดลักษณะของสังคม และกำหนดความแตกต่างของสังคมหนึ่งจากสังคมอื่น วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น วัฒนธรรมพื้นฐาน วัฒนธรรมย่อย และชั้นของสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) เป็นลักษณะการดำเนินชีวิตที่บุคคลในสังคมยอมรับ ซึ่งประกอบไปด้วยค่านิยม การแสดงออก การใช้วัสดุสิ่งของ เช่น ลักษณะนิสัยของคนไทยซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมพฤติกรรมของสังคมไทย ทำให้มีลักษณะพฤติกรรมที่ คล้ายคลึงกัน

1.2 วัฒนธรรมกลุ่มย่อย (Subculture) หมายถึง วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน ซึ่งมีอยู่ภายในสังคมขนาดใหญ่และสลับซับซ้อน วัฒนธรรมย่อยเกิดจากพื้นฐานทางภูมิศาสตร์และลักษณะพื้นฐานของมนุษย์

1.3 ชั้นของสังคม (Social Class) หมายถึง การแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นระดับฐานะที่แตกต่างกัน โดยที่สมาชิกในแต่ละชั้นสังคมจะมีสถานะอย่างเดียวกัน และสมาชิกในชั้นสังคมที่แตกต่างกันจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน การแบ่งชั้นทางสังคมโดยทั่วไปถือเกณฑ์รายได้ ทรัพย์สิน หรืออาชีพ ชั้นทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคแต่ละชั้นสังคมจะมีลักษณะค่านิยม และพฤติกรรมการบริโภคเฉพาะอย่าง

2. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ลักษณะทางสังคมประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และสถานะของผู้ซื้อ

2.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย กลุ่มนี้จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคลในกลุ่มอ้างอิงกลุ่มอ้างอิงแบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

(1) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนสนิท และเพื่อนบ้าน

(2) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups) ได้แก่ กลุ่มบุคคลชั้นนำในสังคม เพื่อนร่วมอาชีพ และร่วมสถาบัน บุคคลกลุ่มต่างๆ ในสังคม

กลุ่มอ้างอิงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มทางด้านการเลือกพฤติกรรมและการดำรงชีวิต รวมทั้งทัศนคติและแนวความคิดของบุคคล เนื่องจากบุคคลต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม จึงต้องปฏิบัติตาม และยอมรับความคิดเห็นต่างจากกลุ่มอิทธิพล

2.2 ครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคล สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของครอบครัว การขายสินค้าอุปโภคจะต้องคำนึงถึงลักษณะการบริโภคของครอบครัวคนไทย จีน ญี่ปุ่น หรือยุโรป ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกัน

2.3 บทบาทและสถานะ (Roles and Statuses) บุคคลจะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง องค์กร และสถาบันต่างๆ บุคคลจะมีบทบาทและสถานะที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มเช่น ในการเสนอขายวิดีโอของครอบครัวหนึ่งจะต้องวิเคราะห์ว่าใครมีบทบาทเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ตัดสินใจซื้อ ผู้มีอิทธิพล ผู้ซื้อ และผู้ใช้

3. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางด้านต่างๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดส่วนบุคคล ดังนี้

3.1 อายุ (Age) อายุที่แตกต่างกันจะมีความต้องการผลิตภัณฑ์ต่างกัน การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามอายุประกอบด้วย ต่ำกว่า 6 ปี, 6 – 11 ปี, 12 – 19 ปี, 20 – 34 ปี, 35 – 49 ปี , 50 – 64 ปี และ 65 ปีขึ้นไป เช่น กลุ่มวัยรุ่นชอบทดลองสิ่งแปลกใหม่ และชอบสินค้าประเภทแฟชั่น และรายการพักผ่อนหย่อนใจ

3.2 วงจรชีวิตครอบครัว (Family Life Cycle Stage) เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิตของบุคคลในลักษณะของการมีครอบครัว การดำรงชีวิตในแต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความต้องการ ทัศนคติ และค่านิยมของบุคคล ทำให้เกิดความต้องการในผลิตภัณฑ์ และพฤติกรรมการซื้อที่แตกต่างกัน

3.3 อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน เช่น ข้าราชการจะซื้อชุดทำงานและสินค้าจำเป็น ประธานกรรมการบริษัทและภรรยาจะซื้อเสื้อผ้าราคาสูง หรือตั๋วเครื่องบิน

3.4 โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Circumstances) หรือรายได้ (Income) หรือโอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคลจะกระทบต่อสินค้าและบริการที่เขาตัดสินใจซื้อ โอกาสเหล่านี้ประกอบด้วย รายได้ การออมทรัพย์ อำนาจการซื้อ และทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน

3.5 การศึกษา (Education) ผู้ที่การศึกษาสูงมีแนวโน้มจะบริโภคผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่อ

3.6 ค่านิยมหรือคุณค่า (Value) และรูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) ค่านิยมหรือคุณค่า (Value) หมายถึง ความนิยมในสิ่งของหรือบุคคล หรือความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหมายถึงอัตราส่วนของผลประโยชน์ที่รับรู้ต่อราคาสินค้า ส่วนรูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) หมายถึง รูปแบบการดำรงชีวิตในโลกมนุษย์ โดยแสดงออกในรูปของ (1) กิจกรรม (Activities) (2) ความสนใจ (Interests) (3) ความคิดเห็น (Opinions) รูปแบบการดำรงชีวิตขึ้นกับวัฒนธรรม ชั้นของสังคม และกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคล

4. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factor) การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อและการใช้สินค้า ปัจจัยภายในประกอบด้วย

4.1 แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง พลังสิ่งกระตุ้น (Drive) ที่อยู่ภายใน ตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติ หรือมีความต้องการในสิ่งต่างๆ ได้หลายประการ แรงจูงใจเกิดภายในตัวบุคคล แต่อาจจะถูกกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น วัฒนธรรม ชั้นทางสังคม หรือสิ่งกระตุ้นที่ใช้เครื่องมือการตลาด เพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้องการ

4.2 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับเลือกสรรจัดระเบียบ และตีความหมายข้อมูล เพื่อที่จะสร้างภาพที่มีความหมาย หรือหมายถึงกระบวนการความเข้าใจ (การเปิดรับ) ของบุคคลที่มีต่อโลกที่เขาอาศัยอยู่ จากความหมายนี้จะเห็นว่า การรับรู้เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ ความต้องการ และอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอก คือ สิ่งกระตุ้น การรับรู้ จะพิจารณาเป็นกระบวนการกลั่นกรอง การรับรู้จะแสดงถึงความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การได้เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน ได้รสชาติ และได้รู้สึก

4.3 การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม และความโน้มเอียงของพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ผ่านมา การเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งกระตุ้น (Stimulus) และจะเกิดการตอบสนอง (Response) ซึ่งก็คือทฤษฎี สิ่งกระตุ้น – การตอบสนอง (Stimulus – Response) นักการตลาดได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ด้วยการโฆษณาซ้ำแล้วซ้ำอีก หรือจัดการส่งเสริมการขาย (ถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้น) เพื่อทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อและใช้สินค้าเป็นประจำ (เป็นการตอบสนอง) การเรียนรู้เกิดจากอิทธิพลหลายอย่าง เช่น ทัศนคติ ความเชื่อถือและประสบการณ์ในอดีต อย่างไรก็ตามสิ่งกระตุ้นนั้นจะมีอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ต้องมีคุณค่าในสายตาลูกค้า

4.4 ความเชื่อถือ (Beliefs) เป็นความคิดที่บุคคลยึดถือเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีต

4.5 ทัศนคติ (Attitudes) หมายถึง การประเมินความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของบุคคล ความรู้สึกด้านอารมณ์และแนวโน้มการปฏิบัติที่มีผลต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อ ในขณะเดียวกันความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อทัศนคติ จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติของผู้บริโภคกับการตัดสินใจซื้อสินค้าจะมีความสัมพันธ์กัน การเกิดของทัศนคตินั้นเกิดจากข้อมูลที่แต่ละคนได้รับ กล่าวคือ เกิดจากประสบการณ์ที่เรียนรู้ในอดีตเกี่ยวกับสินค้าหรือความนึกคิดของบุคคล และเกิดจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกลุ่มอ้างอิง เช่น พ่อ แม่ เพื่อน บุคคลชั้นนำในสังคม เป็นต้น

4.6 บุคลิกภาพ (Personality) และทฤษฎีฟรอยด์ (Freud Theory) หมายถึง ลักษณะด้านจิตวิทยาที่แตกต่างกันของบุคคล ซึ่งนำไปสู่การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเหมือนเดิมและสอดคล้องกัน ทฤษฎีการจูงใจของฟรอยด์ (Freud's Theory of Motivation) มีข้อสมมติว่าอิทธิพลด้านจิตวิทยาซึ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ (แรงจูงใจ (Motives) และบุคลิกภาพ (Personality)) ส่วนใหญ่เป็นจิต ใต้สำนึก (Unconscious) ซึ่งเป็นส่วนกำหนดบุคลิกภาพของมนุษย์ อันประกอบด้วย อิด อีโก้ ซุปเปอร์อีโก้ ทฤษฎีนี้ได้นำไปใช้ในการกำหนดบุคลิกภาพของผู้บริโภคด้วย ฟรอยด์พบว่า บุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุมโดยความนึกคิดพื้นฐานทั้ง 3 ระดับ

4.7 แนวคิดของตนเอง (Self Concept) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง หรือความคิดที่บุคคลคิดว่าบุคคลอื่น (สังคม) มีความคิดเห็นต่อตนอย่างไร มี 4 กรณี

(1) แนวคิดของตนเองที่แท้จริง (Real Self) หมายถึง ความคิดที่บุคคลมองตนเองที่แท้จริง (เป็นข้อเท็จจริงที่บุคคลต้องการ)

(2) แนวคิดของตนเองในอุดมคติ (Ideal Self) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลใฝ่ฝันอยากให้ตนเป็นเช่นนั้น บุคคลจึงมักทำให้พฤติกรรมของเขาสอดคล้องกับความคิดในอุดมคติ

(3) แนวคิดของตนเองที่ต้องการให้บุคคลอื่น (สังคม) มองตนเองที่แท้จริง (Real Other) หมายถึง บุคคลนึกเห็นภาพลักษณ์ว่า บุคคลอื่น (สังคม) มองตนเองที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร

(4) แนวคิดของตนเองที่ต้องการให้บุคคลอื่น (สังคม) คิดเกี่ยวกับตนเองในอุดมคติ (Ideal Other) หมายถึง การที่บุคคลต้องการให้บุคคลอื่น (สังคม) คิดถึงเขาในแง่ใด

หลักเกณฑ์การตัดสินใจซื้อคือปัจจัยภายนอก อันเป็นผลมาจากปัจจัยด้านวัฒนธรรมและสังคม ปัจจัยด้านจิตวิทยาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายใน รวมทั้งลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการพิจารณาลักษณะความสนใจของผู้ซื้อที่มีต่อผลิตภัณฑ์ โดยจะนำไปปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ตัดสินใจด้านราคา การจัดช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาดเพื่อสร้างให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และบริษัท A

2.7 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ชุติมา จินดาพล(2544 : 58-61) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการพึ่งตนเอง: กรณีศึกษาชมรมชาวประมงพื้นบ้านตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา พบว่า ชุมชนชาวประมงพื้นบ้านมีทุนทางสังคมที่จะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อันได้แก่ ผู้นำ ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรชุมชนและเครือข่าย วัฒนธรรมท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน สถาบันทางสังคม และ

เทคโนโลยีท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องการให้อุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งกลับมาเป็นทุนทางสังคมซึ่งเป็นทุนที่สำคัญและจะนำชุมชนชาวประมงพื้นบ้านให้สามารถพึ่งตนเองได้

พิกุล สิทธิประเสริฐกุล(2543 : 128-131) ศึกษาเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ กรณีศึกษา : อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์นั้นจะต้องคำนึงถึงหลักคิด 3 ประการ คือ 1) เห็นประโยชน์ท้องถิ่นเป็นสำคัญ 2) เพื่อหลักการต่อรองให้กับชุมชน และ 3) ไม่ละทิ้งฐานการเกษตร ซึ่งหลักคิด 3 ประการนี้ ใช้เป็นพื้นฐานในการแสวงหารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ คือ ต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ในทุกภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การร่วมกันกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ โดยต้องมีกระบวนการให้ทุกภาคีได้เข้าร่วมในการกำหนดรูปแบบได้อย่างเท่าเทียมและสุดท้าย จึงเป็นการแบ่งบทบาทกันเพื่อเสริมจุดแข็งของแต่ละภาคีในการจัดการท่องเที่ยว

วิวัฒน์ รัตนเกตุ (2542 : 186-192) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภทอ่างเก็บน้ำ กรณีศึกษา : อ่างเก็บน้ำคลองระโอก จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง ร้อยละ 55.3 มีทัศนคติต่อการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 38 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับต่ำร้อยละ 38.7 และจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่า ความรู้มีผลต่อทัศนคติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ตัวแปรที่มีผลสูงสุดต่อความรู้และทัศนคติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือบทบาทหรือตำแหน่งในหมู่บ้าน ข้อเสนอและควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกัน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และบทบาทของประชาชนในพื้นที่

นิพล เชื้อเมืองพาน (2542 : ง) ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย พบว่า อุทยานยังขาดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ไม่มีการอบรมความรู้แก่คนในท้องถิ่นและมัคคุเทศก์ ขาดการสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยว ขาดการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในระดับการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ และการร่วมประเมิน คงมีแต่ส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

พีรศิษฐ์ สมแก้ว (2540 : 36) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหัวข้อ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำอย่างไรถึงได้ผล” สรุปไว้ดังนี้คือ ประเทศไทยเรามีทรัพยากรพื้นฐานที่สามารถใช้เป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดี ทั้งโบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิม

และความเป็นธรรมชาติของสถานที่ได้แก่ เทือกเขาลำเนาไพร รวมทั้งสัตว์ป่า ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถใช้เป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวไทยได้อย่างดี หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆที่อยู่ในละแวกของทวีปเดียวกัน ประเทศไทยเรายังอยู่เหนือมาก สิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการนี้ก็คือ การเตรียมตัวเตรียมความเข้าใจของคนไทยเองก่อนว่าจะต้องรู้และเข้าใจในประเด็นของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่าจะต้องทำกันอย่างไรบ้าง การจัดการที่ถูกต้องของสังคมสามารถอยู่ในอาณาบริเวณพื้นที่เดียวกันของคน สัตว์ และป่าไม้ เป็นสิ่งสำคัญที่สุด และผู้ที่มีบทบาทเด่นที่สุดเป็นทรัพยากรที่สำคัญคือเยาวชนซึ่งเป็นความหวังของการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ตลอดจนผู้ใหญ่ที่เป็นผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรจะละเลยปล่อยให้การที่มีความสำคัญอย่างนี้เป็นไปแต่เพียงลำพังของเด็กๆ เท่านั้น

สุรศักดิ์ ชุนณรงค์ (2540 : 131-139) ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี พบว่านักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายนอกถ้ำ การบริการข้อมูล และการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลางปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น มีการขูดขีด ทำลายผนังถ้ำ หัก ทำลาย จับต้องหินงอกหินย้อย ทิ้งขยะภายในถ้ำ และส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อพึงปฏิบัติขณะเที่ยวชมถ้ำ รวมทั้งขาดความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของถ้ำ และระบบนิเวศภายในถ้ำและรอบๆ บริเวณถ้ำ ตลอดจนการขาดการประชาสัมพันธ์และการบริการที่น้อยเกินไป รวมถึงความไม่ทางถึงในการจัดเวรยามในการรักษาความปลอดภัย และรักษากฎระเบียบในขณะเที่ยวชมถ้ำ ในการให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมยังค่อนข้างจำกัด

พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น (2541)ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี : เส้นทางสายลำน้ำกก จังหวัดเชียงใหม่-เชียงรายพบว่าชุมชนท่องถิ่นมีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับปานกลาง โดยมีศักยภาพในด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการกระจายรายได้องลงมาตามลำดับ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการกระจายรายได้ รองลงมาตามลำดับ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในการให้คำแนะนำ การให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด รองมาได้แก่ การจัดเตรียมอุปกรณ์การเดินทางเพื่อรักษาความปลอดภัยและการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ส่วนด้าน

การกระจายรายได้ ชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในด้านการแนะนำซื้อสิ่งของ/สินค้าที่ระลึกที่ผลิตขึ้นชุมชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้ใช้บริการการท่องเที่ยวในชุมชนและการจ้างงานแก่คนในชุมชน สำหรับด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การจัดเก็บค่าบริการที่คุ้มค่าต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวและการเสนอสื่อความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ

สุกัลยา กรรณสมบัติ(2543) ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพของมัคคุเทศก์ต่อการเป็นผู้นำในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินคือ ความรู้โดยรวมในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และพฤติกรรมการนำเที่ยวในแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งทำการสอบถามประชากรที่มีอาชีพมัคคุเทศก์ที่เป็นสมาชิกในสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ 4 ภูมิภาค โดยใช้วิธีวิเคราะห์แปรผันร่วมการจำแนกพหุ ผลการประเมินจำแนกได้เป็น 3 ระดับคือ สูง ปานกลาง ต่ำ พบว่าศักยภาพของมัคคุเทศก์ต่อการเป็นผู้นำในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง

วิวัฒน์ รัตนเกตุ (2542 : บทคัดย่อ) การศึกษาศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภทอ่างเก็บน้ำ กรณีศึกษา : อ่างเก็บน้ำคลองระโอก จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลาง ร้อยละ 55.3 มีทัศนคติต่อการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ระดับปานกลางร้อยละ 38.0 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับต่ำร้อยละ 38.7 และจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ความรู้มีผลต่อทัศนคติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่มีผลสูงสุดต่อความรู้และทัศนคติเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือบทบาทหรือตำแหน่งในหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกัน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และบทบาทของประชาชนในพื้นที่

วรรณพร วณิชานุกร และคณะ (2541) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทย โดยทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง 6 กลุ่ม คือเจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัด ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน ประชาชน นักท่องเที่ยวไทย และต่างประเทศ พบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของรัฐสอดคล้องกับแนวคิด หลักการและกรอบการดำเนินงานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการส่วนใหญ่มี

ความคิดเห็นแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่มีเพียงประเด็นเดียวที่เหมือนกัน คือ การเพิ่มปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ในการดูแลพื้นที่อนุรักษ์ ส่วนผู้นำชุมชน และประชาชนมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวทำให้ชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น และผู้นำชุมชนต้องการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในเรื่องต่างๆ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาซึ่งมีมากกว่ากลุ่มประชาชนส่วนของนักท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติมีการเตรียมตัวเพื่อมาเที่ยวและใช้บริการมัคคุเทศก์และต้องการพบปะพักกับชาวบ้านในการท่องเที่ยวครั้งต่อไปมากกว่านักท่องเที่ยวไทย

นาคม ธีรสุวรรณจักร (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมีดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้โดยใช้สื่อที่พบเห็นโดยง่าย

2. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นตนเอง

3. ให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการและจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปุสตี อาคมานนท์ มอนซอน และคณะ.(2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย เรื่อง การท่องเที่ยวเดินป่า : ผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่น พบว่า มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกได้แก่ เป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสัมผัสธรรมชาติ และวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนมากขึ้น เป็นต้น ส่วนในทางลบ ได้แก่ เกิดความเสื่อมโทรมของเส้นทางเดินป่า เป็นการทำลายพืชพันธุ์ต่างๆ ระบบธุรกิจแทรกเข้าไปในวัฒนธรรม ค่าครองชีพสูงขึ้น เกิดมิจฉาชีพ วัฒนธรรมบางส่วนถูกทำลายเป็นต้น

โศรยา หอมชื่น (2539 : 26 - 27) ได้สรุปเรื่องศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทยของตัวแทน Tour Operator ในอเมริกามีความเห็นว่า

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรจะให้ความรู้แก่คนทั้งในประเทศ และต่างประเทศเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในเมืองไทย และสำหรับนักท่องเที่ยว

เชิงอนุรักษ์ควรมีที่พักที่สะดวกสบายแต่ไม่หรูหรา มัคคุเทศก์ควรผ่านการอบรมทั้งในเรื่องการนำทัวร์และมาตรการด้านความปลอดภัย

2. Ecotourism ไม่ได้นำนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาสู่เมืองไทย เพราะไม่ได้เป็น Mass Market แต่นักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มที่มีคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของไทยที่ขายได้ในตลาดอเมริกา เป็นป่าฝน ที่พักนักท่องเที่ยวจะต้องดี ปลอดภัย สะอาด เรียบง่าย มีอาหารที่ดีและสะอาด และจะต้องมีน้ำอุ่น เชื่อว่าการล่องเรือ Canoe จะสามารถขายได้ในอเมริกา ทั้งนี้ Tour Operator ของไทยควรเน้นความปลอดภัยมากกว่านี้

3. กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวอเมริกาสนใจจะเป็นการผจญภัยเล็กๆ น้อยๆ ระหว่างทัวร์ เช่น การเดินป่า การขี่ช้าง และการเดินทางทางน้ำ (ล่องแก่ง ล่องเรือแคนนู)

4. การบินไทยและตัวแทน Tour Operator ของอเมริกาควรร่วมกันส่งเสริมการท่องเที่ยวในอเมริกา และเสนอว่าการส่งเสริมวัฒนธรรมเกี่ยวกับการทำอาหารไทย การแกะสลักผลไม้ต่างๆ น่าจะนำมารวมอยู่ใน Ecotourism Programs

แชน ชื่นศิวา (2538 : บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบท ซึ่งมีการดำเนินงานในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมอนุรักษ์น้ำ กิจกรรมอนุรักษ์ดิน กิจกรรมอนุรักษ์ป่าไม้ และกิจกรรมจัดสภาพแวดล้อมในชนบท พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบทระดับสูง การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์กบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและความคิดเห็น ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

คลีเมนท์ (Clements. 1993 : 1540 อ้างในอรัญญา สุวรรดี. 2538 : 19-20) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความเข้าใจในผลกระทบของการท่องเที่ยว The Mississippi National River and Recreation Area การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกในอดีตนักพัฒนาการท่องเที่ยวให้ความสนใจต่อผลกำไรที่ได้จากการท่อเที่ยว แต่ปัจจุบันนักวิจัยและเชี่ยวชาญการท่องเที่ยวได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม วัฒนธรรมของการท่องเที่ยว การวิจัยนี้มุ่งไปที่เศรษฐกิจที่ปรากฏชัดสิ่งแวดล้อม และสังคม วัฒนธรรมของการท่องเที่ยวที่มีต่อ The Mississippi National River and Recreation Area (MNRRA) สถานที่แห่งนี้รัฐสภาอเมริกันได้ประกาศเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งชาติในปี 1988

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเห็นว่าการท่องเที่ยวช่วยให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและต่อสังคม วัฒนธรรม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

น้อยกว่าอุตสาหกรรมชนิดอื่นๆ เมื่อมีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ กับความเข้าใจการท่องเที่ยว ทำให้เห็นผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมชัดเจนยิ่งขึ้น

สมชาย เลี้ยงพรพรรณ(2547: บทคัดย่อ) เรื่อง การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลาผลการศึกษาปรากฏว่า

1. การประเมินศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งหมด 49 แหล่ง สามารถแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกตามระดับคะแนนศักยภาพได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มที่มีระดับศักยภาพมาก (ได้คะแนนร้อยละ 66-80) จำนวน 8 แหล่ง คือ สถาบันทักษิณคดีศึกษา (ร้อยละ 77.12) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย (ร้อยละ 73.85) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา (ร้อยละ 68.27) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา (ร้อยละ 68.08) หาดสมิหลา (ร้อยละ 67.89) วัดมัชฌิมาวาสวรวิหาร (ร้อยละ 67.89) วัดเขียนบางแก้ว (ร้อยละ67.89) และวัดท้ายยอ (ร้อยละ 66.35)

1.2 กลุ่มที่มีระดับศักยภาพปานกลาง (ได้คะแนนร้อยละ 50-65) จำนวน 22 แหล่ง คือ วัดป่าลิไลยก์ (ร้อยละ 65.39) สวนสองทะเล (ร้อยละ64.04) สวนป่าเปรม (ร้อยละ 64.04) วังเจ้าเมืองพัทลุง (ร้อยละ 63.46) หาดแสนสุขลำป่า (ร้อยละ 61.54) เขาตังกวน (ร้อยละ 60.58) วัดโพธิปฐมาวาส (ร้อยละ 60.39) วัดสุวรรณคีรี (ร้อยละ 60.19) วัดแจ้ง (ร้อยละ 59.04) เมืองสงขลาเก่าเชิงเขาแดง (ร้อยละ 59.04) เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง (ร้อยละ 58.85) วัดบ่อทรัพย์ (ร้อยละ 57.12) เขาน้อย (ร้อยละ 57.12) วัดเขาน้อย (ร้อยละ 56.92) วัดวัง (ร้อยละ 56.92) สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง (ร้อยละ 56.92) วัดวิหารเบิก (ร้อยละ 55.96) วัดบางเขียด (ร้อยละ 55.00) วัดโลการาม (ร้อยละ 54.23) วัดแหลมพ้อ (ร้อยละ 54.23) วัดภูผาเบิก (ร้อยละ 52.89) และวัดศิริวรรณาวาส (ร้อยละ 50.19)

1.3 กลุ่มที่มีระดับศักยภาพน้อย (ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 50) จำนวน 19 แหล่ง คือ วัดศาลาหัวยาง(ร้อยละ 49.42) สุสานพระยาแขก(มรหุ่ม) (ร้อยละ 49.04) วัดยางงาม (ร้อยละ 48.85) ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสงขลา (ร้อยละ 48.65) วัดแหลมจาก (ร้อยละ 47.29) ศาลเจ้าปู่ทวดหัวเขาแดง (ร้อยละ45.69) ป้อมปากน้ำแหลมทราย (ร้อยละ 44.73) วัดสูงเกาะใหญ่ (ร้อยละ 43.17) วัดป่าขอม (ร้อยละ 43.15) แหลมจองถนน (ร้อยละ 43.00) สุสานตระกูล ณ สงขลา (ร้อยละ 42.65) ศาลาหลบเสือ (ร้อยละ 42.12) แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาสทิงหม้อ (ร้อยละ 41.31) เจดีย์เขากุฏิ (ร้อยละ 41.23) เกาะสี่เกาะห้า (ร้อยละ 41.19) หาดไข่เต่า (ร้อยละ

41.15) ศาลาบ่อเก๋งและสุสานเจ.วี.ลาร์เซน (ร้อยละ 39.23) พิพิธภัณฑ์ชุมชนแหลมโพธิ์ (ร้อยละ 38.08) และศาลากวง (ร้อยละ 37.31)

2. ผลการสอบถามนักท่องเที่ยวในแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีระดับศักยภาพมากและปานกลางพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในทุกแหล่งแสดงความคิดเห็นให้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น และการจัดการ ในแหล่งที่มีระดับศักยภาพมากและมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะได้ความคิดเห็นที่หลากหลายกว่าแหล่งที่มีระดับศักยภาพปานกลาง และมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยกว่า โดยความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นประโยชน์มากต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา ควรพัฒนาตามศักยภาพของแหล่ง การจัดการของชุมชน และความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการพัฒนาจะต้องยึดหลักการและปรัชญาของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเคร่งครัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

คำถามการวิจัยข้อที่ 1 ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในด้านการจัดการด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ฯลฯ เป็นอย่างไร

คำถามการวิจัยข้อ 2 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

คำถามการวิจัยข้อที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

คำถามวิจัยข้อที่ 1 – 3 ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยในลักษณะเดียวกันดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ (โดยการใช้แบบสอบถาม) เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด คือ จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ จังหวัดสงขลา จำนวน 5,491,665 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาด้วยความเชื่อมั่น 95% (=.05) ซึ่งเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 297; อ้างอิงจาก Yamane.1967) ปรากฏว่าต้องใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 400 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในแต่ละจังหวัดโดย โดยวิธีการสุ่มแบบการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling)

ขั้นที่ 3 ทำการเก็บข้อมูลและเลือกกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยวิธีเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยวปี 2548

จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
จังหวัดตรัง	618,298	65,069	100	100
จังหวัดสตูล	375,749	37,863	100	100
จังหวัดพัทลุง	445,894	2,106	100	100
จังหวัดนครศรีธรรมราช	1,335,169	32,037	100	100
จังหวัดสงขลา	1,760,696	818,784	100	100
รวม	**4,535,806**	**955,859**	**500**	**500**
รวมทั้งสิ้น	**5,491,665**		**1,000**	

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548)

ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยจะค้นหาปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ที่มีความรู้ความชำนาญในประเด็นต่าง ๆ แล้วเข้าไปพูดคุยเป็นรายบุคคลเพื่อค้นหาข้อมูลในการตอบคำถามงานวิจัยที่ตั้งไว้

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล**

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบคำถามข้อที่ 1 – 3 ประกอบด้วย

แบบสอบถามพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยให้สอดคล้องกับนิยามที่เขียนไว้ 8 ด้าน จำนวน 61 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล
3. สร้างแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว จำนวน 8 ด้าน จำนวน 38 ข้อ และแบบสอบถามศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล จำนวน 23 ข้อ
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้วและตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงข้อคำถาม ปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้เหมาะสม และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน
5. นำผลที่ได้จากการทดสอบ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Coefficient) โดยแบบสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 และ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวพัฒนาในด้านต่างๆได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93
6. จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

แบบสอบถาม (Questionnaires Observation) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ในแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด คือ จังหวัดตรัง จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสตูล จังหวัดละ 200 ชุด ด้วยตนเอง ดังนี้

โดยเริ่มเก็บข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย 5 จังหวัด (จังหวัดละ 100 ชุด) ตั้งแต่วันที่ 12-17 เมษายน 2551 และเก็บข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 5 จังหวัด (จังหวัดละ 100 ชุด) ตั้งแต่วันที่ 19-21 เมษายน 2551

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ และทดสอบสมมติฐาน โดย

คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (X) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้โปแกรมสำเร็จรูป

2. นำผลจากการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดเวทีชุม การจัดเวทีแสดงความคิดเห็นมาสังเคราะห์ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพและเขียนบรรยายในรูปแบบพรรณนาโวหาร

คำถามวิจัยข้อที่ 4 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตประกอบด้วยอะไรบ้าง

คำถามวิจัยข้อที่ 5 แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

คำถามวิจัยข้อที่ 6 ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

คำถามวิจัยข้อที่ 4 – 6 มีวิธีการดำเนินการวิจัย คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้นำชุมชน ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนและการท่องเที่ยวในพื้นที่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะค้นหาปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ที่มีความรู้ความชำนาญในประเด็นต่าง ๆ แล้วเข้าไปพูดคุยเป็นรายบุคคลเพื่อค้นหาข้อมูลในการตอบคำถามงานวิจัยที่ตั้งไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม
2. การสำรวจ

3. การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

4. การจัดเวทีชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้เดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด และสังเกตสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยวแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด โดยผ่านการเข้าไปร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ ซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้ผู้วิจัยเริ่มเรียนรู้ว่าตนเองจะหาข้อมูลได้จากแหล่งใดบ้างและมีความเข้าใจถึงความเป็นอยู่และสภาพการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่

3.2 การสำรวจ ผู้วิจัยได้เดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด และสำรวจสิ่งต่างๆ ในแต่ละพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยวแต่ละจังหวัด ทั้ง 5 จังหวัด ซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้ผู้วิจัยเริ่มเรียนรู้ว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไรบ้าง และยังมีพื้นที่ส่วนใดอีกบ้างที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

3.3 การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการพูดคุยทักทาย สนทนาเรื่องทั่วๆ ไปของชุมชนตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ ทั้ง 5 จังหวัด เช่น ในตลาด ร้านกาแฟ และท่าเรือ สถานที่พัก โรงแรม บริษัททัวร์ สถานประกอบการ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เมื่อผู้วิจัยได้ความรู้กว้างๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจากการพูดคุยเบื้องต้น จากนั้นจึงทำการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นที่จะศึกษา เพื่อเชื่อมโยงพฤติกรรมความต้องการของนักทองเที่ยวที่เกิดขึ้นตั้งแต่การเลือกเข้ามาท่องเที่ยว และการทำกิจกรรมเมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวของทั้ง 5 จังหวัด โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Dept Interview) โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

1. ทำไมเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้

2. ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นเป็นอย่างไรบ้าง

3. วิถีชีวิต ศาสนา อาชีพ ของชุมชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นอย่างไรบ้าง

4. การจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5. สถานการณ์การท่องเที่ยวอื่นๆ ในปัจจุบัน

6. อยากให้การท่องเที่ยวในอนาคตเป็นไปในรูปแบบใด และจะทำอย่างไรให้ไปถึงจุดหมายนั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยจะดูพฤติกรรมและสถานการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ และอาจจะมีประเด็นคำถามอื่นนอกเหนือจากประเด็นที่กล่าวมา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลจากการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดเวทีชุม มาสังเคราะห์ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพและเขียนบรรยายในรูปแบบพรรณนาโวหารเพื่อตอบคำถามข้อที่ 4 - 6

บทที่ 4 ผลการศึกษา และการอภิปรายผล

ข้อมูลที่นำเสนอในบทนี้เป็นการนำเสนอผลจากการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านการจัดการด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นอย่างไร 2) พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร 3) ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร 4) ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตประกอบด้วยอะไรบ้าง 5) แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร 6) ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรักหวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองอย่างไร ผลการศึกษาตามลำดับคำถามการวิจัยมีดังนี้

4.1 คำถามการวิจัยข้อที่ 1 ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านการจัดการด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นอย่างไร

สรุปผลการศึกษาสำหรับตอบคำถามการวิจัยข้อ 1 และ 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 500 ชุด และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 356 ชุด รวมทั้งสิ้น จำนวน 856 ชุด ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนตัวแปรและค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ
%	แทน	ค่าร้อยละ
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
Min	แทน	คะแนนต่ำสุด

Max แทน คะแนนสูงสุด

S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล

การแปลความหมายของข้อมูล พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคำนวณค่าคะแนนของ John W.Best ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง ระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 1.67- 2.33 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.66 หมายถึง ระดับต่ำ

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล จากการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยในพื้นที่จังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.67	0.25	สูง	7
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.75	0.43	สูง	4
ด้านสถานที่พัก	2.72	0.45	สูง	6
ด้านสภาพแวดล้อม	2.79	0.40	สูง	3
ด้านสาธารณูปโภค	2.65	0.47	สูง	8
ด้านความปลอดภัย	2.80	0.40	สูง	2
ด้านกิจกรรม	2.73	0.26	สูง	5
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.87	0.26	สูง	1
รวม	**2.74**	**0.37**	**สูง**	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังในด้านด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}$ =2.87) รองลงมา คือ ด้านด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.80) และด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x}$ =2.79)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในจังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.32	0.62	ปานกลาง	4
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.39	0.72	สูง	2
3. ด้านสถานที่พัก	2.39	0.69	สูง	2
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.34	0.76	สูง	3
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.41	0.66	สูง	1
6. ด้านความปลอดภัย	2.26	0.79	ปานกลาง	6
7. ด้านกิจกรรม	2.27	0.59	ปานกลาง	5
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.27	0.66	ปานกลาง	5
รวม	**2.33**	**0.68**	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความคิดเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.33) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัดตรัง

ด้านสาธารณูปโภคมีอันดับคะแนนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.41) รองลงมาคือด้านสถานที่พักและด้านความสะดวกในการเดินทางที่มีอันดับคะแนนเท่ากันคือ ($\bar{x}$ =2.39)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดพัทลุงในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.56	0.34	สูง	3
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.56	0.49	สูง	3
3. ด้านสถานที่พัก	2.59	0.51	สูง	1
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.53	0.54	สูง	5
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.46	0.52	สูง	6
6. ด้านความปลอดภัย	2.58	0.49	สูง	2
7. ด้านกิจกรรม	2.54	0.38	สูง	4
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.53	0.48	สูง	5
รวม	**2.54**	**0.46**	**สูง**	

จากตารางที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพัทลุง มีความคิดเห็นต่อศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =2.59) รองลงมาด้านด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ 2.58) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่ำสุด คือ ด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ 2.46)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดพัทลุงในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.70	0.41	สูง	3
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.82	0.38	สูง	1
3. ด้านสถานที่พัก	2.70	0.67	สูง	3
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.64	0.59	สูง	4
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.74	0.56	สูง	2
6. ด้านความปลอดภัย	2.64	0.59	สูง	4
7. ด้านกิจกรรม	2.70	0.46	สูง	3
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.61	0.59	สูง	5
รวม	**2.69**	**0.53**	**สูง**	

จากตารางที่ 5 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง มีความคิดเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทาง สูงสุด ($\bar{x}$ =2.82) รองลงมาด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.74) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีศักยภาพต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.61)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับศักยภาพ จากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.33	0.47	ปานกลาง	4
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.35	0.60	สูง	3
3. ด้านสถานที่พัก	2.35	0.59	สูง	3
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.38	0.64	สูง	1
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.35	0.62	สูง	3
6. ด้านความปลอดภัย	2.36	0.67	สูง	2
7. ด้านกิจกรรม	2.27	0.49	ปานกลาง	5
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.36	0.61	สูง	2
รวม	**2.34**	**0.58**	**สูง**	

จากตารางที่ 6 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.34) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวว่าด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในนครศรีธรรมราชมีคะแนนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.38) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.36) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่ำสุด คือ ด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.27)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.76	0.24	สูง	2
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.78	0.41	สูง	1
3. ด้านสถานที่พัก	2.74	0.44	สูง	3
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.70	0.46	สูง	4
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.76	0.43	สูง	2
6. ด้านความปลอดภัย	2.66	0.47	สูง	6
7. ด้านกิจกรรม	2.66	0.28	สูง	6
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.69	0.34	สูง	5
รวม	**2.71**	**0.38**	**สูง**	

จากตารางที่ 7 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคิดเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$=2.78) รองลงมาด้านสาธารณูปโภค และด้านความพร้อมของสถานที่ ($\bar{x}$=2.76) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีศักยภาพต่ำสุด คือ ด้านความปลอดภัย , ด้านกิจกรรม ($\bar{x}$=2.66)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	1.95	0.14	ปานกลาง	5
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	1.95	0.21	ปานกลาง	5
3. ด้านสถานที่พัก	1.99	0.10	ปานกลาง	2
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.86	0.44	สูง	1
5. ด้านสาธารณูปโภค	1.95	0.21	ปานกลาง	5
6. ด้านความปลอดภัย	1.96	0.19	ปานกลาง	4
7. ด้านกิจกรรม	1.97	0.12	ปานกลาง	3
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.97	0.15	ปานกลาง	3
รวม	**2.07**	**0.19**	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 8 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.07) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$=2.86) รองลงมาคือด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$=1.99) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่ำสุด คือ ด้านความพร้อมของสถานที่, ด้านความสะดวกของการเดินทาง และด้านสาธารณูปโภค($\bar{x}$=1.95)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.56	0.27	สูง	4
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.60	0.49	สูง	2
3. ด้านสถานที่พัก	2.44	0.56	สูง	6
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.58	0.49	สูง	3
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.58	0.49	สูง	3
6. ด้านความปลอดภัย	2.71	0.45	สูง	1
7. ด้านกิจกรรม	2.48	0.30	สูง	5
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.60	0.38	สูง	2
รวม	**2.56**	**0.42**	**สูง**	

จากตารางที่ 9 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศักยภาพด้านความปลอดภัยสูงสุด ($\bar{x}$=2.71) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$=2.60) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวมีเห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่ำสุด คือ ด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$=2.44)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพ จากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.24	0.36	ปานกลาง	7
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.50	0.50	สูง	2
ด้านสถานที่พัก	2.59	0.49	สูง	1
ด้านสภาพแวดล้อม	2.36	0.64	สูง	4
ด้านสาธารณูปโภค	2.28	0.58	ปานกลาง	6
ด้านความปลอดภัย	2.20	0.63	ปานกลาง	8
ด้านกิจกรรม	2.34	0.38	สูง	5
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.37	0.40	สูง	3
รวม	**2.36**	**0.50**	**สูง**	

จากตารางที่ 10 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในด้านสถานที่พักอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$=2.59) รองลงมา คือ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$=2.59) และด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$=2.20)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับศักยภาพจากการสำรวจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับศักยภาพ	ลำดับที่
	$\bar{X}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.67	0.25	สูง	7
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.75	0.43	สูง	4
ด้านสถานที่พัก	2.72	0.45	สูง	6
ด้านสภาพแวดล้อม	2.79	0.40	สูง	3
ด้านสาธารณูปโภค	2.65	0.47	สูง	8
ด้านความปลอดภัย	2.80	0.40	สูง	2
ด้านกิจกรรม	2.73	0.26	สูง	5
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.87	0.26	สูง	1
รวม	**2.74**	**0.37**	**สูง**	

จากตารางที่ 11 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในด้านด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =287) รองลงมา คือ ด้านด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.80) และด้านสภาพแวดล้อมระดับสูงเช่นกัน ($\bar{x}$ =2.79)

ตาราง 12 ตารางสรุปภาพรวมศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ 5 จังหวัด ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ศักยภาพ	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1.ด้านความพร้อมของสถานที่							ต่ำ (1.95)			ต่ำ (2.67)
2.ด้านความสะดวกของการเดินทาง				สูง (2.82)		สูง (2.78)	ต่ำ (1.95)			
3.ด้านสถานที่พัก			สูง (2.59)					ต่ำ (2.44)	สูง (2.59)	
4.ด้านสภาพแวดล้อม					สูง (2.38)		สูง (2.86)	สูง (2.71)		
5.ด้านสาธารณูปโภค	ต่ำ (2.65)	สูง (2.41)	ต่ำ (2.46)				ต่ำ (1.95)			
6.ด้านความปลอดภัย		ต่ำ (2.26)				ต่ำ (2.66)			ต่ำ (2.20)	
7.ด้านกิจกรรม					ต่ำ (2.27)	ต่ำ (2.66)				
8.ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	สูง (2.87)			ต่ำ (2.61)						สูง (2.87)

จากตารางที่ 12 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 พื้นที่ เห็นว่าศักยภาพทั้ง 8 ด้าน ของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด ปรากฏผลดังนี้

จังหวัดตรัง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังเห็นว่าศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =.2.87) และด้านสาธารณูปโภคมีศักยภาพต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.65) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวเพราะแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีศักยภาพด้านสาธารณูโภคสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.41) ส่วนด้านความปลอดภัยต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.26)

จังหวัดพัทลุง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงเห็นว่าศักยภาพด้านสถานที่พักสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.59) และศักยภาพด้านสาธารณูปโภค ต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.46) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.82) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.61)

จังหวัดนครศรีธรรมราช นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.38) และศักยภาพด้านกิจกรรม ต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.27) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.78) และศักยภาพด้านความปลอดภัยและด้านกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.66)

จังหวัดสงขลา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลาเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.86) และศักยภาพด้านความพร้อมของสถานที่ศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทาง และด้านสาธารณูปโภค ต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =1.95) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) และศักยภาพด้านสถานที่พักต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.44)

จังหวัดสตูล นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเห็นว่าศักยภาพด้านสถานที่พักสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.59) และศักยภาพด้านความปลอดภัย ต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.20) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สูงสุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.87) และความพร้อมของสถานที่มีศักยภาพต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.67)

สรุปผลศักยภาพในภาพรวม

การอภิปรายในประเด็นสรุปศักยภาพในภาพรวมเกี่ยวกับศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะ ทะเล เป็นการอภิปรายที่นำเอาข้อมูลมาจากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด มีลักษณะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล กลุ่มทะเลอันดามัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง และสตูล มีลักษณะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่สำคัญคือ หาดทราย ปะการัง ถ้ำ เกาะ ป่าชายเลน ซึ่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลาย ส่งผลถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลที่หลากหลายตามไปด้วย ทำให้การท่องเที่ยวทางทะเลของฝั่งอันดามันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ส่วนหนึ่งที่เป็นเช่นนี้เพราะการท่องเที่ยวทางตอนบนของทะเลอันดามันเริ่มอยู่ในภาวะอิ่มตัว แหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อเช่น เกาะม้า เกาะเชือก เกาะแหวน เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะเภตรา เกาะเหลาเหลียง เกาะลิดี เกาะอาดังราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะตะรุเตา เป็นต้น ความสวยงามของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก การเข้ามาของนักท่องเที่ยวในทะเลอันดามันมักจะใช้ระยะเวลาในการมาท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 2 วัน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดตรังและสตูลนั้น ยังไม่ถูกรบกวนจากกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวหากเปรียบเทียบกับภูเก็ต หรือพังงา แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จึงมีสภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติอยู่มาก

ในทะเลจังหวัดตรัง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงสภาพธรรมชาติค่อนข้างมาก โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าชายเลน ปะการัง และสัตว์น้ำ รวมทั้งชายหาดบางแห่งยังไม่ถูกรบกวนจากกระแสการท่องเที่ยวมากนัก โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเกาะลิบง บริเวณแหลมจุโหย ซึ่งถือเป็นแหล่งอาศัยของนกน้ำหลายชนิด จึงเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมมาดูนก โดยเฉพาะในหน้าหนาวประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมของทุกปี นอกจากนี้บริเวณเกาะลิบงยังมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งในทะเลตรังเป็นแหล่งอาศัยที่สำคัญของพะยูน ซึ่งเป็นหนึ่งในสัตว์ป่าสงวนหนึ่งใน 15 ชนิดของประเทศไทย บริเวณดังกล่าวมีแหล่งหญ้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์ทางจังหวัดตรังจึงเลือกพะยูนเป็นสัตว์สัญลักษณ์นำเที่ยวประจำจังหวัด พะยูนจึงเป็นสัญลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่นิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน

จังหวัดตรังเป็นจำนวนมาก โดยอาศัยความรู้ว่าเมื่อมีพะยูนแสดงว่าทรัพยากรทางทะเลในบริเวณนั้นน่าจะยังคงมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลอยู่

สำหรับจังหวัดสตูล เกาะที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา จะมีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ส่วนหมู่เกาะที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ เกาะอาดังราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะลิดี ซึ่งนอกจากจะมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญแล้ว ยังเป็นที่อยู่อาศัยชุมชนชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ย ซึ่งยังคงวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบชาวเลที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้ไม่น้อย โดยเฉพาะในช่วงพิธีลอยเรือ (วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 และ เดือน 11)

นอกจากลักษณะด้านพื้นที่ทำให้ศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทะเลอันดามันดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติบริเวณนี้แล้ว เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวชื่นชอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทะเลอันดามัน คือ ลักษณะของภูมิประเทศ ที่ชายทะเลฝั่งอันดามันมีพื้นที่ราบขนาดใหญ่จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับฝั่งทะเลอ่าวไทย ทำให้ชาวบ้านไม่นิยมตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่อดีตมากนัก พบว่า การตั้งถิ่นฐานในหลายพื้นที่ของชายฝั่งทะเลอันดามัน เพิ่งเริ่มต้นมาไม่นานนัก ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้ถูกบุกรุกทำลาย

ส่วนกรณีของชาวประมงพื้นบ้านในฝั่งอันดามัน แม้ว่าได้ตั้งถิ่นฐานมานานแล้วแต่การทำประมงในอดีตจะไม่นิยมตั้งหลักแหล่งทำมาหากินที่มั่นคงถาวร มีการย้ายที่ทำประมงไปเรื่อย ๆ ไม่ได้มีการจับจองพื้นที่ ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้เพิ่งมาจับจองพื้นที่ตั้งหลักแหล่งที่มั่นคงเมื่อไม่นานเช่นเดียวกัน อีกทั้งการที่ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามที่มีหลักคิดเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลว่าเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานให้จำเป็นจะต้องดูแลรักษาอย่างดี เชื่อว่าทรัพยากรเหล่านั้นเป็นของส่วนรวม ในขณะที่ชาวประมงพื้นบ้านจำนวนมากเชื่อว่าทะเลเป็นแหล่งหม้อข้าวหม้อแกงของชุมชน ชุมชนจะต้องร่วมกันดูแลรักษา ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน วิธีการคิดของชาวประมงพื้นบ้านในทะเลอันดามันเช่นนี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังและสตูลอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

เงื่อนไขที่สำคัญอีกประการ คือ การส่งเสริมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวฝั่งอันดามันเป็นอย่างมาก เช่น การประกาศให้ถ้ำมรกตเป็นแหล่งท่องเที่ยว Unseen Thailand การจัดพิธีวิวาห์ใต้สมุทรทุกปี ที่เกาะกระดานจังหวัดตรัง เป็นต้น ยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างพื้นที่รู้จักและต้องการมาเที่ยวชมความงาม

นอกจากนี้บุคลิกภาพของชาวบ้านในฝั่งอันดามันมีผลให้นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่มีมุมมองว่าชาวบ้านในฝั่งอันดามันเป็นคนที่ให้การต้อนรับมีมิตรไมตรีกับคนต่างพื้นที่ มีมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งประเด็นนี้เป็นมุมมองที่คนภายนอกมองว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในฝั่งอันดามันมีอัธยาศัยมาเที่ยวแล้วรู้สึกว่าชาวบ้านมีความเป็นกันเอง ไม่ค่อยมีข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมมากเมื่อเปรียบเทียบกับชาวบ้านในชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

1.2 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล กลุ่มทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราชและสงขลา ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมักเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนในพื้นที่ คนในท้องถิ่นนิยมท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวแหลมสมิหลา เกาะยอ หาดทรายแก้ว หาดสะกอม อุทยานนกน้ำคูขุด หาดแสนสุขลำปำ ทะเลน้อย หาดขนอม หาดหินงาม หาดปิติ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเหล่านี้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยังไม่นิยมมากนักหากเปรียบเทียบกับฝั่งอันดามัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวโดยมากก็เพื่อพักผ่อนในช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เป็นคนในพื้นที่เพราะแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไม่ไกลกับชุมชน เช่น หาดสมิหลาตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา คนในสงขลาจึงใช้เป็นแหล่งปิกนิก ใช้เวลาว่างให้คนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลบริเวณทะเลน้อย ถือว่ามีความโดดเด่น โดยเฉพาะการที่ทะเลน้อยเป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ เป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา มีพันธุ์บัวและเป็นแหล่งนกน้ำนานาชนิด เป็นแหล่งผลิตภัณฑ์กระจูดที่มีชื่อเสียง ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทะเลน้อยเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทะเลน้อยนับเป็นแหล่งที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

เงื่อนไขสำคัญที่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย มีลักษณะโดดเด่นเพราะพื้นที่ท่องเที่ยวมักตั้งอยู่ใกล้กับชุมชน ทั้งนี้เพราะภูมิประเทศของพื้นที่ฝั่งทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมีลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของคนมาตั้งแต่อดีตทำให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของเกาะและทะเลมีความแตกต่างกับฝั่งอันดามัน กล่าวคือเมื่อมีคนตั้งถิ่นฐานถาวรมานานทำให้ส่งผลกระทบกับความสมบูรณ์ของธรรมชาติค่อนข้างมาก เช่น บริเวณหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลกับตัวอำเภอ การเดินทางไปมาสะดวก มีนักท่องเที่ยวในพื้นที่เข้ามาเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบกับ

สิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น นอกจากนี้ที่หาดสมิหลายังได้มีการนำทรายจากภายนอกมาถมบริเวณชายหาดเพื่อป้องกันการพังทลายของชายหาดในบริเวณนั้นด้วย

ภาพที่ 3 แสดงการนำหินและทรายมาปรับแต่งบริเวณหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา เพื่อป้องกันน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง และเพิ่มพื้นที่ชายหาด

ในบริเวณทะเลสาบสงขลา เช่น ที่ทะเลน้อย ลำปำ เกาะยอ อุทยานนกน้ำคูขุด เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่นักท่องเที่ยวเล่นน้ำไม่ได้ เพราะไม่มีหาดทรายที่มีสภาพสมบูรณ์เหมาะสำหรับการเล่นน้ำ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวทะเลสาบสงขลาจึงมักมาเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติ มารับทานอาหารร่วมกับครอบครัวนักท่องเที่ยวหลัก คือ นักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นตั้งอยู่และแหล่งใกล้เคียง เช่น จากการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดพัทลุงพบว่าเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเองถึง 88%

2. ศักยภาพด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ 5 จังหวัด

2.1 ด้านความพร้อมของสถานที่ หมายถึงความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่าความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเลนั้นมีความพร้อมของสถานที่ซึ่งแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของความใกล้ – ไกล ของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด จากการสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ข้อสรุปว่าแม้แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีระดับความพร้อมของสถานที่ไม่เท่ากันแต่ส่วนนี้จะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาได้เหมือนกัน เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่จังหวัดสตูลยังไม่มีไฟฟ้าที่พอเพียงทำให้ไม่มีความทันสมัยเข้าไปเที่ยวมาก ลักษณะเช่นนี้เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่เพราะไม่มีไฟฟ้า เป็นต้น

2.2 ด้านความสะดวกของการเดินทาง จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่าแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดสงขลา การเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของจังหวัดสงขลาทำได้สะดวก เพราะส่วนมากแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้กับชุมชน แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองหาดใหญ่ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวโดยเฉพาะที่แหลมโพธิ์

แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดตรัง การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังสามารถทำได้สะดวก มีทางเลือกในการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้จังหวัดตรังยังเป็นจุดเชื่อมต่อของการท่องเที่ยว เช่น หากนักท่องเที่ยวต้องการไปเที่ยวที่เกาะรอก เกาะลันตา สามารถใช้ตรังเป็นจุดเชื่อมต่อได้ ทั้งนี้เพราะตรังมีท่าเรือที่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในทะเลอันดามันได้สะดวก เช่น มีท่าเรือปากเม็ง เจ้าไหม ควนตุ้งกู หาดสำราญ ตะเสะ การเดินทางโดยถนนในพื้นที่จังหวัดตรังมีเส้นทางที่สะดวก นับได้ว่าศักยภาพด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก ของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดตรังอยู่ในระดับสูง

แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของจังหวัดสตูล สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ การคมนาคมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย มีเรือหลายขนาดให้เลือก แต่สตูลไม่ใช่เมืองที่เป็นทางผ่าน ผู้ที่ต้องการมาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลเกาะมีทั้งใกล้และไกล มีความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลบางแหล่งในสตูลมีไฟฟ้าใช้ได้ไม่ตลอดทั้งคืน

แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดพัทลุง มีศักยภาพการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เพราะแหล่งท่องเที่ยวทางเกาะและทะเลของจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ทั้งยังเป็นทางผ่าน เช่น แหล่งท่องเที่ยวทะเลน้อยและหาดแสนสุขลำป่า ตั้งอยู่ไม่ไกลถนนสายหลักของภาคใต้ (ถนน A-4) ทำให้นักท่องเที่ยวแวะพักหรือรับประทานอาหาร ก่อนที่จะเดินทางไปยังจุดมุ่งหมายต่อไป นอกจากนี้มีการสร้างถนนสายหัวป่า-ไสกลิ้ง ซึ่งเป็นถนนยกระดับข้ามทะเลสาบสงขลา ทำให้การเชื่อมต่อระหว่างชุมชนในคาบสมุทรสทิงพระฝั่งจังหวัดสงขลาและนครศรีธรรมราชกับฝั่งจังหวัดพัทลุงเป็นไปได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ทะเลน้อยมากยิ่งขึ้น

ศักยภาพด้านการเดินทางของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทำ

ได้ไม่สะดวกมากนัก เพราะไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่อ่าวขนอม

2.3 ด้านสถานที่พัก หมายถึงสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวใช้เพื่อพักค้างคืน การการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามตามที่กล่าวมาแล้วนั้นพบว่าศักยภาพด้านที่พักของทุกพื้นที่นั้นพบว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่าที่พักในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 จังหวัด มีอยู่อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดตรังกล่าวคือมีทั้งโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล โฮมสเต อุทยานแห่งชาติทางทะเล หรือสถานที่กางเต็นท์ สรุปได้ว่ามีทางเลือกที่หลากหลายเกี่ยวกับที่พักในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของ 5 จังหวัด

2.4 ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สิ่งที่อยู่ในพื้นที่โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและมีความดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ความสมบูรณ์ของปะการัง ความสมบูรณ์ของป่าชายเลน ทัศนียภาพและสภาพภูมิทัศน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ความเหมาะสมและความสวยงาม

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้ง 5 จังหวัด 3 ทะเล มีความแตกต่างกันและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จะสอดคล้องกับคำถามวิจัยในประเด็นอื่น คือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า ในทะเลอันดามันมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายมาก แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น เกาะตะรุเตา อาดัง ราวี หลีเป๊ะ ในจังหวัดสตูล หรือการใช้ชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ยเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่น่าสนใจเพิ่มขึ้น การที่จังหวัดตรังมีการประชาสัมพันธ์เรื่องถ้ำมรกต การใช้พะยูนเป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเองก็สามารถมองภาพพะยูนว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลได้ อีกทั้งการใช้พะยูนเป็นสื่อยังทำให้คนทุกกลุ่มที่อาศัยทะเลเป็นช่องทางหารายได้ เช่น กลุ่มคนที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว ชาวประมงพื้นบ้านที่อาศัยความสมบูรณ์ของท้องทะเลในการดำรงชีวิต หน่วยงานราชการที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล เรียนรู้ร่วมกันว่าการใช้พะยูนเป็นสื่อนั้นสามารถทำให้คนกลุ่มเหล่านี้เข้าถึงความต้องการของตนเองได้ ทุกคนจึงรู้สึกหวงแหนและร่วมกันไม่ทำลายพะยูน เป็นต้น หรือกระทั่งวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่เกาะสุกรที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ความหลากหลายของทรัพยากร นำไปสู่ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถสร้างแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสบรรยากาศของทรัพยากรและกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณอ่าวไทยมีความหลากหลายน้อยกว่าอันดามันมาก อีกทั้งแต่ละแหล่งยังไม่สามารถสร้างอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นขึ้นมาได้ ทำให้ความนิยมของนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่โดยเฉพาะต่างชาติยังไม่มากเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามเป็นความพยายามของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่จะทำให้การท่องเที่ยวบริเวณอ่าวไทยมีความคึกคักขึ้นจึงได้สร้างสัญลักษณ์บางอย่างขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น โลมาสีชมพูบริเวณอ่าวขนอม โดยการที่ชาบ้านพยายามรักษาดูแล ไม่ไปรบกวน เพื่อใช้โลมาเป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเช่นเดียวกับที่จังหวัดตรังใช้พะยูนเป็นสัญลักษณ์

สำหรับกรณีของทะเลสาบสงขลานั้น พบว่า ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความเป็นอัตลักษณ์สูง แต่ความหลากหลายของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวยังมีน้อย เช่น ไม่สามารถเล่นน้ำได้ ทำให้นักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่โดยเฉพาะชาวต่างชาติสนใจมาเที่ยวน้อย

2.5 ด้านสาธารณูปโภค หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในช่วงที่มาเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ แหล่งอาหาร การเข้าถึงความช่วยเหลือในกรณีที่ประสบอุบัติเหตุ ฯลฯ พบว่าในทุกพื้นที่มีระบบสาธารณูปโภคที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการท่องเที่ยวของทุกพื้นที่ล้วนต้องการให้มีการจัดการสาธารณูปโภคที่ดี เป็นนโยบายที่ชัดเจนของทุกจังหวัด

2.6 ด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความสะดวกและปลอดภัยของพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน พบว่าศักยภาพของการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลทั้งใน 5 จังหวัดมีความใกล้เคียงกัน คือ มีความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง เช่น ในกรณีของการเดินทางโดยเรือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจะประสานกับชาวประมงพื้นบ้านที่มีความรู้เรื่องทะเลดี ในการให้เป็นผู้บังคับเรือ หากว่าในทะเลมีคลื่นลมแรง ผู้ขับขี่เรือจะบอกกล่าวกับนักท่องเที่ยวให้รับรู้และจะไม่ยอมพานักท่องเที่ยวออกไป

ในกรณีของการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในบริเวณทะเลอันดามัน จะมีฤดูกาลท่องเที่ยวที่แน่นอน คือ ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวอยู่ระหว่างเดือนตุลาคม – พฤษภาคม ของทุกปี หลังจากนั้นจะปิดการท่องเที่ยว ลักษณะเช่นนี้นับเป็นการป้องกันในเรื่องของความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวได้วิธีการหนึ่ง

แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลบางแหล่งที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชนและกลายเป็นแหล่งชุมนุมของวัยรุ่นในพื้นที่ในช่วงเวลากลางคืน ถูกมองว่ามีความเสี่ยงในความปลอดภัย เช่น หาดสมิหลา หาดแสนสุขลำป่า ในกรณีเช่นนี้หากต้องการแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องมีมาตรการดูแลความเรียนร้อยในช่วงกลางคืนที่เหมาะสม ในปัจจุบันพบว่า หาดแสนสุขลำป่ามีการดูแลเรื่องความปลอดภัยได้ดี เพราะเป็นพื้นที่ปิด ส่วนหาดสมิหลานั้นยังจัดการเรื่องความปลอดภัยได้น้อยกว่า เพราะลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป็นชายหาดยาว และเส้นทางเป็นทางผ่าน

2.7 ด้านกิจกรรม ได้แก่การที่แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ มีกิจกรรมที่มีความตื่นเต้น เสี่ยงภัย และโลดโผน หรือไม่ มีกิจกรรมศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ มีกิจกรรมชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ มีกิจกรรมศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งบันเทิงเริงรมย์ ได้มีโอกาสทำกิจกรรมและใช้เวลาว่างกับครอบครัว หรือไม่

ศักยภาพด้านกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลสามารถวิเคราะห์ได้เป็นสองกลุ่ม คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอันดามัน พบว่ามีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น เล่นน้ำ ดูปะการังทั้งน้ำตื้นและน้ำลึก ชมธรรมชาติ การปีนหน้าผา การตกปลา ตกหมึก ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวในฝั่งทะเลอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลามีอยู่ค่อนข้างจำกัด เพราะทรัพยากรการท่องเที่ยวมีน้อยกว่า กิจกรรมที่สำคัญคือ การเที่ยวชมธรรมชาติ เช่น การดูนกน้ำ การดูแหล่งบัว บางแหล่งมีการเล่นน้ำ

ความแตกต่างกันของกิจกรรมระหว่างทะเลอันดามัน กับทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ต้องแสวงหากิจกรรมมาเสริมเพื่อให้เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยว เช่น การที่เทศบาลนครสงขลาใช้หาดสมิหลาเป็นเวทีจัดกิจกรรมทุกคืนวันเสาร์ หรือการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงได้นำรถห้องสมุดเคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ตมาบริการประชาชนบริเวณหาดแสนสุขลำป่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดแข่งขันหรือจัดงานประเพณีประจำปีต่าง ๆ อีกด้วย

ภาพที่ 4 การจัดกิจกรรมเพิ่มเติมบริเวณหาดสมิหลา (สงขลา) และหาดแสนสุขลำป่า (พัทลุง) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

2.8 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ โอกาสของชุมชนในการเข้าร่วมดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว ความเป็นมิตรจากคนในชุมชน เป็นต้น

ศักยภาพในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าในทุกพื้นที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในลักษณะที่ใกล้เคียงกันได้แก่ การที่ชุมชนได้มีโอกาสเข้าไปร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น จัดโฮมสเตในชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน หรือกระทั่งการมีส่วนร่วมในการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยการขับเรือท่องเที่ยวซึ่งทางฝั่งอันดามัน (จังหวัดตรังและสตูล) จะใช้เรือหัวโทง (เรือหางยาว) โดยที่ธุรกิจการท่องเที่ยวจะมีการประสานงานกับแกนนำชาวบ้านเพื่อให้ขับเรือบริการนักท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวเป็นผู้ไปติดต่อกับชาวบ้านโดยตรงเพื่อให้พาไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยที่ชาวบ้านกลุ่มนี้จะใช้เรือประมงมาดัดแปลงเป็นเรือท่องเที่ยวและจัดหาอุปกรณ์เช่น เสื้อชูชีพ อุปกรณ์ดำน้ำให้นักท่องเที่ยวเอง บางกรณีในการท่องเที่ยวทางฝั่งอันดามันชาวบ้านได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนยังนับว่ามีข้อจำกัดหลายประการที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าถึงการจัดการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ได้ ที่มีอยู่ก็ยังน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัททัวร์

ในบริเวณทะเลสาบสงขลา (พัทลุง สงขลา) ชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยการขับเรือบริการนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน แต่ขนาดของเรือจะมีขนาดเล็กกว่าฝั่งอันดามัน วิธีการจัดการของการบริการเรือแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณทะเลน้อย และอุทยานนกน้ำคูขุดพบว่า ชาวบ้านจะตั้งเป็นกลุ่มแบบหลวม ๆ แล้วมารอในจุดที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากเพื่อนำชมทะเลสาบสงขลา ทะเลบัว เป็นต้น นอกจากนี้ชาวบ้านที่ทะเลน้อยได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับ

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สำคัญคือ ผลิตภัณฑ์กระจูดซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญของชุมชน โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การผลิตและจำหน่าย การจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระจูดนับว่าเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ทางหนึ่ง

ส่วนทางฝั่งอ่าวไทย (สงขลา นครศรีธรรมราช) ชุมชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในลักษณะของการบริการนักท่องเที่ยว เช่น การให้บริการอาหารและสินค้าพื้นบ้าน การสร้างสรรค์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น บริการเรือกล้วย บริการห่วงยาง นอกจากนี้ชุมชนได้มีโอกาสเข้าไปตัดสินใจเชิงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว เช่นการที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำหนดนโยบายของตนเองในการท่องเที่ยว การสร้างสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4.2 คำถามการวิจัยข้อ 2 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

สรุปผลการศึกษาสำหรับตอบคำถามการวิจัยข้อ 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 500 ชุด และและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 356 ชุด รวมทั้งสิ้น จำนวน 856 ชุด และรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม , จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยได้ผลการศึกษา เป็นดังนี้

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดตรัง

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	35	35.0	2
หญิง	65	65.0	1
รวม	**100**	**100**	
อายุ			
12-22	54	54.0	1
23-33	26	26.0	2
34-44	12	12.0	3
45-55	7	7.0	4
56-66	1	1.0	5
67-77	0	0.0	6
รวม	**100**	**100**	
ภูมิลำเนา			
กรุงเทพมหานคร	1	1.0	6
กระบี่	1	1.0	6

ตารางที่ 13 ต่อ

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
ชุมพร	1	1.0	6
ตรัง	38	38.0	1
นครศรีธรรมราช	7	7.0	2
ปัตตานี	4	4.0	4
พัทลุง	6	6.0	3
ยะลา	3	3.0	5
สงขลา	38	38.0	1
สตูล	1	1.0	6
รวม	**100**	**100**	
สถานภาพ			
โสด	70	70.0	1
สมรส	30	30.0	2
หย่าร้าง	0	0.0	3
แยกกันอยู่	0	0.0	3
รวม	**100**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	5	5.0	4
มัธยมศึกษา	51	51.0	1
ปวช,ปวส	8	8.0	3
ปริญญาตรี	31	31.0	2
ปริญญาโท	4	4.0	5
ปริญญาเอก	1	1.0	6
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	60	60.0	1
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	12.0	3
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	23	23.0	2
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว	5	5.0	4
รวม	**100**	**100**	
ศาสนา			
พุทธ	79	79.0	1
คริสต์	2	2.0	3
อิสลาม	19	19.0	2
รวม	**100**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	53	53.0	1
5,000-10,000 บาท	27	27.0	2
10,001-15,000 บาท	9	9.0	3
15,001-20,000 บาท	3	3.0	5
20,001-25,000 บาท	1	1.0	7
25,001-30,000 บาท	4	4.0	4
30,001-35,000 บาท	2	2.0	6
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	1	1.0	7
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 13 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.0 และเป็นเพศชายร้อยละ 35.0 โดยส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ยประมาณ 25 ปี และเมื่อแบ่งตามช่วงอายุพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 12-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.0 ช่วงอายุ 23-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.0 และช่วงอายุ 56 – 66 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุดตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสงขลา และจังหวัดตรัง คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือจังหวัดนครศรีธรรมราช คิดเป็นร้อยละ 7.0 และจังหวัดกรุงเทพมหานคร กระบี่ ชุมพร สตูล คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 70.0 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาไม่ไกลจากจังหวัดตรัง

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยม คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 31.0 และระดับ ปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุดตามลำดับ ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มประชากรโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.0 และนักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 5.0 น้อยที่สุดตามลำดับ ตามลำดับ

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 19.0 และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาคือมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.0 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท และมากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 14 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อใด

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	57	57.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	9	9.0	4
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	3	3.0	6
วิทยุ	2	2.0	7
โทรทัศน์	10	10.0	3
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	12	12.0	2
อินเทอร์เน็ต	7	7.0	5
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 14 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.0 รองลงมาจากหนังสือแนะนำการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 12.0 และจากวิทยุน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.0

ตาราง 15 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เกาะลิบง	2	2.0	4
หาดปากเมง	26	26.0	2
หาดยาว	1	1.0	5
เกาะสุกร	1	1.0	5
เกาะหลาวเหลียง	2	2.0	4
เกาะมุกและถ้ำมรกต	3	3.0	3
เกาะกระดาน	1	1.0	5
เกาะไหง	1	1.0	5
เกาะม้า	2	2.0	4
อุทยานแห่งชาติทะเลตรัง	58	58.0	1
หาดหยงหลิง หาดสั้น	1	1.0	5
เกาะตะเกียง	0	0.0	6
เกาะเชือก-เกาะแหวน	1	1.0	5
หาดสำราญ	0	0.0	0.0
อื่น ๆ	0.0	0.0	0.0
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 15 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทะเลตรังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาหาดปากเมง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และหาดยาว เกาะสุกร เกาะกระดาน เกาะไหง หาดหยงหลิงหาดสั้น และ เกาะเชือก - เกาะแหวน คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 16 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านกลุ่มเดินทาง

การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้กับใคร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	2	2.0	4
ครอบครัวหรือญาติ	30	30.0	2
เพื่อน	15	15.0	3
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	53	53.0	1
อื่น ๆ	0.0	0.0	5
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 16 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมา คือ เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 30.0 และเดินทางมาคนเดียวน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.0

ตาราง 17 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	50	50.0	1
รถโดยสารประจำทาง	9	9.0	4
รถยนต์เช่า	12	12.0	3
รถบริษัททัวร์	21	21.0	2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	8	8.0	5
รวม	**100**	**100**	

จากตาราง 17 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับบริษัททัวร์คิดเป็นร้อยละ 21.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 18 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	44	44.0	1
2-3 ครั้ง	23	23.0	3
4-5 ครั้ง	5	5.0	4
6 ครั้ง	2	2.0	5
มากกว่า 6 ครั้ง	26	26.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตาราง 18 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 19 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	15	15.0	3
1-2 วัน	37	37.0	2
3-4 วัน	41	41.0	1
มากกว่า 4 วัน	7	7.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตาราง 19 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 3-4 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาใช้ระยะเวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 37.0 และเดินทางโดยใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน คิดเป็นร้อยละ 7.0 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดตรัง

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	54	54	1
หญิง	46	46	2
รวม	**100**	**100**	
อายุ			
12-22	13	13	4
23-33	34	34	1
34-44	26	26	2
45-55	13	13	4
56-66	19	19	3
67-77	8	8	5
รวม	**100**	**100**	
ภูมิลำเนา			
อเมริกา	12	12.0	2
ออสเตรเลีย	1	1.0	10
บริติส	3	3.0	8
แคนนาดา	3	3.0	4
จีน	9	9.0	4
อังกฤษ	5	5.0	6
ฝรั่งเศส	1	1.0	10
เยอรมนี	11	11.0	3
ฮอลแลนด์	2	2.0	9

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ภูมิลำเนา			
ฮ่องกง	3	3.0	8
ไอโคเวีย	1	1.0	10
อินโดนีเซีย	4	4.0	7
ไอริช	2	2.0	9
อิตาลี	2	2.0	9
ญี่ปุ่น	14	14.0	1
เกาหลี	4	4.0	7
นิวซีแลนด์	1	1.0	10
นิวยอร์ก	1	1.0	10
รัสเซีย	3	3.0	8
สก๊อตแลนด์	1	1.0	10
สิงคโปร์	9	9.0	4
สเปน	1	1.0	10
สวีเดน	6	6.0	5
ไทเป	1	1.0	10
รวม	**100**	**100**	
สถานภาพ			
โสด	44	44.0	2
สมรส	48	48.0	1
หย่าร้าง	5	5.0	3
แยกกันอยู่	3	3.0	4
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	6	6.0	5
มัธยม	12	12.0	3
ปวช. ปวส.	10	10.0	4
ปริญญาตรี	20	20.0	2
ปริญญาโท	46	46.0	1
ปริญญาเอก	6	6.0	5
รวม	**100**	**100**	
อาชีพ			
นักเรียนนักศึกษา	20	20.0	2
ข้าราชการ	17	17.0	3
รับจ้างทั่วไป	46	46.0	1
นักธุรกิจ	10	10.0	4
ตกงาน	7	7.0	5
รวม	**100**	**100**	
ศาสนา			
โปรเตสแตน	32	32.0	2
แคทอลิก	38	38.0	1
เอทิส	7	7.0	5
พุทธ	13	13.0	3
อิสลาม	10	10.0	4
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 20 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	1	1.0	5
5,000-10,000 บาท	5	5.0	3
10,001-15,000 บาท	14	14.0	2
15,001-20,000 บาท	1	1.0	5
20,001-25,000 บาท	3	3.0	4
25,001-30,000 บาท	5	5.0	3
30,001-35,000 บาท	71	71.0	1
รวม	**100**	**100.0**	

จากตารางที่ 20 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดตรังในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นเพศชาย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 54.0 องลงมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 46.0

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอายุอยู่ในระดับ 23-33 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาอายุ 34-44 คิดเป็นร้อยละ 26.0 และอายุต่ำสุด อยู่ในระดับ 67-77 คิดเป็นร้อยละ 8.0

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดตรังโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในญี่ปุ่น สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 14.0 รองลงมาอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 12.0 และต่ำสุดคือ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ นิวยอร์ก สเปน และ ไทเป คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดตรัง มีสถานภาพสมรส สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาโสด คิดเป็นร้อยละ 44.0 และแยกกันอยู่ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาระดับปริญญาเอกคิดเป็นร้อยละ 20.0 และปริญญาเอกและระดับต่ำกว่าประถมศึกษาต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 6.0

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมานักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.0 และลาออก คิดเป็นร้อยละ 0.0

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่ศาสนาแคทอลิค สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาศาสนาโปรเตสแตน คิดเป็นร้อยละ 32.0

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีรายได้ 30,000 - 35,000 บาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมามีรายได้ 10,001 -15,000 คิดเป็นร้อยละ 14.0 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และมีรายได้ 25,000 - 30,000 บาท น้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตาราง 21 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	72	72.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น	3	3.0	3
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	6	6.0	4
วิทยุ	0	0	6
โทรทัศน์	0	0	6
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	3	3.0	5
internet	16	16.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 21 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 72.0 รองลงมาจากสื่อ internet คิดเป็นร้อยละ 16.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางเกาะทะเลจังหวัดตรังไม่ได้มาเที่ยวเพราะทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากวิทยุและโทรทัศน์เลย

ตาราง 22 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
เกาะลิบง	2	2.0	7
หาดปากเมง	5	5.0	5
หาดยาว	9	9.0	4
เกาะสุกร	3	3.0	6
เกาะหลาวเหลียง	3	3.0	6
เกาะมุกถ้ำมรกต	13	13.0	3
เกาะกระดาน	37	37.0	1
เกาะไหง	3	3.0	6
เกาะม้า	0	0.0	8
อุทยานแห่งชาติทะเลตรัง	0	0.0	8
หาดหยงหลิง-หาดสั้น	0	0.0	8
เกาะตะเกียง	25	25.0	2
เกาะเชือก-เกาะแหวน	0	0.0	8
หาดสำราญ	0	0.0	8
Total	**100**	**100**	

จากตารางที่ 22 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะกระดานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาเกาะตะเกียงคิดเป็นร้อยละ 25.0

ตาราง 23 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้กับใคร	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
เดินทางมาคนเดียว	13	13.0	4
ครอบครัวหรือญาติ	24	24.0	2
เพื่อน	44	44.0	1
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	19	19.0	3
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 23 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 24.0 และเดินทางมาคนเดียว ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 13.0

ตาราง 24 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	31	31.0	3
รถโดยสารประจำทาง	35	35.0	1
รถยนต์เช่า	2	2.0	4
รถบริษัททัวร์	32	32.0	2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	0	0.0	5
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 24 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 32.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ส่วนเลยตัว

ตาราง 25 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	30	30.0	2
2-3 ครั้ง	55	55.0	1
4-5 ครั้ง	8	8.0	3
6 ครั้ง	1	1.0	5
มากกว่า 6 ครั้ง	6	6.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 25 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง 2-3 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) คิดเป็นร้อยละ 30.00 และเดินทางมาท่องเที่ยว 6 ครั้ง ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตาราง 26 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดตรัง ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	5	5.0	6
1-2 วัน	9	9.0	5
3-4 วัน	22	22.0	2
มากกว่า 4 วัน	2	2.0	7
1 สัปดาห์	5	5.0	6
2 สัปดาห์	12	12.0	4
1 เดือน	14	14.0	3
มากกว่า 1 เดือน	31	31.0	1
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 26 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 1 เดือนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาใช้ระยะเวลา 3-4 วันวัน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และเดินทางโดยใช้น้อยกว่า 1 วันต่ำสุดและ 1 สัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 14.0

ตาราง 27 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดพัทลุง

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	51	51.0	1
หญิง	49	49.0	2
รวม	**100**	**100**	
อายุ			
12-22	37	37.0	1
23-33	35	35.0	2
34-44	14	14.0	3
45-55	13	13.0	4
56-66	1.0	1.0	5
67-77	0.0	0.0	6
รวม	**100**	**100**	
ภูมิลำเนา			
ตรัง	4	4.0	3
พัทลุง	88	88.0	1
นครศรีธรรมราช	7	7.0	2
สุราษฎร์ธานี	1	1.0	4
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 27 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
สถานภาพ			
โสด	52	52.0	1
สมรส	47	47.0	2
หย่าร้าง	0	0	4
แยกกันอยู่	1	1	3
รวม	**100**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	1	1.0	6
ประถมศึกษา	6	6.0	4
มัธยมศึกษา	18	18.0	3
ปวช,ปวส	30	30.0	2
ปริญญาตรี	40	40.0	1
ปริญญาโท	5	5.0	5
ปริญญาเอก	0	0.0	7
รวม	**100**	**100**	
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	40	40.0	1
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	20	20.0	3
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	27	27.0	2
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีพส่วนตัว	13	13.0	4
รวม	**100**	**100**	
ศาสนา			
พุทธ	89	89.0	1

ตาราง 27 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
คริสต์	1	1.0	3
อิสลาม	10	10.0	2
รวม	**100**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	40	40.0	1
5,000-10,000 บาท	33	33.0	2
10,001-15,000 บาท	10	10.0	3
15,001-20,000 บาท	5	5.0	4
20,001-25,000 บาท	4	4.0	5
25,001-30,000 บาท	2	2.0	6
30,001-35,000 บาท	5	5.0	4
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	1	1.0	7
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 27 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 51.0 กับร้อยละ 49.0 ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีอายุอยู่ในระดับ 12-22 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาอายุ 23-33 คิดเป็นร้อยละ 33.0

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในจังหวัดพัทลุง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 88.0 รองลงมาจังหวัดนครศรีธรรมราช คิดเป็นร้อยละ 7.0 และจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.0 และมักเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีพื้นที่ไม่ไกลกับจังหวัดพัทลุง

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุง มีสถานภาพโสด สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาสมรส คิดเป็นร้อยละ 47.0 และแยกกันอยู่ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาระดับ ปวช. ปวส คิดเป็นร้อยละ 30.0 และระดับต่ำกว่าประถมศึกษาต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านอาชีพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 27.0 และอาชีพนักธุรกิจ/ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 13.0

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ศาสนาพุทธ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 89.0 รองลงมาศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 10.0 และศาสนาคริสต์ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 5,000-10,000 คิดเป็นร้อยละ 33.0 และมีรายได้ 35,000 บาท น้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตาราง 28 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	48	48.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	16	16.0	3
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	2	2.0	5
วิทยุ	0	0.0	7
โทรทัศน์	23	23.0	2
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	10	10.0	4
อินเทอร์เน็ต	1	1.0	6
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 28 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาจากสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 23.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวคนใดทราบข้อมูลการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงจากสื่อวิทยุเลย

ตาราง 29 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
หาดแสนสุขลำปำ	58	58.0	1
อุทยานนกน้ำทะเลน้อย	42	42.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 29 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหาดแสนสุขลำปำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาอุทยานนกน้ำทะเลน้อย คิดเป็นร้อยละ 42.0 ตามลำดับ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ตาราง 30 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

ด้านกลุ่มเดินทาง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	3	3.0	4
ครอบครัวหรือญาติ	64	64.0	1
เพื่อน	27	27.0	2
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	6	6.0	3
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 30 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และเดินทางมาคนเดียว ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตาราง 31 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	76	76.0	1
รถโดยสารประจำทาง	0	0.0	5
รถยนต์เช่า	1	1.0	4
รถบริษัททัวร์	4	4.0	3
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	19	19.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 31 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 19.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดพัทลุงโดยรถประจำทางทั้งนี้เนื่องจากการรถบริการจากชุมชนมายังแหล่งท่องเที่ยวมีความไม่สะดวก

ตาราง 32 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	16	16.0	4
2-3 ครั้ง	21	21.0	2
4-5 ครั้ง	17	17.0	3
6 ครั้ง	4	4.0	5
มากกว่า 6 ครั้ง	42	42.0	1
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 32 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.00 และเดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 16.0

ตาราง 33 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	73	73.0	1
1-2 วัน	24	24.0	2
3-4 วัน	3	3.0	3
มากกว่า 4 วัน	0	0.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 33 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวน้อยกว่า 1 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมาใช้ระยะเวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 24.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวโดยใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วันเลย

ตาราง 34 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดพัทลุง

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	25	50	1
หญิง	25	50	1
รวม	**50**	**100**	
อายุ			
12-22	2	4.0	5
23-33	23	46.0	1
34-44	17	34.0	2
45-55	0	0.0	6
56-66	5	10.0	3
67-77	3	6.0	4
รวม	**50**	**100**	
ภูมิลำเนา			
อเมริกา	6	12.0	3
บรูไน	2	4.0	5
แคนนาดา	3	6.0	4
จีน	6	12.0	3
ฮ่องกง	2	4.0	5
อินโดนีเซีย	6	12.0	3
ลาว	1	2.0	6
มาเลเซีย	13	26.0	1

ตาราง 34 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
สิงคโปร์	9	18.0	2
สวิสเซอร์แลนด์	2	4.0	5
รวม	**50**	**100.0**	
สถานภาพ			
โสด	25	50.0	1
สมรส	25	50.0	1
หย่าร้าง	0	0.0	2
แยกกันอยู่	0	0.0	2
รวม	**50**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4	8.0	3
มัธยม	0	0.0	5
ปวช ปวส	4	8.0	3
ปริญาตรี	22	44.0	1
ปริญญาโท	19	38.0	2
ปริญญาเอก	1	2.0	4
รวม	**50**	**100**	
อาชีพ			
นักเรียนนักศึกษา	8	16.0	3
ข้าราชการ	5	10.0	4
รับจ้างทั่วไป	25	50.0	1
นักธุรกิจ	12	24.0	2
รวม	**50**	**100**	

ตาราง 34 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ศาสนา			
โปรเตสแตน	6	12.0	4
แคทอลิก	13	26.0	1
พุทธ	22	44.0	2
อิสลาม	9	18.0	3
รวม	**50**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3	6.0	4
5,000-10,000 บาท	8	16.0	2
10,001-15,000 บาท	4	8.0	3
15,001-20,000 บาท	1	2.0	6
20,001-25,000 บาท	2	4.0	5
25,001-30,000 บาท	3	6.0	4
30,001-35,000 บาท	29	58.0	1
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 34 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าโดยนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 25.0

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอายุอยู่ในระดับ 23-33 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาอายุ 34-44 คิดเป็นร้อยละ 34.0 และอายุต่ำสุด อยู่ในระดับ 12-22 คิดเป็นร้อยละ 4.0

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในมาเลเซีย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาสิงคโปร์ คิดเป็นร้อยละ 18.0 และต่ำสุดคือ ลาว คิดเป็นร้อยละ 2.0

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงมีสถานภาพโสดและสมรส สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 38.0 และปริญญาเอกต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาเป็นนักธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.0 นักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.0 และรับราชการคิดเป็นร้อยละ 10.0

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 44.0 ศาสนาแคทอลิค ร้อยละ 26.0 คิดเป็นร้อยละ 38.0 ศาสนาอิสลามร้อยละ 18.0 และ ศาสนาโปรเตสแตน คิดเป็นร้อยละ 12.0

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 35,001 บาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมามีรายได้ 5,000 -10,000 คิดเป็นร้อยละ 16.0 และรายได้ 15,001 - 20,000 บาท น้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตาราง 35 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	40	80.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น	0	0.0	4
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	3	6.0	3
วิทยุ	0	0	4
โทรทัศน์	0	0	4
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	3	6.0	3
อินเทอร์เน็ต	4	8.0	2
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 35 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมาจากสื่อ internet คิดเป็นร้อยละ 8.0 และทราบจากสิ่งพิมพ์ระดับประเทศและหนังสือนำเที่ยวในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 6.0

ตาราง 36 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
หาดแสนสุขลำปำ	31	62.0	1
อุทยานนกน้ำทะเลน้อย	19	38.0	2
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 36 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเพียง 2 แหล่ง คือหาดแสนสุขลำปำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 62.0 และอุทยานนกน้ำทะเลน้อยรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 38.0

ตาราง 37 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้กับใคร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	3	6.0	4
ครอบครัวหรือญาติ	19	38.0	1
เพื่อน	18	36.0	2
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	10	20.0	3
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 37 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 36.0 และเดินทางมาคนเดียว ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 6.0

ตาราง 38 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	22	44.0	1
รถโดยสารประจำทาง	6	12.0	4
รถยนต์เช่า	7	14.0	3
รถบริษัททัวร์	15	30.0	2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	0	0.0	5
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 38 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 30.0 เดินทางมาเที่ยวโดยรถเช่าร้อยละ 14.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทางร้อยละ 12.0

ตาราง 39 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	0	0.0	4
2-3 ครั้ง	26	52.0	1
4-5 ครั้ง	6	12.0	3
6 ครั้ง	0	0	4
มากกว่า 6 ครั้ง	18	36.0	2
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 39 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 36.0 และเดินทางมา1 ครั้ง (ครั้งแรก) และท่องเที่ยว 6 ครั้ง ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 0.0

ตาราง 40 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดพัทลุง ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	12	24.0	2
1-2 วัน	19	38.0	1
3-4 วัน	1	2.0	6
มากกว่า 4 วัน	7	14.0	3
1 สัปดาห์	0	0.0	7
2 สัปดาห์	6	12.0	4
1 เดือน	0	0.0	7
มากกว่า 1 เดือน	5	10.0	5
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 40 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 1-2 วันสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาใช้ระยะน้อยกว่า 1 วันคิดเป็นร้อยละ 24.0

ตาราง 41 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	53	53.0	1
หญิง	47	47.0	2
รวม	**100**	**100**	
อายุ			
12-22	22	22.0	2
23-33	28	28.0	1
34-44	22	22.0	2
45-55	15	15.0	3
56-66	13	13.0	4
67-77	0.0	0.0	5
รวม	**100**	**100**	
ภูมิลำเนา			
นครศรีธรรมราช	27	27.0	2
กรุงเทพมหานคร	1	1.0	6
กระบี่	6	6.0	5
ชุมพร	2	2.0	5
ตรัง	8	8.0	3
นราธิวาส	1	1.0	6
ปัตตานี	1	1.0	6
พังงา	1	1.0	6
พัทลุง	2	2.0	5

ตาราง 41 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพชรบุรี	1	1.0	6
ยะลา	1	1.0	6
ระนอง	1	1.0	6
ราชบุรี	1	1.0	6
สกลนคร	1	1.0	6
สงขลา	7	7.0	4
สตูล	2	2.0	5
สุพรรณบุรี	1	1.0	6
สุราษฎร์ธานี	36	36.0	1
รวม	**100**	**100**	
สถานภาพ			
โสด	37	37.0	2
สมรส	59	59.0	1
หย่าร้าง	2	2.0	3
แยกกันอยู่	2	2.0	3
รวม	**100**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	2.0	6
ประถมศึกษา	14	14.0	3
มัธยมศึกษา	15	15.0	2
ปวช,ปวส	12	12.0	4
ปริญญาตรี	47	47.0	1
ปริญญาโท	10	10.0	5
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 41 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	27	27.0	2
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	28	28.0	1
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	17	17.0	3
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีพส่วนตัว	28	28.0	1
รวม	**100**	**100**	
ศาสนา			
พุทธ	92	92.0	1
คริสต์	2	2.0	3
อิสลาม	6	6.0	2
รวม	**100**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	20	20.0	2
5,000-10,000 บาท	26	26.0	1
10,001-15,000 บาท	20	20.0	2
15,001-20,000 บาท	7	7.0	5
20,001-25,000 บาท	11	11.0	3
25,001-30,000 บาท	3	3.0	6
30,001-35,000 บาท	3	3.0	6
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	10	10.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 41 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศชาย สูงกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.0 และร้อยละ 47.0

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีอายุอยู่ในระดับ 23-35 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาอายุ 12-22 และอายุ 34-44 คิดเป็นร้อยละ 22.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีอายุอยู่ระหว่าง 67-77 ปีที่มาท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราชเลย

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาจังหวัดนครศรีธรรมราช คิดเป็นร้อยละ 27.0 และจังหวัดกรุงเทพมหานคร นราธิวาส ปัตตานี พังงา เพชรบุรี ยะลา ระนอง ราชบุรี สกลนคร สุพรรณบุรี ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีสถานภาพสมรส สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมาโสด คิดเป็นร้อยละ 37.0 และหย่าร้าง , แยกกันอยู่ ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาระดับมัธยม คิดเป็นร้อยละ 15.0

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและนักธุรกิจ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาอาชีพนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.0 และอาชีพรับจ้างทั่วไปน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 17.0

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ศาสนาพุทธ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 92.0 รองลงมาศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 6.0 และศาสนาคริสต์ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,001-10,000สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 และ 10,OO1 -15,OOO บาท คิดเป็นร้อยละ 20.0 และมีรายได้ 25,001-30,000 บาท และ 30,OO1-35, 000 น้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตาราง 42 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	67	67.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	4	4.0	5
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	2	2.0	7
วิทยุ	3	3.0	6
โทรทัศน์	8	8.0	3
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	9	9.0	2
อินเทอร์เน็ต	7	7.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 42 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมาจากหนังสือแนะนำการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 9.0 และทราบจากสิ่งพิมพ์ระดับประเทศต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตาราง 43 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
อ่าวขนอม	12	12.0	2
หาดในเพลา	9	9.0	3
หาดหน้าด่าน	1	1.0	5
หาดในแปร็ด	0	0.0	7
อ่าวท้องหยี	0	0.0	7
เขาพลายดำ	64	64.0	1
หาดสิชล	2	2.0	6
หาดหินงาม	6	6.0	4
หาดคอเขา (หาดปิติ)	6	6.0	4
ถ้ำเขาวังทอง	0	0.0	7
ชายทะเลปากพนังและแหลมตะลุมพุก	0	0.0	7
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 43 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเขาพลายดำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาอ่าวขนอม คิดเป็นร้อยละ 12.0 ส่วนหาดในแปร็ด อ่าวท้องหยี ถ้ำเขาวังทองชายทะเลปากพนังและแหลมตะลุมพุก นักท่องเที่ยวชาวไทยไม่เข้ามาท่องเที่ยวเลย

ตาราง 44 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

ด้านกลุ่มเดินทาง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	13	13.0	4
ครอบครัวหรือญาติ	24	24.0	3
เพื่อน	29	29.0	2
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	34	34.0	1
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 44 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่สังกัดสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และเดินทางมาคนเดียว ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตาราง 45 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	71	71.0	1
รถโดยสารประจำทาง	2	2.0	5
รถยนต์เช่า	11	11.0	3
รถบริษัททัวร์	12	12.0	2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	4	4.0	4
รวม	100	100	

จากตารางที่ 45 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 12.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ส่วนตัว ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตาราง 46 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อคำถามว่าเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	55	55.0	1
2-3 ครั้ง	32	32.0	2
4-5 ครั้ง	6	6.0	3
6 ครั้ง	2	2.0	5
มากกว่า 6 ครั้งขึ้นไป	5	5.0	4
รวม	100	100	

จากตารางที่ 46 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.0 และเดินทางมาท่องเที่ยว 6 ครั้ง ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตาราง 47 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	22	22.0	2
1-2 วัน	64	64.0	1
3-4 วัน	11	11.0	3
มากกว่า 4 วัน	3	3.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 47 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาใช้ระยะเวลาน้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และเดินทางโดยใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตาราง 48 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	23	46.0	2
หญิง	27	54.0	1
รวม	**50**	**100**	
อายุ			
12-22	9	18.0	3
23-33	9	18.0	3
34-44	12	24.0	2
45-55	15	30.0	1
56-66	5	10.0	4
67-77	0	0.0	5
รวม	**50**	**100**	
ภูมิลำเนา			
สหรัฐอเมริกา	13	26.0	1
อังกฤษ	2	4.0	6
บรูไน	1	2.0	7
แคนนาดา	1	2.0	7
สาธารณรัฐประชาชนจีน	10	20.0	2
อังกฤษ	2	4.0	6
ฮ่องกง	2	4.0	6
อินโดนีเซีย	2	4.0	6

ตาราง 48 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ญี่ปุ่น	6	12.0	4
เกาหลีใต้	7	14.0	3
มาเลเซีย	2	4.0	6
รัสเซีย	1	2.0	7
สิงค์โปร์	4	8.0	5
รวม	**50**	**100**	
สถานภาพ			
โสด	21	42.0	2
สมรส	23	46.0	1
หย่าร้าง	2	4.0	4
แยกกันอยู่	4	8.0	3
รวม	**50**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ต่ำกว่าประถมศึกษา	0	0.0	5
ประถมศึกษา	0	0.0	5
มัธยมศึกษา	13	26.0	3
ปวช,ปวส	1	2.0	4
ปริญญาตรี	14	28.0	2
ปริญญาโท	22	44.0	1
ปริญญาเอก	0	0.0	5
รวม	**50**	**100**	
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	8	16.0	2

ตาราง 48 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	6.0	3
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	38	76.0	1
นักธุรกิจ	1	2.0	4
รวม	**50**	**100**	
ศาสนา			
พุทธ	20	40.0	1
อิสลาม	11	22.0	3
โปแตสแตน	7	14.0	4
คาทอลิกส์	12	24.0	2
รวม	**50**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	4.0	3
5,000-10,000 บาท	6	12.0	2
10,001-15,000 บาท	1	2.0	4
15,001-20,000 บาท	0	0.0	5
20,001-25,000 บาท	0	0.0	5
25,001-30,000 บาท	1	2.0	4
30,001-35,000 บาท	0	0.0	5
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	40	80.0	1
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 48 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.0 และ 46.0

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีอายุอยู่ในระดับ 45-55 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาอายุ 34-44 คิดเป็นร้อยละ 24.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 67 มาเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในประเทศสหรัฐอเมริกา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวต่ำสุด คือ ประเทศบรูไน ,แคนนาดา ,รัสเซีย คิดเป็นร้อยละ 2.0

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีสถานภาพสมรส สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาโสด คิดเป็นร้อยละ 42.0 และหย่าร้าง ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.0

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.0 และนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ,ระดับประถมศึกษา และระดับปริญญาเอกมาเที่ยวทางด้านเกาะทะเลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมาอาชีพนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.0 และอาชีพนักธุรกิจน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่เป็นศาสนาพุทธสูงสุด ร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกส์ คิดเป็นร้อยละ 24.0 นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามน้อยที่สุด ร้อยละ 22.0

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 35,000 บาทสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 5,000- 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 และมีรายได้ 15,001-20,000 บาท ,20,001-25,000 บาท ตามลำดับ

ตาราง 49 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	38	76.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	2	4.0	4
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	3	6.0	3
วิทยุ	0	0.0	5
โทรทัศน์	0	0.0	5
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	0	0.0	5
อินเทอร์เน็ต	7	14.0	2
รวม	**50**	**100**	

จากตาราง 49 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมาจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 14.0 ทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากสื่อสิ่งพิมพ์ระดับประเทศและสิ่งพิมพ์ระดับท้องถิ่น ในลำดับที่ 3 และ 4

ตาราง 50 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
อ่าวขนอม	28	56.0	1
หาดในเพลา	0	0.0	6
หาดหน้าด่าน	3	6.0	4
หาดในแปร็ด	0	0.0	6
อ่าวท้องหยี	10	20.0	2
เขาพลายดำ	0	0.0	6
หาดสิชล	5	10.0	3
หาดหินงาม	3	6.0	4
หาดคอเขา (หาดปิติ)	0	0.0	6
ถ้ำเขาวังทอง	1	2.0	5
ชายทะเลปากพนังและแหลมตะลุมพุก	0	0.0	6
รวม	**50**	**100**	

จากตาราง 50 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอ่าวขนอมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมาอ่าวท้องหยี คิดเป็นร้อยละ 20.0 ส่วนหาดในเพลา หาดในแปร็ด เขาพลายดำ หาดคอเขา และชายทะเลแหลมตะลุมพุก ไม่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว

ตาราง 51 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

ด้านกลุ่มเดินทาง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	7	14.0	3
ครอบครัวหรือญาติ	6	12.0	4
เพื่อน	24	48.0	1
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	13	26.0	2
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 51 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.0 และเดินทางมากับครอบครัวหรือญาติ ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 12.0

ตาราง 52 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	25	50.0	1
รถโดยสารประจำทาง	3	6.0	3
รถยนต์เช่า	1	2.0	4
รถบริษัททัวร์	21	42.0	2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	0	0.0	5
รวม	**50**	**100**	

จากตาราง 52 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 42.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทางและรถยนต์เช่าร้อยละ 6.0 และ 2.0 ตามลำดับ

ตาราง 53 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	4	8.0	2
2-3 ครั้ง	42	84.0	1
4-5 ครั้ง	2	4.0	3
6 ครั้ง	2	4.0	3
มากกว่า 6 ครั้งขึ้นไป	0	0.0	4
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 53 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) คิดเป็นร้อยละ 8.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวคนใดเดินทางมาเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง

ตาราง 54 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	1	2.0	4
1-2 วัน	5	10.0	3
3-4 วัน	15	30.0	2
มากกว่า 4 วัน	29	58.0	1
รวม	**50**	**100**	

จากตารางที่ 54 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว มากกว่า 4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาใช้ระยะเวลา 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และโดยใช้ระยะเวลาน้อยกว่า 1 วัน ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตาราง 55 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม เพื่อสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดสงขลา

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	51	51.0	1
หญิง	49	49.0	2
รวม	**100**	**100**	
อายุ			
12-22	30	30.0	2
23-33	40	40.0	1
34-44	25	25.0	3
45-55	4.0	4.0	4
56-66	1.0	1.0	5
67-77	0.0	0.0	6
รวม	**100**	**100**	
ภูมิลำเนา			
กระบี่	4	4.0	3
กรุงเทพมหานคร	3	3.0	4
ชลบุรี	1	1.0	6
ตรัง	2	2.0	5
นครพนม	1	1.0	6
นครศรีธรรมราช	9	9.0	2
นราธิวาส	3	3.0	4

ตาราง 55 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ยะลา	9	9.0	2
สงขลา	58	58.0	1
สตูล	3	3.0	4
สุราษฎร์ธานี	1	1.0	6
ปัตตานี	2	2.0	5
พัทลุง	3	3.0	4
ภูเก็ต	1	1.0	6
รวม	**100**	**100**	
สถานภาพ			
โสด	58	58.0	1
สมรส	39	39.0	2
หย่าร้าง	2	2.0	3
แยกกันอยู่	1	1.0	4
รวม	**100**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ต่ำประถมศึกษา	0	0.0	6
ประถมศึกษา	4	4.0	5
มัธยมศึกษา	24	24.0	2
ปวช,ปวส	18	18.0	3
ปริญญาตรี	46	46.0	1
ปริญญาโท	8	8.0	4
ปริญญาเอก	0	0.0	6
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 55 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	32	32.0	2
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	36	36.0	1
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	20	20.0	3
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว	12	12.0	4
รวม	**100**	**100**	
ศาสนา			
พุทธ	78	78.0	1
คริสต์	1	1.0	3
อิสลาม	21	21.0	2
รวม	**100**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	29	29.0	2
5,000-10,000 บาท	32	32.0	1
10,001-15,000 บาท	26	26.0	3
15,001-20,000 บาท	5	5.0	4
20,001-25,000 บาท	3	3.0	5
25,001-30,000 บาท	2	2.0	6
30,001-35,000 บาท	0	0.0	7
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	3	3.0	5
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 55 พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลาในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศชายและเพศหญิงที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ร้อยละ 51.0 และร้อยละ 49.0

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวในจังหวัดสงขลามีอายุอยู่ในระดับ 22-33 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาอายุ 12-22 คิดเป็นร้อยละ 30.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีอายุเกิน 67 ปีมาเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลา

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในจังหวัดสงขลา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาจังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 9.0 และจังหวัดชลบุรี จังหวัดนครพนม จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลา มีสถานภาพโสด สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาสมรส คิดเป็นร้อยละ 39.0 และแยกกันอยู่ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24.0 และไม่มีนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาละปริญญาเอก มาเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลา

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.0 และอาชีพนักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัวน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 12.0

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ศาสนาพุทธ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมาศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 21.0 และศาสนาคริสต์ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000-10,000 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 5,000 คิดเป็นร้อยละ 29.0 และมีรายได้ 30,001-35,000 บาท น้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 12.0

ตาราง 56 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	62	62.0	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	4	4.0	5
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	1	1.0	7
วิทยุ	6	6.0	4
โทรทัศน์	15	15.0	2
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	2	2.0	6
อินเทอร์เน็ต	10	10.0	3
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 56 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาจากสื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 15.0 และทราบจากสื่อสิ่งพิมพ์ระดับประเทศต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตาราง 57 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
แหลมสมิหลา	52	52.0	1
อุทยานนกน้ำคูขุด	11	11.0	3
เกาะยอ	29	29.0	2
แหลมโพธิ์	8	8.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตาราง 57 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแหลมสมิหลาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาเกาะยอ คิดเป็นร้อยละ 29.0 และท่องเที่ยวแหลมโพธิ์ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 4.0

ตาราง 58 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

ด้านกลุ่มเดินทาง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	7	7.0	3
ครอบครัวหรือญาติ	45	45.0	1
เพื่อน	42	42.0	2
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	6	6.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 58 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 42.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวคนเดียวและเดินทางมากับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 7.0 และ 6.0 ตามลำดับ

ตาราง 59 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	82	82.0	1
รถโดยสารประจำทาง	2	2.0	4
รถยนต์เช่า	1	1.0	5
รถบริษัททัวร์	3	3.0	3
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	12	12.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 59 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 12.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์เช่า ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตาราง 60 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	21	21.0	3
2-3 ครั้ง	41	41.0	1
4-5 ครั้ง	9	9.0	4
6 ครั้ง	3	3.0	5
มากกว่า 6 ครั้ง	26	26.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตาราง 60 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจำนวน 2-3 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 6 ครั้ง ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตาราง 61 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	52	52.0	1
1-2 วัน	36	36.0	2
3-4 วัน	9	9.0	3
มากกว่า 4 วัน	3	3.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 61 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวน้อยกว่า 1 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาใช้ระยะเวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 36.0 และเดินทางโดยใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 3.0

ตาราง 62 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามสอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดสงขลา

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	26	46.4	2
หญิง	30	53.6	1
รวม	**56**	**100**	
อายุ			
12-22	2	3.6	4
23-33	43	76.8	1
34-44	6	10.7	2
45-55	5	8.9	3
56-66	0	0.0	5
67-77	0	0.0	5
รวม	**100**	**100**	
ภูมิลำเนา			
บังคลาเทศ	1	1.8	6
สาธารณรัฐประชาชนจีน	4	7.1	4
อินเดีย	6	10.7	3
อินโดนีเซีย	20	35.7	1
ญี่ปุ่น	4	7.1	4
ลาว	2	3.6	5
มาเลเซีย	12	21.4	2
สิงค์โปร์	2	3.6	5
ศรีลังกา	2	3.6	5

ตาราง 62 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
สหรัฐอเมริกา	1	1.8	6
เวียดนาม	2	3.6	5
รวม	**56**	**100**	
สถานภาพ			
โสด	39	69.6	1
สมรส	16	28.6	2
หย่าร้าง	1	1.0	3
แยกกันอยู่	0	0.0	4
รวม	**56**	**100**	
ระดับการศึกษา			
ต่ำประถมศึกษา	0	0.0	6
ประถมศึกษา	0	0.0	6
มัธยมศึกษา	4	7.0	3
ปวช,ปวส	1	1.8	5
ปริญญาตรี	35	62.5	1
ปริญญาโท	14	25.0	2
ปริญญาเอก	2	3.6	4
รวม	**56**	**100**	
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	26	46.4	1
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	3.6	4
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	17	30.4	2
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว	11	19.6	3
รวม	**56**	**100**	

ตาราง 62 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
ศาสนา			
พุทธ	20	35.7	2
คริสต์	4	7.1	4
อิสลาม	23	41.1	1
แคทอลิกส์	8	14.3	3
โปแตสแตน	1	1.8	5
รวม	**56**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	6	10.7	5
5,000-10,000 บาท	14	25.0	2
10,001-15,000 บาท	17	30.3	1
15,001-20,000 บาท	0	0.0	6
20,001-25,000 บาท	0	0.0	6
25,001-30,000 บาท	12	21.4	3
30,001-35,000 บาท	0	0.0	6
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	7	12.5	4
รวม	**56**	**100**	

จากตารางที่ 62 พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลาในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านเพศ พบว่าโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.6 และร้อยละ 46.4

ด้านอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอายุอยู่ในระดับ 22-33 สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมาอายุ 34-44 คิดเป็นร้อยละ 10.7 จากแบบสอบถามพบว่าไม่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ที่มีอายุมากกว่า 56 ปีเข้ามาเที่ยวทะเลในจังหวัดสงขลา

ด้านภูมิลำเนา พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากประเทศอินโดนีเซีย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมาประเทศมาเลเซีย คิดเป็นร้อยละ 21.4 และประเทศบังคลาเทศ และสหรัฐอเมริกา ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะและทะเลในจังหวัดสงขลา มีสถานภาพโสด สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมาคือสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 28.6

ด้านการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 25.0 ส่วนระดับ ปวช. ปวส. ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านอาชีพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่นักเรียนนักศึกษา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมารับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 30.4 และข้าราชการน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 3.6

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่ศาสนาอิสลาม สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมาศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 35.7 ศาสนาคริสต์ไม่ได้แยกนิกายคิดเป็นร้อยละ 7.1 ศาสนาโปแตสแตน ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 10,001-15,000 บาทสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมามีรายได้ตั้งแต่ 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.7

ตาราง 63 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	34	60.7	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	1	1.8	5
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	1	1.8	5
วิทยุ	2	3.6	4
โทรทัศน์	0	0.0	6
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	4	7.1	3
อินเทอร์เน็ต	14	10.0	2
รวม	**56**	**100**	

จากตารางที่ 63 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมาจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 10.0 และทราบจากสื่อสิ่งพิมพ์ระดับประเทศ และสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย) ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตาราง 64 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา	**N**	**ค่าร้อยละ**	**ลำดับที่**
แหลมสมิหลา	38	67.9	1
อุทยานนกน้ำคูขุด	9	16.1	2
เกาะยอ	7	12.5	3
แหลมโพธิ์	2	3.6	4
รวม	**56**	**100**	

จากตาราง 64 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแหลมสมิหลาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมาอุทยานนกน้ำคูขุด คิดเป็นร้อยละ 16.1 และท่องเที่ยวแหลมโพธิ์ ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 3.6

ตาราง 65 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร

ด้านกลุ่มเดินทาง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	10	17.8	3
ครอบครัวหรือญาติ	19	33.9	2
เพื่อน	23	41.1	1
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	4	7.1	4
รวม	**56**	**100**	

จากตาราง 65 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 33.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 7.1

ตาราง 66 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในคำถามว่าเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	17	30.4	2
รถโดยสารประจำทาง	24	42.9	1
รถยนต์เช่า	6	10.7	4
รถบริษัททัวร์	9	16.1	3
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	0	0.0	5
รวม	**56**	**100**	

จากตาราง 66 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทาง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.4 เดินทางมาโดยรถบริษัททัวร์และรถเช่าร้อยละ 16.1 และ 10.7 ตามลำดับ

ตาราง 67 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	15	26.8	2
2-3 ครั้ง	26	46.4	1
4-5 ครั้ง	7	12.5	4
6 ครั้ง	0	0.0	5
มากกว่า 6 ครั้ง	8	14.3	3
รวม	**56**	**100**	

จากตาราง 67 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจำนวน 2-3 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาเดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) คิดเป็นร้อยละ 26.8 เดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมากกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.3 4 – 5 ครั้ง ร้อยละ 12.5

ตาราง 68 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสงขลา ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	16	28.6	2
1-2 วัน	19	33.9	1
3-4 วัน	6	10.7	4
มากกว่า 4 วัน	15	26.7	3
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 68 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาใช้ระยะเวลา น้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 28.6 และเดินทางโดยใช้ระยะเวลา 3-4 วัน ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 10.7

ตาราง 69 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามสอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดสตูล

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	59	59.0	1
หญิง	41	41.0	2
รวม	100	100.0	
อายุ			
12-22	18	18.0	2
23-33	54	54.0	1
34-44	15	15.0	3
45-55	13	13.0	4
56-66	0	0.0	5
67-77	0	0.0	5
รวม	100	100.0	
ภูมิลำเนา			
กรุงเทพมหานคร	28	28.0	1
นนทบุรี	2	2.0	7
สมุทรปราการ	3	3.0	6
สมุทรสงคราม	4	4.0	5
นครปฐม	5	5.0	4
ชลบุรี	3	3.0	6
ระยอง	2	2.0	7
ตาก	2	2.0	7

ตาราง 69 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
นครสวรรค์	3	3.0	6
อุบลราชธานี	3	3.0	6
กระบี่	3	3.0	6
นครศรีธรรมราช	2	2.0	7
พัทลุง	12	12.0	3
ภูเก็ต	5	5.0	4
สงขลา	18	18.0	2
สุราษฎร์ธานี	5	5.0	4
รวม	100	100.0	
สถานภาพ			
โสด	78	78.0	1
สมรส	22	22.0	2
หย่าร้าง	0	0.0	3
แยกกันอยู่	0	0.0	3
รวม	100	100.0	
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	0	0.0	5
มัธยมศึกษา	7	7.0	4
ปวช,ปวส	13	13.0	2
ปริญญาตรี	69	69.0	1
ปริญญาโท	11	11.0	3
ปริญญาเอก	0	0.0	5
รวม	100	100.0	

ตาราง 69 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	18	18.0	3
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	20	20.0	2
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	46	46.0	1
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว	16	16.0	4
รวม	100	100.0	
สถานภาพ			
โสด	78	78.0	1
สมรส	22	22.0	2
หย่าร้าง	0	0.0	3
แยกกันอยู่	0	0.0	3
รวม	100	100	
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	0	0.0	5
มัธยมศึกษา	7	7.0	4
ปวช,ปวส	13	13.0	2
ปริญญาตรี	69	69.0	1
ปริญญาโท	11	11.0	3
ปริญญาเอก	0	0.0	5
รวม	100	100	
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	18	18.0	3
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	20	20.0	2

ตาราง 69 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	46	46.0	1
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว	16	16.0	4
รวม	**100**	**100**	
ศาสนา			
พุทธ	84	84.00	1
คริสต์	0	0.00	3
อิสลาม	16	16.00	2
รวม	**100**	**100**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	10	10.0	4
5,000-10,000 บาท	21	21.0	1
10,001-15,000 บาท	8	8.0	5
15,001-20,000 บาท	10	10.0	4
20,001-25,000 บาท	6	6.0	6
25,001-30,000 บาท	13	13.0	3
30,001-35,000 บาท	6	6.0	6
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	26	26.0	1
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 69 พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.00 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 35.00 โดยส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ยประมาณ 30 ปี และเมื่อแบ่งตามช่วงอายุพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 23-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมา คือช่วงอายุ 12-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.00 ช่วงอายุ 34-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.00 และช่วงอายุ 45-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.00 น้อยที่สุดตามลำดับ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมา คือ จังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ 18.00 จังหวัดพัทลุง คิดเป็นร้อยละ 12.00 ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี นครปฐม คิดเป็นร้อยละ 5.00 สมุทรสงคราม คิดเป็นร้อยละ 4.00 สมุทรปราการ ชลบุรี นครสวรรค์ อุบลราชธานี กระบี่ นนทบุรี ระยอง ตาก นครศรีธรรมราช คิดเป็นร้อยละ 2.00 น้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 78.00 และสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 22.00

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.0 รองลงมา คือ ระดับ ปวช. และ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 13.0 และระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 11.0 น้อยที่สุดตามลำดับซึ่งกลุ่มประชากรโดยส่วนใหญ่ทำงานรับจ้างทั่วไปหรือเป็นลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาประกอบอาชีพเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 20.0 นักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.0 และนักธุรกิจหรือประกอบอาชีพส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16.0 น้อยที่สุดตามลำดับ ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 84.0 และนับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 16.0 ตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.0 รายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.0 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.0 รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.0 รายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท และ 30,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.0

ตาราง 70 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	61	61.00	1
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	1	1.00	5
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	8	8.00	3
วิทยุ	0	0.00	6
โทรทัศน์	6	6.00	4
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	12	12.00	2
อินเทอร์เน็ต	12	12.00	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 70 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา คือ หนังสือแนะนำการท่องเที่ยวและอินเตอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 12.0 สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 8.0 โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 6.0 และจากสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ, แผ่นป้าย) คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตาราง 71 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**ลำดับที่**
ตะรุเตา	23	23.0	2
อาดังราวี	61	61.0	1
เกาะสาหร่าย	2	2.0	5
บุโหลน	6	6.0	4
เภตรา	8	8.0	3
รวม	**100**	**100**	

ตารางที่ 71 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล มากที่สุด คือ เกาะอาดังราวี คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา คือ เกาะตะรุเตา คิดเป็นร้อยละ 23.0 เกาะเภตรา คิดเป็นร้อยละ 8.0 เกาะบุโหลน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และเกาะสาหร่าย คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 72 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านกลุ่มเดินทาง

การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้กับใคร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	5	5.00	3
ครอบครัวหรือญาติ	21	21.00	2
เพื่อน	70	70.00	1
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	4	4.00	4
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 72 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมา คือ เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 21.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่สังกัดหรือสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ตาราง 73 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	54	54.00	1
รถโดยสารประจำทาง	24	24.00	2
รถยนต์เช่า	7	7.00	4
รถบริษัททัวร์	15	15.00	3
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	0	0.00	5
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 73 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมา คือ เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 24.0 เดินทางมาท่องเที่ยวกับรถบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 15.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์เช่า ต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 7.0

ตาราง 74 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อจังหวัดสตูลในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	68	68.0	1
2-3 ครั้ง	26	26.0	2
4-5 ครั้ง	4	4.0	3
6 ครั้ง	1	1.0	4
มากกว่า 6 ครั้ง	1	1.0	4
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 74 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 68.0 รองลงมา คือ เคยเดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.0 เคยเดินทางมาท่องเที่ยว 4-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.0 และเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 6 ครั้ง และมากกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

ตาราง 75 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	3	3.00	4
1-2 วัน	39	39.00	1
3-4 วัน	25	25.00	3
มากกว่า 4 วัน	33	33.00	2
รวม	**100**	**100**	

จากที่ตาราง 75 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา คือ ใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และเดินทางโดยใช้ระยะเวลาน้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 3.0 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตาราง 76 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม สอบถามพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จังหวัดสตูล

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เพศ			
ชาย	59	59.0	1
หญิง	41	41.0	2
รวม	**100**	**100.0**	
อายุ			
12-22	16	16.0	4
23-33	19	19.0	3
34-44	28	28.0	1
45-55	25	25.0	2
56-66	12	12.0	5
67-77	0	0.0	6
รวม	**100**	**100.0**	
ภูมิลำเนา			
สหรัฐอเมริกา	30	30.0	1
ออสเตรเลีย	7	7.0	5
แคนาดา	4	4.0	7
จีน	17	17.0	2
อังกฤษ	4	4.0	7
ฮ่องกง	1	1.0	9
อินโดนีเซีย	1	1.0	9
ญี่ปุ่น	11	11.0	3

ตารางที่ 76 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เกาหลีใต้	7	7.0	5
มาเลเซีย	8	8.0	4
พิลิปปินส์	1	1.0	9
รัสเซีย	1	1.0	9
สิงคโปร์	5	5.0	6
ไต้หวัน	3	3.0	8
รวม	**100**	**100.0**	
สถานภาพ			
โสด	50	50.0	1
สมรส	37	37.0	2
หย่าร้าง	5	5.0	4
แยกกันอยู่	8	8.0	3
รวม	**100**	**100.0**	
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา	0	0.0	5
มัธยมศึกษา	23	23.0	3
ปวช,ปวส	2	2.0	4
ปริญญาตรี	24	24.0	2
ปริญญาโท	51	51.0	1
ปริญญาเอก	0	0.0	5
รวม	**100**	**100**	

ตาราง 76 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
อาชีพ			
นักเรียน/นักศึกษา	14	14.0	2
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	3.0	3
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง	81	81.0	1
นักธุรกิจ/ประกอบอาชีส่วนตัว	2	2.0	4
รวม	**100**	**100.0**	
ศาสนา			
โปรเตสแตน	25	25.0	2
แคทอลิก	44	44.0	1
พุทธ	10	10.0	4
อิสลาม	21	21.0	3
รวม	**100**	**100.0**	
รายได้			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	21	21.0	2
5,000-10,000 บาท	0	0.0	3
10,001-15,000 บาท	0	0.0	3
15,001-20,000 บาท	0	0.0	3
20,001-25,000 บาท	0	0.0	3
25,001-30,000 บาท	0	0.0	3
30,001-35,000 บาท	79	79.0	1
มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป	0	0.0	3
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที 76 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.0 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 41.0 โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 34-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมา คือช่วงอายุ 45-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 ช่วงอายุ 23-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.0 และช่วงอายุ 56-66 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.0 น้อยที่สุดตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกัน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน คิดเป็นร้อยละ 17.0 นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 11.0 นักท่องเที่ยวชาวฮ่องกง อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และรัสเซียร้อยละ 1.0 น้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 50.0 สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 37.0 แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 8.0 และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมา คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 24.0 และปวช.ปวส. คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุดตามลำดับ ซึ่งนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 81.0 รองลงมา ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.0 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 3.0 และนักธุรกิจหรือประกอบอาชีส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ด้านศาสนา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายแคทอลิก คิดเป็นร้อยละ 44.0รองลงมา นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตน คิดเป็นร้อยละ 25.0 นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 21.0 และนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีรายได้ 30,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมา คือ รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ

ตาราง 77 พฤติกรรมการและความต้องการของนักท่องเที่ยว ของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านข้อมูลข่าวสาร

ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เพื่อน	32	32.0	2
สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ , แผ่นป้าย)	2	2.0	5
สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ	5	5.0	4
วิทยุ	0	0.0	6
โทรทัศน์	0	0.0	6
หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว	19	19.0	3
อินเทอร์เน็ต	42	42.0	1
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 77 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากอินเตอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา คือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 32.0 หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 19.0 สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 5.0 และจากสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ, แผ่นป้าย) คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตาราง 78 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล	**จำนวน**	**ร้อยละ**	**ลำดับที่**
ตะรุเตา	19	19.0	2
อาดังราวี	44	44.0	1
เกาะสาหร่าย	2	2.0	5
บุโหลน	12	12.0	3
อุทยานแห่งชาติเกาะเภตรา	4	4.0	4
เกาะหลีเป๊ะ	19	19.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 78 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสตู มากที่สุด คือ เกาะอาดังราวี คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา คือ เกาะตะรุเตา และเกาะหลีเป๊ะ คิดเป็นร้อยละ 19.0 เกาะบุโหลน คิดเป็นร้อยละ 12.0 อุทยานแห่งชาติเกาะเภตรา คิดเป็นร้อยละ 4.0 และเกาะสาหร่าย คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 79 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านกลุ่มเดินทาง

การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้กับใคร	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
เดินทางมาคนเดียว	25	25.0	2
ครอบครัวหรือญาติ	22	22.0	3
เพื่อน	44	44.0	1
หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา	9	9.0	4
รวม	**100**	**100**	

จากการศึกษา 79 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา คือ เดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 25.0 เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 22.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวกับหน่วยงานที่สังกัดหรือสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

ตาราง 80 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยวิธีใด

เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
รถยนต์ส่วนตัว	56	56.0	1
รถโดยสารประจำทาง	5	5.0	3
รถยนต์เช่า	2	2.0	4
รถบริษัททัวร์	37	37.0	2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	0	0	5
รวม	**100**	**100**	

จากตาราง 80 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมา คือ เดินทางมาท่องเที่ยวกับรถบริษัททัวร์ คิดเป็นร้อยละ 37.0 เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 5.0 และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์เช่า คิดเป็นร้อยละ 2.0 น้อยที่สุดตามลำดับ

ตาราง 81 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านการเดินทางมาท่องเที่ยวกี่ครั้ง

เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1 ครั้ง (ครั้งแรก)	7	7.0	2
2-3 ครั้ง	87	87.0	1
4-5 ครั้ง	3	3.0	3
6 ครั้ง	3	3.0	3
มากกว่า 7 ครั้ง	7	7.0	2
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 81 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 87.0 รองลงมา คือ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และเคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 7 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 7.0 เคยเดินทางมาท่องเที่ยว 4-5 ครั้ง และเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ตาราง 82 พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีต่อจังหวัดสตูล ในด้านระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้

ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยว	N	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
น้อยกว่า 1 วัน	1	1.0	7
1-2 วัน	11	11.0	3
3-4 วัน	27	27.0	2
มากกว่า 4 วัน	2	2.0	6
1 สัปดาห์	2	2.0	6
1 สัปดาห์	8	8.0	4
1 เดือน	6	6.0	5
มากกว่า 1 เดือน	43	43.0	1
รวม	**100**	**100**	

จากตารางที่ 82 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว มากกว่า 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา คือ ใช้ระยะเวลา 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ใช้ระยะเวลาเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และเดินทางโดยใช้ระยะเวลาน้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 1.0 น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางสรุปภาพรวมข้อมูลพื้นฐานพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ 5 จังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1.เพศ	หญิง (65.0)	ชาย (54.0)	ชาย (51.0)	ชาย/หญิง (54.0)	ชาย (53.0)	หญิง (54.0)	ชาย (51.0)	หญิง (53.6)	ชาย (59.0)	ชาย (59.0)
2.อายุ	12-22 (54.0)	23-33 (54.0)	12-22 (37.0)	23-33 (46.0)	23-33 (28.0)	45-55 (30.0)	23-33 (40.0)	23-33 (76.8)	23-33 (54.0)	34-44 (28.0)
3.ภูมิลำเนา	ตรัง /สงขลา (38.0)	ญี่ปุ่น (28.0)	พัทลุง (88.0)	มาเลเซีย (26.0)	สุราษฎร์ธานี (36.0)	อเมริกา (26.0)	สงขลา (58.0)	อินโดนีเซีย (35.7)	กรุงเทพมหานคร (28.0)	อเมริกา (30.0)
4.สถานภาพ	โสด (70.0)	สมรส (48.0)	โสด (52.0)	สมรส/โสด (50.0)	สมรส (59.0)	สมรส (46.0)	โสด (58.0)	โสด (69.6)	โสด (78.0)	โสด (50.0)
5.ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษา (51.0)	ปริญญาโท (46.0)	ปริญญาตรี (40.0)	ปริญญาตรี (44.0)	ปริญญาตรี(47.0)	ปริญญาโท (44.0)	ปริญญาตรี (46.0)	ปริญญาตรี (62.5)	ปริญญาตรี (69.0)	ปริญญาโท (51.0)
6.อาชีพ	นักเรียน / นักศึกษา (60.0)	รับจ้างทั่วไป (46.0)	นักเรียน / นักศึกษา (40.0)	รับจ้างทั่วไป (50.0)	ข้าราชการ/ นักธุรกิจ (28.0)	รับจ้าง (76.0)	ข้าราชการ (36.0)	นักเรียน/ นักศึกษา (46.4)	ลูกจ้าง (46.0)	รับจ้าง (81.0)

ตาราง 83 ตารางสรุปภาพรวมข้อมูลพื้นฐานพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ 5 จังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1.เพศ	หญิง (65.0)	ชาย (54.0)	ชาย (51.0)	ชาย/หญิง (54.0)	ชาย (53.0)	หญิง (54.0)	ชาย (51.0)	หญิง (53.6)	ชาย (59.0)	ชาย (59.0)
2.อายุ	12-22 (54.0)	23-33 (54.0)	12-22 (37.0)	23-33 (46.0)	23-33 (28.0)	45-55 (30.0)	23-33 (40.0)	23-33 (76.8)	23-33 (54.0)	34-44 (28.0)
3.ภูมิลำเนา	ตรัง /สงขลา (38.0)	ญี่ปุ่น (28.0)	พัทลุง (88.0)	มาเลเซีย (26.0)	สุราษฎร์ธานี (36.0)	อเมริกา (26.0)	สงขลา (58.0)	อินโดนีเซีย (35.7)	กรุงเทพมหานคร (28.0)	อเมริกา (30.0)
4.สถานภาพ	โสด (70.0)	สมรส (48.0)	โสด (52.0)	สมรส/โสด (50.0)	สมรส (59.0)	สมรส (46.0)	โสด (58.0)	โสด (69.6)	โสด (78.0)	โสด (50.0)
5.ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษา (51.0)	ปริญญาโท (46.0)	ปริญญาตรี (40.0)	ปริญญาตรี (44.0)	ปริญญาตรี(47.0)	ปริญญาโท (44.0)	ปริญญาตรี (46.0)	ปริญญาตรี (62.5)	ปริญญาตรี (69.0)	ปริญญาโท (51.0)
6.อาชีพ	นักเรียน / นักศึกษา (60.0)	รับจ้างทั่วไป (46.0)	นักเรียน / นักศึกษา (40.0)	รับจ้างทั่วไป (50.0)	ข้าราชการ/ นักธุรกิจ (28.0)	รับจ้าง (76.0)	ข้าราชการ (36.0)	นักเรียน/ นักศึกษา (46.4)	ลูกจ้าง (46.0)	รับจ้าง (81.0)

ตาราง 83 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
7.ศาสนา	พุทธ (79.0)	แคทอลิก (38.0)	พุทธ (89.0)	พุทธ (44.0)	พุทธ (92.0)	แคทอลิก (38.0)	พุทธ (78.0)	อิสลาม (41.1)	พุทธ (84.0)	แคทอลิก (44.0)
8.รายได้	ต่ำกว่า5,000 บาท (53.0)	30,001-35,000 บาท (71.0)	ต่ำกว่า5,000 บาท (40.0)	30,001-35,000 บาท (58.0)	5,000-10,000 บาท (26.0)	มากกว่า 35,000บาท (80.0)	5,000-10,000 บาท (32.0)	5,000-10,000 บาท (41.0)	มากกว่า 35,000บาท (26.0)	30,001-35,000บาท (79.0)
9. จำนวนครั้ง	ครั้งแรก (44.0)	2-3 ครั้ง (55.0)	มากกว่า 6 ครั้ง (42.0)	2-3 ครั้ง (55.0)	ครั้งแรก (55.0)	2-3 ครั้ง (84.0)	2-3 ครั้ง (41.0)	2-3 ครั้ง (46.4)	ครั้งแรก (68.0)	2-3 ครั้ง (87.0)
10. กลุ่มเดินทาง	หน่วยงาน (53.0)	เพื่อน (44.0)	ครอบครัว/ญาติ (64.0)	ครอบครัว/ญาติ (38.0)	หน่วยงาน (34.0)	เพื่อน (48.0	ครอบครัว/ญาติ (45.0)	เพื่อน (41.1)	เพื่อน (70.0)	เพื่อน (44.0)
10. วิธีการเดินทาง	รถยนต์ส่วนตัว (50.0)	รถโดยสารประจำทาง (35.0)	รถยนต์ส่วนตัว (76.0)	รถยนต์ส่วนตัว (44.0)	รถยนต์ส่วนตัว (71.0)	บริษัทนำเที่ยว (42.0)	รถยนต์ส่วนตัว (82.0)	รถโดยสารประจำทาง (42.9)	รถยนต์ส่วนตัว (54.0)	รถยนต์ส่วนตัว (56.0)

ตาราง 83 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
11.ระยะเวลาที่ใช้	3-4 วัน (41.0)	มากกว่า 1 เดือน (31.0)	น้อยกว่า 1 วัน (73.0)	1-2 วัน (38.0)	1-2 วัน (33.9)	มากกว่า 4 วัน (58.0)	น้อยกว่า 1 วัน (52.0)	1-2 วัน (39.0)	1-2 วัน (39.0)	มากกว่า 1 เดือน (43.0)
12.สื่อการท่องเที่ยว	เพื่อน (57.0)	เพื่อน (72.0)	เพื่อน (48.0)	เพื่อน (86.0)	เพื่อน (67.0)	เพื่อน (76.0)	เพื่อน (62.0)	เพื่อน (60.7)	เพื่อน (61.0)	เพื่อน (32.0)

ตาราง 84 ตารางสรุปภาพรวมสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาตินิยมมาเที่ยวมากที่สุดใน 5 จังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว	ตรัง	พัทลุง	นครศรีธรรมราช	สงขลา	สตูล
	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว
ชาวไทย	หาดเจ้าไหม (58.0)	ลำปำ (58.0)	เขาพลายดำ (70.0)	แหลมสมิหลา (52.0)	อาดังราวี (61.0)
ชาวต่างชาติ	เกาะกระดาน (37.0)	ลำปำ (31.0)	อ่าวขนอม (28.0)	แหลมสมิหลา (38.0)	อาดังราวี (44.0)

ตาราง 85 ตารางสรุปภาพรวมแสดงวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด

วัตถุประสงค์ในการเดินทาง	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1. เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน	1	1	1	1	1	1	1	1		1
2. เพื่อประสบการณ์ที่หลากหลาย					3					
3. เพื่อมาทำกิจกรรม (สังสรรค์และเลี้ยงรุ่น)	2	2	2		2	3	3	2		2
4. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน	3			2		2				
5. เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด			3				2	3	3	
6. เพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ									1	3
7. เพื่อหลีกหนีสภาพความจำเจในชีวิตประจำวัน		3								
8. เพื่อเรียนรู้และชื่นชมความสวยงามของธรรมชาติ									2	

ตาราง 86 ตารางสรุปภาพรวมแสดงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติชอบทำมากที่สุดในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1. ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล	1	1	2		1	1	1	1		1
2. อาบแดด										
3. พายเรือคายัค										
4. เล่นวอลเลย์บอลชายหาด										
5. เดินออกกำลังกายและเดินเล่น			3		3		3	2		
6. ปิกนิก				1						
7. ตกปลา		3		2		2				3
8. ปีนหน้าผา										
9. ส่องสัตว์				3						
10. ชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ	2		1		2		2	3		
11. ล่องเรือแพชมธรรมชาติ										
12. เจ็ตสกีและเรือกล้วย						3				3
13. ขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ	3									
14. ล่องแก่งแบบตื่นเต้นผจญภัย									2	2
15. ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ		2							1	

ตาราง 87 ตารางสรุปภาพรวมแสดงสาเหตุ/แรงจูงใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด

สาเหตุ/แรงจูงใจ	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1. สภาพพื้นที่มีความเหมาะสม	1	1	2	1	1	1	1	1		1
2. การเดินทางสะดวก	2	2	1	2	2	2	2	2		3
3. แหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมหลากหลาย		2				3		3		2
4. แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก									1	
5. แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมหลากหลาย		3								
6. แหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์	3			3	3		3			
7. ชุมชนมีความเป็นมิตรและเป็นกันเอง		3							2	3
8. สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว			3						3	
9. แหล่งท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความปลอดภัย										
10. แหล่งท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวหลากหลาย										

ตาราง 86 ตารางสรุปภาพรวมแสดงกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติชอบทำมากที่สุดในแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1. ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล	1	1	2		1	1	1	1		1
2. อาบแดด										
3. พายเรือคายัค										
4. เล่นวอลเลย์บอลชายหาด										
5. เดินออกกำลังกายและเดินเล่น			3		3		3	2		
6. ปิกนิก				1						
7. ตกปลา		3		2		2				3
8. ปีนหน้าผา										
9. ส่องสัตว์				3						

จากตารางที่ 83 - 87 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 พื้นที่ มีพฤติกรรมและความต้อการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติแตกต่างกัน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. **จังหวัดตรัง** พบว่า

ด้านเพศ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 65.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.0

ด้านอายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังโดยส่วนใหญ่มีอายุ 12-22 ปี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 54.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่อายุ 23-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.0

ด้านภูมิลำเนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดตรังและจังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศญี่ปุ่นสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 28.0

ด้านสถานภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 70.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสถานภาพสมรสสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 48.0

ด้านระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 51.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีระดับการศึกษาปริญญาโท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0

ด้านอาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอาชีพรับจ้างทั่วไป สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0

ด้านศาสนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 79.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินับถือศาสนาแคทอลิก สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0

ด้านรายได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีรายได้ 30,001-35,000 บาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 71.0

จำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยว เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 44.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.0

กลุ่มเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 53.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 44.0

วิธีการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางกับรถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 35.0

ระยะเวลาที่ใช้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวใช้เวลา 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 41.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยใช้เวลามากกว่า 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 31.0

สื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ทราบจากสื่อเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยทราบจากสื่อเพื่อน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 72.0

แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวที่หาดเจ้าไหมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาเกาะกระดาน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0

วัตถุประสงค์ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด

สาเหตุ/แรงจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวด้วยสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมสูงสุด

2. **จังหวัดพัทลุง**

ด้านเพศ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 51.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชายและเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.0

ด้านอายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่มีอายุ 12-22 ปี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่อายุ 23-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.0

ด้านภูมิลำเนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพัทลุง คิดเป็นร้อยละ 88.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศมาเลเซีย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.0

ด้านสถานภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสถานภาพสมรสและโสด สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0

ด้านระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีระดับการศึกษาปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0

ด้านอาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอาชีพรับจ้างทั่วไป สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0

ด้านศาสนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 89.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินับถือศาสนาพุทธ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0

ด้านรายได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีรายได้ 30,001-35,000 บาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0

จำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยว มากกว่า 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.0

กลุ่มเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 64.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 38.0

วิธีการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 76.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางกับรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 44.0

ระยะเวลาที่ใช้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวใช้เวลาน้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 73.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยใช้เวลา 1 -2 วัน คิดเป็นร้อยละ 38.0

สื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ทราบจากสื่อเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 48.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยทราบจากสื่อเพื่อน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.0

แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวที่ลำปำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาลำปำ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 31.0

วัตถุประสงค์ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงเพื่อชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ สูงสุด ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อปิกนิกสูงสุด

สาเหตุ/แรงจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เข้าการเดินทางสะดวกสูงสุด แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสม

3. **จังหวัดนครศรีธรรมราช**

ด้านเพศ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.0

ด้านอายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยส่วนใหญ่มีอายุ 23-33 ปี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่อายุ 45-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0

ด้านภูมิลำเนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี คิดเป็นร้อยละ 36.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอเมริกาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 26.0

ด้านสถานภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 59.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสถานภาพสมรส สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0

ด้านระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 47.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีระดับการศึกษาปริญญาโท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0

ด้านอาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/นักธุรกิจ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 28.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอาชีพรับจ้างทั่วไป สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.0

ด้านศาสนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 92.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินับถือศาสนาแคทอลิก สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0

ด้านรายได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีรายได้ 30,001-35,000 บาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0

จำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยว เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 55.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 84.0

กลุ่มเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 48.0

วิธีการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 71.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางกับบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 42.0

ระยะเวลาที่ใช้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวใช้เวลา1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 33.9 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยใช้เวลา มากกว่า 4 วัน คิดเป็นร้อยละ 58.0

สื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ทราบจากสื่อเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 67.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยทราบจากสื่อเพื่อน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 76.0

แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวที่เขาพลายดำ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาอ่าวขนอม สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 28.0

วัตถุประสงค์ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อมาว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล สูงสุด

สาเหตุ/แรงจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เข้ามาเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสม สูงสุด

4. **จังหวัดสงขลา**

ด้านเพศ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 51.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.6

ด้านอายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนใหญ่มีอายุ 23-33 ปี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่อายุ 23-33 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.8

ด้านภูมิลำเนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ 58.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอินโดนีเซียสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.7

ด้านสถานภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 58.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสถานภาพโสด สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 69.6

ด้านระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีระดับการศึกษาปริญญา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 62.5

ด้านอาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักเรียนนักศึกษา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.4

ด้านศาสนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 78.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินับถือศาสนาอิสลาม สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.1

ด้านรายได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 -10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีรายได้ 5,000 -10,000 บาทบาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.0

จำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.4

กลุ่มเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 45.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 41.1

วิธีการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 82.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางกับรถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 42.9

ระยะเวลาที่ใช้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวใช้เวลา น้อยกว่า 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยใช้เวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 39.0

สื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ทราบจากสื่อเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 62.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยทราบจากสื่อเพื่อน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60.7

แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวที่แหลมสมิหลา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาแหลมสมิหลา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0

วัตถุประสงค์ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา เพื่อมาว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล สูงสุด

สาเหตุ/แรงจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เข้ามาเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสม สูงสุด

5. **จังหวัดสตูล**

ด้านเพศ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 59.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.0

ด้านอายุ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลโดยส่วนใหญ่มีอายุ 23-33 ปี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 54.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่อายุ 34-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.0

ด้านภูมิลำเนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 28.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอเมริกาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 30.0

ด้านสถานภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคิดเป็นร้อยละ 78.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสถานภาพโสด สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0

ด้านระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 69.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีระดับการศึกษาปริญญา สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 51.0

ด้านอาชีพ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีอาชีพรับจ้าง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 81.0

ด้านศาสนา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 84.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินับถือศาสนาแคทอลิก สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0

ด้านรายได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีรายได้ 30,001 -35,000 บาทบาท สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 79.0

จำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยว ครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 68.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 87.0

กลุ่มเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 70.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 44.0

วิธีการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 54.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางกับรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 56.0

ระยะเวลาที่ใช้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวใช้เวลา 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 39.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยใช้เวลา มากกว่า 1 เดือน คิดเป็นร้อยละ 43.0

สื่อการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ทราบจากสื่อเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 61.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยทราบจากสื่อเพื่อน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 32.0

แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวที่อาดังราวี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 61. ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาอาดังราวี สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0

วัตถุประสงค์ในการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่เข้ามาท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ สูงสุด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด

กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสตูล เพื่อมาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สูงสุด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาเพื่อว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล สูงสุด

สาเหตุ/แรงจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดสตูลส่วนใหญ่เข้ามาแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก สูงสุด ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสม สูงสุด

สรุปผลข้อมูลพื้นฐานด้าน วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมที่ชอบทำในแหล่งท่องเที่ยว และสาเหตุ/แรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 5 จังหวัด ผลปรากฏดังนี้

วัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมาเพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 , ชาวต่างชาติ 82.0) และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบทำสูงสุด คือการว่ายน้ำ/เล่นน้ำ คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 ,ชาวต่างชาติ 34.0) และสาเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเลือกเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรม สูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย33.0 , ชาวต่างชาติ 39.0)

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง เพราะวัตถุประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0 , ชาวต่างชาติ 80.0) เมื่อเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวมีความนิยมในการทำกิจกรรมชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบปิกนิกสูงสุด คิดเป็นร้อยละ38.0 และสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกมาท่องเที่ยวเพราะการเดินทางสะดวกสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 และสาเหตุที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรม สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เพราะเพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 57.0 , ชาวต่างชาติ 86.0) กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบทำสูงสุด คือ ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 36.0 , ชาวต่างชาติ 20.0) สาเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้เลือกเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรม สูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 29.0 , ชาวต่างชาติ 38.0)

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลาเพราะเพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0 , ชาวต่างชาติ 51.8) และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมทำสูงสุด คือ ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 39.0 , ชาวต่างชาติ 60.7) ส่วนแรงจูงใจที่เลือกเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0, ชาวต่างชาติ 41.1)

นักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเพราะเพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 27.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเพราะวัตถุประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 86.0 และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยชอบทำสูงสุด คือ เดินออกกำลังกายและเดินเล่น , ดำน้ำ คดเป็นร้อยละ 15.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบเล่นน้ำ/ว่าน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 21.0 สาเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาเพราะชุมชนมีความเป็นมิตร

และเป็นกันเองสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 16.0 ส่วนแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0

4.2.2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวก่อน ระหว่างและหลังการท่องเที่ยว

เป็นการวิเคราะห์จากการที่ทีมวิจัยได้เข้าไปสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว รวมทั้งการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาใช้ประกอบการอธิบาย โดยพฤติกรรมการท่องเที่ยวก่อนมาเที่ยวได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลระหว่างการท่องเที่ยวได้มาจากการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ส่วนข้อมูลหลังจากการท่องเที่ยวได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มการท่องเที่ยวเพื่อวิเคราะห์เป็นสามกลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในทะเลอันดามัน ทะเลอ่าวไทย และทะเลสาบสงขลา เพราะทั้งสามพื้นที่นั้นมีศักยภาพการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันโดยเฉพาะความแตกต่างในเรื่องของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเล และกิจกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือเมื่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทั้งสามพื้นที่มีความแตกต่างกันย่อมส่งผลให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันด้วย สามารถอธิบายได้ดังนี้

ทะเลอันดามัน

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในพื้นที่ทะเลอันดามัน ก่อนการมาเที่ยวพบว่าสาเหตุที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวนั้นมาเพราะทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น ดำน้ำดูปะการัง เล่นน้ำทะเล ชมความงามของทรัพยากรทางทะเล มาเพื่อพักผ่อน ทั้งนี้เพราะมีความคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในฝั่งอันดามันมีความสงบ ความปลอดภัยและมีความสะดวกของการเดินทาง

ในระหว่างมาเที่ยวนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติสามารถเข้าถึงความต้องการของตนเองดังที่วางเป้าหมายไว้ กล่าวคือสถานที่ท่องเที่ยวในฝั่งทะเลอันดามันสามารถตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้ดี ในแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกได้ตามความสนใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคน แต่ละกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยวคนใด กลุ่มใด ต้องการความสงบเพื่อพักผ่อนก็ต้องเลือกไปท่องเที่ยวโดยการนั่งเรือออกไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตามเกาะต่าง ๆ ในทะเลอันดามัน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวระหว่างการมาเที่ยวคือ การเล่นน้ำทะเล ดูปะการังทั้งน้ำตื้นและน้ำลึก พักผ่อน ทำกิจกรรมกลุ่มตามริมชายหาด

ในระหว่างการท่องเที่ยวนอกจากนักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรมตามที่ตนเองสนใจแล้วยังสามารถได้ในสิ่งที่ตนเองไม่ได้คาดหวังมาก่อน เช่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวเลที่เกาะหลีเป๊ะ ได้เรียนรู้วิถีของชาวประมงพื้นบ้าน วิถีชีวิตของมุสลิมตามเกาะและชายฝั่งต่าง ๆ เช่น ได้เห็นการประกอบพิธีกรรมทาง

ศาสนา ได้เรียนรู้เรื่องการปลูกแตงโม (เกาะสุกร จังหวัดตรัง) ได้เห็นสัตว์บางชนิด (ควายบนเกาะสุกร) ได้เห็นสัตว์ทะเลบางชนิดโดยบังเอิญ เช่น โลมา พะยูน นกอพยพ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้ทราบประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น ประวัติศาสตร์ของเกาะตะรุเตาที่เจ้าหน้าที่มีแหล่งความรู้ไว้บริการทั้งจากแผ่นพับ ป้ายความรู้ มีนักท่องเที่ยวบางคนที่เข้าไปสนทนากับชาวบ้านในพื้นที่ทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับตำนานของชุมชน เช่น ตำนานการเกิดเกาะต่าง ๆ ในทะเลอันดามัน หรือแม้กระทั่งการที่นักท่องเที่ยวได้ซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชน เช่น จักสานจากเตยปาหนัน สัตว์ทะเลแปรรูปบางชนิดที่ไม่มีในท้องตลาด หรือบางกรณีเช่นที่ท่าเรือปากบาราจังหวัดสตูลนั้นผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวได้แอบถ่ายรูปนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวในหมู่เกาะตะรุเตาเอาไว้ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางกลับจากการเที่ยวเกาะก็พบว่ารูปของตนเองได้ถูกนำมาเป็นสินค้าที่ระลึกของการท่องเที่ยว ทำให้สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

ลักษณะของพฤติกรรมการท่องเที่ยวนี้สามารถสรุปได้ว่าในระหว่างการท่องเที่ยวนั้นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามันมักมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากที่คาดหวังไว้ โดยได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

สำหรับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังฝั่งทะเลอันดามัน นักท่องเที่ยวส่วนมากมักได้รับความประทับใจกลับไป ซึ่งนอกจากได้ชมธรรมชาติที่สวยงามแล้วยังได้เรียนรู้วิถีของผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ ลักษณะเช่นนี้จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวอยากจะกลับมาเที่ยวอีกครั้งหนึ่ง

ทะเลอ่าวไทย

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลบริเวณทะเลอ่าวไทยก่อนที่จะมาเที่ยวนั้น มักมีความตั้งใจมาพักผ่อน มาเล่นน้ำทะเล มาชมความงามของธรรมชาติ มาดูโลมาสีชมพูที่บริเวณอ่าวขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และจะใช้เวลาไม่นานนักในการมาท่องเที่ยวบริเวณอ่าวไทย

ในระหว่างการมาเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวสามารถแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองได้ตั้งใจก่อนการมาเที่ยวได้ นอกจากนี้จะมีกิจกรรมบางอย่างที่นักท่องเที่ยวไม่ได้คาดการไว้เช่นเดียวกัน เช่น ในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหาดสมิหลา ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น นำเรือกล้วยมาบริการ การเล่นวอลเลย์บอลชายหาด ส่วนในพื้นที่อ่าวขนอมในช่วงกลางคืนของบางคืนนักท่องเที่ยวจะได้ชมหิ่งห้อยจำนวนมาก

นอกจากนี้สิ่งที่นักท่องเที่ยวเคยคาดหวังไว้ก่อนมาเที่ยวอาจจะไม่สามารถทำได้เมื่อมาเที่ยวจริง ๆ เช่น ต้องการมาดูปลาโลมาที่อ่าวขนอม แต่เมื่อมาถึงไม่สามารถดูได้ เพราะการขึ้นมาของโลมานั้นมีน้อยมากทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศของช่วงเวลานั้นว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อีกทั้งในการเดินทางมาที่อ่าว

ขนอมนักท่องเที่ยวหลายคนกล่าวว่าเดินทางเข้ามาลำบากหากไม่มีรถส่วนตัว เหล่านี้ส่งผลให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป

อย่างไรก็ดีแม้ว่าพฤติกรรมบางอย่างอาจไม่ได้รับการตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอ่าวไทยทั้งในจังหวัดสงขลาและนครศรีธรรมราช แต่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวยังคงประทับใจโดยเฉพาะในมิตรไมตรีของผู้คน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว ความประทับใจนี้ส่งผลให้นักท่องเที่ยวได้บออกต่อ ๆ กันไปสู่วงกว้างมากขึ้น และนักท่องเที่ยวต่างก็ต้องการมาเที่ยวอีกเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณอันดามัน

ทะเลสาบสงขลา

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวก่อนมาเที่ยวที่บริเวณทะเลสาบสงขลานั้น ต้องการมาพักผ่อนและชมความงามของธรรมชาติเป็นหลัก ในระหว่างการมาเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวสามารถได้พักผ่อนและชมความงามของธรรมชาติได้ตามที่คาดหวังไว้ และมีพฤติกรรมที่นอกเหนือเพิ่มขึ้น คือ การได้ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ทะเลน้อย นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิธีการทำผลิตภัณฑ์กระจูดของชาวบ้านในทะเลน้อย ได้เลือกซื้อสินค้าที่ทำจากกระจูดเหล่านั้น รวมทั้งการได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาหารการกินของคนทะเลน้อย การเกะรูปหนังตะลุง หรือแม้แต่การได้เห็นควายทะเลน้อยที่มีเป็นจำนวนมาก เป็นต้น

ในประเด็นราคาสินค้าบริเวณแหล่งท่องเที่ยวรอบทะเลสาบสงขลา สามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และส่งผลถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว กล่าวคือ สินค้ามีราคาถูก ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้า หรือเลือกรับประทานอาหารมาก นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหาดแสนสุขลำปำจะพบว่าทางองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้จัดรถเพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยจัดเป็นรถห้องสมุดเคลื่อนที่ที่บริการหนังสือและอินเตอร์เน็ต สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดีนักท่องเที่ยวซึ่งมาเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลามักไม่ได้เข้ามาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยมากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในทะเลสาบสงขลามักมาเพื่อเที่ยวแหล่งอื่น ๆ ด้วย เช่น ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อศึกษาชีวิตผู้คน เที่ยววัดสำคัญรอบทะเลสาบ หรือการไปเที่ยวที่แหล่งเรียนรู้รอบทะเลสาบ เช่น บริเวณสถาบันทักษิณคดีศึกษา เป็นต้น

หลังการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลา นักท่องเที่ยวมีความประทับใจเช่นเดียวกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณอันดามันและอ่าวไทย แม้ทั้งสามทะเลจะมีทรัพยากรทางทะเลที่แตกต่างกันก็ตาม

สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้งสามทะเลมีศักยภาพการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน แต่ละทะเลจะมีเอกลักษณ์ทางด้านการท่องเที่ยวเป็นของตัวเอง นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวส่วนมากรู้สึกประทับใจที่ได้เข้ามาเที่ยว และหากมีโอกาสก้อยากจะมาเที่ยวอีก

4.2.3 สรุปผลในภาพรวมแยกเป็นแต่ละจังหวัด ด้านพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

จากผลการการวิจัยแบบสอบถามเบื้องต้น ทำให้ทราบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในพื้นที่ 5 จังหวัด พบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังนิยมเข้ามาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติทะเลตรังสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวที่เกาะกระดานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 และนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้งสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีโอกาสเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังโดยมากับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 และนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 3-4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวใช้ระยะเวลามากว่า 1 เดือน สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 31.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติทราบข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 57.0) , (ต่างชาติ 72.0) ส่วนด้านความต้องการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 ชาวต่างชาติ 82.0) ความต้องการด้านกิจกรรมต้องการมาเพื่อว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 , ชาวต่างชาติ 34.0) และสาเหตุแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0 , ชาวต่างชาติ 39.0)

นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวหาดแสนสุขลำปำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 58.0, ต่างชาติ 62.0) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 64.0 ,ชาวต่างชาติ 38.0) และนิยมเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ

(ไทย 76.0 ,ต่างชาติ 44.0) และนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 52.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งจังหวัดพัทลุงโดยใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวน้อยกว่า 1 วันสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเข้าท่องเที่ยวใช้ระยะเวลา 1-2 วันสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนการทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติทราบจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 48.0 ,ต่างชาติ 86.0) ส่วนด้านความต้องการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0, ชาวต่างชาติ 80.0) และความต้องการด้านกิจกรรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการทำสูงสุด คือ ชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 16.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการทำสูงสุด คือ มาปิกนิก คิดเป็นร้อยละ 38.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวด้วยสาเหตุเพราะการเดินทางสะดวกสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่เหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 44.0

นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนใหญ่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวเขาพลายดำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวอ่าวขนอมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 ด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางกับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามากับเพื่อนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 80.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 71.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถบริษัททัวร์สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก (1ครั้ง) สูงสุด คดเป็นร้อยละ 55.0 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่จะเคยเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวประมาณ 2-3 ครั้ง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 84.0 เมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเพียง 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 22.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติทราบข้อมูลจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 67.0 , ชาวต่างชาติ 76.0) ส่วนความต้องการที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 57.0 , ชาวต่างชาติ 86.0) และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการทำสูงสุด ว่ายน้ำ/เล่นน้ำ คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 36.0 ชาวต่างชาติ 20.0) ส่วนสาเหตุและแรงจูใจที่เข้าท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 29.0 ,ชาวต่างชาติ 38.0)

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่แหลมสมิหลาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 52.0 , ชาวต่างชาติ 67.9) ส่วนการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่จะมาครอบครัวหรือญาติสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 45.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมาโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมารถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 การใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยกว่า 1 วัน สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 52.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.9 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างทราบจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 62.0 , ชาวต่างชาติ 60.7 ฉะนั้นเมื่อพิจารณาความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0 , ชาวต่างชาติ 51.8) และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการด้านการทำกิจกรรมไม่แตกต่างกัน คือ ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเลสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 39.0 , ชาวต่างชาติ 60.7) และสาเหตุแรงจูงใจด้านสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมสูงสุดคิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0 , ชาวต่างชาติ 41.1)

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอังราวีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 61.0 ชาวต่างชาติ 44.0) และในการเดินทางนักท่องเที่ยวชาไทยและชาวต่างชาตินิยมมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 70.0 , ชาวต่างชาติ 44.0) และมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 54.0 , ชาวต่างชาติ 56.0) ส่วนจำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เข้ามาเป็นครั้งแรก สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 68.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 87.0 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ระยะเวลา 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 39.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลา มากกว่า 1 เดือนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 43.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อเพื่อสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 61.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทราบข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 12.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 27.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.0 ความต้องการด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการดำน้ำ และเดินออกกำลังกายและเดินเล่น สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 15.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการทำกิจกรรมว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 21.0 สาเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยว

เพราะชุมชนมีความเป็นมิตรและเป็นกันเองสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 16.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาด้วยสาเหตุของสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0

สรุปภาพรวมของพฤติกรรม ความต้องการ ความเหมือนและความแตกต่างของนักท่องเที่ยวชาวไทยละชาวต่างชาติ ทั้ง 5 จังหวัด

พฤติกรรม ความต้องการ ความเหมือนและความแตกต่างของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ทั้ง 5 จังหวัด พบว่า

1. **ด้านพฤติกรรม**

1.1 จำนวนครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด เป็นครั้งแรก แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง ขึ้นไป

1.2 กลุ่มเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด โดยหน่วยงานหรือมากับครอบครัว/ญาติ แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเดินทางมากับญาติ

1.3 วิธีการเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด โดยรถยนต์ส่วนตัว แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเดินทางมากับรถโดยสารประจำทางและบริษัทนำเที่ยว

1.4 ระยะเวลาที่ใช้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด โดยใช้ระยะเวลา สูงสุด 3-4 วัน แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลา มากกว่า 1 เดือน

1.5 สื่อการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่แตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด โดยทราบจากสื่อการท่องเที่ยวจากสื่อเพื่อน

1.6 สถานที่ท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเลือกสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด ไม่แตกต่างกัน

1.7 วัตถุประสงค์ในการเดินทาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อมาท่องเที่ยวพักผ่อน และเพื่อมาทำกิจกรรม (สังสรรค์และเลี้ยงรุ่น)

1.8 ด้านกิจกรรม พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมทำมากที่สุด คือว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล

1.9 สาเหตุ/แรงจูงใจ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสาเหตุและแรงจูงในแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุ/แรงจูงในด้านของสภาพพื้นที่มีความเหมาะสม

2. **ความต้องการของนักท่องเที่ยว**

ทำให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ใน 8 ด้านที่ทำการศึกษา คือ ด้านความพร้อมของสถานที่ , ด้านความสะดวกของการเดินทาง, ด้านสถานที่พัก, ด้านสภาพแวดล้อม, ด้านสาธารณูปโภค , ด้านความปลอดภัย, ด้านกิจกรรม, ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลจากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างพบว่ามีความต้องการไม่แตกต่างกันนักทั้งในระดับพื้นที่แต่ละจังหวัดและภาพรวมของทั้ง 3 ทะเล โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 จังหวัด มีความต้องการด้านสภาพแวดล้อม , ด้านความสะดวกของการเดินทาง , ด้านสถานที่พัก และ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.3 คำถามการวิจัยข้อที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ผลการศึกษาสำหรับตอบคำถามการวิจัยข้อ 3 ผู้วิจัยใช้การศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ตาราง 88 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยว ชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.33	0.37	ปานกลาง	4
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.37	0.54	สูง	2
ด้านสถานที่พัก	2.32	0.56	ปานกลาง	5
ด้านสภาพแวดล้อม	2.44	0.42	สูง	1
ด้านสาธารณูปโภค	2.28	0.40	ปานกลาง	6
ด้านความปลอดภัย	2.26	0.57	ปานกลาง	7
ด้านกิจกรรม	2.34	0.36	สูง	3
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.32	0.43	ปานกลาง	5
รวม	**2.33**	**0.46**	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 88 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีมีความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$=2.33) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ($\overline{x}$=2.44) รองลงมา คือ ด้านความสะดวกของการเดินทางอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ($\overline{x}$=2.37) และ ด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{x}$=2.26)

ตาราง 89 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.56	0.32	สูง	5
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.67	0.47	สูง	1
3. ด้านสถานที่พัก	2.62	0.48	สูง	3
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.66	0.36	สูง	2
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.52	0.40	สูง	6
6. ด้านความปลอดภัย	2.57	0.53	สูง	4
7. ด้านกิจกรรม	2.62	0.29	สูง	3
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.62	0.41	สูง	3
รวม	**2.61**	**0.41**	สูง	

จากตารางที่ 89 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรัง มีพฤติกรรมและความต้องการในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมและความต้องด้าน ด้านความสะดวกของการเดินทาง สูงสุด ($\bar{x}$=2.67) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$=2.66) และมีพฤติกรรมความต้องการด้านสาธารณูปโภคต่ำสุด ($\bar{x}$=2.52)

ตาราง 90 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.37	0.35	สูง	6
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.49	0.50	สูง	3
ด้านสถานที่พัก	2.42	0.55	สูง	4
ด้านสภาพแวดล้อม	2.55	0.43	สูง	1
ด้านสาธารณูปโภค	2.35	0.36	สูง	7
ด้านความปลอดภัย	2.50	0.54	สูง	2
ด้านกิจกรรม	2.42	0.34	สูง	4
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.41	0.38	สูง	5
รวม	**2.43**	**0.43**	**สูง**	

จากตาราง 90 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงมีพฤติกรรมและความต้องการในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมและความต้อง ด้านสภาพแวดล้อม สูงสุด ($\bar{x}$ =2.55) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.50) และมีพฤติกรรมความต้องการด้านสาธารณูปโภคต่ำสุด ($\bar{x}$ =2.35)

ตาราง 91 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		**ระดับความต้องการ**	**ลำดับที่**
	$\bar{x}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.90	0.33	สูง	1
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.74	0.44	สูง	2
ด้านสถานที่พัก	2.62	0.49	สูง	5
ด้านสภาพแวดล้อม	2.56	0.36	สูง	6
ด้านสาธารณูปโภค	2.55	0.41	สูง	7
ด้านความปลอดภัย	2.68	0.58	สูง	3
ด้านกิจกรรม	2.64	0.22	สูง	4
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.62	0.39	สูง	5
รวม	**2.66**	**0.40**	**สูง**	

จากตาราง 91 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงมีความต้องการต่อภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมและความต้อง ด้านความพร้อมของสถานที่ สูงสุด ($\bar{x}$=2.90) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$=2.74) และมีพฤติกรรมความต้องการด้านสาธารณูปโภคต่ำสุด ($\bar{x}$=2.55)

ตาราง 92 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		**ระดับความต้องการ**	**ลำดับที่**
	$\bar{x}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.31	0.40	ปานกลาง	7
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.45	0.55	สูง	1
ด้านสถานที่พัก	2.36	0.64	สูง	4
ด้านสภาพแวดล้อม	2.42	0.51	สูง	2
ด้านสาธารณูปโภค	2.32	0.38	ปานกลาง	6
ด้านความปลอดภัย	2.40	0.55	ปานกลาง	3
ด้านกิจกรรม	2.34	0.35	สูง	5
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.30	0.45	ปานกลาง	8
รวม	**2.36**	**0.47**	**สูง**	

จากตารางที่ 92 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชมีพฤติกรรมและความต้องการ ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมความต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.45) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.42) และมีพฤติกรรมความต้องด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่ำสุด $\bar{x}$=2.30)

ตาราง 93 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	2.66	0.26	สูง	6
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.72	0.45	สูง	4
3. ด้านสถานที่พัก	2.70	0.46	สูง	5
4. ด้านสภาพแวดล้อม	2.72	0.25	สูง	4
5. ด้านสาธารณูปโภค	2.65	0.29	สูง	7
6. ด้านความปลอดภัย	2.78	0.41	สูง	2
7. ด้านกิจกรรม	2.73	0.20	สูง	3
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.79	0.27	สูง	1
รวม	**2.71**	**0.32**	**สูง**	

จากตารางที่ 93 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราชมีพฤติกรรมและความต้องการ ในภาพภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมความต้องการด้านด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.79) รองลงมาด้านด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.78) และมีพฤติกรรมความต้อการด้านสาธารณูปโภคต่ำสุด ($\bar{x}$=2.65)

ตาราง 94 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
1. ด้านความพร้อมของสถานที่	1.95	0.10	ปานกลาง	4
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง	1.97	0.17	ปานกลาง	2
3. ด้านสถานที่พัก	1.98	0.14	ปานกลาง	1
4. ด้านสภาพแวดล้อม	1.97	0.12	ปานกลาง	2
5. ด้านสาธารณูปโภค	1.96	0.12	ปานกลาง	3
6. ด้านความปลอดภัย	1.93	0.25	ปานกลาง	5
7. ด้านกิจกรรม	1.95	0.10	ปานกลาง	4
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.96	0.13	ปานกลาง	3
รวม	**1.95**	**0.14**	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 94 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมและความต้องการ ในภาพภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=1.95) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมความต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=1.98) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=1.97) และมีพฤติกรรมความต้อการด้านสาธารณูปโภค ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่ำสุด ($\bar{x}$=1.96)

ตาราง 95 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.37	0.26	สูง	6
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.33	0.47	สูง	7
ด้านสถานที่พัก	2.64	0.48	สูง	1
ด้านสภาพแวดล้อม	2.54	0.38	สูง	2
ด้านสาธารณูปโภค	2.41	0.34	สูง	5
ด้านความปลอดภัย	2.37	0.48	สูง	6
ด้านกิจกรรม	2.49	0.27	สูง	4
. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.52	0.46	สูง	3
รวม	**2.45**	**0.39**	**สูง**	

จากตารางที่ 95 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมและความต้องการ ในภาพภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมีพฤติกรรมความต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.64) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.54) และมีพฤติกรรมความต้อการด้านความสะดวกของการเดินทางต่ำสุด ($\bar{x}$=2.33)

ตาราง 96 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยด้านการท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเลที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.18	0.36	ปานกลาง	7
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.50	0.50	สูง	4
ด้านสถานที่พัก	2.59	0.49	สูง	2
ด้านสภาพแวดล้อม	2.71	1.42	สูง	1
ด้านสาธารณูปโภค	2.16	0.47	ปานกลาง	8
ด้านความปลอดภัย	2.54	0.50	สูง	3
ด้านกิจกรรม	2.39	0.28	สูง	5
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.38	0.47	สูง	6
รวม	**2.43**	**0.56**	**สูง**	

จากตารางที่ 96 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีมีความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$=2.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$=2.71) รองลงมา คือ ด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$=2.59) ส่วนข้อที่นักท่องเที่ยวมีมีความต้องการต่ำที่สุด คือ ด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$=2.16)

ตาราง 97 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้านการท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเลที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน

ด้าน	N=100		ระดับความต้องการ	ลำดับที่
	$\overline{X}$	S.D		
ด้านความพร้อมของสถานที่	2.66	0.24	สูง	6
ด้านความสะดวกของการเดินทาง	2.75	0.43	สูง	2
ด้านสถานที่พัก	2.72	0.45	สูง	5
ด้านสภาพแวดล้อม	2.73	0.25	สูง	4
ด้านสาธารณูปโภค	2.63	0.27	สูง	7
ด้านความปลอดภัย	2.74	0.44	สูง	3
ด้านกิจกรรม	2.73	0.19	สูง	4
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.78	0.26	สูง	1
รวม	**2.71**	**0.32**	**สูง**	

จากตารางที่ 97 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีมีความต้องการในด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน ของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.78) รองลงมา คือ ด้านความสะดวกของการเดินทางอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ($\bar{x}$ =2.75) และ ด้านสาธารณูปโภคอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.63)

ตาราง 98 ตารางสรุปภาพรวมความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ของแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด

ความต้องการ	ตรัง		พัทลุง		นครศรีธรรมราช		สงขลา		สตูล	
	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ	ไทย	ต่างชาติ
1. ด้านความพร้อมของสถานที่				มาก (2.90)						
2. ด้านความสะดวกของการเดินทาง		มาก (2.67)			มาก (2.45)					
3. ด้านสถานที่พัก							มาก (1.98)	มาก (2.64)		
4. ด้านสภาพแวดล้อม	มาก (2.44)		มาก (2.55)						มาก 2.71	
5. ด้านสาธารณูปโภค										
6. ด้านความปลอดภัย										
7. ด้านกิจกรรม										
8. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						มาก (2.79)				มาก (2.78)

ตารางที่ 98 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 พื้นที่ มีความต้องการ ทั้ง 8 ด้าน ของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด ปรากฏผลดังนี้

จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อม สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =.2.44) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความต้องการความสะดวกของการเดินทาง สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.67)

จังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุงมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.55) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความต้องการด้านความพร้อมของสถานที่ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.90)

จังหวัดนครศรีธรรมราช นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความต้องการด้านความสะดวกของการเดินทาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.45) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.79)

จังหวัดสงขลา นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีความต้องการด้านสถานที่พัก สูงสุด มีค่าเฉลี่ย 1.98 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความต้องการด้านด้านสถานที่พัก สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.64)

จังหวัดสตูล นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อม สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.78)

สรุปผลในภาพรวมความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

จากผลการการวิจัยแบบสอบถามเบื้องต้น ทำให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในพื้นที่ 5 จังหวัด พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 5 จังหวัดมีความต้องการทางด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดตรังเพราะต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.44) และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.67) ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์เชิงลึกของ นางสุดา ยอหัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อำเภอสิเกา ได้บอกว่าจังหวัดตรังมีการเดินทางสะดวกสามารถเดินทางไป-กลับ จากแหล่งท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งวัน และเส้นทางคมนาคมก็มีความสะดวกเป็นอย่างมาก ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการเพิ่มหรือพัฒนา ปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.67) ส่วนนักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติต้องการด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.52) ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนางสุดใจ ศรีทองจันทร์ ผู้ประกอบการอิสระ ในอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ยังขาดไฟฟ้าตามจุดต่าง ๆ เพราะนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ ต้องการเดินชมธรรมชาติริมชายหาดในช่วงเวลากลางคืน

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่ต้องการด้านสภาพแวดล้อม สูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.55) แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความพร้อมของสถานที่อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.90) ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวมีความต้องเพิ่ม พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการด้านสาธารณูปโภค เหมือนกัน โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.35) และ ($\bar{x}$ =2.55)

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยมีความต้องการด้านความสะดวกของการเดินทาง สูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.45) เพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางมากับครอบครัวและหน่วยงานมากันเป็นกลุ่มๆ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.79) ส่วนด้านที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการเพิ่มในแหล่งท่องเที่ยว คือด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.30) แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.65) ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของประชาชนและผู้ประกอบการ ได้แก่ นางสุนันทา วงศ์สาม ผู้จัดการร้านอิสระบีช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช และนายสุนทร มั่งคั่ง อำเภอขนอม นายวันชัย งามยิ่ง อาชีพ ค้าขาย ในอำเภอ ขนอม ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชว่ายังขาดความสะดวกของการเดินทาง และค่าโดยสารในการเดินทางค่อนข้างราคาแพงมากบางครั้งผู้ประกอบการร้านค้า สถานที่พัก จะใช้รถยนต์ส่วนตัวบริการรับ-ส่ง นักท่องเที่ยวเอง และถนนยังเป็นหลุม-เป็นบ่อ พื้นผิวถนนไม่สม่ำเสมอ ตลอดจนไฟฟ้าที่ติดบริเวณถนนติดไม่ทั่งถึงในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่มีความต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =1.98) ($\bar{x}$ =2.64) ตามลำดับ ด้านที่นักท่องเที่ยวต้องการเพิ่มในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =1.93) ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.33) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล มีความต้องการด้านสถานที่พักอยู่ในระดับสูง โดยมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =1.98) และ ($\bar{x}$ =2.64) ตามลำดับ ส่วนความต้องการเพิ่มจากแหล่งท่องเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการด้านสาธารณูปโภคสูง ($\bar{x}$ =2.16) และ และ ($\bar{x}$ =2.63) ตามลำดับ

4.4 คำถามวิจัยข้อที่ 4 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตประกอบด้วยอะไรบ้าง

ผลการศึกษาสำหรับตอบคำถามวิจัยข้อ 4 ทีมวิจัยใช้การศึกษาโดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การสำรวจพื้นที่ การจัดเวทีชาวบ้าน รวมทั้งการนำข้อมูลที่สำรวจจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 – 3 ที่ผ่านมา สรุปได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่นักท่องเที่ยวไปเที่ยวมากแสดงว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ทีมวิจัยได้นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้แล้วนำมาประเมินโดยการประชุมทีมงานวิจัย แล้วประเมินเพื่อหาคำตอบว่าในแหล่งท่องเที่ยวทางเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเลนั้นมีพื้นที่ใดบ้างที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันและมีแหล่งท่องเที่ยวใดบ้างที่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอนาคต เพราะความแตกต่างของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลและเพื่อความสะดวกต่อการทำความเข้าใจผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 พื้นที่ คือ ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย โดยผลปรากฏผลการศึกษาเป็นดังนี้

1. ทะเลอันดามัน

1.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบัน

จังหวัดตรัง ข้อมูลในการตอบคำถามในประเด็นนี้ได้มาจากการการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันของจังหวัดตรัง ตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้าน รวมทั้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามการวิจัยข้อที่ 1 และ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบัน สามารถสรุปได้ดังนี้

หาดปากเมง ตั้งอยู่ที่ตำบลไม้ฝาด ห่างจากตัวเมืองไปตามถนนสายตรัง – สิเกา - ปากเมง ตามทางหลวงหมายเลข 4046-4162 ระยะทาง 38 กิโลเมตรจากตัวเมืองตรัง เป็นหาดที่สวยงามและเงียบสงบ บริเวณชายหาดเป็นรูปพระจันทร์ครึ่งเสี้ยวยาวประมาณ 5 กิโลเมตร มีป่าสนธรรมชาติที่ขึ้นสวยงาม กลางทะเลมีเกาะน้อยใหญ่สลับซับซ้อนมองลักษณะคล้ายคนนอนหงายอยู่ในทะเล ประชาชนในจังหวัดตรังและจากต่างจังหวัดไปพักผ่อน และมีกิจกรรมร่วมกันโดยเฉพาะการทานอาหารทะเลจากร้านอาหารในบริเวณนั้น บริเวณหาดปากเมงมีท่าเทียบเรือปากเมง มีเรือบริการไปเกาะไหงและเกาะต่าง ๆ ในทะเลตรัง นอกจากนี้ทัศนียภาพอันงดงามนอกอ่าวปากเมง ซึ่งสามารถมองเห็นหมู่เกาะน้อยใหญ่สูงชันของทะเลตรังเรียงรายอยู่นอกอ่าวไม่ไกลนัก เป็นทัศนียภาพที่สวยงาม

อุทยานแห่งชาติทะเลตรัง เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ คือ อำเภอกันตัง และอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง มีอาณาเขตชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 20 กิโลเมตร ที่ทำการอุทยานตั้งอยู่บริเวณหาดฉางหลาง ตำบลไม้ฝาด ห่างจากตัวเมืองประมาณ 47 กิโลเมตร ใช้เส้นทางตรัง – สิเกา - ปากเมง (ทางหลวงหมายเลข 4162) ระยะทาง 40 กิโลเมตรจากตัวเมืองตรัง และเลี้ยวซ้ายตามถนนเลียบชายหาดอีก 7 กิโลเมตรถึงที่ทำการอุทยานฯ สถานที่ท่องเที่ยวในอุทยานฯ ที่อยู่บนบก ได้แก่หาดปากเมง หาดฉางหลาง หาดสั้น หาดยาว หาดหยงหลิง หาดเจ้าไหม ถ้าเจ้าไหม สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถนำรถยนต์ไปได้ นอกจากนี้ยังมีเกาะน้อยใหญ่อีก 7 เกาะในทะเลตรังที่อยู่ในความดูแลของอุทยานฯ ได้แก่ เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะเชือก เกาะปลิง เกาะแหวน เกาะเมง และเกาะเจ้าไหม ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2525 นอกจากนั้นบริเวณอุทยานฯ มีศูนย์การศึกษาธรรมชาติทางทะเล มีการวิจัยหญ้าทะเล ซึ่งเป็นแหล่งคุณค่าทางนิเวศวิทยาของฝั่งทะเลอันดามันและแหล่งอาหารของพะยูน สัตว์ป่าสงวนของประเทศไทย

พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ - หาดราชมงคล จากตัวเมืองจังหวัดตรังใช้ถนนตรัง - สิเกา (หมายเลข 4046) ผ่านตัวอำเภอสิเกา ใช้ทางหลวงหมายเลข 4162 ถึงหลักกิโลเมตรที่ 20 เลี้ยวขวา เข้ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ประมาณ 5 กิโลเมตร ถึงชายหาด หาดราชมงคล และสถานแสดงพันธ์สัตว์น้ำตั้งอยู่เขตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จังหวัดตรัง ลักษณะของชายหาดมีความอันเงียบสงบ และร่มรื่นด้วยร่มเงาสนทะเลตลอดชายฝั่ง ลักษณะหาดราชมงคลเป็นหาดทรายขาวนวลความยาว 3 กิโลเมตร ช่วงเวลาน้ำลงหน้าหาดจะกว้างขวางและลาดเอียง เหมาะสำหรับลงเล่นน้ำ และยังเป็นอีกจุดหนึ่งที่สามารถชมทัศนียภาพยามพระอาทิตย์ตกที่สวยงาม อีกทั้งพื้นที่นอกอ่าวสามารถมองเห็นเกาะเล็ก ๆ ลักษณะสูงชันคล้าย ๆ เขาเมงหน้าหาดปากเมง ริมหาดมีบริการห้องอาบน้ำ ตลอดจนร้านค้า ร้านอาหารไว้รองรับนักท่องเที่ยว ห่างจากหาดชายหาดประมาณ 200 เมตร เป็นที่ตั้งของสถานแสดงพันธ์สัตว์น้ำของมหาวิทยาลัย ภายในจัดแสดงตู้ปลา ทั้งปลาทะเลและปลาน้ำจืด และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ รวม 61 ตู้ ตลอดจนมีส่วนจำลองระบบนิเวศชายทะเลที่เหมือนจริงให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาสภาพชีวิตป่าชายเลนได้ด้วย

หาดฉางหลาง จากสามแยกปากเมงไปตามถนนเลียบชายหาด ประมาณ 7 กิโลเมตร สามารถเข้าได้ทางอุทยานแห่งชาติทะเลตรัง เป็นชายหาดที่อยู่ในบริเวณที่ตั้งที่ทำการอุทยานแห่งชาติทะเลตรัง ชายหาดช่วงนี้ค่อนข้างเงียบสงบ ร่มรื่นด้วยต้นไม้น้อยใหญ่ทั้งต้นสนและเตยทะเล ถึงแม้ชายหาดจะไม่ขาวละเอียดนัก แต่ก็กว้างขวางและมีความลาดชันน้อยเหมาะกับการเล่นน้ำ มีจุดกางเต็นท์พักแรม ริมหาดมีการสร้างหอชมวิว ปลายสุดของด้านตะวันออกของชายหาด คือเขากระโดงของฉลามซึ่งเป็นแหลมยื่นออกไปนอกทะเล ทำให้ชายหาดตรงกลางส่วนหนึ่งกอดกิ่ว สามารถมองเห็นชายหาดได้ทั้งสองด้าน ภายในเขาหินลูกเล็ก ๆ อยู่แห่งหนึ่งชื่อ ถ้ำมุดถ้ำลอด หากมุดถ้ำเข้าไปจะสามารถโผล่ออกไปอีกฟากหนึ่งของภูเขาซึ่งติดทะเลได้ ทางฟากตะวันออกของชายหาดมีร้านอาหารเปิดให้บริการ สามารถใช้บริการได้

หาดยาว จากหาดปากเมงใช้ถนนเลียบชายหาด ประมาณ 20 กิโลเมตร ถึงบ้านน้ำราบเลี้ยวขวาอีก 5 กิโลเมตร ถึงทางแยกขวาเข้าชายหาดไปตามทางลาดยางเล็ก ๆ อีกประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงชายหาดยาวเป็นชายหาดกว้างขวางและยาวสมชื่อตลอดริมฝั่งชายหาดร่มครึ้มไปด้วยแนวต้นสนหน้าหาดเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานหาดเจ้าไหม ซึ่งให้บริการเรือแคนู เต็นท์ และห้องน้ำ นักท่องเที่ยวสามารถเช่าแคนูพายจากหน้าหาดยาวอ้อมแหลมหินไปยังหาดหยงหลิงและหาดสั้นซึ่งอยู่ต่อเนื่องกันได้ ซึ่งถือเป็นอีกกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ ในบริเวณหาดยาวมีร้านอาหารเปิดให้บริการอยู่หลายร้าน นักท่องเที่ยวสามารถสั่งอาหารมานั่งรับประทานใต้ร่มสนอันร่มรื่น

หาดหยงหลิง – หาดสั้น ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 4046 - 4162 ถึงหาดปากเมงเลี้ยวซ้ายเลียบชายหาดปากเมงประมาณ 10 กิโลเมตร และเลี้ยวเข้าถนนบ้านน้ำราบหาดเจ้าไหม อีก 6 กิโลเมตร จะมีทางแยกเข้าหาดหยงหลิง ประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นหาดรูปโค้งขนานไปกับดงสน สุดชายหาดเป็นเขาสูงเว้งและมีโพรงถ้ำสามารถลอดออกไปสู่หน้าผาริมทะเลที่มีโพรงถ้ำและโขดหินเหมือนป้อมโอบล้อมลานทรายไว้สวยงาม เหมาะที่จะเล่นน้ำและพักผ่อนหย่อนใจ

ทะเลตรัง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงเรื่องปะการังสวยงาม น้ำตื้นใส สะอาดและเข้าชมได้สะดวก การท่องเที่ยวในทะเลตรังจะเข้าถึงได้โดยชุมชนที่ตั้งอยู่ในบริเวณชายหาดของทะเลตรังหรือไปยังท่าเรือที่สำคัญคือ ปากเมง เจ้าไหม ควนตุ้งกู แหล่งท่องเที่ยวทะเลตรังที่สำคัญ คือ

1. เกาะม้า เป็นเกาะในเส้นทางดำน้ำตื้นของทะเลตรัง อยู่ห่างจากชายฝั่งปากเมงประมาณ 15 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที เกาะม้าเป็นเกาะหินเล็ก ๆ สูงชันอยู่ด้านหน้าเกาะไหงด้านทิศตะวันออก บนเกาะไม่มีที่ราบ หรือชายฝั่งที่ผู้คนจะขึ้นไปอาศัยอยู่ได้ แต่ทรัพยากรที่สำคัญบนเกาะนี้ คือรังนก สิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวบนเกาะม้า คือ ทรัพยากรใต้ผืนน้ำรอบตัวเกาะ เกาะม้าเป็นแหล่งปะการังน้ำตื้นอุดมสมบูรณ์ ส่วนใหญ่เป็นปะการังเขากวาง ปะการังสมอง และปะการังแผ่น นอกจากนี้ตามซอกหินและไหล่เขาใต้ทะเลยังพบเห็นกัลปังหา และปะการังอ่อน ปะการังเหล่านี้เป็นที่อยู่ชั้นดีของสัตว์น้ำหลากหลายชนิด โดยเฉพาะปลาทะเลสวยงามซึ่งใช้แนวปะการังหลบภัย ปลาที่พบเห็นมาก คือ ปลาการ์ตูน ปลาโนรี ปลาผีเสื้อ ปลาเสือ ปลาเก๋า

2. เกาะเชือก - เกาะแหวน เป็นเกาะทางตอนเหนือของทะเลตรัง อยู่ห่างจากฝั่งปากเมงประมาณ 15 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้และเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกับเกาะม้า เกาะเชือกถือเป็นเกาะที่มีชื่อเสียงเรื่องความงามของปะการังใต้น้ำมากที่สุดในบรรดาเกาะเล็ก ๆ เกาะเชือกมีร่องน้ำพาดผ่านช่องว่างกลางเกาะ กระแสน้ำระหว่างร่องน้ำค่อนข้างแรง

3. เกาะไหง เป็นเกาะที่อยู่ในเขตอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่แต่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในกลุ่มของทะเลตรัง เนื่องจาการเดินทางสะดวกกว่าและใกล้กว่า นักท่องเที่ยวจึงนิยมมาขึ้นเรือที่ท่าเรือปากเมง เกาะไหงทอดตัวอยู่ในแนวเหนือใต้ โดยมีจุดท่องเที่ยวเด่น ๆ อยู่หน้าเกาะด้านตะวันออก และทิศใต้ของเกาะ

ด้านตะวันออก คือชายหาดขาวยาวเหยียด ริมหาดเป็นที่ตั้งของรีสอร์ทหลายแห่ง เช่น เกาะไหงรีสอร์ท เกาะไหงแฟนตาซี และเกาะไหงวิลล่า เป็นต้น บรรยากาศตลอดชายหาดค่อนข้างเงียบสงบ เป็นส่วนตัว หน้าหาดเวลาน้ำลงกลายเป็นชายหาดกว้างขวางเกือบ 100 เมตรช่วงที่น้ำขึ้นน้ำทะเลจะแค่เอวสามารถลงเล่นน้ำได้ไม่เกิดอันตราย

ด้านทิศใต้ของเกาะ เป็นอีกจุดที่มีความโดดเด่นทางธรรมชาติ มีก้อนหินรูปร่างคล้ายคนยืน ชาวบ้านเชื่อว่าเหมือนเจ้าแม่กวนอิม ถือเป็นก้อนหินที่ให้มุมสวยงามแปลก ปะการังถ้วยส้ม ปะการังอ่อน ฟองน้ำครก และแส้ทะเล แต่ที่ถือเป็นทีเด็ดของใต้น้ำที่นี่คือ หอยมือเสือจำนวนมากและหลากสีสัน

4. เกาะมุก - ถ้ำมรกต เป็นจุดเด่นที่สุดในทะเลตรัง ที่ถือเป็นจุดขายทางธรรมชาติภายในภูเขาหินปูนกลางท้องทะเลตรัง ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของเกาะมุก ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะด้านนี้เป็นภูเขาหินปูนสูงชัน ถ้ำมรกตเป็นถ้ำน้ำด้านหน้าเปิดรับน้ำทะเล ด้านในสุดเป็นโถงถ้ำขนาดใหญ่ ด้านบนเปิดโล่งมองเห็นท้องฟ้า การเข้าชมถ้ำมรกตต้องรองช่วงเวลาที่น้ำลงโดยการว่ายน้ำไปตามถ้ำ หากนักท่องเที่ยวหันออกมามองภายนอกจะเห็นน้ำทะเลเป็นสีสดใสเหมือนมรกต นอกจากนี้เกาะมุกยังเป็นชุมชนมุสลิมมีอาชีพประมงพื้นบ้าน ซึ่งตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับถ้ำมรกต มุสลิมกลุ่มนี้ยังวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

5. เกาะกระดาน เป็นเกาะที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของเกาะมุกและเกาะลิบง เกาะนี้อยู่ในความรับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติทะเลตรัง พื้นที่บนเกาะประกอบด้วยสวนยางพารา สวนมะพร้าว ร้านอาหาร ที่พักนักท่องเที่ยว เกาะกระดานมีชายหาดที่ขาวละเอียดและน้ำใสสามารถมองเห็นแนวปะการังที่ทอดยาวจากชายหาดด้านเหนือฝั่ง ฝูงปลาหลากสีหลายพันธุ์ บริเวณชายฝั่งเป็นแนวปะการังน้ำตื้น เกาะกระดานเป็นสถานที่จัดงานวิวาห์ใต้สมุทรที่จังหวัดตรังใช้เป็นกิจกรรมสร้างอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวทางทะเล

6. เกาะแหวน เป็นเกาะเล็ก ๆ ลักษณะคล้ายแหวนรูปครึ่งวงกลมที่โผล่ขึ้นมาบนผิวน้ำ บนเกาะเป็นที่อยู่ของนกนางแอ่นจำนวนมาก ใต้พื้นน้ำมีโขดหินรอบเกาะถือเป็นแหล่งปะการังน้ำตื้นที่อุดมสมบูรณ์อีกแหล่งหนึ่ง การจัดงานวิวาห์ใต้สมุทรยุคแรก ๆ ของจังหวัดเคยใช้ใต้น้ำของเกาะแหวนเป็นจุดจัดกิจกรรมและดำน้ำลงไปจดทะเบียน แต่มีปัญหาคือเกาะแหวนไม่มีชายฝั่ง หรือชายหาดให้คนขึ้นไปได้จึงทำให้ไม่สะดวกต่อการจัดงาน ในปีต่อ ๆ มาจึงย้ายไปจัดที่เกาะกระดานแทน

7. เกาะลิบง ตั้งอยู่ที่ตำบลลิบง เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในทะเลตรัง รอบเกาะ ๆเต็มไปด้วยหญ้าทะเลและพะยูน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมฝูงใหญ่ของประเทศไทย เป็นแหล่งรวมของนกหลายชนิดทั้งนกประจำถิ่นละนกอพยพมีให้ชมมากโดยเฉพะในฤดูหนาว เกาะลิบงได้ประกาศให้เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง รอบ ๆ มีเกาะแหลมและหาดหลายแห่ง เช่นหาดตูบ แหลมจุโหย แหลมทวด แหลมโต๊ะชัย เป็นต้น บริเวณแหลมจุโหยนั้นเป็นหาดทรายเวลาน้ำลดสามารถเดินทางไปถึงเกาะตูบ ซึ่งมีนกทะเล นกชายเลนจำนวนมากที่เดินทางจากแถบหนาวบินมาอาศัย จากเกาะลิบงสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามของเกาะเจ้าไหมและแหลมเจ้าไหม

8. เกาะรอก เกาะรอกเป็นอีกเกาะหนึ่งที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ แต่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวในน่านน้ำทะเลตรัง เนื่องจากการเดินทางจากท่าเรือปากเมงจะใกล้และสะดวกว่า

เกาะรอกใน มีหาดทรายเพียงแห่งเดียวด้านหน้าเกาะทางด้านตะวันออก คือหาดศาลเจ้า หาดศาลเจ้านี้มีเม็ดทรายขาวเนียนละเอียดหากยืนอยู่บนชายหาดสามารถมองเห็นหาดทรายของเกาะรอกนอกซึ่งอยู่ห่างออกไป นอกจากนี้ใต้น้ำด้านหน้าหาดยังเป็นแหล่งดำน้ำตื้นดูปะการังที่สวยงาม มีปะการังและฝูงปลาให้ชมสารพัดชนิด ด้วยความที่เกาะรอกอยู่ห่างจากฝั่งออกมามากกว่าเกาะอื่น ๆ ทำให้น้ำทะเลที่นี่ดูเขียวใส

เกาะรอกนอก อยู่ห่างจากเกาะรอกในไปทางทิศใต้ ประมาณ 25 เมตร และมีขนาดเล็กกว่าเกาะรอกในเล็กน้อย มีชายหาดด้านหน้าเกาะทางด้านตะวันออกเช่นเดียวกันกับเกาะรอกในเรียกว่าหาดหน้า หรือหาดหน้าเกาะ สภาพทั่วไปของเกาะรอกนอกมีแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเกาะรอกในเพราะมีแหล่งท่องเที่ยวให้เลือกหลากหลายกว่า รอบ ๆ เกาะรอกนอกโดยเฉพาะทางทิศใต้ของเกาะมีแนวปะการังน้ำตื้นที่สวยงาม ส่วนใหญ่เป็นปะการังก้อน ปะการังสมอง และดอกไม้ทะเล รวมถึงฝูงปลาหลากสีสันหลากชนิดให้ชมชนิดไม่มีเบื่อ

เกาะสุกร เป็นเกาะใหญ่ใกล้ฝั่งของทะเลตรังตอนใต้เป็นเกาะใหญ่เป็นลำดับที่ 2 ของทะเลตรังรองจากเกาะลิบง บนเกาะสุกรมีผลิภัณฑ์ทางการเกษตรที่ขึ้นชื่อ คือ แตงโม การเดินทางไปเกาะสุกรใช้บริการได้ทั้งท่าเรือท่าข้าม อำเภอปะเหลียน และท่าเรือแหลมตะเสะ กิ่งอำเภอหาดสำราญ เพราะใช้เวลาในการเดินทางน้อยที่สุด หาดทรายบนเกาะสุกรมีไม่มากนัก แต่เสน่ห์ของเกาะสุกรคือ ความสงบเงียบของบรรยากาศ ซึ่งหาได้ยากยิ่งตามเกาะต่าง ๆ ใกล้ฝั่งทั้งหลายในปัจจุบัน โดยชายหาดเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวตั้งอยู่ชายฝั่งตะวันตกหรือหลังเกาะ เป็นเกาะที่มีชุมชนมุสลิมประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ทำสวน ทำนา ปลูกแตงโมและเลี้ยงควาย

ถ้ำเจ้าไหม - ถ้ำเจ้าคุณ เป็นถ้ำหินงอกหินย้อยอยู่ที่เขาโต๊ะแนะ ใกล้บ้านเจ้าไหม นั่งเรือจากหาดยาวไปตามคลองเจ้าไหม ประมาณ 15 นาที ถ้ำเจ้าไหมใช้เรือเล็กพายลอดทะลุถ้ำ หรือการพายแคนูล่องคลองเจ้าไหม ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะนอกจะได้สัมผัสกับธรรมชาติป่าชายเลนสองฝั่งคลองอันสมบูรณ์สลับกับเขาหินปูนสูงตระหง่านสวยงามแล้ว ยังจะได้เข้าชมถ้ำเจ้าคุณและถ้ำเจ้าไหมที่สวยงาม

จังหวัดสตูล ซึ่งได้มาจากการการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตุและการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันของจังหวัดสตูลตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

แหลมตันหยงโปและหาดทรายขาว อยู่ปากอ่าวสตูล ลักษณะเป็นแหลมที่ยื่นล้ำไปทะเลอันดามัน มีหาดทรายขาวสะอาดสวยงาม และหมู่บ้านชาวประมงอาศัยอยู่ สามารถเดินทาง โดยรถยนต์ไปยังท่าเรือเจ๊ะบิลัง ระยะทาง 7 กิโลเมตรจากตัวจังหวัดสตูล มีทางแยกไปยังบ้านตันหยงโปอีกประมาณ 15 กิโลเมตร หรือนั่งเรือจากด่านศุลกากรเกาะนกหรือท่าเรือหลังตลาดสดสตูลประมาณ 1 ชั่วโมง

อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศ ไทย มีชื่อเสียงทางด้านประวัติศาสตร์ และความสวยงามของธรรมชาติ ตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน ห่างจากฝั่งที่ท่าเรือปากบารา 22 กิโลเมตร มีอาณาเขตทิศเหนือจดอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ทิศใต้จดทะเลที่เป็นแนวพรมแดนระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซีย มีพื้นที่ทั้งเกาะและทะเลรวมกันประมาณ 1,490 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ จำนวน 51 เกาะ มีเกาะขนาดใหญ่ 7 เกาะ ได้แก่ เกาะตะรุเตา เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะกลาง เกาะบาตวง และเกาะบิสสี แบ่งออกเป็น 2 เกาะใหญ่ คือ หมู่เกาะตะรุเตา และหมูเกาะอาดัง - ราวี ได้รับประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2517 และได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก ในปี พ.ศ. 2525 ให้เป็นมรดกแห่งอาเซียน ช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - เมษายน

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตาที่สำคัญ คือ เกาะตะรุเตา นับเป็นเกาะใหญ่ที่สุดของอุทยานมีพื้นที่ 152 ตารางกิโลเมตร มีป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์ หาดทรายละเอียดขาว ฟ้าทะเลสีครามงามจับใจ คำว่า ตะรุเตา เพี้ยนมาจากคำว่าตะโละเตรา ในภาษามลายู แปลว่า มีอ่าวมาก เช่น อ่าวพันเตมะละกา อ่าวสน อ่าวมะขาม อ่าวตะโละวาวดาบ อ่าวตะโละอุดัง บริเวณเกาะตะรุเตามีสถานที่น่าสนใจ คือ หาดทราย เกาะตะรุเตามีชายหาดที่สวยงาม เล่นน้ำได้หลายหาด เช่น หาดทรายอ่าวพันเตมะละกา หน้าที่ทำการอุทยานฯ หาดทรายอ่าวเมาะและหาดทรายอ่าวสน เป็นบริเวณที่ให้นักท่องเที่ยวตั้งเต็นท์ที่พักแรม และดำน้ำดูปะการังได้ น้ำตก มีน้ำตกลูดูและน้ำตกโละโปะ อยู่บริเวณอ่าวสนเป็นน้ำตกขนาดเล็กและสวยงาม ถ้ำ มีลักษณะที่น่าสนใจ เช่น ถ้ำดงอยู่อ่าวฤาษี และถ้ำจระเข้ ต้องนั่งเรือหางยาวไปตามคลองพันเตมะละกา ตัวถ้ำลึก 300 เมตร ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม ทางอุทยานฯ ได้ทำทางเดินและติดตั้งไฟทางเดินเพื่อชมหินงอกหินย้อย จุดชมวิวผาโต๊ะบู สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 60 เมตร อยู่ด้านหลังที่ทำการอุทยานฯ เป็นจุดชมวิวของเกาะบริเวณชายหาดและอ่าวพันเตมะละกา จะเห็นเกาะบุโหลน เกาะกลาง เกาะไข่ เกาะอาดัง เกาะราวี หมู่เกาะเภตรา คลองพันเตมะละกา เป็นคลองคดเคี้ยวไปในป่าชายเลนตอนกลางของเกาะตะรุเตา เป็นบริเวณที่มีป่าชายเลนหนาแน่นร่มรื่น ในอดีตคลองพันเตมะละกาได้ชื่อว่ามีจระเข้อาศัยอยู่ชุกชุม สถานที่ดำน้ำดูปะการัง ในบริเวณเกาะตะรุเตามีหลายแห่ง เช่น ที่บริเวณผาปาปิญอง (อุทยานฯตั้งชื่อตามภาพยนตร์เรื่อง ปาปิญอง ที่มาใช้สถานที่ถ่ายทำ) เป็นแหล่งดำน้ำระดับ 15 ฟุต นอกจากนี้มีที่อ่าวสนและเกาะตะเกียง ศูนย์นิทรรศการ จัดแสดงรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ เช่น ซากสัตว์โบราณที่กลายเป็นหินมีอายุในสมัย 400 - 500 ล้านปีมาแล้ว รวมทั้งปะการังและสัตว์น้ำชนิดต่าง ๆ บ่ออนุบาลเต่าทะเล เป็นบ่อที่เพาะเลี้ยงลูกเต่าที่เจ้าหน้าที่อุทยานเก็บรวบรวมมาจากชายหาดของ

เกาะต่าง ๆ เต่าที่พบในบริเวณอุทยานมี 3 ชนิด คือ เต่าตนุ เต่ากระ และเต่าหญ้าตาแดง สถานที่ทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับราชทัณฑ์บนเกาะตะรุเตา มี 3 แห่ง คือ บริเวณเรือนจำอ่าวตะโละอุดัง เป็นอ่าวใต้สุดของเกาะตะรุเตาและที่เรือนจำอ่าวตะโละวาวเป็นค่ายกักกันนักโทษการเมืองและนักโทษสามัญ ตั้งอยู่ทางทิศใต้และทางฝั่งทางตะวันออกของเกาะ นอกจากนี้ยังมีทางรถยนต์ประวัติศาสตร์ ขนาด 6 เมตร ที่นักโทษถางไว้เพื่อเชื่อมต่อระหว่างอ่าวตะโละวาวกับอ่าวโละอุดัง ระยะทาง 12 กิโลเมตร

กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะตะรุเตา ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้ คือ เส้นทางการเดินศึกษาธรรมชาติ จากที่ทำการอุทยานฯบริเวณอ่าวพันเตมะละกา มีเส้นทางเดินเท้าผ่านป่าดงดิบไปอ่าวตะโละวาว ระยะทาง 12 กิโลเมตร สองข้างทางสภาพเป็นป่าดงดิบหนาทึบ ร่มรื่นด้วยไม้นานาพรรณ มีสัตว์ป่า เช่น หมูป่า กระจง และนกน่าสนใจหลายชนิด โดยเฉพาะนกเงือกที่พบได้บ่อย อีกเส้นทางหนึ่งไปอ่าวจากอ่าวมะและจนถึงอ่าวสน ระยะทาง 8 กิโลเมตร ผ่านป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์และยังเหมาะแก่การดูนก เส้นทางล่องเรือรอบเกาะ เพื่อศึกษาธรรมชาติแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทางอุทยานฯ จะจัดเรือบริการพร้อมเจ้าหน้าที่นำชมหาดต่าง ๆ เริ่มจากแวะดูนกที่อ่าวจากหาดทรายขาวและยาวที่สุดบนเกาะตะรุเตาที่อ่าวสน ศึกษาร่องรอยประวัติศาสตร์ที่อ่าวตะโละอุดัง ชมธรรมชาติที่อ่าวตะโละวาวแวะดำน้ำและเที่ยวป่าชายเลน ใช้เวลาล่องเรือ 1 วัน

หมู่เกาะอาดัง - ราวี อยู่ห่างจากเกาะตะรุเตาไปทางตะวันตก 40 กิโลเมตร หรือห่างจากตัวเมืองสตูล 80 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 30 ตารางกิโลเมตร เป็นเกาะที่มีหาดทรายละเอียดสวยงามและมีแนวปะการังอยู่รอบ ๆ เกาะ มีเกาะเล็ก ๆ คือ เกาะหลีเป๊ะ เกาะดง เกาะหินงาม และเกาะยาง เป็นเกาะที่เหมาะสมแก่การดำน้ำตื้น ภูมิประเทศทั่วไปเป็นภูเขาสูง มีป่าปกคลุมแลดูสีเขียว ทางด้านหลังมีน้ำตกขนาดใหญ่มีน้ำตลอดทั้งปี คำว่าอาดัง มาจากคำเดิม ในภาษามลายูว่า อูดัง มีความหมายว่ากุ้ง เพราะเป็นบริเวณที่เคยสมบูรณ์ไปด้วนกุ้งทะเล บริเวณเกาะหลีเป๊ะเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ยที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

สถานที่ท่องเที่ยวภายในเกาะอาดัง-ราวี ประกอบด้วย หาดทราย ในหมู่เกาะอาดัง - ราวี มีหาดทรายที่สวยงามน่าเล่นน้ำได้หลายแห่งโดยเฉพาะหาดทรายบนเกาะไข่ ซึ่งเกาะไข่อยู่ห่างจากเกาะตะรุเตาไปทางทิศตะวันตก ใช้เวลาเดินทางจากเกาะตะรุเตาประมาณ 40 นาที สิ่งที่สร้างความน่าสนใจบนเกาะไข่ คือ ซุ้มประตูหินธรรมชาติ เป็นสัญลักษณ์ของอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ทะเลรอบ ๆ เกาะไข่มีแนวปะการังอยู่โดยทั่วไป ทางอุทยานฯ ไม่อนุญาตให้ค้างแรมบนเกาะ ส่วนบนเกาะอาดังมีหาดทรายแหลมสน หาดอ่าวโละ หาดทรายอ่าวตะโละรีปา หาดทรายขาวบนเกาะราวี ก็สามารถเล่นน้ำได้ จุดชมวิวผาชะโด ในอดีตเคยเป็นจุดสังเกตการณ์ของโจรสลัดเพื่อเข้าโจมตีเรือ เป็นจุดชมทิวทัศน์ที่สวยงามใช้เวลาเดินทาง 20 นาทีจากเกาะอาดัง บนผาชะโดเป็นลานโล่งมองลงไป จะเห็นทิวสนและแหลมทรายสีขาวของเกาะอาดัง เห็นเกาะหลีเป๊ะ และยังเป็นจุดชมวิวพระอาทิตย์ขึ้นและตกได้ น้ำตก มีน้ำตกโจรสลัด เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มีความสวยงาม เกาะหินงาม อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะอาดัง เป็นเกาะขนาดเล็ก หินบนชายหาดมีความ

กลมเกลี้ยงเป็นมัน มีลวดลายสวยงาม เกาะสิเป๊ะหรือเกาะหลีเป๊ะ เกาะนี้อยู่ทางตอนใต้ของเกาะอาดัง 2 กิโลเมตร มีชุมชนชาวเลอาศัยอยู่หลายครอบครัว ส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมงพื้นบ้าน ในวันขึ้น 13 - 15 ค่ำ เดือน 6 และเดือน 12 ตลอด 3 วัน 3 คืน ชาวบ้านที่มีเชื้อสายชาวเลจะมารวมกันที่เกาะหลีเป๊ะเพื่อจัดงานรื่นเริง และที่สำคัญที่สุดคือ ชาวบ้านจะช่วยกันต่อเรือด้วยไม้ระกำ และประกอบพิธีลอยเรือ เป็นความเชื่อว่าเป็นการเสี่ยงทายโชคชะตาในการประกอบอาชีพประมง สถานที่ดำน้ำดูปะการัง แหล่งดำน้ำใหญ่หมู่เกาะอาดัง - ราวี ได้แก่ เกาะจาบัง จะมีปะการังอ่อนสีต่าง ๆ ดอกไม้ทะเล ดาวขนนก เหมาะทั้งการดำน้ำตื้นและน้ำลึก เกาะยางหรือเกาะกาต๊ะ มีปะการังเขากวาง ปะการังรูปโต๊ะ เหมาะสำหรับการดำน้ำตื้น เกาะอาดัง เกาะราวี มีปะการังแข็ง สามารถดำน้ำตื้น เกาะกระ และเกาะดง มีปะการังแข็งอยู่รอบเกาะเหมาะสำหรับการดำน้ำตื้น

การเดินทางสู่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา สามารถเดินทางจากสตูลไปยังท่าเรือปากบารา ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยาน สาขาปากบารา ตั้งอยู่ที่ปากคลองละงู ตำบล ปากน้ำ อำเภอละงู เป็นท่าเรือที่อยู่ใกล้เกาะตะรุเตามากที่สุดประมาณ 22 กิโลเมตร โดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากจังหวัดสตูลมายังท่าเรือได้ดังนี้ รถยนต์ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 406 ถึงบ้านฉลุง แยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 416 (สตูล - ละงู) ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 4052 แยกจาก อำเภอละงู ตรงไปสู่ท่าเรือปากบารา รถโดยสารประจำทาง มีรถแท็กซี่โดยสารสตูล - ปากบารา ออกจากตัวเมืองสตูล บริเวณข้างธนาคารกรุงเทพ สาขาสตูล วิ่งบริการได้วันละหลายเที่ยว นอกจากนี้ยังมีรถสองแถวและรถตู้วิ่งบริการจากบริเวณตัวเมืองด้วย

จากอำเภอหาดใหญ่ สามารถเดินทางไปยังท่าเรือปากบาราได้ดังนี้ รถยนต์ ใช้เส้นทางหมายเลข 406 ถึงบ้านฉลุง จังหวัดสตูล แยกขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 416 (สตูล-ละงู) ต่อด้วยทางหลวงหมายเลข 4052 แยกจากอำเภอละงู ตรงไปสู่ทาเรือปากบารา รถแท็กซี่โดยสาร สายหาดใหญ่ - ละงู รถจอดหน้าที่ทำการไปรษณีย์ถนนรักการและบริเวณหน้าโรงแรมเพรสซิเด้นท์ จากนั้นต่อรถสองแถวสายละงู – ปากบารา รถตู้สายหาดใหญ่ - ปากบารา รถจอดที่ถนนนิพัทธ์อุทิศ ถนนกาญจนวณิชย์ไปยังท่าเรือปาบาราทุกวัน

ท่าเรือปากบารา-อุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวตะรุเตา ราวเดือนพฤศจิกายน-เมษายา มีการบริการหรือโดยสารสู่เกาะต่าง ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา

ท่าเรือปากบารา-ตะรุเตา บริการทุกวัน

เที่ยวไปเวลา 00.30 และเวลา 15.00 น.

เที่ยวกลับเวลา 09.30 และเวลา 13.00 น.

ท่าเรือปากบารา-อาดัง-หลีเป๊ะ

เรือออกจากท่าเรือปากบารา เวลา 10.30 น. และแวะที่อุทยานฯตะรุเตาก่อน หลังจากนั้นเดินทางต่อไปยังเกาะอาดัง และเกาะหลีเป๊ะ เวลา 09.00 น. ของทุกวัน

ตะรุเตา - อาดัง

เที่ยวไป วันอังคาร พฤหัสบดี วันเสาร์ เวลา 13.00 น.

เที่ยวกลับ วันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ เวลา 09.00 น. ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง

ระยะทางจากท่าเรือ - เกาะต่าง ๆ

ท่าเรือปากบารา	- อ่าวพันเตมะละกา	22 กิโลเมตร
	- เกาะอาดัง	80 กิโลเมตร
	- เกาะหลีเป๊ะ	82 กิโลเมตร
เกาะตะรุเตา	- หมู่เกาะอาดัง-ราวี	40 กิโลเมตร
	- หมู่เกาะหลีเป๊ะ	40 กิโลเมตร
	- เกาะไข่	14.5 กิโลเมตร
เกาะอาดัง	- เกาะหลีเป๊ะ	2 กิโลเมตร
	- เกาะหินงาม	2.5 กิโลเมตร
	- หมู่เกาะอาดัง	11 กิโลเมตร
	- เกาะไข่	17 กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา เกาะเภตรามีลักษณะคล้ายเรือสำเภาตั้งอยู่บริเวณช่องแคบมาละกา ทะเลอันดามัน ในคาบสมุทรอินเดียทางฝั่งตะวันตกของไทย ครอบคลุมพื้นที่ชายหาดตลอดแนวฝั่งทะเลในท้องที่อำเภอปากน้ำ อำเภอละงู ตำบลขอนคลาน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล และตำบลเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วยเกาะน้อยใหญ่ที่สำคัญคือ เกาะเภตรา เกาะเขาใหญ่ เกาะปะโละแบนแต เกาะลิดี เกาะบุโหลน เกาะเหลาเหลียง และเกาะปรามะ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาลาดชัน มีพื้นที่ราบเป็นบริเวณหุบเขาและชายหาดมีพื้นที่ทั้งบนบกและทะเล ประมาณ 49,438 ตารางกิโลเมตร ได้ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2527 อุทยานฯ นี้มีป่าไม้ ภูเขา สัตว์ป่า และปะการังหลากสีสวยงาม

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ที่สำคัญคือ **เกาะลิดีเล็ก** อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ (อ่าวนุ่น) ประมาณ 5 กิโลเมตร และห่างจากท่าเรือปากบารา ประมาณ 7 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์ฯ บนเกาะมีหาดทรายขาว น้ำใสเหมาะแก่การเล่นน้ำพักผ่อน ด้านข้างของเกาะมีป่าชายเลนที่สมบูรณ์ มีสัตว์น้ำหลายชนิดอาศัยอยู่ นักท่องเที่ยวที่จะพักบนเกาะต้องนำเต็นท์และอาหารมาเอง ส่วนเกาะลิดีเล็กเป็นเกาะสัมปทานรังนกนางแอ่น **เกาะบุโหลนเล** อยู่ห่างจากท่าเรือปากบาราประมาณ 22 กิโลเมตร เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด น้ำทะเลสวยใสเล่นน้ำได้ดี มีจุดดำน้ำตื้นและจุดดำน้ำลึก

กระจายอยู่หลายจุด เช่น ที่เกาะอายำ และเกาะหินขาว ยามค่ำคืนบริเวณหาดทรายมีปูเฉสวน ปูลมให้ดู และยังเป็นจุดดูพระอาทิตย์ตกที่สวยที่สุดจุดหนึ่งด้วย

การเดินทางจากจังหวัดสตูลไปยังอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ที่ทำการอุทยานฯ ตั้งอยู่บริเวณเวิ้งอ่าวธรรมชาติที่เรียกว่า “อ่าวนุ่น” ก่อนถึงท่าเรือปากบารา ประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 416 บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 6-7 ให้แยกซ้ายเข้าไปอีก 1.4 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอละงู 7 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัด 56 กิโลเมตร

สำหรับการเดินทางไปยังเกาะต่าง ๆ ในเขตอุทยานฯนั้น สามารถติดต่อเช่าเรือได้ที่ท่าเรือปากบารา สำหรับผู้ที่จะไปเกาะบุโหลนมีเรือโดยสารไปเกาะบุโหลนทุกวัน เที่ยวไปออกจากท่าเรือปากบาราเวลา 14.00 น. เที่ยวกลับออกจากเกาะบุโหลนเวลา 09.00 น. ของวันรุ่งขึ้น ส่วนเกาะลิดีไม่มีเรือเมล์วิ่ง ต้องติดต่อเช่าเรือที่ท่าเรือปากบารา สอบถามรายละเอียดที่ชมรมผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวท่าเรือที่ท่าเรือปากบารา โทร. 0-7478-1532

ในเขตอุทยานฯ มีบ้านพักและสถานที่ตั้งเต็นท์ไว้บริการนักท่องเที่ยวติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 0-2579-5734, 0-2579-7223 หรือที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา (อ่าวนุ่น) 298 หมู่ 5 ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล 91110 (ติดต่อที่อุทยานฯด้วยตนเองหรือมีหนังสือแจ้งล่วงหน้า)

1.2 **แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต**

จังหวัดตรัง ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดเวทีชาวบ้านในจังหวัดตรัง ซึ่งได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต มีดังนี้

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว แหลมไทร

ที่ตั้ง บ้านแหลมไทร ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ตำบลเขาไม้ อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ฝาด

การเดินทาง ห่างจากตลาดสิเกาไปตามทางหลวง 4046 ประมาณ 15 กิโลเมตร จากนั้นใช้เส้นทางหลวงชนบทกะลาเส-แหลมไทรเข้าไปที่บ้านแหลมมะขามแหลมไทร อีก 15 กิโลเมตร ซึ่งเป็นถนนลูกรัง

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ ชมวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ชมธรรมชาติชายหาด ป่าชายเลน โฮมสเตย์

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ บ้านแหลมไทร เป็นลักษณะที่ราบ มีชายหาดและสภาพป่าชายเลนที่เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี โดยทั่วไปจะมี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน บ้านแหลมไทรมีศูนย์การเรียนชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเพื่อให้ความรู้แก่ผู้สนใจและเพิ่มมูลค่าให้กับหมู่บ้าน เช่น เครื่องมือประมงพื้นบ้าน , การแปรรูปอาหารทะเล เป็นต้น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านแหลมไทรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีมัสยิดเป็นสถานที่ในการประกอบศาสนกิจต่างๆ และเป็นศูนย์รวมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีโรงเรียนบ้านแหลมไทรเป็นแหล่งการศึกษาภาคบังคับและมีสถานีอนามัยบ้านแหลมมะขามในการบริการทางด้านสาธารณสุข

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก ชาวไทย

นักท่องเที่ยวรอง ชาวต่างชาติ

ตารางที่ 99 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของแหลมไทร จังหวัดตรัง

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่นป่าชายเลน (ป่าชายเลนชุมชนแห่งแรกในประเทศไทย) ชายหาด สัตว์ทะเลและสัตว์ป่า มีหมู่บ้านชาวประมงพื้นบ้าน ที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม	-	สามารถทำเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ในเขตจังหวัดกระบี่ตอนล่างและตรังตอนบน	ไม่มีหน่วยงานที่จะเข้ามาจัดการและพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรง
สิ่งอำนวยความสะดวก	มีที่พักสามารถพักกับชาวบ้าน มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า น้ำประปา	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สะดวก เนื่องจากถนนเป็นถนนลูกรัง ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการท่องเที่ยว	สามารถพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการท่องเที่ยว เพราะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีชุมชนขนาดใหญ่หลายชุมชน	
การสื่อความหมาย การประชาสัมพันธ์และการบริการ	มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย เช่น ป่าชายเลน ระบบนิเวศทางทะเล	ไม่มีระบบสื่อความหมาย	สามารถจัดทำระบบสื่อความหมายให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	

ตารางที่ 99 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	มีองค์กรชุมชน (ชาวประมงพื้นบ้านที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายขนาดใหญ่) ดูแลเรื่องทรัพยากรทางทะเลและมีองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาสนับสนุน ได้แก่ สมาคมหยาดฝน สมาคมรักษ์ทะเลไทย สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้	ไม่มีมาตรการการจัดการและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	สามารถจัดให้มีการจัดการและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนท้องถิ่น	ชุมชนยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม
การมีส่วนร่วมของชุมชน	มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง เช่น มีกลุ่มแปรรูปอาหารทะเล กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร	ชุมชนไม่สามารถใช้เอกลักษณ์ทั้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตมาประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น	ไม่มีองค์กรชุมชนที่ดูแลและจัดการด้านการท่องเที่ยว ขาดองค์ความรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว เกาะตะเกียง

ที่ตั้ง อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ซึ่งครอบคลุมทะเลสตูลและทะเลตรัง

การเดินทาง เกาะตะเกียงอยู่ค่อนไปในทะเลตรัง ห่างจากชายฝั่งเขตอำเภอปะเหลียนประมาณ 20 กิโลเมตร เหมาเรือจากท่าเรือแหลมตาเสะ ใช้เวลา 1 วัน เที่ยวได้หลายเกาะ

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ ชมเกาะเล็ก ๆ และธรรมชาติชายหาด ดำน้ำชมปะการัง สัตว์ใต้น้ำ เช่นฝูงปลาหลากสี กุ้งมังกร

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ เป็นเกาะเล็กๆ อยู่ทางตอนใต้ของเกาะหลาวเหลียงพี่ และหลาวเหลียงน้อง ถือเป็นแหล่งดำน้ำตื้นดูปะการังและฝูงปลาที่ดีที่สุดของหมู่เกาะทะเลตรังทางทิศใต้ นอกจากแหล่งปะการังสวยงาม และปลาจำนวนมากแล้วริมฝั่งเกาะยังมีหาดทรายขาวละเอียด ความยาวประมาณ 100 เมตร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทอดน่องเล่นสลับกับการดำน้ำดูปะการังหน้าหาดได้

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก ชาวไทย

นักท่องเที่ยวรอง ชาวต่างชาติ

ตารางที่ 100 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของเกาะตะเกียง จังหวัดตรัง

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีชายหาดที่สวยงาม	-	สามารถทำเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล ในเขตจังหวัดตรังตอนล่างกับสตูลตอนบน	-
สิ่งอำนวยความสะดวก	-	บนเกาะไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ๆ ใด	สามารถสร้างโอกาสให้แหล่งท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวมีความธรรมชาติที่บริสุทธิ์	-

ตารางที่ 100 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ	มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย เช่น ปะการัง กุ้งมังกร	ไม่มีการประชาสัมพันธ์	สามารถจัดทำระบบสื่อความหมายให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	-
การมีส่วนร่วมของชุมชน	มีองค์กรชุมชนบนเกาะสุกรและที่ตำบลตาเสะเข้ามาทำอาชีพประมงพื้นบ้านในบางช่วงเวลา	-	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว	-

จังหวัดสตูล ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดเวทีชาวบ้านในจังหวัดสตูล ซึ่งได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต มีดังนี้

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว เกาะเขาใหญ่ - ปราสาทหินพันยอด

ที่ตั้ง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล

การเดินทาง ก่อนถึงท่าเรือปากบารา ประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 416 บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 6-7 ให้แยกซ้ายเข้าไปอีก 1.4 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอละงู 7 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัด 56 กิโลเมตร ไม่มีเรือเมล์วิ่ง ต้องติดต่อเช่าเรือที่ท่าเรือปากบารา หรือที่อ่าวนุ่น

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ ดำน้ำตื้น พายเรือคายัคชมวิถีชีวิตและระบบนิเวศป่าชายเลน ชมทัศนียภาพ

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ เป็นเกาะที่เป็นภูเขาหินปูนมีภูมิทัศน์ที่แปลกตา มีป่าชายเลนอยู่บริเวณรอบๆ และกระชังเลี้ยงปลา บางจุดมีลักษณะเป็นถ้ำสามารถภายเรือลอดเข้าไปภายในเป็นลากูนมีภูเขาหินปูนลักษณะคล้ายยอดเจดีย์ ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินักท่องเที่ยวรอง นักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 101 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของเกาะเขาใหญ่ – ปราสาทหินพันยอด จังหวัดสตูล

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	เป็นภูเขาหินปูนอยู่ในทะเล มีความแปลกตา มีทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น ลากูน ถ้ำนกนางแอน การเลี้ยงปลาในกระชัง ป่าชายเลน จึงเอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายประเภท เช่น การพายเรือคายัค ดำน้ำตื้น ดูนก ชมวิถีชีวิตชาวประมงท้องถิ่น และเป็นจุดเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อย่างสะดวก เช่น เกาะตะรุเตา เกาะบูโหลน เกาะอาดัง ราวี		เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนาวางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	
สิ่งอำนวยความสะดวก		ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว	เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนาวางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	การจัดสรรงบประมาณและจำนวนบุคลากรที่ยังไม่เพียงพอ
การสื่อความหมายและการบริการ	มีทรัพยากรที่มีความหลากหลาย และมีศักยภาพเพียงพอต่อการสื่อความหมาย	ยังไม่มีการจัดการเกี่ยวกับการสื่อความหมาย	เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนาวางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	
การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม		ยังไม่มีการจัดการเกี่ยวกับการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดจาการท่องเที่ยว	เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนาวางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	

ตารางที่ 101 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การมีส่วนร่วมของชุมชน		ชุมชนยังไม่มีการเข้ามามีส่วนร่วม	ตัวแหล่งอยู่ใกล้ชุมชน และอยู่ในความรับผิดชอบของอุทยานฯ ดังนั้น จึงควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่นการเป็นมัคคุเทศก์ การเป็นนักสื่อความหมาย โดยที่อุทยานสามารถจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกที่อยู่ในชุมชน ที่สนใจ	ชุมชนส่วนใหญ่ออกไปหางานทำในต่างจังหวัด ประกอบกับสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลตอบแทนจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว หมู่เกาะบูโหลน

ที่ตั้ง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล

การเดินทาง ก่อนถึงท่าเรือปากบารา ประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 416 บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 6-7 ให้แยกซ้ายเข้าไปอีก 1.4 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอละงู 7 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัด 56 กิโลเมตร ไม่มีเรือเมล์วิ่ง ต้องติดต่อเช่าเรือที่ท่าเรือปากบารา หรือที่อ่าวนุ่น เกาะบูโหลนอยู่ห่างจากท่าเรือปากบาราประมาณ 22 กิโลเมตร

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ ชมทัศนียภาพ วิถีชีวิตชาวเล ดำน้ำดูปะการัง แค้มปิ้ง เดินศึกษาธรรมชาติ พายเรือคายัค

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ เป็นหมู่เกาะที่ประกอบด้วย เกาะบูโหลนดอนซึ่งเป็นเกาะที่มีชาวเลอาศัยอยู่ 70 ครัวเรือน เกาะบูโหลนเล เป็นเกาะที่มีรีสอร์ทเอกชนตั้งอยู่ประมาณ 10 แห่ง เกาะบูโหลนไม้ไผ่เป็นเกาะที่มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีจุดสำหรับกางเต็นท์ นอกจากนั้นยังเป็นหมู่เกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด น้ำทะเลสวยใสเล่นน้ำได้ดี มีจุดดำน้ำตื้นและจุดดำน้ำลึกกระจายอยู่หลายจุด เช่น ที่เกาะอายำ และเกาะหินขาว

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวรอง นักท่องเที่ยวชาวไทย

ตารางที่ 102 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของหมู่เกาะบูโหลน จังหวัดสตูล

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด มีความสวยงาม ทิวสนริมหาด มีแนวปะการัง วิถีชีวิตชาวเลที่เกาะบูโหลนดอน และบูโหลนเล	เกาะบูโหลนเลมีรีสอร์ทเอกชนซึ่งขัดแย้งกับวิถีชีวิตชาวเล และทำให้เกิดให้ปัญหาขยะ	เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนาวางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	มีรีสอร์ทเอกชนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนจัดการพื้นที่
สิ่งอำนวยความสะดวก	มีสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างมากทั้งรีสอร์ทเอกชน จุดพักแรม เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่เกาะบูโหลนไม้ใผ่	สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่บางเกาะเช่น เกาะบูโหลนเลมีมากเกินไป การออกแบบยังไม่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ		
การสื่อความหมายและการบริการ	มีทรัพยากรที่มีความหลากหลาย และมีศักยภาพเพียงพอต่อการสื่อความหมาย		เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนาวางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	
การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม		ปัญหาขยะจากรีสอร์ทเอกชน		มีรีสอร์ทเอกชนอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์จึงทำให้การวางแผนจัดการมีความยุ่งยาก

ตารางที่ 102 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การมีส่วนร่วมของชุมชน	ชุมชนชาวเลที่อยู่ในเขตพื้นที่มีรายได้จากการขายสินค้าที่ระลึก การขับเรือหางยาวท่องเที่ยว	ยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ	หน่วยงานภาครัฐเอกชนเข้าไปบริการความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและแนวทางในการบริหารชุมชนเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว	ขาดผู้ให้การสนับสนุนในเรื่องความรู้

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว หมู่เกาะลิดี

ที่ตั้ง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล

การเดินทาง ก่อนถึงท่าเรือปากบารา ประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 416 บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 6-7 ให้แยกซ้ายเข้าไปอีก 1.4 กิโลเมตร อยู่ห่างจากอำเภอละงู 7 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัด 56 กิโลเมตร ไม่มีเรือเมล์วิ่ง ต้องติดต่อเช่าเรือที่ท่าเรือปากบารา หรือที่อ่าวนุ่น เกาะลิดีอยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 5 กิโลเมตร

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ เดินศึกษาธรรมชาติระบบนิเวศป่าชายเลน พายเรือคายัค ชมถ้ำนกนางแอ่น

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ หมู่เกาะซึ่งประกอบด้วยเกาะลิดีเล็ก ลิดีใหญ่ มีลักษณะเป็นเขาหินปูน เกาะลิดีเล็กจะมีถ้ำรังนก มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ป่าลำภู ช่วงน้ำลดจะสามารถมองเห็นแนวหญ้าทะเล ดอกไม้ทะเล และมีทะเลแหวกที่สามารถเดินข้าไปยังเกาะใกล้เคียงได้ นอกจากนั้นยังมีนกกว่า 60 ชนิด ส่วนเกาะลิดีใหญ่จะมีถ้ำอยู่จำนวนมาก

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก นักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มชุมชนต่าง ๆ นักท่องเที่ยวรอง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ตารางที่ 103 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของหมู่เกาะลิดี จังหวัดสตูล

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	เป็นเกาะที่มีความหลากหลายด้านทรัพยากรมีลักษณะเป็นเขาหินปูน มีถ้ำรังนก เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ป่าลำภู แนวหญ้าทะเล ดอกไม้ทะเล และทิวทัศน์ที่มีความสวยงาม ซึ่งเป็นหมู่เกาะที่เหมาะสำหรับการทำกิจกรรมธรรมชาติศึกษา		เป็นพื้นที่เขตอุทยานฯ จึงมีโอกาสได้รับการพัฒนา วางแผนจัดการให้มีศักยภาพมาขึ้นในอนาคต	
สิ่งอำนวยความสะดวก	มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีจุดค้างแรม ท่าเรือ รวมถึงศูนย์บริการนักท่องเที่ยว			
การสื่อความหมายและการบริการ	มีรูปแบบการสื่อความหมายที่มีความชัดเจนทั้งการสื่อแบบใช้คนและการสื่อแบบไม่ใช้คน มีป้ายสื่อความหมาย ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่	มีเจ้าหน้าที่ประจำเพียงสองท่าน จึงทำให้การดูแลหรือการบริการยังไม่ทั่วถึง	พัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้ระบบนิเวศทางทะเล	

ตารางที่ 103 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การมีส่วนร่วมของชุมชน		ชุมชนยังไม่มีการเข้ามามีส่วนร่วม	พัฒนาให้เยาวชนในชุมชนใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่นการเป็นยุวมัคคุเทศก์	ยังขาดงบประมาณและชุมชนส่วนใหญ่ออกไปหางานทำในต่างจังหวัด ประกอบกับ สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับผลตอบแทนจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม

2. **ทะเลสาบสงขลา**

2.1 **ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบัน**

จังหวัดพัทลุง ซึ่งได้มาจากการการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันของจังหวัดพัทลุง ตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย

สำนักงานและศูนย์รวมของการท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยประกอบด้วยพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

1. จังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ประมาณ 167 ตารางกิโลเมตร (104,375 ไร่) อยู่ในพื้นที่ตำบลพนางตุง และตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน

2. จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 50 ตารางกิโลเมตร (31,250 ไร่) อยู่ในพื้นที่ตำบลตะเครียะ และตำบลบ้านขาว อำเภอระโนด

3. จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่ประมาณ 240 ตารางกิโลเมตร (150,000 ไร่) อยู่ในพื้นที่ตำบลขอนหาด ตำบลนางหลง ตำบลท่าเสม็ด และตำบลเคร็ง อำเภอชะอวด ตำบลแหลม และตำบลชะลิก อำเภอหัวไทร

โดยแบ่งเป็นพื้นที่บนแผ่นดินประมาณ 429 ตารางกิโลเมตร และเป็นพื้นน้ำทะเลน้อยประมาณ 28 ตารางกิโลเมตร

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งแรกของประเทศไทยที่กำหนดโดยอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention 1971) เป็นพื้นที่ซึ่งมีคุณค่า มีความสำคัญ และเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะเป็นแหล่งรวมที่อยู่อาศัย ที่ทำรังวางไข่ของนกประจำถิ่นและนกอพยพจำนวนมาก เป็นแหล่งรวมความหลากหลายของพืชทั้งพืชบกและพืชน้ำนานาชนิด

ปัจจุบันเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมาก เนื่องจากมีนัก ท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยที่สำคัญ คือ **บริเวณที่ทำการเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย** ตั้งอยู่ริมทะเลน้อยด้านทิศตะวันตก อยู่ปลายสุดของถนนสายพัทลุง – ควนขนุน - ทะเลน้อย ประกอบด้วยอาคารไม้ที่สร้างอยู่เหนือพื้นน้ำเกือบทั้งหมด โดยอาคารแต่ละหลังจะมีทางเดินสร้างด้วยไม้เชื่อมต่อถึงกัน **ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ** ได้แก่ พืชพรรณ ในบริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อยมีพืชพรรณที่หลากหลายชนิด ทั้งพืชน้ำ พืชพรรณป่าพรุ พืชพรรณป่าบก สัตว์ป่า นกน้ำและนกป่าชนิดต่าง ๆ

จากการศึกษาพบว่าทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ และเป็นปัจจัยที่ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวที่ทะเลน้อย คือ นกน้ำ และบัวชนิดต่าง ๆ

หาดแสนสุขลำปำ

หาดแสนสุขลำปำ เป็นหาดโคลนที่เกิดจากการทับถมของตะกอนที่น้ำพัดพามากองอยู่ริมทะเลหลวงฝั่งตะวันตก ตรงปากคลองลำปำด้านทิศเหนือ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศตะวันออกตามแนวถนนสายพัทลุง - ลำปำ(หมายเลข 4047) ประมาณ 8 กิโลเมตร มีพื้นที่ ประมาณ 400 ไร่ เป็นหาดที่ร่มรื่นเย็นสบาย เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ตรงปลายหาดกลางวงเวียนมีรูปปั้นปลาลำปำและโลมาหัวบาตร ห่างจากริมฝั่งประมาณ 20 เมตรมีศาลากลางน้ำชื่อว่า “ศาลาลำปำที่รัก” เป็นศาลาทรงไทยที่ใช้สำหรับชมชมวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม และเป็นจุดที่มองเห็นเกาะใหญ่น้อยเรียงรายอยู่ในทะเลสาบ ตอนใต้ของหาดแสนสุข ฯ ตรงปากคลองลำปำมีเกาะกลางน้ำเรียกว่า “เกาะลอย” ซึ่งเป็นเกาะที่เกิดจากการตกทับถมของตะกอนปากคลองลำปำ มีพื้นที่ประมาณ 4 ไร่ บริเวณเกาะลอยจะมีหอชมวิว 2 แห่ง ศาลาเอนกประสงค์ และที่นั่งพักผ่อน นอกจากนี้ตอนเหนือหาดแสนสุขลำปำ ยังเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์โลมาอิรวดี พัทลุง มีร้านอาหารและเครื่องดื่มอยู่ประจำที่จำนวน 25 ร้าน ปัจจุบันเทศบาลเมืองพัทลุงได้พัฒนาหาดแสนสุข ฯ ให้มีอาคารเอนกประสงค์ หอโพน เวทีการแสดง ซุ้มปฏิมากรรมตัวหนังตะลุง ที่จอกรถ ห้องน้ำ และกำลังดำเนินการโครงการเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 5 และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางเสด็จประพาสหัวเมืองพัทลุง ร.ศ. 108 ณ หาดแสนสุข ฯ

การเดินทางไปยังหาดแสนสุขลำปำสามารถเดินทางได้สะดวก โดยออกเดินทางจากตัวเมืองพัทลุงมาตามถนนสายพัทลุง - ลำปำจนสุดถนน และก่อนถึงหาดลำปำประมาณ 500 เมตรจะมีทางแยกไปตามถนน รพช. สายลำปำ - ปากประ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตรจะเป็นที่ตั้งของวัดป่าลิไลยก์ นอกจากนี้ถ้า

เดินทางไปตามถนนสายพัทลุง-ลำปำ ก่อนถึงหาดแสนสุขลำปำประมาณ 1 กิโลเมตร จะเป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีก 3 แหล่ง คือ วัดวัง วัดวิหารเบิก และวังเจ้าเมืองพัทลุง

จังหวัดสงขลา

เกาะยอ

เกาะยอเป็นเกาะขนาดใหญ่ที่สุดในทะเลสาบสงขลา ตั้งอยู่ในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนล่าง มีการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยตั้งแต่สมัยอยุธยา ด้วยความสมบูรณ์ของผืนดินและผืนน้ำ ทำให้คนเกาะยอมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีประเพณีและเอกลักษณ์ประจำตัวไม่เหมือนที่ใด แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญบนเกาะยอประกอบด้วย

สถาบันทักษิณคดีศึกษา ซึ่งมีฐานะเป็นคณะของมหาวิทยาลัยทักษิณ ตั้งอยู่บนเนินเขาทางตอนเหนือของเกาะยอที่บ้านอ่าวทราย หมู่ 1 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 6.5 กิโลเมตร มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หลากหลาย ที่สำคัญได้แก่ **พิพิธภัณฑ์คติชนวิทยา** (Folklore Museum) จัดแสดงนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปหัตถกรรม และวิถีชีวิตของชาวใต้ ใช้วัตถุของจริงประมาณ 49,000 ชิ้น หุ่นจำลอง ภาพ วีดีทัศน์ และ Multimedia แสดงประกอบเนื้อหาตามห้องต่าง ๆ จำนวนมาก **อุทยานวัฒนธรรม** ประกอบด้วยศาลาหนังตะลุง ศาลาลูกปัด และลานชลานภาทัศน์ **อาศรมศิลปกรรมทักษิณ** ประกอบด้วยอาคารเรียน อาคารฝึกอบรม ที่พักวิทยากร
และอุปกรณ์อื่น ๆ

การเดินทางไปยังสถาบันทักษิณคดีศึกษาสามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง เริ่มจากอำเภอเมืองสงขลา เมื่อข้ามสะพานติณสูลานนท์แล้วเดินทางต่อไปทางตอนเหนือของเกาะยอประมาณ 3 กิโลเมตร จะมีทางแยกเข้าสถาบันฯ อยู่ซ้ายมือ แต่ถ้ามาจากอำเภอสิงหนครเมื่อข้ามสะพานติณสูลานนท์แล้วจะมีทางแยกเข้าทางขวามือ

จะเห็นได้ว่าสถาบันทักษิณคดีศึกษาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก เพราะเป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า วิจัย ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้

วัดท้ายยอ ตำบลเกาะยอ ตั้งอยู่ที่บ้านท้ายเสาะ หมู่ 8 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะยอบริเวณเชิงเขาเพหาร ติดริมทะเลสาบ โดยอยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 9 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากวัดแหลมพ้อไปทางทิศตะวันตกประมาณ 3 กิโลเมตร

วัดท้ายยอสร้างเป็นวัดมาตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2311 เดิมเรียกว่า “วัดคงคาวดี” แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดท้ายเสาะ” ได้รับการบูรณะฟื้นฟูในปี พ.ศ. 2540 เป็นวัดที่มีความสำคัญต่อเนื่องกันมาเป็น

เวลานาน ภายในวัดมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น **อุโบสถ** ก่ออิฐถือปูนผนังทึบ เจาะเป็นช่องประตู หน้าต่างไม้ หลังคาชั้นเดียว **กุฏิไม้โบราณ** เป็นอาคารไม้เรือนไทยภาคใต้ มีใต้ถุนสูง เสาเรือนตั้งอยู่บนตอหม้อ หลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผา **เจดีย์บนเขาเพหาร สระน้ำโบราณ**

การเดินทางไปวัดท้ายยอสามารถเดินทางไปได้ทั้งทางเรือและทางรถ โดยนำเรือเข้าจอดเทียบท่าที่หน้าวัด หรือถ้าเดินทางด้วยรถจากอำเภอเมืองหรืออำเภอหาดใหญ่ เมื่อข้ามสะพาน ติณสูลานนท์ได้ประมาณ 1.20 กิโลเมตร จะถึงตลาดเกาะยอ และมีทางแยกซ้ายมือ ให้เดินทางเข้าไปประมาณ 3 กิโลเมตรก็จะถึงวัดท้ายยอ ซึ่งเส้นทางนี้ได้รับการส่งเสริมให้เป็นถนนสายท่องเที่ยวเรียกว่า ถนนสายวัฒนธรรม ที่ผ่านกลุ่มราชวัตถ์พัฒนาผ้าทอเกาะยอ สวนผลไม้พื้นเมือง สวนละมุด บ้านโบราณ บ่อน้ำโบราณ ศาลาโบราณ และวัดท้ายยอ แต่ถ้ามาจากอำเภอ สิงหนครเมื่อข้ามสะพานติณสูลานนท์ขึ้นฝั่งเกาะยอให้เดินทางต่อไปประมาณ 2 กิโลเมตร ก็จะถึงตลาดเกาะยอ มีทางแยกด้านขวามือ ให้เลี้ยวขวาไปตามถนนสายวัฒนธรรม

2.2 **แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต**

จังหวัดพัทลุง ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดเวทีชาวบ้านในจังหวัดพัทลุง ซึ่งได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต มีดังนี้

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนป่าคลองญวน หมู่ 2 และหมู่ 4 ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

การเดินทาง การเดินทางไปยังสวนพฤกษศาสตร์พัทลุง โดยตั้งต้นจากตัวเมืองพัทลุงมี 2 เส้นทาง คือ

1. สายพัทลุง – ลำป่า - ปากประ ระยะทางประมาณ 17 กิโลเมตร
2. สายพัทลุง-ควนขนุน-ทะเลน้อย-ปากประ ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ ชมวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน ชมธรรมชาติ โฮมสเตย์

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ สวนพฤกษศาสตร์พัทลุงเป็นแหล่งศึกษาวิจัยพืชพรรณของภาคใต้ ในสภาพนิเวศป่าพรุ อันเป็นสาขาหนึ่งของโครงการต่อเนื่องในการจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้ เพื่อให้ครอบคลุมสภาพพื้นที่ป่าพรุอันเป็นแหล่งรวมพันธุ์ไม้ และศึกษาวิจัยพืชพันธุ์ป่าพรุ เป็นแหล่งรวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตลอดจนอนุรักษ์พันธุ์ไม้ดั้งเดิมของปาพรุในรูปแบบโครงการ “ไม้ป่าพรุคืนถิ่น” และเป็นแหล่งนันทนาการ ตลอดจนการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ นอกจากนี้สวนพฤกษศาสตร์พัทลุงมีความเหมาะสมที่จะใช้เพื่อการจัดประชุมสัมมนา

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก ชาวไทย

นักท่องเที่ยวรอง ชาวต่างชาติ

ตารางที่ 104 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของสวนพฤกษศาสตร์พัทลุง จังหวัดพัทลุง

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรในพื้นที่ป่าพรุ มีหมู่บ้านชาวประมงพื้นบ้าน ที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม อีกทั้งตั้งอยู่ไม่ไกลกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทะเลน้อย	ไม่มีหาดทรายที่สามารถเล่นน้ำได้ รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีความหลากหลาย	การที่แหล่งมีทรัพยากรป่าพรุที่สมบูรณ์ทำให้มีโอกาสจัดตั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรป่าพรุที่สำคัญ	
สิ่งอำนวยความสะดวก	มีที่พักสามารถพักของหน่วยงานเหมาะสำหรับการจัดประชุมสัมมนา	-	สามารถพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและทรัพยากรในพื้นที่ได้อีก	
การสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ	มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย ที่สำคัญคือป่าพรุ	ไม่มีระบบสื่อความหมายทำให้นักท่องเที่ยวมักรู้จักและเข้ามาเที่ยวในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทะเลน้อยมากกว่า	สามารถจัดทำระบบสื่อความหมายให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	
การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	มีองค์กรชุมชน รวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายดูแลเรื่องทรัพยากรในทะเลสาบสงขลาและการทำผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในพื้นที่	ไม่มีมาตรการการจัดการและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	สามารถจัดให้มีการจัดการและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ชุมชนยังขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 104 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การมีส่วนร่วมของชุมชน	มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง	ชุมชนไม่สามารถใช้เอกลักษณ์ทั้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตมาประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น	มีองค์กรชุมชนที่ดูแลและจัดการด้านการท่องเที่ยวแต่ยังขาดองค์ความรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

จังหวัดสงขลา

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ (คูขุด)

ที่ตั้ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ ตั้งขึ้นตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2519 มีพื้นที่ทั้งหมด 227,916 ไร่ (364.67 ตารางกิโลเมตร) ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ และอำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา และพื้นที่บางส่วนของอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง มีที่ทำการเขตฯ ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลสาบ หมู่ 4 บ้านคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

การเดินทาง สามารถเดินทางได้ทั้งทางเรือและทางรถยนต์ ทางเรือ ทั้งจากจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุงโดยเดินทางในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง ดังนี้

- อำเภอเมืองสงขลา ข้ามแพขนานยนต์แล้วไปตามถนนสายเขาแดง - อำเภอระโนด 32 กิโลเมตร เมื่อถึงหลักกิโลเมตร 125 -126 จะมีทางแยกด้านซ้ายมือเข้าไป 3 กิโลเมตร

- อำเภอหาดใหญ่ – เกาะยอ – อำเภอสิงหนคร - ที่ทำการเขตฯ ระยะทาง 76 กิโลเมตร

- อำเภอระโนด เมื่อผ่านตัวอำเภอสทิงพระ 600 เมตรจะมีทางแยกด้านขวามือ

- อำเภอปากพะยูน ผ่านเกาะหมาก เกาะแกง เกาะนางคำ ข้ามสะพานเฉลิมพระเกียรติมาตามเส้นทางสายชะแล้ - บ้านใหญ่ - คูขุด 34 กิโลเมตร

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ ชมธรรมชาติ นกน้ำ

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ทั้งพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะนกน้ำ ซึ่งในแต่ละปีจะมี

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ภายในพื้นที่ของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ มีสถานที่ที่น่าสนใจ และเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หลายบริเวณ ได้แก่ **บริเวณที่ทำการเขตฯ** ซึ่งมีทัศนียภาพของทะเลสาบที่งดงาม มีที่พักแรม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องสมุด ห้องประชุม เรือบริการนำเที่ยว ทางเดินชมธรรมชาติริมฝั่ง และหอดูนก ไว้บริการ ทำให้เหมาะแก่การเข้าค่าย การประชุมสัมมนา การศึกษาธรรมชาติ และการพักผ่อนหย่อนใจ **บริเวณเกาะต่าง ๆ** เช่น เกาะหมาก เกาะเสือ เกาะโคบ เกาะนางคำ เกาะบรรทม เกาะแพ เกาะนก เกาะมันแดง เกาะสี่เกาะห้า เป็นต้น ซึ่งมีความสวยงามตามธรรมชาติ มีพืชพรรณสัตว์ป่า รวมทั้งนกน้ำเป็นจำนวนมาก **บริเวณพื้นน้ำและพืชน้ำ** นักท่องเที่ยวนิยมล่องเรือดูนกน้ำในเดือนมกราคม-เมษายน เนื่องจากมีนกหลายชนิดอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ มีเรือมาจอดคอยให้บริการตั้งแต่เวลา 6.00 น.ของทุกวัน โดยอยู่ภายใต้การดูแลของเขตฯ เรือแต่ละลำสามารถบรรทุกนักท่องเที่ยวได้ 8-10 คน มีเรือทั้งหมด 53 ลำ ราคาค่าบริการลำละ 200-300 บาท แล้วแต่เส้นทาง นอกจากนี้มี **ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว** เป็นอาคารคอนกรีตชั้นเดียว ตั้งอยู่หน้าที่ทำการเขต

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก ชาวไทย

นักท่องเที่ยวรอง ชาวต่างชาติ

ตารางที่ 105 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ จังหวัดสงขลา

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ คือ พันธุ์พืชป่าพรุและนกน้ำ และมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาดูแลรับผิดชอบโดยตรง	ไม่สามารถเล่นน้ำทะเลได้ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีน้อย	สามารถทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือศูนย์กลางการท่องเที่ยวของทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยได้ เพราะที่ตั้งของแหล่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากทะเลอ่าวไทย	
สิ่งอำนวยความสะดวก	มีที่พักสามารถพักของเขตฯ มีบริการอาหารซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว และสามารถเดินทางมายังแหล่งได้อย่างสะดวก		สามารถพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการท่องเที่ยวให้ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อีก	ระบบการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งมีหน่วยงานรัฐเข้ามาดูแลต้องผ่านขั้นตอนมากและมีข้อจำกัด
การสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ	มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย โดยเฉพาะพันธุ์พืชในทะเลสาบสงขลาตอนบนและนกน้ำที่หาดูได้ยาก	ไม่มีระบบสื่อความหมาย	สามารถจัดทำระบบสื่อความหมายให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	

ตารางที่ 105 **(ต่อ)**

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	มีหน่วยงานรัฐและองค์กรชาวบ้านเข้ามาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม	หน่วยงานภาครัฐและองค์กรชาวบ้านยังทำงานอย่างแยกส่วน	สามารถทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชนได้	
การมีส่วนร่วมของชุมชน	มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้	ชุมชนไม่สามารถใช้เอกลักษณ์ทั้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตมาประชาสัมพันธ์เรื่องการท่องเที่ยวในชุมชนได้	สามารถดึงชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น	ชุมชนยังมีวิธีคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในมุมมองที่ต่างกัน

3. **ทะเลอ่าวไทย**

3.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบัน จังหวัดสงขลา ซึ่งได้มาจากการการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตุและการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันของจังหวัดสงขลา ตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

หาดสมิหลา

หาดสมิหลาเป็นหาดทรายชายทะเลด้านตะวันออกของเมืองสงขลา วางตัวในแนวตะวันตกเฉียงเหนือ - ตะวันออกเฉียงใต้ โดยเริ่มต่อจากหาดเก้าเส้งไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือผ่านแหลมสมิหลาไปทางทิศตะวันตก แล้ววกขึ้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือถึงปลายแหลมสนอ่อน รวมความยาวมากกว่า 5 กิโลเมตร และแนวชายหาดมีความกว้างประมาณ 100 - 150 เมตร ถัดจากแนวชายหาดขึ้นมาจะเป็นแนวของหมู่ต้นสนทะเลที่วางตัวขนานกับชายฝั่งโดยตลอดความยาวของชายหาด บริเวณชายหาดตรงบริเวณสระบัว แหลมสมิหลา ไปตามแนวถนนเลียบทะเลจนถึงหน้ากองบัญชาการตรงกองทัพเรือภาคที่ 2 จะมีสถานที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ เล่นน้ำทะเล และชมทัศนียภาพของชายหาด ปากอ่าวสงขลา ท่าเรือน้ำลึก

สงขลา เกาะหนู เกาะแมว เรือประมง และเรือสินค้าที่ผ่านเข้าออกเป็นระยะ ๆ ตรงปลายแหลมสมิหลาเป็นที่ตั้งของรูปปั้นเงือกทองกำลังนั่งหวีผมอยู่บนโขดหินควอร์ตไซต์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509

นางเงือกที่แหลมสมิหลาเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปอย่างดี มีการถ่ายภาพนำไปทำปฏิทิน บัตรอวยพร และเป็นภาพที่ระลึกจำนวนมาก ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทุกเพศทุกวัยมานั่งที่ตักนางเงือก เพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

หาดสมิหลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเป็นจำนวนมากที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดสงขลา เนื่องจากสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมทั้งห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ ที่จอดรถ ศาลาและที่นั่งพักผ่อน ร้านขายอาหาร ร้านขายเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก สนามเด็กเล่น สถานที่เล่นน้ำ เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย และที่สำคัญคือมีชายหาดทรายที่กว้าง ยาว ร่มรื่น และน้ำทะเลที่สะอาด จากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวทำให้หาด สมิหลาเป็นหาดอมตะของจังหวัดสงขลาที่มีชื่อเสียงไม่เสื่อมคลายตลอดมาจนถึงปัจจุบัน จึงเหมาะอย่างที่นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรจะได้หาโอกาสเดินทางมาสัมผัส

จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้มาจากการการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันของจังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนการจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งปรากฏผลดังนี้

อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ตั้งอยู่เส้นทางขนอม-โรงไฟฟ้า แยกซ้ายไปประมาณ 100 เมตร เนื้อที่ของอุทยานฯ ครอบคลุมพื้นที่ทางทะเล เกาะเก่ง ภูเขา และพื้นที่ชายฝั่งทะเลของอำเภอขนอมทั้งหมด รวมทั้งพื้นที่ทางทะเลบางส่วนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ประกอบไปด้วยเกาะน้อย เกาะวังใน เกาะวังนอก เกาะแตน เกาะราบ เกาะท่าไร่ เกาะผี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอ่าวขนอม อ่าวท้องท่าคว่ำ อ่าวท้องหลาง อ่าวท้องหยี อ่าวท้องยาง และภูเขาต่างๆ เช่น เขาพลายดำ เขาผีหงาย เขาคอ เขาเพลา เขาดาดฟ้า เป็นต้น

อ่าวขนอม อ่าวที่ใหญ่ที่สุดของชายฝั่งทะเลขนอม อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยทางหลวงหมายเลย 4014 แยกจากทางหลวงสาย 401 ประมาณ 17 กิโลเมตร ผ่านตลาดสุขาภิบาล1 กิโลเมตร จากนั้นเลี้ยวขวาไปตามตัวหาดขนอมอ่าวขนอมวางตัวตามแนวเหนือ-ใต้ ปากอ่าวเปิดสู่ทะเลตะวันออก ตอนปลายทางเหนือติดกับเขาคอเขา ทางใต้เป็นส่วนปลายของเขาเพลา ชายหาดส่วนใหญ่เป็นหาดทราย เม็ดทรายละเอียด ขาว มีความลาดเอียงน้อยทำให้ระดับน้ำไม่ลึกมาก เล่นน้ำทะเลได้ทุกหาด เหนือชายหาดเป็นความเขียวขจีของทิวมะพร้าวและเทือกเขา เป็นอ่าวที่มีทิวทัศน์สวยงามมากอ่าวหนึ่งของชายฝั่งทะเลอ่าวไทย อ่าวขนอม มีที่พักหลายรูปแบบ ในหลากหลายบรรยากาศกระจายกันอยู่ตามหาดต่างๆ ให้ความสะดวกในการพักผ่อนแก่นักท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีธุรกิจเกี่ยวเนื่อง

กับการท่องเที่ยวมาเปิดให้บริการเพื่อรองรับกับปริมาณนักท่องเที่ยว ที่เพิ่มมากขึ้น อ่าวขนอมเป็นอ่าวใหญ่ที่สุดของอำเภอขนอม มีแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลตั้งอยู่ตลอดแนวยาวของอ่าว ท้องอ่าวที่มีมุมมองสวยงามมาก มีหาดทรายที่เล่นน้ำได้ทุกหาด ตลอดความยาวของชายฝั่ง

หาดในเพลา เป็นหาดที่ใหญ่ที่สุดของอำเภอขนอม และเป็นหาดดังที่สุดของอ่าวขนอม เป็นที่รู้จักของท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นหาดที่อยู่ทางตอนใต้สุดของอ่าว ลักษณะเป็นแนวยาวโค้งครึ่งวงกลมขนานกับแนวภูเขาที่ตอนปลายยื่นไปในทะเล หาดทรายเป็นทรายขาวละเอียดเนียนนุ่ม สลับกับหาดหินและโขดหินเป็นช่วงๆ มีธารน้ำที่ไหลมาจากน้ำตกหินลาด น้ำทะเลใสสะอาดสีครามในอ่าวกว้างเหมาะสำหรับการลงเล่นน้ำทะเล สำหรับคนชอบมองทะเล ภาพมุมต่าง ๆ ของหาดในเพลางดงาม ชายหาดมีทิวมะพร้าวอันร่มรื่น และยังเขียวชะอุ่มด้วยต้นไม้นานาพันธุ์ หาดในเพลาจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวให้ความรื่นรมย์ สบายด้วยธรรมชาติ มีเสน่ห์ชวนให้ไปพักผ่อน นอกจากทะเลจะสวยแล้ว ไม่ไกลกันนักมีธารน้ำตกหินลาดให้เที่ยวชม หากมาพักผ่อนในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ลมตะเภาและลมเภตรา พัดเข้าหาฝั่งทะเลตลอดชายหาด กุ้งเคยมากมายจะถูกคลื่นลมพัดพาเข้ามาใกล้ฝั่ง ให้ชาวประมงและชาวบ้านบริเวณชายหาดได้ใช้คันรุนและสวิงตักกุ้งขึ้นมาทำกะปิรสดี กุ้งรำทำกะปิเนื้อละเอียดแน่น กุ้งสายไหมได้กะปิสีสวยน่ารับประทาน กะปิเหล่านี้เป็นกะปิที่มีชื่อของอำเภอขนอมเหมาะให้ผู้มาเยี่ยมได้ซื้อหาเป็นของฝาก หรือจะเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านก็ยังได้

หาดหน้าด่าน คือหาดที่อยู่บริเวณตอนกลางของอ่าวขนอม ชายหาดเป็นแนวยาว ทรายขาวเม็ดทรายละเอียด เหมาะแก่การเล่นน้ำทะเล บรรยากาศสงบเงียบ สะอาด วิวสวยมีมุมมองทิวทัศน์ของเขาคอเขา เขาเพลา และท้องทะเลสีคราม มีรีสอร์ทอยู่หลายแห่งให้บริการนักท่องเที่ยว ในอดีตบริเวณนี้เคยเป็นท่าเรือสินค้า ชุมชนชาวจีนซึ่งเป็นต้นตระกูลของชาวจีนอำเภอขนอมในปัจจุบัน เคยเป็นที่ตั้งตลาดค้าขายมานับร้อยปีเพิ่งเลิกไปเมื่อ พ.ศ.2505 ครั้งที่เกิดมหาวาตภัยที่แหลมตะลุมพุก ปัจจุบันตลาดได้ย้ายไปอยู่ที่ตลาดสี่แยก ห่างจากหาดขนอมไปประมาณ 1.8 กิโลเมตร นับได้ว่าตลาดการค้ามีต้นกำเนิด ณ ที่บริเวณหาดหน้าด่านแห่งนี้

หาดในเปร็ต อยู่ระหว่างหาดหน้าด่านและหาดในเพลา หาดทรายขาวเป็นแนวยาวโค้งสวยงามไปตามความโค้งของอ่าว ชายหาดลาดเอียงน้อย เวลาน้ำลงเห็นเป็นพื้นทรายกว้างขวาง เวลาน้ำขึ้นระดับน้ำไม่ลึกมาก เล่นน้ำได้ดี เป็นหาดที่นักท่องเที่ยวนิยมมาพักผ่อน บริเวณเหนือหาดมีสวนมะพร้าวร่มรื่น ทางตอนใต้ของหาดเป็นโขดหิน เสมือนเป็นแนวแบ่งระหว่างหาดในเปร็ตกับหาดในเพลา หาดแห่งนี้นับว่าเป็นหาดที่มีมุมมองที่หลากหลายสำหรับท่านที่ชอบภาพธรรมชาติทะเล

อ่าวท้องหยี อยู่เลยจากหาดในเพลาไปทางใต้ นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางใต้สุดของทะเลขนอม อ่าวท้องหยีมีพื้นที่อยู่ในวงล้อมของเขาเพลาและเขากลาง ทำให้ชายหาดสงบเงียบและเป็นส่วนตัวมีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ เหมาะสำหรับการพักแรมแบบแค้มปิ้ง ชายหาดเป็นหาดทรายสลับกับโขดหิน ทิวทัศน์สวยงาม น้ำไม่ลึกมากเล่นน้ำได้ดี ทางตอนใต้ของอ่าวมีแนวปะการัง จึงมีฝูงปลาชุกชุม

ความสมบูรณ์ของธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเลของอ่าวท้องหยี ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีกิจกรรมได้หลายอย่าง ทั้งพักผ่อน เล่นน้ำ ตกปลา ดำน้ำ หรือเดินป่าก็ได้ จากอ่าวนี้มีเส้นทางเดินป่าไปสู่อ่าวท้องยางและเขาพลายดำได้

เขาพลายดำ เป็นภูเขาที่มีเชิงชายเขาติดกับทะเลและมีรอยต่ออำเภอขนอมและอำเภอสิชล ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ในตำบลทุ่งใส หาดทรายงามบริเวณหาดท้องยางเราสามารถลงไปเล่นน้ำได้ เขาพลายดำมีสัตว์ป่าประเภทกินพืชอาศัยอยู่จำนวนหนึ่ง เช่น กวาง กระจง และนกนานาชนิด การเดินทางจากอำเภอเมืองใช้เส้นทางนคร-สุราษฎร์ธานี สาย 401 ระยะทางประมาณ 70 ถึงหลักกิโลเมตรที่ 98 เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางเข้าหมู่บ้านบางปอ ระยะทางประมาณ 10 กม.

ถึงชายหาดท้องยาวสถานีที่ตั้งเต็นท์ที่พักและร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยว และหากเดินทางต่อไปอีก 5 กม. จะถึงเขาพลายดำกิจกรรมที่จัด ณ บริเวณเขาพลายดำและหาดท้องยางมี ศึกษาธรรมชาติเขาพลายดำ ตกปลา ดูปะการัง ดูนก และดูผีเสื้อ ซึ่งจัดระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม

เขาพลายดำ ชาวท้องถิ่นเรียกกันว่า หัวหินสิชล เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อมานานของ อ.สิชล บริเวณชายหาดเป็นแนวหิน ไปจนจดหาดทรายโค้ง ซึ่งเป็นบริเวณที่เล่นน้ำได้ บริเวณชายหาดมีบริการที่พักและอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว

หาดหินงาม เป็นหาดที่มีลักษณะพิเศษ คือ บริเวณชายหาดเต็มไปด้วยก้อนหินกลมเกลี้ยงมีสีสันสวยงามและเป็นที่มาของหาดหินงาม ตลอดแนวชายหาดไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการ

หาดคอเขา (หาดปิติ) ชายหาดอีกแห่งที่ชาวท้องถิ่นนิยมไปพักผ่อนที่ต่อเนื่องจากหาดหินงาม บริเวณโดยรอบได้รับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักและร้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว การเดินทาง โดยทางหลวงหมายเลข 401 จาก อ.เมือง จ.นครศรีฯ ประมาณ 70 กม. เข้าสู่ อ.สิชล แยกขวาไปทางบ้านปากน้ำระยะทาง 3 ก.ม. ถึงชายหาดสิชล(หัวหินสิชล) และจากหาดสิชลไปอีกประมาณ 1.5 กม. ถึงหาดหินงาม และหาดคอเขา(หาดปิติ)ห่างจากหาดหินงามประมาณ 2 กม.

3.2 **แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต**

จังหวัดสงขลา ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดเวทีชาวบ้านในจังหวัดสงขลา ซึ่งได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต มีดังนี้

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว หาดทรายแก้ว

ที่ตั้ง หาดทรายแก้ว ตั้งอยู่ที่ตำบลชิงโค อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ

การเดินทาง หาดทรายแก้วตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองสงขลาประมาณ 17 กม. จากสงขลาใช้ทางหลวงหมายเลข 408 ข้ามสะพานติณสูลานนท์ ผ่านเกาะยอ ถึงสิงหนครจะมีทางแยกเข้าสู่หาดทางขวามือบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 153

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์ เล่นน้ำทะเล เดินเล่นบนชายหาดสวยและไม่พลุกพล่าน ชมทัศนียภาพของหาดทรายแก้ว

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ หาดทรายแก้วเป็นหาดทรายที่สวยงามมากแห่งหนึ่งด้วยทัศนียภาพชายทะเลที่มีหาดทรายยาวเกือบ 3 กิโลเมตร ทรายเม็ดละเอียดขาวเด่น ชายหาดกว้างเหมาะที่จะเล่นน้ำร่มรื่นด้วยแนวสนทะเลหลังหาดเป็นลำคลองเล็ก ๆ ทอดขนานไปกับทะเล ในบริเวณหาดทรายแก้วมีที่พักของเอกชน จัดภูมิทัศน์ได้สวยงามกลมกลืนกับธรรมชาติ หาดทรายแก้วนับเป็นหาดทรายชายทะเลที่เพียบพร้อมสำหรับการพักผ่อนชมความสวยงามของธรรมชาติ หรือค้างคืนในบรรยากาศริมทะเลได้เป็นอย่างดี

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก ชาวไทย

นักท่องเที่ยวรอง ชาวต่างชาติ

ตารางที่ 106 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของหาดทรายแก้ว จังหวัดสงขลา

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ที่สำคัญคือชายหาดที่มีความยาวเกือบ 3 กิโลเมตร	-	เป็นเส้นทางผ่านของนักท่องเที่ยวสามารถจัดทำเป็นจุดพักรถบนเส้นทาง 408 ได้	ไม่มีหน่วยงานที่จะเข้ามาจัดการและพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวโดยตรง
สิ่งอำนวยความสะดวก	มีที่พักสามารถพักของเอกชนที่มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า น้ำประปา อีกทั้งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำได้โดยสะดวก	-	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากเส้นทางคมนาคมสายหลักและไม่ไกลจากเมืองใหญ่จึงมีโอกาสในการขนายตัวเรื่องการท่องเที่ยวได้อีก	-
การสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ	มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย โดยเฉพาะชายหาดที่สวยงาม	ไม่มีระบบสื่อความหมายและการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้มากนัก	สามารถจัดทำระบบสื่อความหมายให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวได้	

ตารางที่ 106 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	มีองค์กรชุมชน (ชาวประมงพื้นบ้านที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายขนาดใหญ่) ดูแลเรื่องทรัพยากรทางทะเลและมีองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาสนับสนุน ได้แก่ สมาคมหยาดฝน สมาคมรักษ์ทะเลไทย สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้	ไม่มีมาตรการการจัดการและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	สามารถจัดให้มีการจัดการและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนท้องถิ่น	ชุมชนยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม
การมีส่วนร่วมของชุมชน	มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง	ชุมชนไม่สามารถใช้เอกลักษณ์ทั้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและหากิจกรรมเสริมในการสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น	ไม่มีองค์กรชุมชนที่ดูแลและจัดการด้านการท่องเที่ยว ขาดองค์ความรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการจัดเวทีชาวบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้แหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต มีดังนี้

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว แหลมตะลุมพุก

ที่ตั้ง แหลมตะลุมพุก จ.นครศรีธรรมราช ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบลของอำเภอปากพนัง คือ ตำบลแหลมตะลุมพุก และตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก

การเดินทาง จากนครศรีธรรมราช ใช้ทางหลวงหมายเลข 4013 มาถึงปากพนัง มีทางแยกไปสู่บ้านแหลมตะลุมพุกอีกประมาณ 16 กม.

ประเภทกิจกรรมท่องเที่ยว และรูปแบบการใช้ประโยชน์พักผ่อนริมชายหาดแหลมตะลุมพุก

- พักผ่อนริมชายหาดแหลมตะลุมพุก
- ร่วมศึกษาและย้อนอดีตความสูญเสียจากภัยพิบัติทางทะเล ณ แหลมตะลุมพุก
- รับประทานอาหารทะเลที่สด สะอาดและอร่อย

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ แหลมตะลุมพุกมีสภาพทั่วไปเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1-8 เมตร พื้นที่ลาดเทจากทางตะวันตกไปทางตะวันออกจนจดอ่าวไทย มีทะเลล้อมรอบทั้ง 3 ด้าน ปลายสุดของแหลมตะลุมพุกมีลักษณะเป็นพื้นดินยื่นออกไปในทะเลตรงกับปากนครของอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชมีอ่าวปากพนังคั่นกลาง ทะเลด้านนอกสุดของแหลมตะลุมพุกเป็นหาดทรายธรรมชาติมีความสวยงามโดยตลอด มีสวนมะพร้าวและทิวสนตลอดแนวร่มรื่น ทะเลด้านในมีป่าแสม โกงกางและป่าชายเลนโดยทั่วไป เป็นพื้นที่เพาะพันธุ์ของสัตว์ น้ำเหมาะแก่การประกอบอาชีพประมงและการท่องเที่ยว

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำปากพนังไหลผ่านทางทิศตะวันตกและทิศใต้ของตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก คลองธรรมชาติที่สำคัญ ในบริเวณตำบลแหลมตะลุมพุก ได้แก่ คลองหัวโรง โป๊ะ คลองอ้ายห้อ ลำคลองน้ำหัก คลองสองพี่น้อง ในบริเวณตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก ได้แก่ คลองบางฉนาก คลองบางโก้งโค้ง คลองรากไม้ คลองบางแทงเล ไหลผ่านตอนกลางของตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก

ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวหลัก ชาวไทย

นักท่องเที่ยวรอง ชาวต่างชาติ

ตารางที่ 107 แสดงการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด (SWOT) ของแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
ทรัพยากรท่องเที่ยว	- มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเหมาะที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - มีหาดทรายที่สวยงาม และมีความยาวที่สุดในประเทศไทย มีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น เกาะกระ และแหลมตะลุมพุกที่เป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตได้	-	สามารถทำเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และทางประวัติศาสตร์	ไม่มีกลุ่มชมรม หรือองค์กรเอกชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สิ่งอำนวยความสะดวก	-	ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆ	สามารถสร้างโอกาสให้แหล่งท่องเที่ยวเพราะแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นธรรมชาติ และระบบนิเวศสมบูรณ์	-
การสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ	มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย เช่น ป่าชายเลน ระบบนิเวศทางทะเล รวมถึงเหตุมหาวาตภัยจากพายุโซนร้อนแฮเรียต	ไม่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	สามารถจัดทำระบบสื่อความหมายให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมการย้อนรอยอดีตวานภัยและทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	-

ตารางที่ 107 (ต่อ)

ปัจจัยพิจารณา	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
การมีส่วนร่วมของชุมชน	-	ไม่มีองค์กรและชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการดำเนินการให้เป็นองค์กรที่ชัดเจน	หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่เข้ามาสนับสนุนการการจัดโปรแกรมและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว	ไม่มีองค์กรชุมชนที่ดูแลและจัดการด้านการท่องเที่ยว ขาดองค์ความรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

สรุปภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

1. **ทะเลอันดามัน ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังและสตูล ซึ่งปรากฏผลดังนี้**

1.1 จังหวัดตรัง ได้แก่ แหลมไทร และเกาะตะเกียง

แหลมไทร

1. มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่นป่าชายเลน(ป่าชายเลนชุมชนแห่งแรกในประเทศไทย) ชายหาด สัตว์ทะเลและสัตว์ป่า มีหมู่บ้านชาวประมงพื้นบ้าน ที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม
2. มีที่พักสามารถพักกับชาวบ้าน มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า น้ำประปา
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมายเช่น ป่าชายเลน ระบบนิเทศทางทะเล
4. มีองค์กรชุมชน(ชาวประมงพื้นบ้านที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายขนาดใหญ่) ดูแลเรื่องทรัพยากรทางทะเลและมีองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาสนับสนุน ได้แก่ สมาคมหยาดฝน สมาคมรักษ์ทะเลไทย สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้
5. มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพมีความเข้มแข็ง เช่น มีกลุ่มแปรรูปอาหารทะเล กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากร

เกาะตะเกียง

1. มีทรัพยากรธรรมชาติ อุดมสมบูรณ์ มีชายหาดที่สวยงาม
2. มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย เช่น ปะการัง กุ้งมังกร
3. มีองค์กรชุมชนบนเกาะสุกรและที่ตำบลตาเสะ เข้ามาทำอาชีพประมงพื้นในบางช่วงเวลา

1.2 จังหวัดสตูล ได้แก่ เกาะเขาใหญ่-ประสาทหินพันยอด หมู่เกาะบุโหลน และหมู่เกาะลิดี

เกาะเขาใหญ่ - ประสาทหินพันยอด

1. เป็นภูเขาหินปูนอยู่ในทะเล มีความแปลกตา มีทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น ลากูน ถ้ำนกนางแอ่น การเลี้ยงปลาในกระชัง ป่าชายเลนจึงเอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายประเภท เช่น การพายเรือคายัค ดำน้ำตื้น ดูนก ชมวิถีชีวิตชาวประมงท้องถิ่น และเป็นจุดเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อย่างสะดวก เช่น เกาะตะรุเตา เกาะบูโหลน เกาะอาดังราวี
2. มีทรัพยากรที่มีความหลากหลาย และมีศักยภาพเพียงพอต่อการสื่อความหมาย

เกาะบูโหลน

1. เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด มีความสวยงาม ทิวสนริมหาด มีแนวปะการังวิถีชีวิตชาวเลที่เกาะบูโหลนดอน และบูโหลนเล
2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างมากทั้งรีสอร์ทเอกชน จุดพักแรม เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่เกาะบูโหลนไม้ไผ่
3. มีทรัพยากรที่มีความหลายหลาย และมีศักยภาพเพียงพอต่อการสื่อความหมาย
4. ชุมชนชาวเลที่อยู่เขตพื้นที่มีรายจาการขายสินค้าที่ระลึก การขับเรือหางยาวท่องเที่ยว

เกาะลิดี

1. เป็นเกาะที่มีความหลากหลายด้านทรัยพากรมีลักษณะเป็นเขาหินปูน มีถ้ำรังนก เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ป่าชายเลน ป่าลำภู แนวหญ้าทะเลดอกไม้ทะเล และทิวทัศน์ที่มีความสวยงาม ซึ่งเป็นหมู่เกาะที่เหมาะสำหรับการทำกิจกรรมธรรมชาติศึกษา

2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีจุดค้างแรม ท่าเรือ รวมถึงศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
3. มีรูปแบบการสื่อความหมายที่มีความชัดเจนทั้งการสื่อแบบใช้คนและการสื่อแบบไม่ใช้คน มีป้ายสื่อความหมายที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

2. **ทะเลสาบสงขลา ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาและพัทลุง ซึ่งปรากฏผลดังนี้**

2.1 จังหวัดสงขลา ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ(คูขุด)

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ(คูขุด)

1. มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ คือพันธุ์พืชป่าพรุและนกน้ำ และมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาดูแลรับผิดชอบโดยตรง
2. มีที่พักสามารถพักของเขตฯ มีบริการอาหารซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว และสามารถเดินทางมายังแหล่งได้อย่างสะดวก
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย โดยเฉพาะพันธุ์พืชในทะเลสาบสงขลาตอนบนและนกน้ำที่หาดูได้ยาก
4. มีหน่วยงานรัฐและองค์กรชาวบ้านเข้ามาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม
5. มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้

2.2 จังหวัดพัทลุง ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง

สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง

1. มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรในพื้นที่ป่าพรุ มีหมู่บ้านชาวประมงพื้นบ้านที่ยังคงวิถีชีวิตดั้งเดิม อีกทั้งตั้งอยู่ไม่ไกลกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทะเลน้อย
2. มีที่พักสามารถพักของหน่วยงานเหมาะสำหรับการประชุมสัมมนา
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย ที่สำคัญคือ ป่าพรุ
4. มีองค์กรชุมชน รวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายดูแลเรื่องทรัพยากรในทะเลสาบสงขลาและการทำผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรในพื้นที่
5. มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพมีความเข้มแข็ง

3. **ทะเลอ่าวไทย ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาและนครศรีธรรมราช ซึ่งปรากฏผลดังนี้**

3.1 จังหวัดสงขลา ได้แก่ หาดทรายแก้ว

หาดทรายแก้ว

1. มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ที่สำคัญคือชายหาดที่มีความยากเกือบ 3 กิโลเมตร
2. มีที่พักสามารถพักของเอชนที่มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น โทรศัพท์ ไฟฟ้า น้ำประปา อีกทั้งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสามารถทำได้โดยสะดวก
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย โดยเฉพาะชายหาดที่สวยงาม
4. มีองค์กรชุมชน(ชาวประมงพื้นบ้านที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายขนาดใหญ่) ดูแลเรื่องทรัพยากรทางทะเลและมีองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาสนับสนุน ได้แก่ สมาคมหยาดฝน สมาคมรักษ์ทะเลไทย สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้
5. มีองค์กรชุมชนที่มีศักยภาพมีความเข้มแข็ง

3.2 จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ แหลมตะลุมพุก

แหลมตะลุมพุก

1. มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเหมาะที่จะพัฒนาให้เป็แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. มีหาดทรายที่สวยงาม และมีความยาวที่สุดในประเทศไทย มีธรรมชาติที่สวยงาม เช่นเกาะกระและแหลมตะลุมพุกที่เป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตได้
3. มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีศักยภาพสำหรับการสื่อความหมาย เช่น ป่าชายเลนระบบนิเวศทางทะเล รวมถึงเหตุมหาวาตภัยจากพายุโซนร้อนแฮเรียต

4.5 คำถามวิจัยข้อที่ 5 แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

ผลการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 5 ได้มาจากการจัดเวทีชาวบ้าน เวทีระดมความคิดเห็นและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเฉพาะการสัมภาษณ์แกนนำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ทั้ง 5 จังหวัด ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเลนั้นสามารถทำได้ เพราะด้วยที่ตั้งของ

พื้นที่นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นพื้นที่อันประกอบด้วยมหาสมุทรสำคัญคือ มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ที่ตั้งในลักษณะนี้หากมีการวางแผนการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมก็จะส่งผลต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้

การนำเสนอเพื่อตอบคำถามที่ 5 จะแยกอธิบายเป็น 2 ประเด็น คือ แนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยว และการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ดังมีรายละเอียดดังนี้

4.5.1 แนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยว

แนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานซึ่งต้องให้ความสำคัญกับทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรบุคคล และการจัดการการท่องเที่ยว สรุปแนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมในแต่ละบริบทของแหล่งท่องเที่ยวโดย การให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว โดยการจัดประชุมคณะทำงานในชุมชน จัดอบรมให้ความรู้จัดให้มีวิทยากรแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำหลักสูตรให้ความรู้สู่นักเรียน นักศึกษา กำหนดรูปแบบ การจัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน จัดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนเพิ่มเติมและเป็นระบบมากขึ้น จัดระบบการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยว ปลูกป่าฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ จัดเส้นทางการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติ จัดกิจกรรมด้านความสะอาดและให้มีเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังดูแลอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการประชาสัมพันธ์จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ จัดทำแผ่นพับ ทำข่าว และเว็บไซต์ในการประชาสัมพันธ์ โดยแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวดังกล่าวนี้ต้องทำในระดับที่แตกต่างกันในพื้นที่ 3 ทะเล ทั้งนี้ในการดำเนินการจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. แนวทางในการวางแผนทรัพยากรบุคคลด้านการท่องเที่ยว

โดยมีการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมเพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีการประชุมอบรมปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน จัดให้มีกลุ่มชุมชนตัวอย่าง สร้างเครือข่ายในชุมชนโดยชักชวนสมาชิกในชุมชนร่วมเป็นสมาชิกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว สร้างแนวร่วมต่างชุมชนโดยการจัดสร้างภาคีเครือข่าย แลกเปลี่ยนแนวคิดและแนวปฏิบัติ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนเป็นแบบอย่างและสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

การพัฒนาบุคลากรเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยการพัฒนาศักยภาพตนเองโดยการเรียนรู้จากนักท่องเที่ยวและการฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาทีมงานมีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรมหรือคณะทำงานเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยว การถ่ายทอดความรู้จากผู้มีประสบการณ์ในชุมชนปราชญ์ชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่เยาชน มีการถ่ายทอดจากผู้มีประสบการณ์และความรู้เฉพาะด้านไปสู่บุคลากรในชุมชน และจัดให้มีการทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ในชุมชน

3. แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและกฎระเบียบข้อบังคับในการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกโดยการจัดให้มีป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวตามแนวทางถนนหลักสายรองให้เป็นระยะ ให้มีที่พักริมทาง ที่พักนักท่องเที่ยวให้มีความสะอาดมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกพร้อมใช้ได้อย่างเหมาะสมและตลอดเวลา จัดให้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกพร้อมในการให้บริการ รวมถึงจัดศูนย์บริการข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

กฎระเบียบข้อบังคับในการจัดการการท่องเที่ยว เป็นการจัดกฎระเบียบข้อบังคับในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการวางแผนออกกฎ ระเบียนในชุมชนและสร้างมาตรฐาน ปริมาณนักท่องท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีการประกาศกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ จัดทำเอกสารคู่มือ กำหนดมาตรการความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การห้ามดื่มสุราและของมึนเมา รวมถึงการจัดให้มีการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวด้วยการทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของนักท่องเที่ยว

แนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้ จะสามารถดำเนินการได้จำเป็นต้องให้ชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผล เพราะจะทำให้คนในชุมชนเกิดความรักหวงแหน ทรัพยากรการท่องเที่ยว เกิดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และมีการจัดการการท่องเที่ยวที่เหมาะสม แนวทางเช่นนี้จะเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะของการบูรณาการซึ่งจะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

ในพื้นที่ 3 ทะเลนั้นนอกจากจะมีแนวทางการในการวางแผนการท่องเที่ยวแล้วจำเป็นต้องมีแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวด้วย ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

4.5.2 แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

สำหรับแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับพื้นที่ ได้แก่ชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจ และเครือข่าย กับระดับนโยบาย ได้แก่รัฐบาล องค์กรทางด้านการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถกล่าวถึงรายละเอียดได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาระดับพื้นที่

1. **การสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว**

การสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้นั้นมีความพยายามที่จะสร้างอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นแล้ว โดยอัตลักษณ์ดังกล่าวนี้มีความแตกต่างกันใน 3 ลักษณะ ตามพื้นที่ ได้แก่

ทะเลอันดามัน มีการสร้างอัตลักษณ์บางอย่าง เช่น ในพื้นที่เกาะกระดาน จังหวัดตรังได้จัดกิจกรรมวิวาห์ใต้สมุทรในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ของทุกปี หรือการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัด UNSEEN THAILAND และได้กำหนดและประชาสัมพันธ์ให้ถ้ำมรกต ของเกาะมุก จังหวัดตรังเป็นหนึ่งใน UNSEEN THAILAND ทำให้เป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยวในวงกว้าง ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้การที่จังหวัดตรังใช้สัตว์สงวน (พะยูน) มาเป็นสัตว์สัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวในทะเลตรัง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เช่นเดียวกัน

ส่วนในจังหวัดสตูลสามารถสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวได้เช่นกัน คือ การใช้ชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ย เป็นสัญลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของทะเลสตูล หรือการให้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาเสริมการท่องเที่ยวทางทะเลในหมู่เกาะตะรุเตา การสร้างอัตลักษณ์ในพื้นที่ทะเลอันดามันจะทำให้เกิดความน่าสนใจในการท่องเที่ยวทางทะเลเพิ่มขึ้น เพราะมีพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพทางทะเลโดดเด่นและมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบอยู่แล้ว

ทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ซึ่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวแตกต่างกับการท่องเที่ยวในฝั่งอันดามัน แต่สามารถสร้างอัตลักษณ์ทางด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นได้ เช่น การศึกษาแนวทางถึงความเป็นไปได้ในเรื่องการพัฒนาแพท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นบริเวณทะเลสาบสงขลา โดยอาจนำความรู้และประสบการมาจากแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดกาญจนบุรีมาเป็นต้นแบบ นอกจากนี้อาจมีการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในบางแห่งขึ้นมาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างตลาดน้ำ การสร้างกระเช้าลอยฟ้า เป็นต้น โดยอาจเรียนรู้จากพื้นที่ที่สามารถจัดกิจกรรมลักษณะนี้ได้แล้ว เช่น ตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่สามารถสร้างตลาดน้ำขึ้นเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่จนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในวงกว้าง

ทะเลอ่าวไทยสามารถสร้างอัตลักษณ์โดยเน้นมิติทางวัฒนธรรมมาเป็นสิ่งประกอบให้เกิดการพัฒนาทางการท่องเที่ยว เพราะในจังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลาเป็นพื้นที่ซึ่งมีเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ยาวนาน เช่น การสร้างเหตุการณ์จำลองเรื่องพระธาตุนครศรีธรรมราช การพัฒนาเรื่องเรือใบ เป็นต้น

การสร้างอัตลักษณ์ให้แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล จำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมและต้องจัดการให้แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ เช่น ป่าไม้ น้ำตก แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

2. การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น

ในพื้นที่ที่ยังไม่มีศักยภาพทางทรัพยากรมากพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวมาสู่พื้นที่ การสร้างกลุ่มและเครือข่ายถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สามารถสร้างพื้นที่ทางการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวใน

วงกว้าง อาจการรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการท่องเที่ยว กลุ่มและเครือข่ายยังจะนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวได้ เช่น การที่ชาวบ้านในชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ทรัพยากรที่ชุมชนของตัวเองมีอยู่บวกกับการสร้างกลุ่มและเครือข่ายที่เข้มแข็งทำให้ชุมชนคีรีวงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง นำไปสู่ความได้เปรียบอย่างอื่น เช่น สินค้าของคีรีวง

การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวสามารถทำได้หลายระดับและจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล การสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ที่สามารถทำได้โดยชาวบ้านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยวในระดับจังหวัด คือ การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น

ทะเลอันดามันในพื้นที่จังหวัดตรังซึ่งสามารถใช้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังสามารถพัฒนาได้เพิ่มขึ้นหากสามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ได้ ทั้งเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ในจังหวัดตรังมีทั้งทรัพยากรทางทะเลที่มีความสมบูรณ์โดยเฉพาะบริเวณทะเลตรังตอนล่างและตรังตอนบนที่ยังไม่มีการขยายตัวทางการท่องเที่ยวมากนัก ทรัพยากรป่าไม้ ภูเขา ที่ยังมีความสมบูรณ์

จังหวัดสตูลสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเลกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น ๆ ได้เช่นกัน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณป่าเขาในพื้นที่กิ่งอำเภอมะนัง ซึ่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้นในปัจจุบัน คือการเดินป่า การล่องแก่ง การเที่ยวถ้ำภูผาเพชร หรือการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับการท่องเที่ยวทางชาติพันธุ์ ชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ยในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ โดยที่ผ่านมาการท่องเที่ยวทางทะเลในพื้นที่จังหวัดสตูลได้ส่งผลให้ชาวเลกลุ่มนี้ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปพอสมควรเพราะไม่มีการจัดการที่เหมาะสม คือการปล่อยให้ปรับเปลี่ยนไปตามธรรมชาติ แนวทางที่เป็นไปได้และส่งผลต่อความยั่งยืนต่อการท่องเที่ยวและวิถีชีวิตของชาวเลกลุ่มนี้คือการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ชาวเลกลุ่มนี้ เพราะหากไม่มีการเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ชาวเลแล้วในอนาคตอาจส่งผลกระทบให้กับชาวเลได้ เช่น การขายที่ดินซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยให้แปรสภาพเป็นรีสอร์ทบังกะโล โรงแรม ชาวเลที่เป็นชาติพันธุ์ชายขอบของสังคมไทยอยู่แล้วก็อาจจะถูกขับออกจากระบบการท่องเที่ยวที่เข้ามาได้

ทะเลสาบสงขลา ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลสำคัญคือ ทะเลน้อย และหาดแสนสุขลำป่า ทั้งสองแหล่งเป็นจุดที่สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นได้อย่างสะดวก หากมีการจัดการที่เหมาะสม คือ การท่องเที่ยวในบริเวณเทือกเขานครศรีธรรมราช ในส่วนที่เรียกว่าเขาเจ็ดยอดภูผาหมอก ซึ่งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวมักนิยมเที่ยวบริเวณภูเขาที่ขึ้นมาจากฝั่งจังหวัดตรัง หรือการเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายกับแหล่งท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิต ที่สำคัญและสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ คือ วิถีชีวิตของชาวบ้านในหมู่บ้านทะเลน้อย โดยชุมชนที่ทะเลน้อยซึ่งมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจและเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ไม่

ไกลจากเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย แต่พบว่าในปัจจุบันยังไม่มีการจัดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัฒนธรรมกันอย่างเหมาะสม เช่น ยังไม่มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาในบริเวณทะเลน้อยแล้วต้องการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนไม่มีข้อมูลของชุมชนที่จะเข้าไปท่องเที่ยวได้ โอกาสของการท่องเที่ยวจึงลดลงไปด้วย ทั้ง ๆ ที่ศักยภาพของชุมชนมีมากพอที่จะจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยว วิถีชีวิตของชาวป่า (ซาไก) ในพื้นที่อำเภอตะโหมด อำเภอศรีนครินทร์ อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง หรือการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางทะเลกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ โดยพบว่าแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในพื้นที่พัทลุงมีหลายแหล่ง ที่สำคัญคือ บริเวณวัดเขียนบางแก้ว วังเจ้าเมืองพัทลุง

ทะเลอ่าวไทย คือ จังหวัดนครศรีธรรมราช และสงขลา เป็นจังหวัดที่มีโอกาสพัฒนาการท่องเที่ยวได้มากขึ้นหากสามารถสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวทางทะเล เชื่อมกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพราะทั้งสองจังหวัดนี้นับเป็นพื้นที่ซึ่งมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีศิลปวัฒนธรรมที่น่าสนใจและสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น วัด ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในนครศรีธรรมราช และบริเวณคาบสมุทรสทิงพระ แหล่งโบราณคดีทั้งที่นครศรีธรรมราชและคาบสมุทรสทิงพระในจังหวัดสงขลาก็ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ให้สามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวทางทะเลได้ก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของนครศรีธรรมราชและสงขลายังประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทป่าเขาและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว เช่น อุทยานแห่งชาติเขาหลวง เขาเหมน อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง การท่องเที่ยวที่ชุมชนคีรีวง อำเภอลานสกา การท่องเที่ยวชุมชนกรุงชิง อำเภอนพพิตำ หากสามารถทำการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทป่าเขากับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลได้จะสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวได้

นอกจากแนวทางการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้ว การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลด้วยกันในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล ก็นับว่าจะก่อให้เกิด การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

3. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล

เป็นการสร้างเครือข่ายทั้งระดับชุมชนและองค์กรธุรกิจ จากการศึกษาพบว่ามีเส้นทางข้ามคาบสมุทรที่สำคัญสามารถเชื่อมโยงระหว่างทะเลฝั่งอันดามัน มาสู่ทะเลสาบสงขลา และทะเลอ่าวไทยได้ โดยเริ่มตั้งแต่ปากแม่น้ำปะเหลียน ข้ามเขาบรรทัดบริเวณชุมชนบ้านตระ ลงมายังฝั่งพัทลุงในพื้นที่อำเภอตะโหมด อำเภอบางแก้วและออกทางทะเลสาบสงขลามายังอ่าวไทย ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางข้ามคาบสมุทรดังกล่าวนี้สามารถนำมาเป็นจุดเริ่มต้นที่จะเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายที่เน้นเรื่องการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลได้อีกครั้งหนึ่ง

ในระดับชุมชนนั้นทั้ง 5 จังหวัด 3 ทะเล มีองค์กรชุมชนที่ทำงานพัฒนาระดับพื้นที่และเป็นเครือข่ายสำคัญ คือ สมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนการทำงานจากนักพัฒนาเอกชนได้แก่ โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้ สมาคมหยาดฝน จังหวัดตรัง การทำงานที่ผ่านมาของเครือข่ายชาวบ้านกลุ่มนี้เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับทรัพยากรทางทะเล มีการจัดทำป่าชายเลนชุมชน (ในจังหวัดตรัง) เขตอนุรักษ์พืชพันธุ์สัตว์น้ำในบริเวณทะเลสาบสงขลา ผลของการทำกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ของเครือข่ายชาวบ้านกลุ่มนี้คือการเพิ่มขึ้นของทรัพยากรสัตว์น้ำ ที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนคือ ชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรังสามารถรักษาพะยูนไว้ได้

หากสามารถนำความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้เครือข่ายชาวประมงพื้นบ้านที่กล่าวถึงนี้ได้อย่างเหมาะสมการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในระดับเครือข่าย 3 ทะเลก็จะเกิดขึ้น และนำไปสู่การสร้างรายได้และการจัดการที่เหมาะสมต่อไป

สำหรับการสร้างเครือข่ายในระดับองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้นสามารถทำได้เช่นกัน แต่จำเป็นต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่ 3 ทะเล ทั้งนี้เพราะศักยภาพการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ทะเล มีความแตกต่างกัน มีจุดเด่น จุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไป ในฐานะของผู้ประกอบการท่องเที่ยวมักจะมองเห็นถึงข้อได้เปรียบและข้อจำกัดของแหล่งท่องเที่ยวของ 3 ทะเลอยู่แล้วระดับหนึ่ง การสนับสนุนจึงเพียงแต่ให้กลุ่มคนเหล่านั้นมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน

การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยว 3 ทะเล จะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายอีกวิธีการหนึ่ง โดยการกำหนดเส้นทาง จุดที่พักที่เหมาะสมพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีการศึกษาเรียนรู้จากการทำเส้นทางท่องเที่ยวในภาคเหนือ เส้นทางท่องเที่ยวดังกล่าวนี้อาจต้องเชื่อมโยงไปสู่จังหวัดอื่น ๆ เช่น ภาคใต้ตอนบน ลักษณะเช่นนี้จะส่งผลต่อความน่าสนใจของแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้น

4. สร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา

นอกจากแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวจำเป็นจะต้องสร้างกลุ่มและเครือข่ายทั้งในระดับพื้นที่และระดับต่างพื้นที่แล้ว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในบริเวณ 5 จังหวัด 3 ทะเล จำเป็นจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ เพื่อสร้างกระแสการท่องเที่ยวให้กระจายออกสู่วงกว้าง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนที่ได้จากการจัดประชุมเวทีชาวบ้านทั้ง 5 จังหวัดที่สามารถใช้เป็นแนวทางได้สามารถแยกแยะเป็น 2 ประเด็นที่สำคัญคือ การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และการสร้างเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษา

การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นการดึงหน่วยงานด้านการศึกษาระดับพื้นที่มามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเช่น ทำ

หลักสูตรท้องถิ่น โครงการมัคคุเทศก์ในพื้นที่ ทั้งนี้เพราะในแต่ละพื้นที่ของการท่องเที่ยวทางทะเล มักมีสถาบันการศึกษาระดับประถมศึกษาอยู่แล้ว การดึงทรัพยากรเหล่านี้มามีส่วนร่วมย่อมส่งผลต่อการหวงแหน รักษา อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็จะมีความยั่งยืน

การสร้างเครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ 5 จังหวัด ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยสถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้มีองค์ความรู้ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในระดับหนึ่งแล้วแต่ไม่สามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ในเชิงประจักษ์ได้ ถึงขนาดที่ชาวบ้านในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาให้ความเห็นว่า หากเอางานวิจัย หรือความรู้ที่มีอยู่ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เกี่ยวกับทะเลสาบสงขลา จะสามารถถมทะเลสาบสงขลาให้กลายเป็นที่ดินได้สาเหตุสำคัญที่ทำให้เสียงสะท้อนในทำนองตัดพ้อแบบนี้ออกมาได้เพราะการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่มีความต่อเนื่องซึ่งอาจเกิดจากเงื่อนไขต่าง ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้การสร้างเครือข่ายจึงต้องให้มีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างยั่งยืน

5. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ตั้งแต่การร่วมคิด เสนอแนะ ร่วมทำ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลรวมทั้งการติดตามประเมินผล การสนับสนุนการมีส่วนร่วมมักมีปัญหาในพื้นที่โดยเฉพาะวิธีคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนมักมีแนวคิดในขั้วตรงข้าม ได้แก่กลุ่มที่มีแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นกลุ่มที่มองเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวและการพัฒนาอื่น ๆ ในเชิงยั่งยืนและคุณค่า กับกลุ่มที่มีแนวคิดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ที่มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาในรูปของวัตถุและมูลค่า

โดยภาพรวมแล้วแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชน ชุมชนและองค์กรธุรกิจด้านการท่องเที่ยวได้มากนัก เพราะวิธีคิดที่ให้ความสำคัญกับมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็นตัวตั้งวิธีการอย่างหนึ่งที่จะสามารถทำให้แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรือการพัฒนาชุมชนยั่งยืนเข้าถึงชุมชนได้คือการเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชน โดยอาศัยสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อให้ชุมชนเกิดความรัก หวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับคุณค่ามากกว่ามูลค่า หากสามารถเสริมกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวได้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนก็จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันสามารถลดปัญหาความขัดแย้งได้

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวทั้ง 5 จังหวัดนั้นพบว่าหน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ได้มีความร่วมมือกันอย่างเป็นเอกภาพในการจัดการท่องเที่ยว เช่น ในพื้นที่ทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง มีหน่วยงานราชการจำนวนมากที่เข้ามาดูแลทะเลน้อย แต่หน่วยงานเหล่านั้นก็ไม่ได้มีการร่วมมือกันดูแลจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้ทำให้การจัดการเพื่อการพัฒนา หรือเพื่อการจัดการท่องเที่ยวก็มีประสิทธิภาพน้อยลงอย่างที่ไม่ควรจะเป็น

ในพื้นที่ 5 จังหวัด มีชุมชนที่สามารถสร้างเอกลักษณ์และดึงเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืนได้ เช่น ในจังหวัดสตูลมีชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ย อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ชาวเลที่เกาะสุกร แหลมมดตะนอย จังหวัดตรัง ชาวประมงในพื้นที่ทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง รวมถึงชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรัง สงขลา นครศรีธรรมราช ชาวบ้านดังกล่าวเหล่านี้มีวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับทะเลมาเป็นเวลานาน หากสามารถจัดการให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม จะทำให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวจะไม่ไปส่งผลกระทบกับวิถีชีวิตของคนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย

6. **การพัฒนาระบบสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ**

ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรส่งเสริม จัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเน้นกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เช่นกิจกรรมการพายเรือคายัคชมระบบนิเวศป่าชายเลน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ

ด้านการสื่อความหมาย ควรมีการสำรวจเก็บข้อมูลทรัพยากรที่มีความโดเด่น มีศักยภาพเพียงพอต่อการสื่อความหมาย เพื่อใช้ในการวางแผนจัดทำระบบสื่อความหมาย รวมถึงควรมีการวางแผนการจัดทำโปรแกรมการสื่อความหมายในพื้นที่ที่มีความโดเด่น มีศักยภาพเพียงพอต่อการสื่อความหมาย

ควรมีการพัฒนาระบบสื่อความหมายทั้งแบบที่ใช้คนและไม่ใช้คน ในพื้นที่ที่มีความโดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการไปเยือนแหล่ง

ให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำระบบสื่อความหมาย เช่น การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การเป็นยุวมัคคุเทศก์ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการสื่อความหมายที่มีความเหมาะสมต่อพื้นที่นั้น ๆ และบูรณาการเข้ากับระบบการศึกษาท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการสื่อความหมาย ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันผลกระทบ

ตารางที่ 108 สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับพื้นที่

แนวทางการพัฒนา	ทะเลอันดามัน	ทะเลสาบสงขลา	ทะเลอ่าวไทย
1. การสร้างอัตลักษณ์	ใช้ความได้เปรียบของทรัพยากรการท่องเที่ยว ถ้ำมรกต พะยูน ชาวเล	สร้างกิจกรรม เช่น แพตลาดน้ำ กระเช้าลอยฟ้า	นำวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มาเป็นจุดพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางทะเล
2. การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น	เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น (น้ำตก ถ้ำ การล่องแก่ง) ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต (ทะเลน้อย ซาไก) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น	เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่น ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชุมชนคีรีวงกรุงชิง
3. การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล	การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลด้วยกันในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล โดยการจัดกิจกรรม เช่น แรลลี่ 3 ทะเล การใช้ชาวประมงพื้นบ้านเป็นสื่อกลางในการสร้างเครือข่าย เพราะมีอยู่ในทุกพื้นที่		
4. การสร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา	การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับทรัพยากรของแต่ละพื้นที่ จัดทำโครงการมัคคุเทศก์ในพื้นที่ และการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่		
5. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว	ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืน ในจังหวัดสตูล มีชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ย อาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ชาวเลที่เกาะสุกร แหลมมดตะนอย จังหวัดตรัง ชาวประมงในพื้นที่ทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง รวมถึงชาวประมงพื้นบ้าน จังหวัดตรัง สงขลา นครศรีธรรมราช		
6. การพัฒนาระบบสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ	ควรมีการพัฒนาระบบสื่อความหมายทั้งแบบที่ใช้คนและไม่ใช้คน ในพื้นที่ที่มีความโดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการไปเยือนแหล่ง		

แนวทางการพัฒนาระดับนโยบาย

1. การประชาสัมพันธ์

1.1 ควรเพิ่มสื่อและความถี่ของการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

1.2 ควรมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ป่าสนทะเล พัฒนาภูมิทัศน์ให้สวยงาม ส่งเสริมให้ปลูกป่าสนทะเลเพิ่ม ควรดูแลรักษาความสะอาดด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ควรให้ความรู้ความเข้าใจในการรักษาสิ่งแวดล้อม

1.3 จัดให้มีป้าย แผนที่แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในจุดต่าง ๆ บนถนน หลักและในเมือง ย่านชุมชน และจุดสถานีขนส่งที่สำคัญ

1.4 จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยมีการแจกเอกสาร แนะนำแหล่งท่องเที่ยวและจำหน่ายของที่ระลึก สินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านตลอดจนการสาธิตการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน

1.5 สนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดกิจกรรม เทศกาลท่องเที่ยวตามประเพณีท้องถิ่น เพื่อดึงดูดใจให้ นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวมากขึ้น

1.6 ควรจัดโครงการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยเฉพาะพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ มีข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและชัดเจน ทั้งเอกสาร แผ่นพับ และอินเทอร์เน็ต

2. การสร้างสาธารณูปโภคให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

2.1 ด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดให้มีรถประจำทางวิ่งเป็นเวลาที่แน่นอน ควรสร้างศาลาที่พัก จัดให้มีห้องน้ำ ห้องสุขาเพื่อการท่องเที่ยว

2.2 จัดศูนย์บริการนักท่องเที่ยวทุกแหล่ง

2.3 ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย

2.4 ควรจัดการด้านให้ไฟฟ้าตลอดเส้นทาง

2.5 ควรมีโทรศัพท์สาธารณะ

2.6 ควรปรับปรุงขยายท่าเทียบเรือเพื่อการท่องเที่ยว

2.7 ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายหาด โดยเฉพาะบริเวณริมชายหาดควรจัดกิจกรรมกีฬาทางน้ำ เช่น การแข่งเรือ แข่งเรือใบ วินเซิร์ฟ การแข่งขันตกปลา เป็นต้น

2.8 กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวให้หลากหลาย เช่น เส้นทางท่องเที่ยวตามถนนซอยของหมู่บ้าน และสร้างเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. การอบรมชุมชุนให้มีความพร้อมกับการท่องเที่ยว

3.1 ควรจัดให้มีการอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศขั้นพื้นฐาน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ญี่ปุ่น ให้กับผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2 พัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดีและการบริการทางด้านการท่องเที่ยว และสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

4. กำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง

4.1 แหล่งท่องท่องเที่ยวแต่ละแหล่งควรกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวให้ชัดเจน ในด้านต่าง ๆ เช่น จำนวนของนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับกลุ่มของนักท่องเที่ยว สภาพภูมิอากาศ และความปลอดภัยของกิจกรรมสถานที่พักควรมีความเหมาะสม เช่น ขนาดและจำนวนของสถานที่พัก รวมทั้งความสอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ ขนาดของเรือกับจำนวนผู้โดยสารควรมีความเหมาะสม ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการรักษาดูแลความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ยามชายฝั่ง หรือยามประจำหอคอย สัญญาณเตือนภัย ป้ายบอกจุดอันตรายในแหล่งท่องเที่ยว ราคาอาหาร เครื่องดื่ม ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นมาตรฐานเดียวกัน

5. แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาล เช่น อุทยาน เขตรักษาพันธ์สัตว์ป่า ควรพัฒนาระบบการบริการอย่างเหมาะสมและให้ชุมชนมีส่วนร่วม

5.1 ด้านการบริการ ควรจัดบริการอุปกรณ์การท่องเที่ยว และการทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห่วงยาง เรือท่องเที่ยว และอุปกรณ์ดำน้ำ ฯลฯ ให้มีจำนวนเพียงพอกับนักท่องเที่ยว

5.2 ด้านที่พัก ควรจัดสถานที่พักให้เพียงกับนักท่องเที่ยว และควรมีระบบการจองห้องพักทางอินเทอร์เน็ต และควรมีห้องน้ำห้องสุขาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

5.3 ด้านอาหาร ควรจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีการกำหนดคุณภาพ มีมาตรฐานสดและใหม่ ราคายุติธรรม

5.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกควรจัดให้มีไฟฟ้าบริการตลอด 24 ชั่วโมง และมีน้ำจืดให้เพียงพอไว้สำหรับ บริการนักท่องเที่ยว ควรมีโทรศัพท์สาธารณะหรือสัญญาณโทรศัพท์ และจุดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตไว้บริการนักท่องเที่ยว

4.6 คำถามวิจัยข้อที่ 6 ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

ผลการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 6 ได้มาจากการจัดเวทีชาวบ้าน เวทีระดมความคิดเห็น และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเฉพาะการสัมภาษณ์แกนนำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ทั้ง 5 จังหวัด ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมใน

กระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองได้จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้

1. **การจัดเวทีชาวบ้านทั้งใน 5 จังหวัด** โดยชาวบ้านที่เข้าร่วมประชุมได้เห็นถึงความสำคัญในทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ตนเองมี กล่าวคือ เมื่อมีหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ จากภายนอกให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองแล้ว ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมเหล่านั้นจะมองเห็นคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเองขึ้นมา เช่น มีการถกเถียงพูดคุยเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองทั้งในแง่ของทรัพยากรในอดีตว่ามีอะไรบ้าง ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพราะอะไร และถ้าหากจะให้มีความสมบูรณ์เช่นในอดีตอีกชาวบ้านจะต้องทำอย่างไรบ้าง หรืออยากขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างไร

จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านในพื้นที่ทั้ง 5 จังหวัดที่มีชุมชนตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรส่วนรวมของชุมชนอยู่แล้ว อีกทั้งแนวคิดเรื่องทรัพยากรส่วนรวมได้เปลี่ยนไปจากอดีตที่เคยคิดว่าทรัพยากรส่วนรวมเหล่านั้น เช่น ทะเล ป่า สัตว์ทะเล ชายหาด เป็น "**ของหลวง**" วิธีคิดเช่นนี้ทำให้การดูแลรักษา ความรักและหวงแหนมีน้อย แต่ปัจจุบันชาวบ้านเข้าใจว่าทรัพยากรในชุมชนเป็นของชุมชน คนในชุมชนมีหน้าที่ดูแลรักษา เฝ้าระวังไม่ให้มีปัญหา เช่น ชาวบ้านที่มีอาชีพประมงพื้นบ้านในฝั่งอันดามันทั้งจังหวัดตรังและสตูลมีการจัดทำป่าชายเลนชุมชนขึ้นในหลายพื้นที่ หรือการดูแลเฝ้าระวังไม่ให้ประมงพาณิชย์ โดยเฉพาะ เรืออวนลาก เรืออวนรุน เข้ามาทำประมงในเขต 3,000 เมตร ห่างจากชายฝั่ง เพราะเป็นการทำลายทรัพยากรทางทะเล ที่นอกจากจะส่งผลต่ออาชีพของชาวประมงโดยตรงแล้วยังทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วย

ชาวประมงบางส่วน รวมทั้งบริษัทเรือนำเที่ยวบางรายไม่ใช้สมอเรือแล้วเพราะพวกเขามีความเข้าใจว่าการใช้สมอเรือส่งผลถึงปะการัง และได้ใช้เชือกฝูกทุ่นที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ โดยสามารถดูได้จากการท่องเที่ยวในทะเลตรังและสตูล

ในส่วนของชาวบ้านในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาบสงขลา ชาวบ้านที่เข้าร่วมกับกระบวนการวิจัยมีความวิตกกังวลเรื่องความเปลี่ยนแปลงของทะเลสาบสงขลา มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อรักษาทรัพยากรให้มีความยั่งยืน ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยวด้วย และมีโครงการที่ชาวบ้านคิดขึ้นเอง เช่น การปลูกป่าป้องกันแนวกันคลื่นในพื้นที่รอยต่อของทะเลน้อยและทะเลหลวงในพื้นที่ตอนบนของทะเลสาบสงขลา เพราะเกลงว่าหากไม่มีต้นไม้เป็นแนวป้องกันคลื่นในอนาคตจะส่งผลให้ทะเลน้อยและทะเลหลวงถูกกระแสน้ำพัดชายฝั่งให้แผ่นน้ำติดต่อกันได้ หากเป็นเช่นนั้นจริงก็จะไม่มีทะเลน้อยเหมือนในปัจจุบัน

ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลบริเวณอ่าวไทยนั้นชาวบ้านที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยมีความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเช่นกัน แต่เห็นได้ว่า การทำประมงพื้นบ้านและประมง

พาณิชย์ในทะเลอ่าวไทยยังคงเร่งการผลิตและส่งผลต่อความยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ เช่น ยังคงมีเรืออวนรุน อวนลากในทะเลอ่าวไทย

2. **การสัมภาษณ์เชิงลึก** การที่นักวิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล นับเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลให้ชาวบ้านในพื้นที่เกิดความรักและความหวงแหนทรัพยากรของตนเองเช่นกัน การเข้าไปสัมภาษณ์จะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มองว่ามีบุคคลจากภายนอกให้ความสำคัญกับทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง ลักษณะเช่นนี้เป็นบุคลิกภาพของคนในพื้นที่ 5 จังหวัด นั่นคือ มักมองไม่เห็นถึงความสำคัญในเรื่องที่อยู่ใกล้ตัว ดังที่มีคำกล่าวว่า “หนัง (ตะลุง) โนราห์ บ้านเองเล่นไม่หรอย” ลักษณะเช่นนี้เมื่อคนภายนอกเข้าไปศึกษาหรือสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นคุณค่าเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของตัวเองขึ้นมา

อย่างไรก็ตามแม้ว่าชาวบ้านส่วนหนึ่งได้เกิดความรัก ความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเองขึ้น ทั้งจากโครงการวิจัยและโครงการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความพยายามเข้าไปสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ แต่แนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยังไม่ได้เข้าไปสู่ชาวบ้านส่วนใหญ่ในพื้นที่ ลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในกลุ่มคน 2 กลุ่ม และพบในทุกพื้นที่ที่ผู้วิจัยเข้าไปสัมผัส ได้แก่กลุ่มคนที่มีแนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับกลุ่มคนที่มีแนวคิดเรื่องการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ความขัดแย้งไม่ได้กระจายออกมากนักเพราะชาวบ้านมีระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติเป็นตัวประสานอยู่ หากว่าหน่วยงานใดต้องการเข้ามาดูแลจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ประเด็นแรก ๆ ที่ควรนำมาพิจารณาคือการสร้างความเข้าใจในเรื่องวิธีคิดเรื่องของการพัฒนาเหล่านั้นให้ชัดเจนก่อน

บทที่ 5 บทสรุป

5.1 บทสรุป

การศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล: ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย เป็นความพยายามที่จะศึกษาเพื่อตอบคำถามวิจัย 6 ข้อ โดยศึกษาในพื้นที่ 5 จังหวัด คือ ตรัง สตูล สงขลา พัทลุง และนครศรีธรรมราช พื้นที่เหล่านี้ตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ของ 3 ทะเล คือ ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ซึ่งทั้ง 3 ทะเล มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างของทรัพยากรทางทะเล รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ละแหล่งก็มีความโดดเด่นของทรัพยากรและกิจกรรมที่แตกต่างกัน การนำเสนอในบทสรุปนี้เป็นการนำเสนอตามคำถามวิจัยทั้ง 6 ข้อ ดังนี้

จากการศึกษาเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัด สามารถสรุปได้ดังนี้

จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ทีเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังเห็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังด้านการมีส่วนร่วมชุมชนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.87) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.80) และด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x}$ =2.79) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.03) และมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติพิจารณาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านสาธารณูปโภค มีศักยภาพสูงสุด ($\bar{x}$ =2.41) รองลงมาศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางและสถานที่พัก ($\bar{x}$ =2.39) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.34) ตามลำดับ

จังหวัดสตูล พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ในด้านสถานที่พักมีศักยภาพ อยู่ใน

ระดับสูงสุด ($\bar{x}$ =2.59) รองลงมา คือ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.50) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.37) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สูงสุด ($\bar{x}$ =2.87) รองลงมา คือด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.80) และด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.79) ตามลำดับ

จังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง มีความเห็นต่อศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อศักยภาพการท่องเที่ยวด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =2.59) รองลงมาด้านความปลอดภัย, ด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.58) และด้านความพร้อมของสถานที่ ($\bar{x}$ =2.56) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง เห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในภาพรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$ =2.82) รองลงมาด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.74) และด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.70) ตามลำดับ

จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีความเห็นต่อศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวมีเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.86) รองลงมาด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$ =1.99) ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =1.97) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา เห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีด้านความปลอดภัยสูงสุด ($\bar{x}$ =2.71) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.60), ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.58)

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.34) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.38) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.36) ด้านความสะดวกของการเดินทาง, ด้านสถานที่พัก, ด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.35) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเลในภาพรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยว มีความเห็นว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความสะดวกของการเดินทาง สูงสุด ($\bar{x}$ =2.78) รองลงมา ด้านความพร้อมของสถานที่ ($\bar{x}$ =2.76) และด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$ =2.74)

นอกจากนี้สามารถสรุปประเด็นเกี่ยวกับศักยภาพในภาพรวมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะ ทะเล จากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด มีลักษณะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล กลุ่มทะเลอันดามัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง และสตูล มีลักษณะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่สำคัญคือ หาดทราย ปะการัง ถ้ำ เกาะ ป่าชายเลน ซึ่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลาย ส่งผลถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลที่หลากหลายตามไปด้วย ทำให้การท่องเที่ยวทางทะเลของฝั่งอันดามันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ส่วนหนึ่งที่เป็นเช่นนี้เพราะการท่องเที่ยวทางตอนบนของทะเลอันดามันเริ่มอยู่ในภาวะอิ่มตัว แหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อเช่น เกาะม้า เกาะเชือก เกาะแหวน เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะเภตรา เกาะเหลาเหลียง เกาะลิดี เกาะอาดังราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะตะรุเตา เป็นต้น ความสวยงามของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก การเข้ามาของนักท่องเที่ยวในทะเลอันดามันมักจะใช้ระยะเวลาในการมาท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 2 วัน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดตรังและสตูลนั้น ยังไม่ถูก

รบกวนจากกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวหากเปรียบเทียบกับภูเก็ต หรือพังงา แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จึงมีสภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติอยู่มาก

ในทะเลจังหวัดตรัง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงสภาพธรรมชาติค่อนข้างมาก โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าชายเลน ปะการัง และสัตว์น้ำ รวมทั้งชายหาดบางแห่งยังไม่ถูกรบกวนจากกระแสการท่องเที่ยวมากนัก โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเกาะลิบง บริเวณแหลมจุโหย ซึ่งถือเป็นแหล่งอาศัยของนกน้ำหลายชนิด จึงเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมมาดูนก โดยเฉพาะในหน้าหนาวประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมของทุกปี นอกจากนี้บริเวณเกาะลิบงยังมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งในทะเลตรังเป็นแหล่งอาศัยที่สำคัญของพะยูน ซึ่งเป็นหนึ่งในสัตว์ป่าสงวนหนึ่งใน 15 ชนิดของประเทศไทย บริเวณดังกล่าวมีแหล่งหญ้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์ทางจังหวัดตรังจึงเลือกพะยูนเป็นสัตว์สัญลักษณ์นำเที่ยวประจำจังหวัด พะยูนจึงเป็นสัญลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่นิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นจำนวนมาก โดยอาศัยความรู้ว่าเมื่อมีพะยูนแสดงว่าทรัพยากรทางทะเลในบริเวณนั้นน่าจะยังคงมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลอยู่

สำหรับจังหวัดสตูล เกาะที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา จะมีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ส่วนหมู่เกาะที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ เกาะอาดังราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะลิดี ซึ่งนอกจากจะมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญแล้ว ยังเป็นที่อยู่อาศัยชุมชนชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ย ซึ่งยังคงวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบชาวเลที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้ไม่น้อย โดยเฉพาะในช่วงพิธีลอยเรือ (วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 และ เดือน 11)

นอกจากลักษณะด้านพื้นที่ทำให้ศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทะเลอันดามันดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติบริเวณนี้แล้ว เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวชื่นชอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทะเลอันดามัน คือ ลักษณะของภูมิประเทศ ที่ชายทะเลฝั่งอันดามันมีพื้นที่ราบขนาดใหญ่จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับฝั่งทะเลอ่าวไทย ทำให้ชาวบ้านไม่นิยมตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่อดีตมากนัก พบว่า การตั้งถิ่นฐานในหลายพื้นที่ของชายฝั่งทะเลอันดามัน เพิ่งเริ่มต้นมาไม่นานนัก ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้ถูกบุกรุกทำลาย

ส่วนกรณีของชาวประมงพื้นบ้านในฝั่งอันดามัน แม้ว่าได้ตั้งถิ่นฐานมานานแล้วแต่การทำประมงในอดีตจะไม่นิยมตั้งหลักแหล่งทำมาหากินที่มั่นคงถาวร มีการย้ายที่ทำประมงไปเรื่อย ๆ ไม่ได้มีการจับจองพื้นที่ ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้เพิ่งมาจับจองพื้นที่ตั้งหลักแหล่งที่มั่นคง

เมื่อไม่นานเช่นเดียวกัน อีกทั้งการที่ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามที่มีหลักคิดเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลว่าเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานให้จำเป็นจะต้องดูแลรักษาอย่างดี เชื่อว่าทรัพยากรเหล่านั้นเป็นของส่วนรวม ในขณะที่ชาวประมงพื้นบ้านจำนวนมากเชื่อว่าทะเลเป็นแหล่งหม้อข้าวหม้อแกงของชุมชน ชุมชนจะต้องร่วมกันดูแลรักษา ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน วิธีการคิดของชาวประมงพื้นบ้านในทะเลอันดามันเช่นนี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังและสตูลอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

เงื่อนไขที่สำคัญอีกประการ คือ การส่งเสริมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวฝั่งอันดามันเป็นอย่างมาก เช่น การประกาศให้ถ้ำมรกตเป็นแหล่งท่องเที่ยว Unseen Thailand การจัดพิธีวิวาห์ใต้สมุทรทุกปี ที่เกาะกระดานจังหวัดตรัง เป็นต้น ยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างพื้นที่รู้จักและต้องการมาเที่ยวชมความงาม

นอกจากนี้บุคลิกภาพของชาวบ้านในฝั่งอันดามันมีผลให้นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่มีมุมมองว่าชาวบ้านในฝั่งอันดามันเป็นคนที่ให้การต้อนรับมีมิตรไมตรีกับคนต่างพื้นที่ มีมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งประเด็นนี้เป็นมุมมองที่คนภายนอกมองว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในฝั่งอันดามันมีอัธยาศัยมาเที่ยวแล้วรู้สึกว่าชาวบ้านมีความเป็นกันเอง ไม่ค่อยมีข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมมากเมื่อเปรียบเทียบกับชาวบ้านในชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

1.2 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล กลุ่มทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราชและสงขลา ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมักเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนในพื้นที่ คนในท้องถิ่นนิยมท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวแหลมสมิหลา เกาะยอ หาดทรายแก้ว หาดสะกอม อุทยานนกน้ำคูขุด หาดแสนสุขลำปำ ทะเลน้อย หาดขนอม หาดหินงาม หาดปิติ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเหล่านี้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยังไม่นิยมมากนักหากเปรียบเทียบกับฝั่งอันดามัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวโดยมากก็เพื่อพักผ่อนในช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เป็นคนในพื้นที่เพราะแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไม่ไกลกับชุมชน เช่น หาดสมิหลาตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา คนในสงขลาจึงใช้เป็นแหล่งปิกนิก ใช้เวลาว่างให้คนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลบริเวณทะเลน้อย ถือว่ามีความโดดเด่น โดยเฉพาะการที่ทะเลน้อยเป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ เป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา มีพันธุ์บัวและเป็นแหล่งนกน้ำนานาชนิด เป็นแหล่งผลิตภัณฑ์กระจูดที่มีชื่อเสียง ทำให้

แหล่งท่องเที่ยวทะเลน้อยเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทะเลน้อยนับเป็นแหล่งที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

เงื่อนไขสำคัญที่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย มีลักษณะโดดเด่นเพราะพื้นที่ท่องเที่ยวมักตั้งอยู่ใกล้กับชุมชน ทั้งนี้เพราะภูมิประเทศของพื้นที่ฝั่งทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมีลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของคนมาตั้งแต่อดีตทำให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของเกาะและทะเลมีความแตกต่างกับฝั่งอันดามัน กล่าวคือเมื่อมีคนตั้งถิ่นฐานถาวรมานานทำให้ส่งผลกระทบกับความสมบูรณ์ของธรรมชาติค่อนข้างมาก เช่น บริเวณหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลกับตัวอำเภอ การเดินทางไปมาสะดวก มีนักท่องเที่ยวในพื้นที่เข้ามาเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น นอกจากนี้ที่หาดสมิหลายังได้มีการนำทรายจากภายนอกมาถมบริเวณชายหาดเพื่อป้องกันการพังทลายของชายหาดในบริเวณนั้นด้วย

ในบริเวณทะเลสาบสงขลา เช่น ที่ทะเลน้อย ลำปำ เกาะยอ อุทยานนกน้ำคูขุด เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่นักท่องเที่ยวเล่นน้ำไม่ได้ เพราะไม่มีหาดทรายที่มีสภาพสมบูรณ์เหมาะสำหรับการเล่นน้ำ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวทะเลสาบสงขลาจึงมักมาเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติมารับประทานอาหารร่วมกับครอบครัวนักท่องเที่ยวหลัก คือ นักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นตั้งอยู่และแหล่งใกล้เคียง เช่น จากการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดพัทลุงพบว่าเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเองถึง 88%

2. ศักยภาพด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ 5 จังหวัด

2.1 ด้านความพร้อมของสถานที่ หมายถึงความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่าความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเลนั้นมีความพร้อมของสถานที่ซึ่งแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของความใกล้ – ไกล ของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด จากการสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ข้อสรุปว่าแม้แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีระดับความพร้อมของสถานที่ไม่เท่ากันแต่ส่วนนี้จะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาได้เหมือนกัน เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่จังหวัดสตูลยังไม่มีไฟฟ้าที่พอเพียงทำให้ไม่มีความทันสมัยเข้าไปเที่ยวมาก ลักษณะเช่นนี้เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่เพราะไม่มีไฟฟ้า เป็นต้น

2.2 ด้านความสะดวกของการเดินทาง จากการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่าแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดสงขลา การเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของจังหวัดสงขลาทำได้สะดวก เพราะส่วนมากแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้กับชุมชน

แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองหาดใหญ่ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวโดยเฉพาะที่แหลมโพธิ์

แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดตรัง การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังสามารถทำได้สะดวก มีทางเลือกในการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้จังหวัดตรังยังเป็นจุดเชื่อมต่อของการท่องเที่ยว เช่น หากนักท่องเที่ยวต้องการไปเที่ยวที่เกาะรอก เกาะลันตา สามารถใช้ตรังเป็นจุดเชื่อมต่อได้ ทั้งนี้เพราะตรังมีท่าเรือที่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในทะเลอันดามันได้สะดวก เช่น มีท่าเรือปากเม็ง เจ้าไหม ควนตุ้งกู หาดสำราญ ตะเสะ การเดินทางโดยถนนในพื้นที่จังหวัดตรังมีเส้นทางที่สะดวก นับได้ว่าศักยภาพด้านการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก ของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลจังหวัดตรังอยู่ในระดับสูง

แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของจังหวัดสตูล สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ การคมนาคมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย มีเรือหลายขนาดให้เลือก แต่สตูลไม่ใช่เมืองที่เป็นทางผ่าน ผู้ที่ต้องการมาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลเกาะมีทั้งใกล้และไกล มีความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลบางแหล่งในสตูลมีไฟฟ้าใช้ได้ไม่ตลอดทั้งคืน

แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดพัทลุง มีศักยภาพการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เพราะแหล่งท่องเที่ยวทางเกาะและทะเลของจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ทั้งยังเป็นทางผ่าน เช่น แหล่งท่องเที่ยวทะเลน้อยและหาดแสนสุขลำปำ ตั้งอยู่ไม่ไกลถนนสายหลักของภาคใต้ (ถนน A-4) ทำให้นักท่องเที่ยวแวะพักหรือรับประทานอาหาร ก่อนที่จะเดินทางไปยังจุดมุ่งหมายต่อไป นอกจากนี้มีการสร้างถนนสายหัวป่า-ไสกลิ้ง ซึ่งเป็นถนนยกระดับข้ามทะเลสาบสงขลา ทำให้การเชื่อมต่อระหว่างชุมชนในคาบสมุทรสทิงพระฝั่งจังหวัดสงขลาและนครศรีธรรมราชกับฝั่งจังหวัดพัทลุง เป็นไปได้โดยสะดวกมากยิ่งขึ้น จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่ทะเลน้อยมากยิ่งขึ้น

ศักยภาพด้านการเดินทางของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทำได้ไม่สะดวกมากนัก เพราะไม่มีรถโดยสารประจำทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่อ่าวขนอม

2.3 ด้านสถานที่พัก หมายถึงสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวใช้เพื่อพักค้างคืน การการสอบถามนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามตามที่กล่าวมาแล้วนั้นพบว่าศักยภาพด้านที่พักของทุกพื้นที่นั้นพบว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่าที่พักในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 จังหวัด มีอยู่อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดตรัง

กล่าวคือมีทั้งโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล โฮมสเต อุทยานแห่งชาติทางทะเล หรือสถานที่กางเต็นท์ สรุปได้ว่ามีทางเลือกที่หลากหลายเกี่ยวกับที่พักในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของ 5 จังหวัด

2.4 ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สิ่งที่อยู่ในพื้นที่โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและมีความดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น ความสมบูรณ์ของปะการัง ความสมบูรณ์ของป่าชายเลน ทัศนียภาพและสภาพภูมิทัศน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ความเหมาะสมและความสวยงาม

ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้ง 5 จังหวัด 3 ทะเล มีความแตกต่างกันและเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จะสอดคล้องกับคำถามวิจัยในประเด็นอื่น คือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า ในทะเลอันดามันมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายมาก แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งมีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น เกาะตะรุเตา อาดัง ราวี หลีเป๊ะ ในจังหวัดสตูล หรือการใช้ชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ยเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่น่าสนใจเพิ่มขึ้น การที่จังหวัดตรังมีการประชาสัมพันธ์เรื่องถ้ำมรกต การใช้พะยูนเป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเองก็สามารถมองภาพพะยูนว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลได้ อีกทั้งการใช้พะยูนเป็นสื่อยังทำให้คนทุกกลุ่มที่อาศัยทะเลเป็นช่องทางหารายได้ เช่น กลุ่มคนที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว ชาวประมงพื้นบ้านที่อาศัยความสมบูรณ์ของท้องทะเลในการดำรงชีวิต หน่วยงานราชการที่ต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล เรียนรู้ร่วมกันว่าการใช้พะยูนเป็นสื่อนั้นสามารถทำให้คนกลุ่มเหล่านี้เข้าถึงความต้องการของตนเองได้ ทุกคนจึงรู้สึกหวงแหนและร่วมกันไม่ทำลายพะยูน เป็นต้น หรือกระทั่งวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่เกาะสุกรที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ ความหลากหลายของทรัพยากร นำไปสู่ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวสามารถสร้างแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสบรรยากาศของทรัพยากรและกิจกรรมได้มากยิ่งขึ้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยวบริเวณอ่าวไทยมีความหลากหลายน้อยกว่าอันดามันมาก อีกทั้งแต่ละแหล่งยังไม่สามารถสร้างอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นขึ้นมาได้ ทำให้ความนิยมของนักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่โดยเฉพาะต่างชาติยังไม่มากเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามเป็นความพยายามของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่จะทำให้การท่องเที่ยวบริเวณอ่าวไทยมีความคึกคักขึ้นจึงได้สร้างสัญลักษณ์บางอย่างขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น โลมาสีชมพูบริเวณอ่าวขนอม โดยการที่ชาวบ้านพยายามรักษาดูแล ไม่ไปรบกวน เพื่อใช้โลมาเป็นสัญลักษณ์การท่องเที่ยวเช่นเดียวกับที่จังหวัดตรังใช้พะยูนเป็นสัญลักษณ์

สำหรับกรณีของทะเลสาบสงขลานั้น พบว่า ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความเป็นอัตลักษณ์สูง แต่ความหลากหลายของทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยวยังมีน้อย เช่น ไม่สามารถเล่นน้ำได้ ทำให้นักท่องเที่ยวจากต่างพื้นที่โดยเฉพาะชาวต่างชาติสนใจมาเที่ยวน้อย

2.5 ด้านสาธารณูปโภค หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในช่วงที่มาเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ แหล่งอาหาร การเข้าถึงความช่วยเหลือในกรณีที่ประสบอุบัติเหตุ ฯลฯ พบว่าในทุกพื้นที่มีระบบสาธารณูปโภคที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการท่องเที่ยวของทุกพื้นที่ล้วนต้องการให้มีการจัดการสาธารณูปโภคที่ดี เป็นนโยบายที่ชัดเจนของทุกจังหวัด

2.6 ด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความสะดวกและปลอดภัยของพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน พบว่าศักยภาพของการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลทั้งใน 5 จังหวัดมีความใกล้เคียงกัน คือ มีความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง เช่น ในกรณีของการเดินทางโดยเรือ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจะประสานกับชาวประมงพื้นบ้านที่มีความรู้เรื่องทะเลดี ในการให้เป็นผู้บังคับเรือ หากว่าในทะเลมีคลื่นลมแรง ผู้ขับขี่เรือจะบอกกล่าวกับนักท่องเที่ยวให้รับรู้และจะไม่ยอมพานักท่องเที่ยวออกไป

ในกรณีของการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในบริเวณทะเลอันดามัน จะมีฤดูกาลท่องเที่ยวที่แน่นอน คือ ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวอยู่ระหว่างเดือนตุลาคม – พฤษภาคม ของทุกปี หลังจากนั้นจะปิดการท่องเที่ยว ลักษณะเช่นนี้นับเป็นการป้องกันในเรื่องของความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวได้วิธีการหนึ่ง

แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลบางแหล่งที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชนและกลายเป็นแหล่งชุมนุมของวัยรุ่นในพื้นที่ในช่วงเวลากลางคืน ถูกมองว่ามีความเสี่ยงในความปลอดภัย เช่น หาดสมิหลา หาดแสนสุขลำป่า ในกรณีเช่นนี้หากต้องการแก้ปัญหาเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องมีมาตรการดูแลความเรียนร้อยในช่วงกลางคืนที่เหมาะสม ในปัจจุบันพบว่า หาดแสนสุขลำป่ามีการดูแลเรื่องความปลอดภัยได้ดี เพราะเป็นพื้นที่ปิด ส่วนหาดสมิหลานั้นยังจัดการเรื่องความปลอดภัยได้น้อยกว่า เพราะลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป็นชายหาดยาว และเส้นทางเป็นทางผ่าน

2.7 ด้านกิจกรรม ได้แก่การที่แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ มีกิจกรรมที่มีความตื่นเต้น เสี่ยงภัย และโลดโผน หรือไม่ มีกิจกรรมศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ มีกิจกรรมชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ มีกิจกรรมศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งบันเทิงเริงรมย์ ได้มีโอกาสทำกิจกรรมและใช้เวลาว่างกับครอบครัว หรือไม่

ศักยภาพด้านกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลสามารถวิเคราะห์ได้เป็นสองกลุ่ม คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอันดามัน พบว่ามีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น เล่นน้ำ ดูปะการังทั้งน้ำตื้นและน้ำลึก ชมธรรมชาติ การปีนหน้าผา การตกปลา ตกหมึก ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวในฝั่งทะเลอ่าวไทยและทะเลสาบสงขลามีอยู่ค่อนข้างจำกัด เพราะทรัพยากรการท่องเที่ยวมีน้อยกว่า กิจกรรมที่สำคัญคือ การเที่ยวชมธรรมชาติ เช่น การดูนกน้ำ การดูแหล่งบัว บางแหล่งมีการเล่นน้ำ

ความแตกต่างกันของกิจกรรมระหว่างทะเลอันดามัน กับทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ต้องแสวงหากิจกรรมมาเสริมเพื่อให้เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยว เช่น การที่เทศบาลนครสงขลาใช้หาดสมิหลาเป็นเวทีจัดกิจกรรมทุกคืนวันเสาร์ หรือการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุงได้นำรถห้องสมุดเคลื่อนที่และอินเทอร์เน็ตมาบริการประชาชนบริเวณหาดแสนสุขลำปำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดแข่งขันหรือจัดงานประเพณีประจำปีต่าง ๆ อีกด้วย

2.8 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ โอกาสของชุมชนในการเข้าร่วมดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว ความเป็นมิตรจากคนในชุมชน เป็นต้น

ศักยภาพในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าในทุกพื้นที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในลักษณะที่ใกล้เคียงกันได้แก่ การที่ชุมชนได้มีโอกาสเข้าไปร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น จัดโฮมสเตในชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน หรือกระทั่งการมีส่วนร่วมในการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยการขับเรือท่องเที่ยวซึ่งทางฝั่งอันดามัน (จังหวัดตรังและสตูล) จะใช้เรือหัวโทง (เรือหางยาว) โดยที่ธุรกิจการท่องเที่ยวจะมีการประสานงานกับแกนนำชาวบ้านเพื่อให้ขับเรือบริการนักท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวเป็นผู้ไปติดต่อกับชาวบ้านโดยตรงเพื่อให้พาไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยที่ชาวบ้านกลุ่มนี้จะใช้เรือประมงมาดัดแปลงเป็นเรือท่องเที่ยวและจัดหาอุปกรณ์เช่น เสื้อชูชีพ อุปกรณ์ดำน้ำให้นักท่องเที่ยวเอง บางกรณีในการท่องเที่ยวทางฝั่งอันดามันชาวบ้านได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนยังนับว่ามีข้อจำกัดหลายประการที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าถึงการจัดการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ได้ ที่มีอยู่ก็ยังน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัททัวร์

ในบริเวณทะเลสาบสงขลา (พัทลุง สงขลา) ชุมชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยการขับเรือบริการนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน แต่ขนาดของเรือจะมีขนาดเล็กกว่าฝั่งอันดามัน วิธีการจัดการของการบริการเรือแก่นักท่องเที่ยวในบริเวณทะเลน้อย และอุทยาน

นกน้ำคูขุดพบว่า ชาวบ้านจะตั้งเป็นกลุ่มแบบหลวม ๆ แล้วมารอในจุดที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมาก เพื่อนำชมทะเลสาบสงขลา ทะเลบัว เป็นต้น นอกจากนี้ชาวบ้านที่ทะเลน้อยได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่สำคัญคือ ผลิตภัณฑ์กระจูดซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญของชุมชน โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การผลิตและจำหน่าย การจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระจูดนับว่าเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ทางหนึ่ง

ส่วนทางฝั่งอ่าวไทย (สงขลา นครศรีธรรมราช) ชุมชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในลักษณะของการบริการนักท่องเที่ยว เช่น การให้บริการอาหารและสินค้าพื้นบ้าน การสร้างสรรค์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น บริการเรือกล้วย บริการห่วงยาง นอกจากนี้ชุมชนได้มีโอกาสเข้าไปตัดสินใจเชิงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว เช่นการที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำหนดนโยบายของตนเองในการท่องเที่ยว การสร้างสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

จังหวัดตรัง พบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังนิยมเข้ามาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวที่เกาะกระดานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 และนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้งสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีโอกาสเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังโดยมากับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 และนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 3-4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวใช้ระยะเวลามากว่า 1 เดือน สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 31.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติทราบข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 57.0) ,(ต่างชาติ 72.0) ส่วนด้านความต้องการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 ชาวต่างชาติ 82.0) ความต้องการด้านกิจกรรมต้องการมาเพื่อว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 , ชาวต่างชาติ 34.0) และ

สาเหตุแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0 , ชาวต่างชาติ 39.0)

จังหวัดสตูล นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอังราวีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 61.0 ชาวต่างชาติ 44.0) และในการเดินทางนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 70.0 , ชาวต่างชาติ 44.0) และมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 54.0 , ชาวต่างชาติ 56.0) ส่วนจำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เข้ามาเป็นครั้งแรก สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 68.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 87.0 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ระยะเวลา 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 39.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลา มากกว่า 1 เดือนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 43.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อเพื่อสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 61.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทราบข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 12.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 27.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.0 ความต้องการด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการดำน้ำ และเดินออกกำลังกายและเดินเล่น สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 15.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการทำกิจกรรมว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 21.0 สาเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยวเพราะชุมชนมีความเป็นมิตรและเป็นกันเองสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 16.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาด้วยสาเหตุของสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0

จังหวัดพัทลุง นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวหาดแสนสุขลำปำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 58.0, ต่างชาติ 62.0) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 64.0 ,ชาวต่างชาติ 38.0) และนิยมเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 76.0 ,ต่างชาติ 44.0) และนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 52.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งจังหวัดพัทลุงโดยใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวน้อยกว่า 1 วันสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเข้าท่องเที่ยวใช้ระยะเวลา 1-2 วันสูงสุด คิดเป็นร้อย

ละ 38.0 ส่วนการทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติทราบจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 48.0 ,ต่างชาติ 86.0) ส่วนด้านความต้องการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0, ชาวต่างชาติ 80.0) และความต้องการด้านกิจกรรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการทำสูงสุด คือ ชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 16.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการทำสูงสุดคือ มาปิกนิก คิดเป็นร้อยละ 38.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวด้วยสาเหตุเพราะการเดินทางสะดวกสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่เหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 44.0

จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่แหลมสมิหลาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 52.0 , ชาวต่างชาติ 67.9) ส่วนการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่จะมาครอบครัวหรือญาติสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 45.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมาโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมารถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 การใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยกว่า 1 วัน สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 52.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.9 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างทราบจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 62.0 , ชาวต่างชาติ 60.7 ฉะนั้นเมื่อพิจารณาความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0 , ชาวต่างชาติ 51.8) และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการด้านการทำกิจกรรมไม่แตกต่างกัน คือ ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเลสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 39.0 , ชาวต่างชาติ 60.7) และสาเหตุแรงจูงใจด้านสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0 , ชาวต่างชาติ 41.1)

จังหวัดนครศรีธรรมราช นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนใหญ่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวเขาพลายดำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวอ่าวขนอมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 ด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางกับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามากับเพื่อนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 80.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 71.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถบริษัททัวร์สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก (1ครั้ง) สูงสุด คดเป็นร้อยละ 55.0 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่จะเคยเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวประมาณ 2-3 ครั้ง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 84.0 เมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเพียง 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 22.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติทราบข้อมูลจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 67.0 , ชาวต่างชาติ 76.0) ส่วนความต้องการที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 57.0 , ชาวต่างชาติ 86.0) และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการทำสูงสุด ว่ายน้ำ/เล่นน้ำ คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 36.0 ชาวต่างชาติ 20.0) ส่วนสาเหตุและแรงจูใจที่เข้าท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 29.0 ,ชาวต่างชาติ 38.0)

ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไร

ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม ทำให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ใน 8 ด้านที่ทำการศึกษา คือ ด้านความพร้อมของสถานที่ , ด้านความสะดวกของการเดินทาง, ด้านสถานที่พัก, ด้านสภาพแวดล้อม, ด้านสาธารณูปโภค, ด้านความปลอดภัย, ด้านกิจกรรม, ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการจากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างมีความต้องการ ดังนี้

จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังมีความต้องการด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.33) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.44) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.37) และด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.34) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.61) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$ =2.67) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.66) และด้านด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.62) ตามลำดับ

จังหวัดสตูล พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.43) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.71) รองลงมา คือด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$ =2.59) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.54) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.78) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.75) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.74) ตามลำดับ

จังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.43) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.55) รองลงมา คือด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.50) และด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.49) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.66) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความพร้อมของสถานที่สูงสุด ($\bar{x}$ =2.90) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.74) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.68) ตามลำดับ

จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลามีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =1.95) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =1.98) รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =1.97) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =1.96) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลามีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.45) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =2.64) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.54) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.52) ตามลำดับ

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.36) และเมื่อ

พิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$ =2.45) รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.42) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.40) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.79) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.78) และด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.73) ตามลำดับ

ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตประกอบด้วยอะไรบ้าง

ทะเลอันดามัน แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ในพื้นที่ทะเลอันดามัน ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดตรังและสตูล ที่สำคัญคือ หาดปากเมง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ - หาดราชมงคล หาดฉางหลาง หาดยาว หาดหยงหลิง – หาดสั้น การท่องเที่ยวทะเลตรัง (เกาะม้า เกาะเชือก - เกาะแหวน เกาะไหง เกาะมุก – ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะแหวน เกาะลิบง เกาะรอก) เกาะสุกร ถ้ำเจ้าไหม - ถ้ำเจ้าคุณ แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้อยู่ในพื้นที่จังหวัดตรัง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสตูลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ประกอบด้วย แหลมตันหยงโปและหาดทรายขาว อุทยานแห่งชาติตะรุเตา หมู่เกาะอาดัง-ราวี สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตพื้นที่อันดามัน ได้แก่ แหลมไทร และเกาะตะเกียง ในพื้นที่จังหวัดตรัง และ หมู่เกาะบุโหลน เกาะเขาใหญ่ – ปราสาทหินพันยอด หมู่เกาะลิดี ในจังหวัดสตูล

ทะเลสาบสงขลา แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงและสงขลา (ส่วนที่มีพื้นที่ติดกับทะเลสาบสงขลา) ที่สำคัญคือ ทะเลน้อยและหาดแสนสุขลำป่า ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง และ การท่องเที่ยวเกาะยอ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง แหลมจองถนนหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ในจังหวัดพัทลุง และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ (คูขุด) ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ทะเลอ่าวไทย แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันในทะเลอ่าวไทย ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ในพื้นที่ติดอ่าวไทย และแหล่งท่องเที่ยวในนครศรีธรรมราช ที่สำคัญคือ หาดสมิหลา ในจังหวัดสงขลา อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ อ่าวขนอม หาดในเพลา หาดหน้าด่าน หาดในเปร็ต อ่าวท้องหยี เขาพลายดำ เขาพลายดำ หาดหินงาม หาดคอเขา (หาดปิติ) ในจังหวัดนครศรีธรรมราชตอนบน

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในทะเลอ่าวไทย คือ แหลมตะลุมพุก ในบริเวณอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และหาดทรายแก้ว จังหวัดสงขลา

แนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

แนวทางการพัฒนาระดับพื้นที่ เป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถจัดการได้ด้วยชุมชนเอง ได้แก่ การสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล สร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และการพัฒนาระบบสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ

แนวทางการพัฒนาระดับนโยบาย เป็นแนวทางที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพภายในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การสร้างสาธารณูปโภคให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม การอบรมชุมชนให้มีความพร้อมกับการท่องเที่ยว การกำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาล เช่น อุทยานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ควรพัฒนาระบบการบริการอย่างเหมาะสมและให้ชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การบริการที่พัก อาหาร รวมทั้งสาธารณูปโภคที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งนั้น ๆ

ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

สรุปได้ว่าความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัย ที่สำคัญคือการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งระหว่างนักวิจัยกับชาวบ้าน หรือระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง กระบวนการนี้ทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ ที่สำคัญคือมีความเข้าใจว่าทรัพยากรชุมชนนั้นเป็นของส่วนรวมและเป็นของชุมชน ไม่ได้เป็นทรัพยากรของรัฐหรือของหลวงเหมือนเช่นที่เคยเข้าใจในอดีต การที่ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้เช่นนี้ทำให้ชาวบ้านเข้าใจว่าการดูแลทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนเป็นการดูแลครอบครัวของตนเองด้วย การที่ทรัพยากรมีความสมบูรณ์ รวมทั้งการสร้างอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นย่อมส่งผลถึงวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของชาวบ้านในพื้นที่ ทั้งในแง่ของการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

ประเด็นสำคัญที่จะกล่าวถึงเมื่อทีมวิจัยได้เข้าไปสัมผัสกับชุมชนที่มีพื้นที่ 2 ประเด็น **ประเด็นแรก**พบว่าเกิดขึ้นกับชุมชนที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่หน่วยงานภาครัฐเข้าไปตั้งอยู่ เช่น อุทยานแห่งชาติทางทะเล เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ โดยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐมักเกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นความขัดแย้ง โดยเฉพาะเรื่องของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ เช่น ระหว่างชาวบ้านทะเลน้อยกับเขตรักษาพันธ์สัตว์ป่า โดยชาวบ้านต้องการเข้าไปทำมาหากิน หาปลา ล่าสัตว์และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ ในขณะที่เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องรักษากฎหมายโดยเคร่งครัด ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน

ประเด็นที่ 2 เป็นเรื่องความรู้ ความเข้าใจและวิธีคิดเรื่องการท่องเที่ยวที่แบ่งออกเป็น 2 ขั้ว คือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ลักษณะของความรู้และความเข้าใจดังกล่าวนี้นำไปสู่ความขัดแย้งเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะทำให้ชาวบ้านที่มีวิธีคิดแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไปได้อย่างสอดคล้องกัน ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เป็นไปตามที่น่าจะเป็น

อีกประเด็นหนึ่งที่ทีมวิจัยต้องการอภิปรายเพิ่มเติมในข้อเสนอแนะครั้งนี้ คือ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สำคัญที่สุด คือ ชุมชน ให้สามารถรวมตัวกันจัดกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะเสริมสร้างกระบวนการกลุ่มได้ เพราะหากกระบวนการกลุ่มสามารถเกิดขึ้นและมีความเข้มแข็ง โอกาสที่กลุ่มเหล่านั้นจะมาจัดการเรื่องการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนจะมีโอกาสสูงกว่า หรือแม้กระทั่งการที่นโยบายภาครัฐส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเข้าไปสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ชุมชนใดที่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งโอกาสที่จะได้รับความช่วยเหลือทั้งทางด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ก็จะมีมากกว่า หากกลุ่มชุมชนมีความเข้มแข็งการพัฒนาต่อไปเป็นเครือข่ายจะมีความเป็นไปได้มากขึ้น จากการลงพื้นที่พบว่าชุมชนจำนวนมากมีความพร้อมในการจัดการ

ท่องเที่ยวแล้วระดับหนึ่ง หากมีการเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้การขยายตัวเรื่องการท่องเที่ยวในพื้นที่เหล่านั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

เป็นความต่อเนื่องจากการอภิปรายในประเด็นที่ผ่านมา ทางทีมวิจัยมองว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเลสามารถทำได้อย่างเหมาะสม ชุมชนจำเป็นต้องแสดงบทบาทและรวมพลังกันอย่างเข้มแข็ง การวิจัยครั้งต่อไป ควรให้ความสำคัญกับชุมชนในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล โดยเฉพาะในประเด็นวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพของคนในพื้นที่และมุมมองของคนภายนอกจำนวนไม่น้อยมองว่าบุคลิกภาพของคนนครศรีธรรมราช พัทลุงและสงขลาไม่เหมาะที่จะทำงานด้านบริการตามแนวทางการท่องเที่ยวที่เน้นเชิงธุรกิจ การศึกษาวิจัยต่อไปควรแสวงหาความเหมาะสมในเรื่องการท่องเที่ยวและบุคลิกภาพของคนในพื้นที่แห่งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมกับพื้นที่และบุคลิกภาพของคนในพื้นที่ 5 จังหวัด

อีกประเด็นหนึ่งที่สมควรนำมาอภิปรายเพื่อให้เกิดการจุดประกายความคิด คือ การศึกษากลุ่มหรือเครือข่ายชุมชนที่มีความเข้มแข็งแล้วระดับหนึ่ง เช่น เครือข่ายชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ ชุมชนคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล

5.3 สรุป

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและหลักการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยการจัดการท่องเที่ยวลักษณะนี้ต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขคุณธรรมและความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตไว้ให้แก่ประชาชนของพระองค์ การพัฒนาต่าง ๆ รวมถึงการจัดการท่องเที่ยวที่ใช้แนวคิดเช่นนี้ จะส่งผลต่อความยั่งยืนของทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ ความสมบูรณ์และยั่งยืนของทรัพยากรย่อมส่งผลให้ผู้คนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งการร่วมมือกันดูแลรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้ให้ยาวนานจนถึงคนรุ่นหลัง ทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์และยั่งยืนไม่ได้มีประโยชน์ในเชิงการท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ยังมีประโยชน์เชื่อมโยงไปยังเรื่องอื่น ๆ เป็นลูกโซ่และโยงใยต่อกัน เช่น การที่ชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรังร่วมมือกันดูแลรักษาหญ้าทะเลไว้ได้ทำให้พะยูนเข้ามาอาศัย เมื่อพะยูนเข้ามาอาศัยทำให้เรือขนาดใหญ่หรือประมงพาณิชย์ไม่เข้ามาหากินในพื้นที่

เพราะกลัวว่าจะส่งผลกระทบกับพะยูน ส่งผลให้มีสัตว์ทะเลจำนวนมากขึ้น มีปะการังสมบูรณ์ มีป่าชายเลนสมบูรณ์ มีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก ชาวบ้านอาศัยความสมบูรณ์ทางทะเลในการทำมาหากิน ในบางช่วงเวลาก็เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น โดยสรุปจึงสามารถกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นคือการใช้ทรัพยากรอย่างพอประมาณ มีเหตุผล ซึ่งจะนำมาซึ่งการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง

หากชุมชนใน 5 จังหวัดสามารถสามารถจัดการกับทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนได้ตามศักยภาพและความเหมาะสมแล้วย่อมส่งผลต่อวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของผู้คนในชุมชนเหล่านั้น และหากชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศสามารถจัดการกับทรัพยากรของตัวเองได้อย่างเหมาะสมแล้วย่อมทำให้การพัฒนาประเทศเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์นั่นย่อมหมายถึงความมั่นคงของสังคมไทย และการท่องเที่ยวก็จะมีคุณประโยชน์อย่างแท้จริงในแง่เหล่านี้ จะไม่ได้เป็นเพียงการสร้างมูลค่าที่เป็นตัวเงินให้กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2537. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในงานท่องเที่ยวนานาชาติ 12-21 2537 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิตต์**. กรุงเทพฯ : รักษ์สิ่งแวดล้อมกับมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว.

กวี วรกวิน และคณะ.2548. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ม.พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.)จำกัด

จิราภรณ์ คชเสนี. 2540. **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลกาญจน์ ฮาซันนารี.2542.**การบริหารจัดการเชิงธุรกิจและผลจากการประกอบธุรกิจร้านอาหาร ของกลุ่มสตรี** : ศึกษากรณีบ้านน้อย อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชุติมา จินดาพล 2544.**ศักยภาพในการพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาชมรมชาวประมงพื้นบ้านตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาสตราหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชนบทศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล

แชน ชื่นศิวา 2538. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร.2542. **อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่นวาทกรรมการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : วิภาษา

เถาวัลย์ นันทาภิวัฒน์.2520. **หลักการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทรงศักดิ์ พิริยะกฤติ. 2543. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิวัฒน์ รัตนเกตุ 2542. **การศึกษาศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภทอ่างเก็บน้ำ กรณีศึกษา : อ่างเก็บน้ำคลองระโอกจังหวัดระยอง.** ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ.2541. “**ประเทศไทย: ยุทธศาสตร์ในการเผชิญวิกฤาตโลก” ในยุทธศาสตร์ ประเทศไทย 1999- 2000**. พิทยา ว่องกุล(บรรณาธิการ) กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พลับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน.

ธงชัย สันติวงษ์. 2531. **หลักการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

นาคม ธีรสุวรรณจักร 2541 .**ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี** . ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

นิคม จารุมณี. 2536. **การจัดการอุตสาหกรรมบริการ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

นิพล เชื้อเมืองพาน 2542. **แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย**. ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.2548. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่มีวันตายของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ซี.พี.บุ๊คสแตนดาดร์.

ปุสตี อาคมานนท์ มอนซอน และคณะ 2531. **การท่องเที่ยวเดินป่า : ผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมและประชาชนในท้องถิ่น. กรุงเท**พฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พรหมเมธ นาถมทอง. 2539. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. สถาบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.

พระมหาสุทิตย์อบอุ่น 2541. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี : เส้นทางสายลำน้ำกก จังหวัดเชียงใหม่-เชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาตรมหาบัณิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พะยอม วงศ์สารศรี. 2537. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

พิกุล สิทธิประเสริฐกุล 2543. **การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ กรณีศึกษา : อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พีรศิษฐ์ สมแก้ว 2540. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำอย่างไรถึงจะได้ผล**. อัดสำเนา

พุทธชาติ ละอองมณี.2544. **ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยทักษิณ

ยุวัฒน์ วุฒิมณี. 2525. **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รำไพ แก้ววิเชียร. 2542.(บทคัดย่อ). **หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการอนุรักษ์คลองสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรรณพร วณิชานุกร และคณะ. 2541. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : บริพนธ์การพิมพ์

วรรณา วงศ์วานิช.2539. **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ท่าพระจันทร์

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์. 2528 **การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน**. อัดสำเนา

วินัย วีระวัฒนานนท์.2537. **สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. 2541. **การบริหารการตลาดสมัยใหม่**. ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์. กรุงเทพมหานคร

เศกสรรค์ ยงวณิชย์. 2536. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ : อัมพรพิทยา

โศรยา หอมชื่น. 2539 . **ทรรศนะของโอเปอร์เรเตอร์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเมืองไทย**. ในจุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 15 เล่ม 2.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2540. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ**. เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สมชาย เลี้ยงพรพรรณ. 2547. **การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา**. ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

สมยศ นาวีการ. 2537. **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สรัสวดี อาสาสรรพกิจ. 2542.**การศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการกำหนดความพร้อมของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเชิงนิเวศในภาคเหนือตอนบน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.

สุรศักดิ์ ขุนณรงค์ . 2540. **ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

สุกัลยา กรรณสมบัติ. 2543. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ : อักษรพัทยา

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2526. **การพัฒนาชุมชน(พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

เสรี วังส์ไพจิตร. 2534. **จุดหักเหของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ชนวนให้เกิดขบวนการนิเวศวิทยาทางการเมือง**. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

อรัญญา สุวรรณดี. 2538. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการท่องเที่ยวแก่งคุดคู้บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย**. ปริญญานิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุดม เชยกีวงศ์และคณะ. 2548. **การท่องเที่ยวเชิงนิเทศ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงดาว

Andrew J. Dubrin. 1994. **Essentials of Management. 3 ed**. South-Westrn Publishing. Ohio

Courtland L. Bovee,and others. 1993. **International Edition Management. 4 ed**. New York : Me Graw-Hill Inc.

บุคลานุกรม

กมล วิทยาประภากร. 73 หมู่ 6 ตำบล เกาะยอ อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

กฤตยา สายสหัส. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

เกษมศรี เอื้ออังกูล นักท่องเที่ยว 272/30 ม.8 ต.ชะมาย อ.ทุ่งสง 80110

ไกรวุฒิ ชูสกุล ผู้ประกอบการ 356 ม.4 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล 91110

ขวัญสกุล ภิรมย์ไกรภักดิ์ อาคารสาธรธานี 1 ชั้น 11 สาธรเหนือ สีลม กทม. 10500

คล้าว อินทร์คง. หมู่. 2 ตำบล ทะเลน้อย อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

จตุพร เอมหล้า 269 ม.2 ต.หนองโสน อ.เมือง เพชรบุรี

ฉลอง มุสิกะสง 20/3 ถนน ผดุงด์ดอนยอ อำเภอ เมือง จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

ชัยวุฒิ สวัสดิ์วงศ์ ผู้ประกอบการและนักวิชาการ สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

ณรงค์ ซุ่นเซ่ง. 114/1 ม. 3 ตำบล พนางตุง อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

ดลนภา อารมร์ดี 56 หมู่ 8 อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

เดชา มีสุวรรณ. 31 หมู่ 8 ตำบล เกาะยอ อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

ธนพรรณ วิริยพานิชย์ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

ธนาภรณ์ อารมร์ดี 56 หมู่ 8 อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

นฤมล เกลี้ยงแก้ว. 122 หมู่. 2 ตำบล พนางตุง อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

นักสิทธิ์ สังจันทร์ 104 ถ.พหลโยธินต.คองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

นิตยาพร กันไพเราะ. ผู้จัดการสุชาดาวิลล่า 65 หมู่ 8 ตำบล ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

บุญส่ง ใจจ้อง. สภ.ทะเลน้อย ตำบล พนางตุง อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว 14/1 หมู่ 1 ตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด 23170

ปรีชา วิริยพานิชย์ ผู้ประกอบการร้านอาหาร อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

พรศรี สุทธิช่วย 65/2 หมู่ 8 อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

พัตรากุล กลุพัฒน์ ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มกุ้ง 99/2 หมู่ 4 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

พิพัฒ์ ราชนวม 83 ม.2 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล 91110

ไพจิตร มณี. 181 หมู่ 7 ตำบล ลำป่า อำเภอ เมือง จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

มาโนช อารมร์ดี 56 หมู่ 8 อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

มุสหรี หมันเหตุ 179 ม.2 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล 91110

ยุทธนา ปลอดขาว. หมู่2 ตำบล พนางตุง อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

รณชิต หมื่นแก้ว. 82 หมู่ 6 ตำบล เกาะยอ อำเภอ เมือง จังหวัดสงขลา สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

โรจน์ เรืองมณี 51/4 ถเชียงใหม่-สันกำแพง ม.1 อ.เมือง เชียงใหม่ 50000

ไรน่านเด็นน เบ็น 83 ม.2 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล 91110

ละแวง ทองมั่ง หมู่ 8 ตำบล ในเพรา อำเภอ ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

วริยาภา โพธิ์แก้ว. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

วันชัย งามยิ่ง 26/2 หมู่ 8 อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

วิทยา วุ่นชุม. 55/21 หมู่ 4 ตำบล เกาะยอ อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

วิโรจน์ ศรีจันทร์ทอง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 84 หมู่ 4 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง สัมภาษณ์วันที่ 14 มิ.ย. 2551

วิโรจน์ อู่สมบูรณ์ ผู้ประกอบการหอพัก 99/2 หมู่ 4 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

วีนา เชยชม. ตำบล ชลาทัศน์ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ตำบล ชลาทัศน์ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

ศิวรินทร์ ตรังคุณากร 58 หมู่ 2 ตำบล ท่าสะบ้า อำเภอ วังวิเศษ จังหวัด ตรัง สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

สมคิด ภักดีพัฒนะพงษ์ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ 163 ตำบลบางศักดิ์ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

สมพงษ์ มณีแสน. ตำบล ชลาทัศน์ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

สมลักษณ์ หมวดไชยทอง เจ้าหน้าที่อุทยานป่าไม้ สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

สวัสดิ์ พูลจันทร์ 80 ถนน ดิษฐ์อินทร์ อำเภอ เมือง จังหวัดพัทลุงสัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

สันติพงศ์ ไชรเพชร 9/2 หมู่ 8 อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

สุดใจ ศรีจันทร์ทอง 84 หมู่ 4 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา สัมภาษณ์จังหวัดตรัง วันที่ 14 มิ.ย. 2551

สุดา ยอหัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 7 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง สัมภาษณ์วันที่ 14 มิ.ย. 2551

สุนทร ทองมั่ง หมู่ 8 ตำบล ในเพรา อำเภอ ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

สุนันทา วงศ์สาม ผู้จัดการร้านอิสระบีชรีสอร์ท อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

สุนีย์ เจือณรงค์. 65/64/2 ถนน ชัยเนตรมงคล ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

สุภาพร วุ้นเนียม หมู่. 1 ตำบล มะกอกเหนือ อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

สุเมธ หนูเกลี้ยง 39/1 ม.8 ตำบล ขนอม อำเภอ ขนอม จังหวัด นครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

เสาวภาคย์ นาวงศ์ศรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

โสพิศ เรืองเดช เจ้าหน้าที่อุทยานป่าไม้ หมายเลขโทรศัพท์ 086-9540342 สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

อทิตยา แก้วเรือน นักท่องเที่ยว 4 ซ.1 ถ.ศรีภูมิ ต.ศรีภูมิ อ.เมืองเชียงใหม่

อนุเชษฐ์ สมโรง เจ้าหน้าที่อุทยานป่าไม้ 48 หมู่ 7 ตำบลบ่อน้ำร้อน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สัมภาษณ์วันที่ 21 มิ.ย. 2551

อมรรัตน์ หมื่นแก้ว. 82 หมู่ 6 ตำบล เกาะยอ อำเภอ เมือง จังหวัดสงขลา สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

อรรถสิทธ์ ทองมั่ง หมู่ 8 ตำบล ในเพรา อำเภอ ขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

อ้อยใจ บุญหล้า นักท่องเที่ยว ต.สูงเม่น อ.สูงเม่น จ.แพร่ 54130

อัสสดา เกื้อถาวร. หมู่. 1 ตำบล พนางตุง อำเภอ ควนขนุน จังหวัดพัทลุง สัมภาษณ์วันที่ 16 มิ.ย. 2551

อานนท์ ตุกังหัน ผู้ประกอบการ 283 ม.2 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล 91110

อำนาจ รักษาพล นักท่องเที่ยว 99 หมู่ 5 บ้านแหลมสันติ ตำบล ละแม อำเภอ ละแม จังหวัดชุมพร 86170

อุดมศักดิ์ กอวัฒนา ผู้ประกอบการ สัมภาษณ์วันที่ 22 มิ.ย. 2551

เอื้อม คำทอง 98 หมู่ 2 ตำบล ท่าสะบ้า อำเภอ วังวิเศษ จังหวัด ตรัง สัมภาษณ์วันที่ 15 มิ.ย. 2551

ภาคผนวก ก.บทความการวิจัย

ภาคผนวก ก
ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล: ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย

The Potential of the Marine Sustainable Tourism Products and the Sustainable Tourism Trend on Seacoast and Island, and Tourist Behavior in Three Marine Areas: Andaman Sea, Songkhla Lake, and the Gulf of Thailand

มณฑาทิพย์ แคนยุกต์
มานะ ขุนวีช่วย
ทวีพร นาคา
นฤชิต ดีพร้อม
Montatip Kanyook
Mana Khunweechuay
Taweeporn Naka
Naruechit Deeprom

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล 3) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล 4) เพื่อสำรวจพื้นที่และรวบรวมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน และแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต 5) เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล 6) เพื่อให้ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวเกาะทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด ชาวบ้านในพื้นที่ รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสำรวจ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก การจัดเวทีชุมชนและแบบสอบถาม

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในพื้นที่ 3 ทะเลมีความแตกต่างกัน สำหรับพฤติกรรมและความต้องการที่มีต่อประเด็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนใน 3 ทะเลมีความแตกต่างกัน ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติในการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 ทะเลมีความแตกต่างกัน ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันในแต่ละทะเลมีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเองและแต่ละพื้นที่มีแหล่งที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตได้ ประเด็นสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้คือการแสวงหา

แนวทางการท่องเที่ยวสามารถทำได้โดยการสร้างอัตลักษณ์และการสร้างกลุ่มและเครือข่าย ตลอดจนให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ศักยภาพการท่องเที่ยว
แนวทางการท่องเที่ยว 3 ทะเล ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลา ทะเลอ่าวไทย

Abstract

There are six main objectives of this project “the potential of the marine sustainable tourism products and the sustainable tourism trend on seacoast and island, and tourist Behavior in three marine areas: Andaman Sea, Songkla Lake, and the Gulf of Thailand.” First, the project was conducted to study the potential of the marine sustainable tourism products and the sustainable tourism trend on seacoast and island in terms of the recreational equipment availability of tourist destinations, convenience of traveling, lodging, surrounding environment, public utility, safety, activities and participation from local community. Second, the study was aimed to examine the tourist behaviors and need regarding the sustainable tourism products on the seacoast and three marine areas. Third, this project allowed the researchers to compare between the need of local tourist regarding to the sustainable tourism products on seacoast and island. Fourth, the other objective of this research was to check tourist attractions and collect relevant information related to sustainable tourism products from the current tourist attractions on the seacoast and island and also to develop current tourist attractions to the highest potential. Next, probably the most important reason of doing this project was to make use of the result of this study as guidelines for planning and development of sustainable tourism products on the seacoast and island. Last, this study was aimed at encouraging local community who took part in the project to love marine resources and preserve their unique characteristics as tourism products available in their areas.

The subjects used in this study were both Thai and foreign tourists who visited seacoast and islands in the five provinces. Whereas the instruments used include cooperative observation, survey, in-depth interview, community gathering and questionnaires.

According to the study, it can be summarized that the potential of the 3 marine sustainable tourist attractions was different. The difference was found in terms of tourist behavior and needs towards sustainable tourism in the three marine areas. More specifically, the reasons of visiting the three marine spots of the Thai tourists are different from those of the foreign tourists. In addition, the current tourist attractions on the three marine areas have their own unique characteristics. Also, each spots have the potential to be developed for the future tourists attractions. Last, this research is Crucial tourism developed through enriching unique characteristics for each tourist spot, creating tourism groups and network and encouraging local people to participate in tourism activities.

คำนำ

พื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ตอนกลางซึ่งประกอบด้วย นครศรีธรรมราช สงขลา พัทลุง สตูลและตรัง เป็นพื้นที่ตั้งอยู่บนยุทธศาสตร์สำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่แห่งนี้มีลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเล 3 ทะเล ประกอบด้วยทะเลอันดามันทางฝั่งตะวันตก ทะเลสาบสงขลาในตอนกลางและทะเลอ่าวไทยทางตะวันออก ลักษณะทางภูมิศาสตร์เช่นนี้ทำให้ทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางทะเลมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก อีกทั้งในอดีตมีหลักฐานปรากฏว่าดินแดนแห่งนี้ได้ถูกเชื่อมร้อยเป็นหนึ่งเดียวกันจากนักเดินทางและพ่อค้าจากฝั่งตะวันตกมายังตะวันออกโดยเส้นทางข้ามคาบสมุทร และการที่ชาวบ้านได้เชื่อมร้อยเครือข่ายของตนเองด้วยระบบเกลอ (เกลอเขา - เกลอเล) ต่อมาเมื่อกระแสการพัฒนาถูกนำมาในพื้นที่เครือข่ายที่เคยเชื่อมโยงกันถูกทำให้ขาดหายไป ในส่วนของการท่องเที่ยวก็ถูกแยกส่วนออกจากกัน แต่ละพื้นที่พยายามหาจุดเด่นของตัวเอง ลักษณะเช่นนี้ทำให้คุณค่าบางอย่างของการท่องเที่ยวทางทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัดขาดหายไป

เป็นโอกาสอันดีที่สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ได้มองเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวในพื้นที่แห่งนี้จึงได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัยให้วิจัยเรื่อง ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 3 ทะเล : ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลา และทะเลอ่าวไทย โดยนักวิจัยได้ตั้งความหวังร่วมกันว่าโครงการวิจัยนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางด้านเกาะทะเล และทางด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล เข้าด้วยกัน

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีวิธีการดังนี้ คือ โดย**สังเกตแบบเข้าไปมีส่วนร่วม**ในการท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล โดยเฉพาะในช่วงฤดูที่มีเทศกาลการท่องเที่ยว **การสำรวจ** โดยจะสำรวจแหล่งการท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล จากเอกสาร จาก INTERNET จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนการลงสำรวจพื้นที่จริงในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ **การจัดเวทีชุมชน** โดยจัดเวทีชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ โดยจะดำเนินการจังหวัดละ 1 ครั้ง **การจัดเวทีระดมความคิดเห็น** รวมทั้ง 5 จังหวัดเพื่อเชื่อมโยงและหาแนวทางร่วมกัน 1 ครั้ง **การใช้แบบสอบถาม** เพื่อสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **การสัมภาษณ์เชิงลึก** โดยการพูดคุย สอบถามจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว

ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสามารถตอบผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยได้ดังนี้

คำถามวิจัยข้อที่ 1 เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัด ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ทีเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังเห็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน คือด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังด้านการมีส่วนร่วมชุมชนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.87) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.80) และด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x}$ =2.79) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรัง เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.03) และมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติพิจารณาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านสาธารณูปโภค มีศักยภาพสูงสุด ($\bar{x}$ =2.41) รองลงมาศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางและสถานที่พัก ($\bar{x}$ =2.39) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.34) ตามลำดับ

จังหวัดสตูล พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลเห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูล ในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ในด้านสถานที่พักมีศักยภาพ อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{x}$ =2.59) รองลงมา คือ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.50) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.37) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสตูล เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เห็นว่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สูงสุด ($\bar{x}$ =2.87) รองลงมา คือด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.80) และด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.79) ตามลำดับ

จังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง มีความเห็นต่อศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวม ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว มีความคิดเห็นต่อศักยภาพการท่องเที่ยวด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =2.59) รองลงมาด้านความปลอดภัย, ด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.58) และด้านความพร้อมของสถานที่ ($\bar{x}$ =2.56) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง เห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในภาพรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศักยภาพด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$ =2.82) รองลงมาด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.74) และด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.70) ตามลำดับ

จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีความเห็นต่อศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้าท่องเที่ยวมีเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อม

สูงสุด ($\bar{x}$ =2.86) รองลงมาด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$ =1.99) ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =1.97) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา เห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสงขลามีด้านความปลอดภัยสูงสุด ($\bar{x}$ =2.71) รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.60), ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.58)

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเล ในภาพรวม 8ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.34) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีความเห็นว่าศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.38) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.36) ด้านความสะดวกของการเดินทาง, ด้านสถานที่พัก, ด้านสาธารณูปโภค ($\bar{x}$ =2.35) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะทะเลในภาพรวม 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยว มีความเห็นว่า จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความสะดวกของการเดินทาง สูงสุด ($\bar{x}$ =2.78) รองลงมา ด้านความพร้อมของสถานที่ ($\bar{x}$ =2.76) และด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$ =2.74)

นอกจากนี้สามารถสรุปประเด็นเกี่ยวกับศักยภาพในภาพรวมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะ ทะเล จากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ได้ข้อสรุปดังนี้

1. ศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่ 5 จังหวัด มีลักษณะผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล กลุ่มทะเลอันดามัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง และสตูล มีลักษณะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่สำคัญคือ หาดทราย ปะการัง ถ้ำ เกาะ ป่าชายเลน ซึ่งผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลาย ส่งผลถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลที่หลากหลายตามไปด้วย ทำให้การท่องเที่ยวทางทะเลของฝั่งอันดามันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ส่วนหนึ่งที่เป็นเช่นนี้เพราะการท่องเที่ยวทางตอนบนของทะเลอันดามันเริ่มอยู่ในภาวะอิ่มตัว แหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อเช่น เกาะม้า เกาะเชือก เกาะแหวน เกาะมุก เกาะกระดาน เกาะลิบง เกาะสุกร เกาะเภตรา เกาะเหลาเหลียง เกาะลิดี เกาะอาดัง ราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะตะรุเตา เป็นต้น ความสวยงามของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก การเข้ามาของนักท่องเที่ยวในทะเลอันดามันมักจะใช้ระยะเวลาในการมาท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 2 วัน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในพื้นที่จังหวัดตรังและสตูลนั้น ยังไม่ถูกรบกวนจากกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวหากเปรียบเทียบกับภูเก็ต หรือพังงา แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้จึงมีสภาพความสมบูรณ์ของธรรมชาติอยู่มาก

ในทะเลจังหวัดตรัง พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงสภาพธรรมชาติค่อนข้างมาก โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าชายเลน ปะการัง และสัตว์น้ำ รวมทั้งชายหาดบางแห่งยังไม่ถูกรบกวนจากกระแสการท่องเที่ยวมากนัก โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตเกาะลิบง บริเวณแหลมจุโหย ซึ่งถือเป็นแหล่งอาศัยของนกน้ำหลายชนิด จึงเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมมาดูนก โดยเฉพาะในหน้าหนาวประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมของทุกปี นอกจากนี้บริเวณเกาะลิบงยังมีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งในทะเลตรังเป็นแหล่งอาศัยที่สำคัญของพะยูน ซึ่งเป็นหนึ่งในสัตว์ป่าสงวนหนึ่งใน 15 ชนิดของประเทศไทย บริเวณดังกล่าวมีแหล่งหญ้าทะเลที่อุดมสมบูรณ์ทางจังหวัดตรังจึงเลือกพะยูนเป็นสัตว์สัญลักษณ์นำเที่ยวประจำจังหวัด พะยูนจึงเป็นสัญลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่นิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังเป็นจำนวนมาก โดยอาศัยความรู้ว่าเมื่อมีพะยูนแสดงว่าทรัพยากรทางทะเลในบริเวณนั้นน่าจะยังคงมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลอยู่

สำหรับจังหวัดสตูล เกาะที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา จะมีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ส่วนหมู่เกาะที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ เกาะอาดังราวี เกาะหลีเป๊ะ เกาะลิดี ซึ่งนอกจากจะมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญแล้ว ยังเป็นที่อยู่อาศัยชุมชนชาวเลเผ่าอูรักลาโว้ย ซึ่งยังคงวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบชาวเลที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ได้ไม่น้อย โดยเฉพาะในช่วงพิธีลอยเรือ (วันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 และ เดือน 11)

นอกจากลักษณะด้านพื้นที่ทำให้ศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทะเลอันดามันดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสธรรมชาติบริเวณนี้แล้ว เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวชื่นชอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของทะเลอันดามัน คือ ลักษณะของภูมิประเทศ ที่ชายทะเลฝั่งอันดามันมีพื้นที่ราบขนาดใหญ่จำนวนน้อยเมื่อเทียบกับฝั่งทะเลอ่าวไทย ทำให้ชาวบ้านไม่นิยมตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่อดีตมากนัก พบว่า การตั้งถิ่นฐานในหลายพื้นที่ของชายฝั่งทะเลอันดามัน เพิ่งเริ่มต้นมาไม่นานนัก ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติไม่ได้ถูกบุกรุกทำลาย

ส่วนกรณีของชาวประมงพื้นบ้านในฝั่งอันดามัน แม้ว่าได้ตั้งถิ่นฐานมานานแล้วแต่การทำประมงในอดีตจะไม่นิยมตั้งหลักแหล่งทำมาหากินที่มั่นคงถาวร มีการย้ายที่ทำประมงไปเรื่อย ๆ ไม่ได้มีการจับจองพื้นที่ชาวประมงพื้นบ้านเหล่านี้เพิ่งมาจับจองพื้นที่ตั้งหลักแหล่งที่มั่นคงเมื่อไม่นานเช่นเดียวกัน อีกทั้งการที่ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามที่มีหลักคิดเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลว่าเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานให้จำเป็นจะต้องดูแลรักษาอย่างดี เชื่อว่าทรัพยากรเหล่านั้นเป็นของส่วนรวม ในขณะที่ชาวประมงพื้นบ้านจำนวนมากเชื่อว่าทะเลเป็นแหล่งหม้อข้าวหม้อแกงของชุมชน ชุมชนจะต้องร่วมกันดูแลรักษา ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน วิธีการคิดของชาวประมงพื้นบ้านในทะเลอันดามันเช่นนี้ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังและสตูลอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

เงื่อนไขที่สำคัญอีกประการ คือ การส่งเสริมของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวฝั่งอันดามันเป็นอย่างมาก เช่น การประกาศให้ถ้ำมรกต เป็นแหล่งท่องเที่ยว Unseen Thailand การจัดพิธีวิวาห์ใต้สมุทรทุกปี ที่เกาะกระดานจังหวัดตรัง เป็นต้น ยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวต่างพื้นที่รู้จักและต้องการมาเที่ยวชมความงาม

นอกจากนี้บุคลิกภาพของชาวบ้านในฝั่งอันดามันมีผลให้นักท่องเที่ยวนิยมมาท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่มีมุมมองว่าชาวบ้านในฝั่งอันดามันเป็นคนที่ให้การต้อนรับ มีมิตรไมตรีกับคนต่างพื้นที่ มีมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งประเด็นนี้เป็นมุมมองที่คนภายนอกมองว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในฝั่งอันดามันมีอัธยาศัยมาเที่ยวแล้วรู้สึกว่าชาวบ้านมีความเป็นกันเอง ไม่ค่อยมีข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมมากเมื่อเปรียบเทียบกับชาวบ้านในชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

1.2 ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล กลุ่มทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราชและสงขลา ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมักเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนในพื้นที่ คนในท้องถิ่นนิยมท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวแหลมสมิหลา เกาะยอ หาดทรายแก้ว หาดสะกอม อุทยานนกน้ำคูขุด หาดแสนสุขลำป่า ทะเลน้อย หาดขนอม หาดหินงาม หาดปิติ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเหล่านี้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติยังไม่นิยมมากนักหากเปรียบเทียบกับฝั่งอันดามัน นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวโดยมากก็เพื่อพักผ่อนในช่วงเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เป็นคนในพื้นที่เพราะแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไม่ไกลกับชุมชน เช่น หาดสมิหลาตั้งอยู่อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา คนในสงขลาจึงใช้เป็นแหล่งปิกนิก ใช้เวลาว่างให้คนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลบริเวณทะเลน้อย ถือว่ามีความโดดเด่นโดยเฉพาะการที่ทะเลน้อยเป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ เป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลา มีพันธุ์บัวและเป็นแหล่งนกน้ำนานาชนิด เป็นแหล่งผลิตภัณฑ์กระจูดที่มีชื่อเสียง ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทะเลน้อยเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทะเลน้อยนับเป็นแหล่งที่มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้

เงื่อนไขสำคัญที่ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเล ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย มีลักษณะโดดเด่นเพราะพื้นที่ท่องเที่ยวมักตั้งอยู่ใกล้กับชุมชน ทั้งนี้เพราะภูมิประเทศของพื้นที่ฝั่งทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทยมีลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของคนมาตั้งแต่อดีตทำให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของเกาะและทะเลมีความแตกต่างกับฝั่งอันดามัน กล่าวคือเมื่อมีคนตั้งถิ่นฐานถาวรมานานทำให้ส่งผลกระทบกับความสมบูรณ์ของธรรมชาติค่อนข้างมาก เช่น บริเวณหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลกับตัวอำเภอ การเดินทางไปมาสะดวก มีนักท่องเที่ยวในพื้นที่เข้ามาเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น นอกจากนี้ที่หาดสมิหลายังได้มีการนำทรายจากภายนอกมาถมบริเวณชายหาดเพื่อป้องกันการพังทลายของชายหาดในบริเวณนั้นด้วย

ในบริเวณทะเลสาบสงขลา เช่น ที่ทะเลน้อย ลำป่า เกาะยอ อุทยานนกน้ำคูขุดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่นักท่องเที่ยวเล่นน้ำไม่ได้ เพราะไม่มีหาดทรายที่มีสภาพสมบูรณ์เหมาะสำหรับการเล่นน้ำ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวทะเลสาบสงขลาจึงมักมาเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติ มารับทานอาหารร่วมกับครอบครัวนักท่องเที่ยวหลัก คือนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ที่แหล่งท่องเที่ยวนั้นตั้งอยู่และแหล่งใกล้เคียง เช่น จากการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลจังหวัดพัทลุงพบว่าเป็นนักท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงเองถึง 88%

การศึกษาเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล สรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

จังหวัดตรัง พบว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังนิยมเข้ามาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวที่เกาะกระดานสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 37.0 และนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว 1 ครั้ง (ครั้งแรก) สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้งสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีโอกาสเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตรังโดยมากับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 53.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 44.0 และนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง 3-4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวใช้ระยะเวลามากกว่า 1 เดือน สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 31.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติทราบข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 57.0) ,(ต่างชาติ 72.0) ส่วนด้านความต้องการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 ชาวต่างชาติ 82.0) ความต้องการด้านกิจกรรมต้องการมาเพื่อว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 45.0 , ชาวต่างชาติ 34.0) และสาเหตุแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0 , ชาวต่างชาติ 39.0)

จังหวัดสตูล นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสตูล โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอังราวีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 61.0 ชาวต่างชาติ 44.0) และในการเดินทางนักท่องเที่ยวชาไทยและชาวต่างชาตินิยมมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 70.0 , ชาวต่างชาติ 44.0) และมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 54.0 , ชาวต่างชาติ 56.0) ส่วนจำนวนครั้งที่เข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่เข้ามาเป็นครั้งแรก สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 68.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 87.0 ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ระยะเวลา 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 39.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลา มากกว่า 1 เดือนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 43.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อเพื่อสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 61.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทราบข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 12.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 27.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.0 ความต้องการด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการดำน้ำ และเดินออกกำลังกายและเดินเล่น สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 15.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการทำกิจกรรมว่ายน้ำ/เล่นน้ำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 21.0 สาเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยวเพราะชุมชนมีความเป็นมิตรและเป็นกันเองสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 16.0 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาด้วยสาเหตุของสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0

จังหวัดพัทลุง นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงโดยส่วนใหญ่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวหาดแสนสุขลำป่าสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 58.0, ต่างชาติ 62.0) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือญาติสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 64.0 , ชาวต่างชาติ 38.0) และนิยมเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 76.0 , ต่างชาติ 44.0) และนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากกว่า 6 ครั้ง สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว 2-3 ครั้ง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 52.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งจังหวัดพัทลุงโดยใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวน้อยกว่า 1 วันสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 73.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะเข้าท่องเที่ยวใช้ระยะเวลา 1-2 วันสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 38.0 ส่วนการทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติทราบจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ไทย 48.0 ,ต่างชาติ 86.0) ส่วนด้านความต้องการนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0, ชาวต่างชาติ 80.0) และความต้องการด้านกิจกรรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการทำสูงสุด คือ ชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 16.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการทำสูงสุดคือ มาปิกนิก คิดเป็นร้อยละ 38.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวด้วยสาเหตุเพราะการเดินทางสะดวกสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.0 ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่เหมาะสมกับกิจกรรมสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 44.0

จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่แหลมสมิหลาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 52.0 , ชาวต่างชาติ 67.9) ส่วนการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่จะมาครอบครัวหรือญาติสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 45.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมากับเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 41.1 การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมาโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 82.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมารถโดยสารประจำทางสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 การใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่ใช้เวลาน้อยกว่า 1 วัน สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 52.0 แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.9 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างทราบจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 62.0 , ชาวต่างชาติ 60.7 ฉะนั้นเมื่อพิจารณาความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 83.0 , ชาวต่างชาติ 51.8) และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการด้านการทำกิจกรรมไม่แตกต่างกัน คือ ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเลสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 39.0 , ชาวต่างชาติ 60.7) และสาเหตุแรงจูงใจด้านสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับการทำกิจกรรมสูงสุดคิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 33.0 , ชาวต่างชาติ 41.1)

จังหวัดนครศรีธรรมราช นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้าท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยส่วนใหญ่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวเขาพลายดำสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวอ่าวขนอมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 ด้านการเดินทางนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางกับหน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 34.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามากับเพื่อนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 80.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 71.0 นักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวโดยรถบริษัททัวร์สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.0 นอกจากนี้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก (1ครั้ง) สูงสุด คดเป็นร้อยละ 55.0 ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยส่วนใหญ่จะเคยเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวประมาณ 2-3 ครั้ง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 84.0 เมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเพียง 1-2 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 22.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะใช้ระยะเวลามากกว่า 4 วัน สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 58.0 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติทราบข้อมูลจากสื่อเพื่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 67.0 , ชาวต่างชาติ 76.0) ส่วนความต้องการที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 57.0 , ชาวต่างชาติ 86.0) และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติต้องการทำสูงสุด ว่ายน้ำ/เล่นน้ำ คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 36.0 ชาวต่างชาติ 20.0) ส่วนสาเหตุและแรงจูใจที่เข้าท่องเที่ยวเพราะสภาพพื้นที่มีความเหมาะสมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ (ชาวไทย 29.0 ,ชาวต่างชาติ 38.0)

การศึกษาในการตอบคำถามวิจัยข้อที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลมีความเหมือนหรือความแตกต่างกันหรือไม่

ผลการวิจัยจากแบบสอบถาม ทำให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ใน 8 ด้านที่ทำการศึกษา คือ ด้านความพร้อมของสถานที่ , ด้านความสะดวกของการเดินทาง, ด้านสถานที่พัก, ด้านสภาพแวดล้อม, ด้านสาธารณูปโภค, ด้านความปลอดภัย, ด้านกิจกรรม, ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการจากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างมีความต้องการ ดังนี้

จังหวัดตรัง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังมีความต้องการด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.33) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.44) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.37) และด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.34) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดตรังมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.61) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$ =2.67) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.66) และด้านด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.62) ตามลำดับ

จังหวัดสตูล พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.43) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.71) รองลงมา คือด้านสถานที่พัก ($\bar{x}$ =2.59) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.54) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.78) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.75) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.74) ตามลำดับ

จังหวัดพัทลุง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.43) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสภาพแวดล้อมสูงสุด ($\bar{x}$ =2.55) รองลงมา คือด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.50) และด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.49) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดพัทลุงมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.66) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านความพร้อมของสถานที่สูงสุด ($\bar{x}$ =2.90) รองลงมาด้านความสะดวกของการเดินทาง ($\bar{x}$ =2.74) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.68) ตามลำดับ

จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลามีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =1.95) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =1.98) รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =1.97) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =1.96) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลามีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.45) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านสถานที่พักสูงสุด ($\bar{x}$ =2.64) รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.54) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{x}$ =2.52) ตามลำดับ

จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการด้านต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.36) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวมีความต้องการด้านความสะดวกของการเดินทางสูงสุด ($\bar{x}$ =2.45) รองลงมา คือด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{x}$ =2.42) และด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.40) ตามลำดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความต้องการด้านต่าง ๆ ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =2.71) และเมื่อพิจารณารายด้านนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนสูงสุด ($\bar{x}$ =2.79) รองลงมาด้านความปลอดภัย ($\bar{x}$ =2.78) และด้านกิจกรรม ($\bar{x}$ =2.73) ตามลำดับ

การวิจัยเพื่อคอบคำถามข้อ 4 ซึ่งมีคำถามว่าผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตประกอบด้วยอะไรบ้าง โดยการตอบคำถามข้อนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอแยกเป็นทะเลทั้ง 3 ทะเล ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

ทะเลอันดามัน แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ในพื้นที่ทะเลอันดามัน ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดตรังและสตูล ที่สำคัญคือ หาดปากเมง อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ - หาดราชมงคล หาดฉางหลาง หาดยาว หาดหยงหลิง – หาดสั้น การท่องเที่ยวทะเลตรัง (เกาะม้า เกาะเชือก - เกาะแหวน เกาะไหง เกาะมุก – ถ้ำมรกต เกาะกระดาน เกาะแหวน เกาะลิ

บง เกาะรอก) เกาะสุกร ถ้ำเจ้าไหม - ถ้ำเจ้าคุณ แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้อยู่ในพื้นที่จังหวัดตรัง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสตูลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ประกอบด้วย แหลมตันหยงโปและหาดทรายขาว อุทยานแห่งชาติตะรุเตา หมู่เกาะอาดัง-ราวี สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตพื้นที่อันดามัน ได้แก่ แหลมไทร และเกาะตะเกียง ในพื้นที่จังหวัดตรัง และ หมู่เกาะบูโหลน เกาะเขาใหญ่ – ปราสาทหินพันยอด หมู่เกาะลิดี ในจังหวัดสตูล

ทะเลสาบสงขลา แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลในจังหวัดพัทลุงและสงขลา (ส่วนที่มีพื้นที่ติดกับทะเลสาบสงขลา) ที่สำคัญคือ ทะเลน้อยและหาดแสนสุขลำป่า ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง และ การท่องเที่ยวเกาะยอ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

แหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์พัทลุง แหลมจองถนนหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลหลวง ในจังหวัดพัทลุง และ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ (คูขุด) ในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ทะเลอ่าวไทย แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันในทะเลอ่าวไทย ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ในพื้นที่ติดอ่าวไทย และแหล่งท่องเที่ยวในนครศรีธรรมราช ที่สำคัญคือ หาดสมิหลา ในจังหวัดสงขลา อุทยานแห่งชาติหาดขนอมหมู่เกาะทะเลใต้ อ่าวขนอม หาดในเพลา หาดหน้าด่าน หาดในเปร็ต อ่าวท้องหยี เขาพลายดำ เขาพลายดำ หาดหินงาม หาดคอเขา (หาดปิติ) ในจังหวัดนครศรีธรรมราชตอนบน

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลอย่างยั่งยืนในทะเลอ่าวไทย คือ แหลมตะลุมพุก ในบริเวณอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และหาดทรายแก้ว จังหวัดสงขลา

การวิจัยเพื่อคอบคำถามข้อ 5 ซึ่งมีคำถามว่าแนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลเป็นอย่างไร

แนวทางการพัฒนาระดับพื้นที่ เป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถจัดการได้ด้วยชุมชนเอง ได้แก่ การสร้างอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การสร้างกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลกับแหล่งท่องเที่ยวด้านอื่น การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล สร้างเครือข่ายกับสถาบันการศึกษา สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และการพัฒนาระบบสื่อความหมายการประชาสัมพันธ์และการบริการ

แนวทางการพัฒนาระดับนโยบาย เป็นแนวทางที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพภายในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การสร้างสาธารณูปโภคให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม การอบรมชุมชนให้มีความพร้อมกับการท่องเที่ยว การกำหนดนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่ง เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นของรัฐบาล เช่น อุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ควรพัฒนาระบบการบริการอย่างเหมาะสมและให้ชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การบริการที่พัก อาหาร รวมทั้งสาธารณูปโภคที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งนั้น ๆ

การวิจัยเพื่อคอบคำถามข้อ 6 ซึ่งมีคำถามว่าชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

สรุปได้ว่าความรัก หวงแหนในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเกิดขึ้นได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการวิจัย ที่สำคัญคือการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งระหว่างนักวิจัยกับชาวบ้าน หรือระหว่างชาวบ้านด้วยกันเอง กระบวนการนี้ทำให้ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้ ที่สำคัญคือมีความเข้าใจว่าทรัพยากรชุมชนนั้นเป็นของส่วนรวมและเป็นของชุมชน ไม่ได้เป็นทรัพยากรของรัฐหรือของหลวงเหมือนเช่นที่เคยเข้าใจในอดีต การที่ชาวบ้านเกิดการเรียนรู้เช่นนี้ทำให้ชาวบ้านเข้าใจว่าการดูแลทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนเป็นการดูแลครอบครัวของตนเองด้วย การที่ทรัพยากรมีความสมบูรณ์ รวมทั้งการสร้างอัตลักษณ์ให้เกิดขึ้นย่อมส่งผลถึงวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของชาวบ้านในพื้นที่ ทั้งในแง่ของการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมอื่น ๆ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว 3 ทะเล: ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลาและทะเลอ่าวไทย ทำให้ทราบประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งในพื้นที่ คือเรื่องความรู้ ความเข้าใจและวิธีคิดเรื่องการท่องเที่ยวที่แบ่งออกเป็น 2 ขั้ว คือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยชาวบ้านในพื้นที่จำนวนมากมักให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะที่จะเป็นแรงกระตุ้นระบบเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในชุมชน ในขณะที่ชาวบ้านจำนวนหนึ่งให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการคงอยู่ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พร้อม ๆ กับการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน นอกจากนี้ทั้งหน่วยงานราชการ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรธุรกิจเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ก็เช่นเดียวกัน ที่มีวิธีคิดเรื่องการท่องเที่ยวที่เน้นไปในทางเศรษฐกิจ มีมุมมองต่อการท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญกับตัวเงิน ด้วยวิธีคิดที่แตกต่างกันทำให้การจัดการท่องเที่ยวทางทะเลใน 5 จังหวัด 3 ทะเลเป็นไปในลักษณะต่างทิศทางกัน เมื่อเป็นเช่นนี้โครงการวิจัยจึงพยายามหาจุดร่วมที่จะทำให้วิธีคิดทั้งสองฝ่ายสามารถไปด้วยกันได้ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คนกลุ่มต่าง ๆ นับว่ามีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หากมีการเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้การขยายตัวเรื่องการท่องเที่ยวในพื้นที่เหล่านั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ แล้วจุดหมายปลายทางคือการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเลสามารถทำได้อย่างเหมาะสม ชุมชนจำเป็นต้องแสดงบทบาทและรวมพลังกันอย่างเข้มแข็ง หากมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรให้ความสำคัญกับชุมชนในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล โดยเฉพาะในประเด็นวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพของคนในพื้นที่และมุมมองของคนภายนอกจำนวนไม่น้อยมองว่าบุคลิกภาพของคนนครศรีธรรมราช พัทลุงและสงขลา ไม่เหมาะที่จะทำงานด้าน

บริการตามแนวทางการท่องเที่ยวที่เน้นเชิงธุรกิจ การศึกษาวิจัยต่อไป ควรแสวงหาความเหมาะสมในเรื่องการท่องเที่ยวและบุคลิกภาพของคนในพื้นที่แห่งนี้

อีกประเด็นหนึ่งที่สมควรนำมาอภิปรายไว้ในส่วนสรุปเพื่อให้เกิดการจุดประกายความคิด คือ การศึกษากลุ่มหรือเครือข่ายชุมชนที่มีความเข้มแข็งแล้วระดับหนึ่ง เพื่อนำมาปรับใช้ในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ 5 จังหวัด 3 ทะเล

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่าแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและหลักการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยการจัดการท่องเที่ยวลักษณะนี้ต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขคุณธรรมและความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตไว้ให้แก่ประชาชนของพระองค์ การพัฒนาต่าง ๆ รวมถึงการจัดการท่องเที่ยวที่ใช้แนวคิดเช่นนี้ จะส่งผลต่อความยั่งยืนของทรัพยากรในพื้นที่ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ ความสมบูรณ์และยั่งยืนของทรัพยากรย่อมส่งผลให้ผู้คนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งการร่วมมือกันดูแลรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้ให้ยาวนานจนถึงคนรุ่นหลัง ทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์และยั่งยืนไม่ได้มีประโยชน์ในเชิงการท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ยังมีประโยชน์เชื่อมโยงไปยังเรื่องอื่น ๆ เป็นลูกโซ่และโยงใยต่อกัน เช่น การที่ชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดตรังร่วมมือกันดูแลรักษาหญ้าทะเลไว้ได้ทำให้พะยูนเข้ามาอาศัย เมื่อพะยูนเข้ามาอาศัยทำให้เรือขนาดใหญ่หรือประมงพาณิชย์ไม่เข้ามาหากินในพื้นที่เพราะกลัวว่าจะส่งผลกระทบกับพะยูน ส่งผลให้มีสัตว์ทะเลจำนวนมากขึ้น มีปะการังสมบูรณ์ มีป่าชายเลนสมบูรณ์ มีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก ชาวบ้านอาศัยความสมบูรณ์ทางทะเลในการทำมาหากิน ในบางช่วงเวลาก็เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น โดยสรุปจึงสามารถกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นคือการใช้ทรัพยากรอย่างพอประมาณ มีเหตุผล ซึ่งจะนำมาซึ่งการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง

หากชุมชนใน 5 จังหวัดสามารถสามารถจัดการกับทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนได้ตามศักยภาพและความเหมาะสมแล้วย่อมส่งผลต่อวิถีชีวิตที่ดีขึ้นของผู้คนในชุมชนเหล่านั้น และหากชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศสามารถจัดการกับทรัพยากรของตัวเองได้อย่างเหมาะสมแล้วย่อมทำให้การพัฒนาประเทศเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์นั่นย่อมหมายถึงความมั่นคงของสังคมไทย และการท่องเที่ยวก็จะมีคุณประโยชน์อย่างแท้จริงในแง่เหล่านี้ จะไม่ได้เป็นเพียงการสร้างมูลค่าที่เป็นตัวเงินให้กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

บรรณานุกรม

ชุติมา จินดาพล 2544.**ศักยภาพในการพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาชมรมชาวประมงพื้นบ้านตำบลเกาะยาวน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาสตราหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชนบทศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล

แชน ชื่นศิวา 2538. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร.2542. **อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่นวาทกรรมการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : วิภาษา

ทิวัฒน์ รัตนเกตุ 2542. **การศึกษาศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภทอ่างเก็บน้ำ กรณีศึกษา : อ่างเก็บน้ำคลองระโอก จังหวัดระยอง**. ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

นาคม ธีรสุวรรณจักร 2541 .**ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี**. ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พรหมเมธ นาถมทอง. 2539. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. สถาบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน กรุงเทพมหานคร.

พระมหาสุทิตย์อบอุ่น 2541. **ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี : เส้นทางสายลำน้ำกก จังหวัดเชียงใหม่-เชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาตรมหาบัณิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิกุล สิทธิประเสริฐกุล 2543. **การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ กรณีศึกษา : อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. ปริญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พุทธชาติ ละอองมณี.2544. **ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วรรณพร วณิชานุกร และคณะ. 2541. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : บริพนธ์การพิมพ์.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2540. **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ**. เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สมชาย เลี้ยงพรพรรณ. 2547. **การศึกษาศักยภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา**. ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุรศักดิ์ ขุนณรงค์ . 2540. **ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุกัลยา กรรณสมบัติ. 2543. **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ : อักษรพัทยา.

อรัญญา สุวรรณดี. 2538. **ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการท่องเที่ยวแก่งคุดคู้ บ้านน้อย ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย**. ปริญญานิพนธ์ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุดม เชยกีวงศ์และคณะ. 2548. **การท่องเที่ยวเชิงนิเทศ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงดาว.

ภาคผนวก ข. ภาพประกอบการดำเนินการวิจัยฯ

ภาคผนวก ข

ภาพประกอบการดำเนินการวิจัยฯ

ทะเลอันดามัน

ภาพประกอบการวิจัยพื้นที่จังหวัดตรัง

หาดเจ้าไหม

หาดปากเมง

ถ้ำมรกต

เกาะตะเกียง

จุดดำน้ำบริเวณเกาะตะเกียง

เกาะกระดาน

การประชุมเวทีชาวบ้าน

ภาพประกอบการวิจัยพื้นที่จังหวัดสตูล

เกาะอาดัง

เกาะตะรุเตา

เกาะเภตรา

เกาะบูโหลนดอน

เกาะหลีเป๊ะ

เกาะบูโหลนเล

เกาะบูโหลนไม้ไผ่

ปราสาทหินเขาพันยอด

แหล่งปะการังบริเวณเกาะลิดี

ทะเลสาบสงขลา
ภาพประกอบการวิจัยพื้นที่จังหวัดพัทลุง

หาดแสนสุขลำป่า

อุทยานนกน้ำทะเลน้อย

การประชุมเวทีชาวบ้าน

ภาพประกอบการวิจัยพื้นที่จังหวัดสงขลา

แหลมสมิหลา

เกาะยอ

อุทยานนกน้ำคูขุด

การประชุมเวทีชาวบ้าน

ทะเลอ่าวไทย
ภาพประกอบการวิจัยพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

เขาพลายดำ

อ่าวขนอม

หาดในเพลา

แหลมตะลุมพุก

ประมวลภาพการจัดกิจกรรมเวทีประชาคม การสัมภาษณ์ และการประชุม

ภาพที่1 ประชุมเวทีชาวบ้าน จังหวัดพัทลุง

ภาพที่2 ประชุมเวทีชาวบ้าน จังหวัดพัทลุง

ภาพที่3 ประชุมเวทีชาวบ้าน จังหวัดตรัง

ภาพที่4 ประชุมเวทีชาวบ้าน จังหวัดสงขลา

ภาพที่5 ประชุมเวทีชาวบ้าน จังหวัดสตูล

ภาพที่6 สัมภาษณ์ชาวบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที7 สัมภาษณ์ชาวบ้าน จังหวัดตรัง

ภาพที8 ประชุมเวทีชาวบ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที9 ประชุมเวทีชาวบ้าน จ.นครศรีธรรมราช

ภาพที10 ประชุมเวทีชาวบ้านจ.นครศรีธรรมราช

ภาพที 11 การสัมภาษณ์ชาวบ้าน จ.ตรัง

ภาพที 12 การสัมภาษณ์ชาวบ้าน จ.ตรัง

ภาคผนวก ค. แบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

เรื่อง ศักยภาพผลิตภัณฑ์และแนวทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 3 ทะเล : ทะเลอันดามัน ทะเลสาบสงขลา และทะเลอ่าวไทย

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ศึกษาถึงพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล โดยข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ผู้วิจัยขอบขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>ส่วนที่ 2</u> พฤติกรรมในการท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

<u>ส่วนที่ 3</u> แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. **เพศ** □ชาย □หญิง

2. **อายุ**.....ปี

3. **ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่ในจังหวัดใด**.....

4. **สถานภาพ** □โสด □สมรส □หย่าร้าง □แยกกันอยู่

5. **ระดับการศึกษา** □ต่ำกว่าประถมศึกษา □ประถมศึกษา □มัธยมศึกษา □ปวช.,ปวส □ปริญญาตรี □ปริญญาโท □ปริญญาเอก

6. **อาชีพ** □นักเรียน/นักศึกษ □ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ □รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง □นักกธุรกิจ/ประกอบอาชีพส่วนตัว □อื่นๆ ระบุ .....

7. **ศาสนา** □พุทธ □คริสต์ □อิสลาม □ อื่นๆ ระบุ .....

8. รายได้ ☐ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐5,001-10,000 บาท

☐10,001 -15,000 บาท ☐ 15,001-20,000 บาท

☐20,001-25,000 บาท ☐25,001--30,000 บาท

☐30,001 -35,000 บาท ☐มากกว่า 35,001 บาทขึ้นไป

9. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อใด (โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1-3 โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)

☐เพื่อน ☐สิ่งพิมพ์ท้องถิ่น (แผ่นพับ, ป้าย) ☐สิ่งพิมพ์ระดับประเทศ

☐วิทยุ ☐โทรทัศน์ ☐หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว

☐อินเทอร์เน็ต ☐อื่นๆ ระบุ.....

10. แหล่งท่องเที่ยวใดที่ท่านเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้

☐ 10.1 **จังหวัดตรัง**

☐เกาะลิบง ☐หาดปากเมง ☐หาดยาว ☐เกาะสุกร ☐เกาะหลาวเหลียง

☐เกาะมุกและถ้ำมรกต ☐เกาะกระดาน ☐เกาะไหง ☐เกาะม้า ☐หาดสำราญ

☐อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ☐หาดหยงหลิง-หาดสั้น ☐เกาะตะเกียง

☐เกาะเชือก-เกาะแหวน ☐อื่นๆ ระบุ.....

☐ 10.2 **จังหวัดพัทลุง**

☐หาดแสนสุขลำปำ ☐อุทยานนกน้ำทะเลน้อย ☐อื่นๆ ระบุ.....

☐ 10.3 **จังหวัดนครศรีธรรมราช**

☐อ่าวขนอม ☐หาดในเพลา ☐หาดหน้าด่าน ☐หาดในแป๊ะ ☐อ่าวท้องหยี

☐เขาพลายดำ ☐หาดสิชล ☐หาดหินงาม ☐หาดคอเขา (หาดปิติ) ☐ถ้ำเขาวังทอง

☐ชายทะเลปากพนังและแหลมตะลุมพุก ☐อื่นๆระบุ.....

☐ 10.4 **จังหวัดสงขลา**

☐แหลมสมิหลา ☐อุทยานนกน้ำคูขุด ☐เกาะยอ ☐แหลมโพธิ์ ☐อื่นๆ ระบุ.....

☐ 10.5 **จังหวัดสตูล**

☐เกาะตะรุเตา ☐หมู่เกาะอาดัง-ราวี ☐เกาะสาหร่าย ☐เกาะบุโหลน

☐อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ☐อื่นๆระบุ.....

11. การเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านเดินทางมากับใคร

☐เดินทางมาคนเดียว ☐ครอบครัวหรือญาติ ☐เพื่อน ☐หน่วยงานที่สังกัด/สถานศึกษา

☐อื่นๆระบุ.....

12. **ท่านเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวโดยวิธีใด**

☐รถยนต์ส่วนตัว ☐รถโดยสารประจำทาง ☐รถยนต์เช่า ☐รถบริษัททัวร์

☐รถจักรยานยนต์ส่วนตัว ☐อื่นๆระบุ.....

13. **ท่านเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวกี่ครั้ง**

☐1 ครั้ง (ครั้งแรก) ☐2-3 ครั้ง ☐4-5 ครั้ง ☐6 ครั้ง ☐มากกว่า 7 ครั้งขึ้นไป

14. **ระยะเวลาในการเข้ามาท่องเที่ยวครั้งนี้**

☐น้อยกว่า 1 วัน ☐1-2 วัน ☐3-4 วัน ☐มากว่า 4 วันขึ้นไป

15. **วัตถุประสงค์ที่ท่านเดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยว (โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1-3 โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)**

☐เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน ☐เพื่อประสบการณ์ที่หลากหลาย

☐เพื่อมาทำกิจกรรม (สังสรรค์, เลี้ยงรุ่น) ☐เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชาวบ้าน

☐เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ☐เพื่อแสวงหาบรรยากาศที่สดชื่นปราศจากมลภาวะ

☐เพื่อหลีกหนีสภาพความจำเจในชีวิตประจำวัน ☐เพื่อเรียนรู้และชื่นชมความสวยงามของธรรมชาติ

☐อื่นๆ ระบุ.....

16. **ท่านชอบทำกิจกรรมใดมากที่สุดในแหล่งท่องเที่ยว**

(โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1-3 โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)

☐ว่ายน้ำ/เล่นน้ำทะเล ☐อาบแดด ☐ดำน้ำ ☐พายเรือคยัค

☐เล่นวอลเลย์บอลชายหาด ☐เดินออกกำลังกายและเดินเล่น ☐ปิกนิก

☐ตกปลา ☐ปีนหน้าผา ☐เจ็ตสกีและเรือกล้วย (BANANA BOAT)

☐ชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ ☐ล่องเรือ/แพชมธรรมชาติ ☐ส่องสัตว์

☐ขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ ☐ล่องแก่งแบบตื่นเต้นผจญภัย

☐ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ☐อื่นๆ ระบุ.....

17. **สาเหตุ/แรงจูงใจที่ทำให้ท่านเลือกเข้ามาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว**

(โดยเรียงลำดับความสำคัญ 1-3 โดย 1 หมายถึง มากที่สุด)

☐สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรม ☐การเดินทางสะดวก

☐แหล่งท่องเที่ยวมีวัฒนธรรมหลากหลาย ☐แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก

☐แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมหลากหลาย ☐แหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์

☐ชุมชนมีความเป็นมิตรและเป็นกันเอง ☐สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว

☐แหล่งท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความปลอดภัย ☐แหล่งท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวหลาก

☐อื่นๆ ระบุ.....

<u>ตอนที่ 2</u> ข้อมูลด้านพฤติกรรมในการท่องเที่ยวและศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความต้องการของท่าน กำหนดให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง ระดับต่ำ 2 หมายถึง ระดับปานกลาง 3 หมายถึง ระดับสูง

ข้อ	ประเด็น	ระดับคะแนน		
		1	2	3
1	<u>ด้านความพร้อมของสถานที่</u> การให้ข้อมูลความรู้ รูปแบบเนื้อหา และวิธีการสื่อความหมายมีความชัดเจน			
2	ความสุภาพ ความเป็นมิตรและความเอาใจใส่ในการให้บริการของผู้ประกอบการ			
3	ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก			
4	ความถูกต้องและชัดเจนของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ประกอบการ			
5	ความชัดเจนของป้ายที่ใช้ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์			
6	การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ง่ายต่อการเข้าใจและมีทั่วถึง			
7	การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ตรงกับความเป็นจริง			
8	ความน่าสนใจของการโฆษณา ประชาสัมพันธ์			
9	มาตรการป้องกันและเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อม			
10	ราคาของสินค้าที่วางจำหน่ายและการบริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม			
11	<u>ด้านสะดวกของการเดินทาง</u> ความสะดวกและปลอดภัยของพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง			
12	<u>ด้านสถานที่พัก</u> สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรมและห้องน้ำ)			
13	<u>ด้านสภาพแวดล้อม</u> ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและมีความดึงดูดใจ			
14	ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว			
15	ทัศนียภาพและสภาพภูมิทัศน์ของทรัพยากรการท่องเที่ยว			
16	สภาพภูมิอากาศเหมาะสมกับพื้นที่			
17	<u>ด้านสาธารณูปโภค</u> มีระบบสาธารณูปโภค (โทรศัพท์ น้ำประปา ไฟฟ้า)			
18	คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกด้านประโยชน์ใช้สอย			
19	การออกแบบและการใช้สาธารณูปโภคมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ			

20	การจัดการขยะและของเสีย			
21	<u>ด้านความปลอดภัย</u> การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน			
22	<u>ด้านกิจกรรม</u> รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับสภาพพื้นที่			
23	มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมเพียงพอ (ชูชีพ ห่วงยางฯลฯ)			
24	การจัดแบ่งเขตพื้นที่ของกิจกรรมต่างๆ เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว			
25	ได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นจากการร่วมกิจกรรม (ดำน้ำ , ดูนก ,ปีนหน้าผา , ล่องเรือ ฯลฯ)			
26	การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมมีความเหมาะสม			
27	มีความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน			
28	ได้เรียนรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว			
29	ทำให้เกิดจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว			
30	ท่านชอบกิจกรรมที่มีความตื่นเต้น เสี่ยงภัย และโลดโผน			
31	ท่านชอบศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ			
32	ท่านชอบชมทัศนียภาพ/ทิวทัศน์ธรรมชาติ			
33	ท่านชอบศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น			
34	<u>ด้านกิจกรรม</u> ท่านชอบเที่ยวแหล่งบันเทิงเริงรมย์			
35	ได้มีโอกาสทำกิจกรรมและใช้เวลาว่างกับครอบครัว			
36	<u>ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน</u> โอกาสของชุมชนในการเข้าร่วมดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว			
37	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว			
38	ความเป็นมิตรจากคนในชุมชน			

<u>ตอนที่ 3</u> ข้อมูลด้านความคิดเห็นที่มีต่อศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล จำนวน 23 ข้อ

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามวามคิดเห็นของท่าน กำหนดให้คะแนนดังนี้

1 หมายถึง ระดับต่ำ 2 หมายถึง ระดับปานกลาง 3 หมายถึง ระดับสูง

ข้อ	ประเด็น	ระดับคะแนน		
		1	2	3
1	<u>ด้านความพร้อมของสถานที่</u> ความสะอาดของอาหาร และน้ำดื่มที่ให้บริการ			
2	คุณภาพและราคาของสินค้าที่วางจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว			
3	ความรู้ที่ได้รับจากมัคคุเทศก์			
4	ความชัดเจนของป้ายที่ใช้ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์			
5	การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ง่ายต่อการเข้าใจ			
6	การโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ตรงกับความเป็นจริง			
7	การโฆษณาประชาสัมพันธ์มีไม่ทั่งถึง ทำให้ต้องศึกษาข้อมูลเพิ่ม			
8	ความน่าสนใจของการโฆษณาประชาสัมพันธ์			
9	ราคาของบริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว			
10	ด้านระดับราคาควรตรงตามที่แจ้งและกำหนดไว้			
11	ความเป็นมิตรของผู้ประกอบการ			
12	<u>ด้านสะดวกของการเดินทาง</u> ความสะดวกและปลอดภัยของพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง			
13	<u>ด้านสถานที่พัก</u> สถานที่บริการนักท่องเที่ยว (ที่พักแรมและห้องน้ำ)			
14	<u>ด้านสภาพแวดล้อม</u> สภาพสังคมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น			
15	<u>ด้านสาธารณูปโภค</u> ระบบสาธารณูปโภค (โทรศัพท์ น้ำประปา ไฟฟ้า)			
16	<u>ด้านความปลอดภัย</u> ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน			
17	<u>ด้านกิจกรรม</u> รูปแบบและกิจกรรมที่จัดในแหล่งท่องเที่ยว			

ข้อ	ประเด็น	ระดับคะแนน		
		1	2	3
18	มีอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมเพียงพอ			
19	ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว			
20	ความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นจากการร่วมกิจกรรม			
21	สภาพพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม			
22	<u>ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน</u> ความเป็นมิตรจากคนในชุมขน			
23	ประเพณีและวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น			

แบบสอบถามภาษาอังกฤษ

Questionnaire

Research Title: The Potential of the Marine Sustainable Tourism Products and the Sustainable Tourism Trend on Seacoast and Island, and Tourist Behavior in Three Marine areas : Andaman Sea, Songkhla Lake, and the Gulf of Thailand

Directions: This questionnaire was designed to study the behaviors and needs of tourists both local and international for local products and tourist attractions on archipelagos and mountainous tourist destinations. The data from this survey will be used for academic purposes to improve tourist attractions in southern Thailand. The personal information of interviewees will not be disclosed and there will not be any personal effect to anyone.

Thank you in advance for your cooperation in this research. Have a nice time in Thailand.

This questionnaire consists of three parts.

Part One: The personal data of tourists.

Part Two: The behaviors of tourists in relation to Thai local services of food, products and facilities.

Part Three: The strategy or guideline to improve the long-lasting tourism on the archipelagos and mountainous areas in Thailand.

Part One The personal data of tourists.

Instructions: Please check by ticking (/) in the blank provided.

1. Sex: ( ) Male ( ) Female

2. Age: ..... years

3.Now I live in ..... province

4. Status: ( ) Single ( ) Married ( ) Divorced ( ) Separated

5. Educational Background: ( ) Below primary level ( ) Primary level

( ) Secondary School ( ) Vocational School

( ) Bachelor's Degree ( ) Master Degree ( ) Ph.D.

6. Career: ( ) Student ( ) Government Employee

( ) Employee ( ) Business Owner / Entrepreneur

( ) Unemployed ( ) Retired

( )Other (please state) ……

7. Religion: ( ) Protestant ( ) Catholic ( ) Jewish

( ) Atheist ( ) Buddhist ( ) Muslim

( ) Other (please state)……

8. Income: ( ) ……. US$ per month

9. How did you know about tourist places in Thailand.

(You may tick more than one choice and please ranking from most to least.)

( ) Friend ( ) Thai Local Printing (Brochure/Advertisement Sign)

( ) Travel Agency in Thailand ( ) Radio ( ) Television

( ) Tourist Manual ( ) Internet ( ) Other (please state) …….

10. Tourist spots in Thailand that you intend to visit at this time.

10.1 Trang Province

( ) Libong Island

( ) Moo Island

( ) Muk Island and Emerald Cave

( ) Ngai Isalnd

( ) Had Chao Mai National Park

( ) Yong Lin Beach and Short Beach

( ) Whan Island and Chouak Island

( ) Other (please state)……

( ) Had Yao Beach

( ) Lao Lieng Island

( ) Pak Meng

( ) Maa Island

( ) San Suk Beach

( ) Ta Kieang Island

( ) Kra Dan Island

10.2 Pataluang Province

( ) San Suk Lam Pum Beach

( ) Tha Le Noi National Park

( ) Other (please state)……

10.3 Nakhon Si Thammarat Province

( ) Ka Nom Bay ( ) Nai Plao Beach

( ) Dan Na Beach ( ) Nai Pred Beach

( ) Tong Yee Bay ( ) Kao Plai Dum Mountain

( ) Si Chon Beach ( ) Hin Ngam Beach

( ) Kor Khao or Pi Ti Beach ( ) Khao Wang Thong Cave

( ) Pak Phanang Seaside and Talumpuk cape

( ) Other (please state)……

10.4 Songkhla Province

( ) Similar Cape ( ) Nok Nam Ku Kud, National Bird Sanctuary)

( ) Yor Island ( ) Phor Cape

( ) Other (please state)……

10.5 Satun Province

( ) Tarutao Island ( ) Ardang- Rawee Island

( ) Sarai or Seaweed Island ( ) Buloan Island

( ) Petra archipelago National Park

( ) Other (please state)……

11. Whom did you come with for this trip? (You may select more than one.)

( ) Alone ( ) Family Member(s) ( ) Friend

( ) Member in Company / University / School ( ) Tour Group

( ) Other (please state)……

12. How do you travel to visit tourist destinations in southern Thailand?

( ) Personal car ( ) Bus ( ) Rental Car

( ) Tour & Travel Company Bus ( ) Personal Motorcycle

( ) Rental Motorcycle ( ) Boat / Cruise Ship

( ) Other (please state) ……

13. How many times did you visit this tourist attraction?

( ) One time ( ) 2-3 times ( ) 4-5 times

( ) 6 times ( ) More than 7 times

14. How long will you spend on your holiday here?

( ) Less than one day ( ) 1-2 days ( ) 3-4 days

( ) More than 4 days ( ) One week ( ) two weeks or more

( ) One month ( ) More than one month

15. What are your reasons for visiting tourist attractions in Thailand?

(You may select more than one answer. Please rank your choices from most to least with number 1 being your most favorite.)

( ) For traveling

( ) For experiencing sporting activities (sailing, swimming, etc.)

( ) For socializing with your company/university activities

( ) For studying the way of life of the local people

( ) For relaxing and healing

( ) For seeking a clean environment and clean atmosphere

( ) For escaping one's daily routine

( ) For studying & appreciating the beautiful scenery & natural resources

( ) Other (please state) ……

16. What has been your favorite activity during your tour in southern Thailand?

(You may select more than one choice. Please rank them from most favorite to least with number 1 being the most favorite.)

( ) Swimming in the sea ( ) Sun bathing

( ) Kayaking ( ) Playing beach volleyball

( ) Walking & Strolling ( ) Picnics

( ) Fishing ( ) Mountain Climbing

( ) Animal, Fish & Bird Watching ( ) Sailing to visit the beautiful scenery

( ) Visiting a waterfall ( ) Jet skiing / Banana boat

( ) Cycling ( ) Boating

( ) Scuba diving ( ) Studying the natural resources

( ) Other (please state) ……

17. Why did you make a decision to choose these places as your holiday destination? (You may select more than one choice. Please rank your choice from most to least with number 1 being your most favorite.)

( ) The places are appropriate for the activities.

( ) It is very convenient to visit.

( ) The places have multicultural values.

( ) The tourist place provides convenience facilities.

( ) There are various activities to do at the tourist destinations.

( ) There are plenty of natural resources.

( ) The local people are friendly.

( ) The weather is suitable for tourists from Europe or North America.

( ) The tourist place provides enough safety.

( ) The tourist place distributes a lot of fascinating local products.

( ) Other (please state)……

Part two: This section will obtain data regarding the behaviors of international tourists in relation to Thai local services of food, products and facilities.

Instructions: Please tick (/) in the provided table on the right after each statement to indicate your opinion. The level of your scoring as follows:

1 = Low 2 = Moderate 3 = High

No.	issue	Level of Scoring		
		1	2	3
1	<u>Place</u> The clarity of information, contents and means of communication,			
2	The hospitality of shop owners.			
3	The convenience of lodgings/hotels/home stay /restroom			
4	The accuracy clarity of information received from local shop owners			
5	The clarity of directional signage, public information and public relations information			
6	The understandability of advertisements and public relations signage			
7	The truth and factual basis of advertisements			
8	The interesting of advertising signage			
9	Respect for the natural environment and culture of the tourist destination.			
10	The price of products correspond to what was told before			
11	<u>Convenience</u> The convenience and safety of the vehicles used during traveling			
12	<u>Lodging</u> The facilities (lodgings and toilets)			
13	<u>Environment</u> The attractive and unique identity of the locality			
14	The bountifulness of natural resources.			

No.	issue	Level of Scoring		
		1	2	3
15	The scenery of the natural resources			
16	The weather is suitable for the places			
17	<u>Public utility</u> Possess public utility system (telephone, water, electricity)			
18	Quality of facilities			
19	The design of appropriate public service to accompany the natural environment.			
20	Waste and garbage management			
21	<u>Safety</u> The provision of safety for one's life and property			
22	The activities are appropriate and related to the environment.			
23	The equipment for the activities are adequate			
24	The suitability zoning.			
25	The enhancement of knowledge during activities.			
26	The suitability of the number of tourists participating in recreational			
27	Learning about the local culture.			
28	Learning about the uniqueness of the local community and tourist attractions			
29	<u>Safety</u> Promoting the sence of love to preserve natural resources and the culture of the respective tourist attractions in the heart of the local people .			
30	You enjoy exciting and adventurous activities			
31	You enjoy learning about nature			
32	You enjoy sightseeing and beautiful scenery.			
33	You like to learn about local cultures.			

No.	issue	Level of Scoring		
		1	2	3
34	Local participation You like nightlife			
35	Opportunity to stay and do activities with one's family			
36	The participation of local people in tourist activities			
33	You like to learn about local cultures.			
37	Gaining benefit of people for tourist activity.			
38	Local hospitality			

Part Three: Issues in need of improvement for the future development of the tourism industry in Thailand.

Instructions: Please tick (/) in the provided table on the right after each statement to indicate your opinion. The level of your scoring as follows:

1 = Low 2 = Moderate 3 = High

No.	issue	Level of Scoring		
		1	2	3
1	Place The cleanliness of food and drinks serve			
2	The quality and price of products sold at the tourist attractions			
3	Knowledge learned from the guide			
4	The clarity of advertisement			
5	The advertisement is understandable			
6	The truthfulness of the advertisement			
7	No advertisement in some places leads to self-research to visit the place			
8	The advertisement is interesting			
9	Service price at the tourist destinations			
10	The price of products correspond to what was told before			
11	Friendliness of the business owners			

No.	issue	Level of Scoring		
		1	2	3
12	Convenience The convenience and safety for vehicles for traveling			
13	Lodging The facilities (lodging and toilet)			
14	Environment Social condition and the unique of identity of locality			
15	Public utility Public utility system (telephone, water, electricity)			
16	Safety The provision of safety for one's life and property			
17	Activity Various activities organized at the tourist attractions			
18	Equipments used for the activities are adequate.			
19	The time for the visits is appropriate			
20	More understanding gained from the activities.			
21	The places used for the activities			
22	Local participation The friendliness of local people			
23	Local cultures			

Thank you for your kind cooperation.

Have a nice time in Thailand.

ตารางเปรียบเทียบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แผนงาน	การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
1.เพื่อศึกษาศักยภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในด้านความพร้อมของสถานที่ ด้านความสะดวกของการเดินทาง ด้านสถานที่พัก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านความปลอดภัย ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	1. หาข้อมูลจาก Internet 2. หาข้อมูลจากเอกสารพื้นที่ เช่น อบต.,อุทยานแห่งชาติทางทะเล สำนักงานการท่องเที่ยวประจำจังหวัด (โดยการหาการท่องเที่ยวทางด้านเกาะและทะเลของจังหวัดตรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช , จังหวัดพัทลุง , จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลา) 3. นำแบบสอบถาม/สัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ (พื้นที่ละ 200 ชุด)	เดือนที่ 1- 5	เดือนที่ 1- 5	ทำให้ทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด (เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้)

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แผนงาน	การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล	1. นำแบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด) 2. ทีมงานวิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวว่าอะไรบ้างในแต่ละพื้นที่	เดือนที่ 5	เดือนที่ 5	ทำให้ทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด (เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้)
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศและชาวต่างชาติ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล	1. ลงพื้นที่สังเกตการณ์และนำแบบสอบถาม/สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ	เดือนที่ 5	เดือนที่ 5	ทำให้ทราบพฤติกรรมการท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นอย่างไร (เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้)

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แผนงาน	การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
4. เพื่อสำรวจพื้นที่และรวบรวมผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันและแหล่งที่มีศักยภาพจะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต	1. ทีมงานวิจัยลงสำรวจโดยใช้การสังเกตพฤติกรรม/กิจกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ แบบมีส่วนร่วม ในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด 2. ทีมงานวิจัยลงสัมภาษณ์เชิงลึกถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมทางด้านเกาะและทะเล	เดือนที่ 3-4	เดือนที่ 3-4	ทำให้ทราบถึงกิจกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเขตพื้นที่ 5 จังหวัด (เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้)
5. เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล	ทีมงานวิจัยสำรวจค้นคว้าศึกษาข้อมูลจากเอกสาร 2. ประสานงานกับแกนนำชาวบ้านหรือผู้นำชุมชนในแต่ละพื้นที่ 5 จังหวัด 3. ประสานงานกับวิทยากร 4. ประสานงานสถานที่, วันเวลา	เดือนที่ 1-8	เดือนที่ 1-8	1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเล ถึงพื้นที่ที่ยังไม่ได้นำมาใช้ และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

	และ อาหาร ที่จะใช้ดำเนินจัดการ			
วัตถุประสงค์	**กิจกรรม**	**แผนงาน**	**การดำเนินงาน**	**ผลที่ได้รับ**
	ประชุม ในแต่ละเขตพื้นที่ 5 จังหวัด			2.ทำให้เกิดองค์กรชุมชน/เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเกาะทะเล (เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้)
6.เพื่อให้ชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเกิดความรัก หวงแหน ในอัตลักษณ์และทรัพยากรทางทะเลที่เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประจำท้องถิ่นของตนเอง	1. ประสานงานเชิญแกนนำทั้ง 5 พื้นที่ , ผู้ประกอบการธุรกิจเชิงท่องเที่ยว ทั้ง 5 จังหวัด หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อจัดประชุมระดมความคิดเห็นที่ ณ อุทยานนกน้ำ ทะเลน้อย 2. จัดประชุมระดมความคิดเห็น (จำนวน 1 วัน)	เดือนที่ 9-10	จัดเวทีชุมชน 1. จังหวัดตรัง (วันที่ 6 พฤศจิกายน 2551) 2. จังหวัดพัทลุง (วันที่ 8 พฤศจิกายน 2551) 3. จังหวัดนครศรีธรรมราช (วันที่ 4 ธันวาคม 2551) 4. จังหวัดสตูล (วันที่ 10 ธันวาคม 2551) 5. จังหวัดสงขลา (วันที่ 20 ธันวาคม 2551) จัดเวทีระดมความคิดเห็น 5 จังหวัด	1. ได้แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนทางด้านเกาะและทะเลให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ 2. ทำให้เกิดเครือข่ายการท่องเที่ยว 3 ทะเล (ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้)

			(วันที่ 27 ธันวาคม 2551)	
วัตถุประสงค์	**กิจกรรม**	**แผนงาน**	**การดำเนินงาน**	**ผลที่ได้รับ**
	สรุปผล วิเคราะห์ผล เสนอผลการวิเคราะห์ และรายงานผลการวิจัย	เดือนที่ 11-12	30 มีนาคม 2552	ได้รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน 1 เล่ม (ช้ากว่ากำหนด 3 เดือน)

ภาคผนวก จ ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. หัวหน้าโครงการ นางสาวมณฑาทิพย์ แคนยุกต์
Miss Montatip Kanyook
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา กศม.(การวัดผลการศึกษา)
หน่วยงานสังกัด สำนักงานทะเบียนและรับนักศึกษา
ที่อยู่ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ 124/1 ถ.ทุ่งสง-ห้วยยอด ต.ที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110
โทรศัพท์/โทรสาร 089-8102183
E-mail montatip_kanyook@hotmail.com

2. ผู้ร่วมงานวิจัย นายมานะ ขุนวีช่วย
Mr. Mana Khunweechuay
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา อม. (ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)
หน่วยงานสังกัด สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
ที่อยู่ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ 124/1 ถ.ทุ่งสง-ห้วยยอด ต.ที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110
โทรศัพท์/โทรสาร 089-6512519
E-mail lamakung@hotmail.com

3. ผู้ร่วมงานวิจัย นางสาวทวีพร นาคา
Miss Taweeporn Naka
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา บธ.ม (การตลาด)
หน่วยงานสังกัด สำนักวิชาบริหารธุรกิจ
ที่อยู่ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ 124/1 ถ.ทุ่งสง-ห้วยยอด ต.ที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110
โทรศัพท์/โทรสาร 087-8930119
E-mail fon131@hotmail.com

4. ผู้ร่วมงานวิจัย นายนฤชิต ดีพร้อม
Mr.Naruechit Deeprom
คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา วม.ม (อุทยานและนันทนาการ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
หน่วยงานสังกัด สำนักวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ
ที่อยู่ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ 124/1 ถ.ทุ่งสง-ห้วยยอด ต.ที่วัง
อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110
โทรศัพท์/โทรสาร 081-5368477
E-mail ndeeprom@hotmail.com